

شرح الأنسان لامية ٤٦٦

هذا كتاب نزهة الانسان

خزانة الانسان

یا کبیکج

تملكه الفقير الى مولاه الوهاب
عبد الحليم غالب عمه خواجكان

كوپريلي محمد عاصم بك

بسم الله الرحمن الرحيم فاتحهٔ کنج کلام قدیم کتابنا ینطق علیکم بالحق انا کنا
نستنسخ ما کنتم تعملون اجناس سپاس خورشید اقتباس کردون اساس وانجم قیاس
کہ مقیاس عقول وحواس جن وناسدن خارج در شول خلاق عالم وزراق بنی آدم کہ ذریت
خاك کثیفه خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا مقتضاسنجه عین عنایتله نظر قلوب
قطب دوران ومدار عالم ایلدی بیت چون رقم صورت عالم زداد سکه بنام آدم زداد
وقطرهٔ ماء ضعیفه ثم انشاناه خلقا آخر مبتغاسنجه صدف رحامده ترتیب ایدوب
زبدهٔ کون ومکان وخلاصهٔ بنی آدم ایلدی لمؤلفه از صدف رحم بریک قطره آب
داد جهانرا گهر بیحساب لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم کارخانه سندە قلم قدرتله آفتاب
عالمتاب وآسمان شرف نصاب کبی چهره سن منور وحلیه سن مطهر ایلیوب ارواح قدس
مرداروا شباح انسه سپه سالار اتدی ولقد کرمنا بنی آدم خزانه سندن باشنه تاج کرامت
اوروب وقامتنه خلعت استقامت کیدروب سریر عزته شهریار ومسند رفعتده خسرو
شهر ودیار ایلدی فالحمد لله الذی خلق الانسان علی صورته وخصه من بین الخلایق بسریرته
شعر کل فی نعت ذاته الالسن حار فی نور وجهه الاعین وصفایح فؤاد پاك اعتقادنی
وصحایف جان روشن نهادنی صیقل انوار ایمانله وصحف اسرار عرفانله تابناك ومجلا ایدوب
جام جهان نمای ملك وملکوت قلدی الا له الخلق والامر فتبارك الله رب العالمین ودماغ
سما سماتنی وعقل قدس صفاتنی اشعهٔ ذات وصفاتله وانعکاس پرتو تجلیاتله مرآت عوالم

لاهوت وجبروت اتدی فتبارك الله احسن الخالقین مثنوی مظهری کرد کیتی وجامع
سر ذات وصفات ازو لامع مصحفی کرد جامع آیات هستیش غایت همه غایات برسموات
ارض وما فی بین قد عرض الامانات فابین لیس فی الکون کاینا من کان کان حملها سوی الانسان
الم تروا ان الله سخر لکم ما فی السموات وما فی الارض واسبغ علیکم نعمه ظاهرة وباطنة حکمنجه
درج وجود انسانیدن اون سکز بیك عالمی درج ایدوب اولقدر تشریفات وتکریمات ظاهر
ایلدی کہ ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر والحاصل اول انعام واکرامك
بیکده بیری وعشر عشیری نه زبان قلمله تحریر ونه قلم زبانله تقریر اولور فسبحان من جعل خلیفة
من خلیفة وشرفها بانواع الاحسان والجود فی مراتب الکون واطوار الوجود حتی خضعت لتکریمه
الملائکة بالسجود شعر کیفیة المرء لیس المرء یدرکها فکیف کیفیة الجبار فی القدم بر علیم درکه
علم قدیمی جزوی وکلی محیط وبر کریم درکه لطف عمیمی خاص وعام بسیط وبر حکیم درکه مکس ضعیفك
لعابندن شولقدر بر شهد شافی ایلدیکه نوشدار وی عالمیان ولذة للشاربین آدمیان اولور وبر
عظیم درکه بر کرم نحیفك دهانی آبندن اولدکلو حریر صافی ایدرکه تار وپودی باسخ پرنیان و
سرمایهٔ خواجکان جهان اولور مثنوی زخون مشك در نافه آهو کند لعاب مکس نوشدار و کند
زابر کهرپاش قطرات او درا جواف اصداف لؤلؤ کند فسبحان من اعطی کل شیء خلقه ثم هدی
ولیس عطاء الیوم مانعه غدا وپیوسته هزار کلدستهٔ تحیات کامیاب وتسلیمات سامیات
کہ رشتهٔ خلوص دل وجان وانوار ایمانله بسته در وعلاقهٔ ربوبیت الی الانفصام سلسلهٔ الزمان
وانقطاع حبایل الدوران غیر کسته در شول دوحهٔ مقدسك شمس منورنه واول کالبدنیك دانشك
مرقد مطهرنه اولسون که کمال الجامعیة کلمهٔ اوتیت جوامع الکلم کلام جامع در لمؤلفه اوست
اندر وجود فی الواقع مظهر کلی ونسخهٔ جامع ورفعت مقام علم ومعرفت نص قاطع وعلمك ما لم
تکن تعلم برهان ساطع در بیت لوح تعلیم او کرفته بیر همه زاسرار لوح داده خبر لوازم وجودی
سایرسی وذات شریف فلك پایه سی ثمرهٔ شجرهٔ وجود وشجرهٔ ثمرهٔ احسان وجود در نعم
قال من لسانه فی علو شانه شعر وانی وان کنت ابن آدم صورة فلی فیه معنی شاهد بابوتی
مثنوی بابای شفیق هر دو عالم فرزند خلفترین آدم اوست مفتاح کنج خانهٔ وجود اوست

مصباح اسمان وجود هو النور الساطع المشهود الذي ليس له فيء هو المظهر الجامع المستور في
نور من ليس له كمثله شيء درعمان اصدفا ودرآسمان صفا دكوهر كان وفا حضرت محمد مصطفى
عليه الصلوة والسلام شعر لستاهدي سوي الصلوة اليه يا مفيض الوجود صل عليه ذات
شريفي وعنصر لطيفي مجمع اخلاق الهي ومخزن اسرار نامتناهي اولدوغنه بعثت لاتمم مكارم
الاخلاق حجت نيّر بيت انك كم وصف خلقي اولسه قران آني خلق جهان اوكمك نه امكان
وعند الله مقام محمودیدر وبين الخلايق منزله مطلوبيدر علو قربتنه وسمو رتبتنه ان
كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله برهان نيّر شعر تايد الخلق بالهدي والعون شاه لولاك
ماخلقت الكون مثنوي نقد يثرب سلاله بطحا ايچى لوح خوان ما اوحى فيض ام الكتاب پرورده
لقب اي خداي ازان كرده ش شعر هو الحبيب الذي ترجى شفاعته في كل هول من الاهوال مقتحم
وعلي الخلود دنود سعادت ورودكه ورد مورود برم واصحابشه ودر وعقد معقود خرم
ارباب وجود در انك اولاد طيبه سي واحفاد دينيه صايبه سي واصحاب خياري
واحباب بكاري خصوصا چار ياري اوزرنه اولسونكه خير البرية وادناس شرتيدن عريدر
اولئك كتب في قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه طهارت ازليه وابديه ايله مخصوصلردر و
تمهيد اساس دين وبنياد قواعد يقينده بنيان مرصوصلردر نجوم چرخ برين هدايت ورجوم
شياطين غوايتدر اصحابي كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم هم قوم اقبل سبحانه عليهم بلطفه و
جذبهم عز وجل اليه بعطفه سبقت لهم منه الحسنى والزمهم كلمة التقوى حرق الحجب انوارهم وجال حول
العرش ابرارهم مثنوي لايح از روي شان فروغ صفا نافح از خوي شان شميم وفا ذره
همت منزل شان حامل دولت محل شان روي شان آفتاب روز امروز روشناي فزاي
ظلمت سوز حب ايشان دليل صدق ووفاق بغض ايشان نشان كفر ونفاق قرب شان پايه علو
وجلال بعد شان پايه عتو وضلال كر بپرسد ز آسمان بالفرض سائلي من خيار اهل الارض
بر زبان ملايك وانجم هيچ لفظي نيايد الا هم شعر هم غيوث الندى اذا وهبوا هم ليوث الثرى اذا
نهبوا رضوان الله عليهم اجمعين الى يوم الدين آمين يا معين مناجات الهي شول كونده كم
باديه عشق محبت دل تشنه لري بادیه رافت جان پرور كله وزلال عاطفت صفا كوستركله

سيراب وشادان ايدرسن يعني اول دمده كه هاديه دردكربت جكرسوخته لر نسيم عنايت
روح افزا كله وتسنيم حيات دلكشا كله تسلي وتشفي ويرسن اوشبو حسرت وفراق اودنه
ياغش خاكسار وباد پيمالرك وحيرت اشتياق دودنده ياغش سيه روزكار وخودنمالرك
جان بي نوحه وسينه مجروحنه قطرات رحمت بي منتكله ونسمات مرحمت پرمو هبتكله روح
وراحت وفتح وافاحت عطا ايله مثنوي بخود از خودم رهي بنماي در حريم دلم دري كشاي
دار هانم ز ننك اين تنكي برسانم بر رنك يكرنكي بو نشاه اوليده توفيقك رفيق وتحقيقك
مرشد طريق ايليوب سجن بجيت وطبيعت طارلغندن خلاص ايدوب وقيد شهود وغفلت
كرفتارلغندن نجات ويروب اول نشاه آخريده محض فضل وكرمتكله وفريد لطف مغفرتكله
هواي فضاي قدسك طايرلرندن وفنا سراي انسك زايرلرندن ايليوب تشريف اطلاق
حضور وخلعت صفا وسرور ارزاني قيل مثنوي غايبانم مرا حضوري بخش بر سرورى
رسان ونوري بخش رخت در دار ملك دينم ده جاي در كشور يقينم ده اكر بو بندكان بمقدار
دامان لباس عصمت وعفتي بي باككلكدن لاايش وذلتله الوده وناپاك ايتديلر ايسه سن
اول ذات مقدسك وصفات بي دنسك حرمتنه آب مغفرتكله يويوب منور ومطهر قلوب
وكنش كبي آيينه مظهر ايله بيت كرمن الوده دامنم چه عجب همه عالم كواه عصمت اوست
وكر بو ذره كان خاكسار كريبان پلاس طاعت وعبادتني كستاخلقدن دست غفلتله خاك
ايلرسه سن شول فضل تاملك واحسان عاملك عزتنه عين عنايتك ايله نظر قلوب
خامه افلاك كبي دريت وپاكيزه كوهر ايله بيت انك كم عبايسه اتك نظر قلوب
خلعت پربنا بذن كذر بو برقاج ابيات بلاغت سمات في المناجات الي قاضي الحاجات
كرختن الروسول وزوج البتول حضرت علي مرتضى رضي الله عنه وارضيهم نسبت
اولنور بطريق اليمن والتبرك ايرادا ولندي قصيده عربي

الهي لئن جلت وجمت خطيئتي	فعفوك عن ذنبي اجل واوسع
الهي لئن اعطيت نفسي سؤلها	فها انا في روض الندامة ارتع
الهي تري حالي وفقري وفاقتي	وانت مناجاتي الخفية تسمع

الهي لئن اجرني من عذابك انني … اسير ذليل خايف لك اخضع
الهي لئن عذبتني الف حجة … فحبل رجائي منك لا ينقطع
الهي فانسني بتلقين حجتي … اذا كان لي في القبر مثوي ومضجع
الهي اذقني طعم عفوك يوم لا … بنون ولا مال هنالك ينفع
الهي اذا لم ترعني كنت ضايعاً … وان كنت ترعاني فلست اضيع
الهي انلني روحاً وراحةً … فلست سوي ابواب فضلك اقرع
الهي لئن خيبتني اوطردتني … فما حيلتي يارب ام كيف اصنع
الهي بحق النبي الهاشمي وآله … وحرمة ابرارهم لك تخشع
الهي فانشرني علي دين احمد … نبياً تقياً قانتاً لك اخضع
ولا تحرمني يا الهي وسيدي … شفاعته الكبري فذاك مشفع

رباعي يارب دل من بنور تو بينا كن • چشم به جمال مصطفي بينا كن • روزي كه چولاله سر برارم
ازخاك • در روضهٔ مصطفي مرا ماوا كن • دعاي پادشاه اسلام وثناء ظل الله الملك العلام

احبار دين • وابرار يقين • يانى رضوان الله عليهم اجمعين • براهين عقلي ايله مبرهن • ودلايل
نقلي ايله متيقن اولمشدر كه • بنيان دين اسلام • وايوان نظام وانتظام • چهار ركن اربع • يعني
قوايم اربع اوزرنه اولمشدر • اول توحيد خدايه اعتقاد • وثاني نبوت انبيايه انقياد • وثالث ارتكاب
اوامر واجتناب نواهي • ورابع دعاء دولت پادشاهي كه سايهٔ حمايتنده • وكنف سعادتنده سپاه
ورعايا • وكافهٔ برايا • اسوده وخوشحال • وغنوده ومرفه البالدر • وجود شريفي • وعنصر
لطيفي • جهانك روحي وسعادتلرك فتوحيدر • خلاصهٔ اركان خانهٔ ايجاد وتكوين • وسرمايهٔ
دولت ودنيا ودين • در آستانه سيادت آشيانه سي • ومسند سعادت كاشانه سي ملاذ ملهوفين
وملجاء مظلومين در كه السلطان ظل الله في ارضه ياوي اليه كل مظلوم بيت هميشه تا
دين كردكار جليل • ممهدست بر شمشير شهرياراصيل • علي الخصوص شول شهريار معظم • وجهاندار
مفخم • كه ملك وملته • ودين ودولته نقطهٔ مدار وسبب سكون وقرار اولمشدر • ونه اباء
سلطنت شعارندن يادكار • ومفخر سلاطين روزكار اولمشدر • ذات ملكي الصفاتي • وشان

ملكي السماني ركن الاسلام والمسلمين وكهف اصحاب العلم واليقين شعر ابكي واضحك خصمه
ووليه • بالسيف والقلم الضحوك الباكي • الدقر والدهري خاقانجوده • فحصنا بالجحود الافلاك
الا وهو السلطان ابن السلطان وارث تخت سليمان • مفخر آل عثمان • صاحب قران زمان • قهرمان
كون ومكان • رافع رايات عدل واحسان • قامع بنيان كفر وطغيان • حضرت سلطان سليمان ابن
سليم خان ابن بايزيد خان ابن محمد خان بن مراد خان بن محمد خان بن مراد خان بن اورخان بن عثمان
خلد الله تعالي سبحانه ملكه وسلطانه • وادام علي العالمين بره واحسانه • هميشه ايام دولتنده و
هنكام صولتنده اعلام غوايت • ورايات ضلالت نكونسار • وشاخسار ظلم وعدوان • واغصان
بغض وخذلان بي برك وبار اوله • عروق شرك وفساد • واصول جور وعناد منقطع • وبنياد عدل
وداد • وايوان فضل وفساد مرتفع • مسالك شهر وديار • وممالك صحاري وكوهسار • مفاسد مترصدن
انك افتندن مصون • ومكايد متمردانك مخافتندن مامون اوله • غبار اختلال • وكرد اعتلالدن
چهرهٔ اماني وآمال • وطلعت افعال واحوال پاك وپاكيزه اولوب • مطالب صادر ووارد مآرب
موجر ومعاهد يترله حصول بوله • وابواب بر ورافت • دور ونزديكه كشاده • واسباب قدر و
عزت • ترك وتاريكه اماده اولوب چشمه سار نوال واقبالدن • آب زلال عدل وافضال • وينابيع
احسان وانعامدن سلسال جود وجلال بر مقتضاي هنيئاً مريئاً جان جان احرار وعبيدي
ومزارع ضماير قريب وبعيدي سيراب وشاداب ايليه • وانعام عام كامل شاهي واحسان بي امتنان
كافل پادشاهي عفواً وصفواً • جمال حال اهل جهاني • وجمع فعال قوم كون ومكاني • پرتاب وشرف
نصاب ايده • وشول طايفهٔ شريفه • كه خلعت خلقتلري طراز علماء امتي كانبياء بني اسرائيل
بوله معلم اولمشدر بيت قوم لوع فروك آيين لرندن • اولار پاكيزه ديده ردلرندن • هر زمان
جناب عنايت سلطانيدن جلايل اكرامله حظ وافر • ونصاب رعايت خاقانيدن تشريف انعام بر له
متواترا سي اوله • وانلر كه اصحاب صدق ويقين ومجاهدين • وارباب خلق وتمكين ومشاهدين در
كه نص الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون انلرك حقنده مسلم در لمؤلفه
يويوب دلدن غبار ماسوايي • طوترلر الدن جام حق نمايي • شهريار كامكار • برهان انلرك
اقتباس سعادتندن • والتماس آثار ارادتندن خالي اولميوب • غنايم مجاهدين جناب حقيقت

مآب لرنه و باب طریقت ایابلرینه مراجعت کوسترم انلرکه زمرهٔ مجاهدین غزاة وثغور
بلاد مسلمینه حماة در روایة ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم
الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون ویقتلون انلرک شانلرینه منزل در لمؤلفه
اولرکه شصته دست جون قبضهٔ دست اولرلر خون اعدا ایله سرمست دائما سحایب الطاف
سبحانیدن ورغایب الطاف خاقانیدن بهره مند ومغتنم وشهرینده محترم اوله لر و
انلرکه ارباب مکسبت حلال واصحاب موهبت نوالدر کافهٔ رعایا وعامهٔ برایا اپچنده
الکاسب حبیب الله فضیلتی ایله مفضل در لمؤلفه دوریشوب روز وشب کسب حلال ایله
ایدرلر شکر یزدانه جمله حاله آسوده وپرحضور وارامیده وموفور الحبور اوله لر بیت
جو بو در دلک اوله حق الرعایات شهکدر نظام وباطن ولایت بحمد الله والمنة ظهور اشعهٔ شمس
توفیق وحضور آثار هدایت طریق علی المرام برقرار ومساعد در واسباب عزت واستعلا
وشرائط علت واستیلا بالتمام پایدار وقوی مساعد در واکر اصحاب میمنه ومیسره در و
کرسدنهٔ ملایک دیدنه در وکر جوش خروش پرطنطنه در وکر قلاع بقاع محصنه در کمال
نظام وانتظام بولمشدر ومحسود سلاطین دوران مقابله سندر ومعبود اهل زمین واسمان
اولمشدر تلبادجینی بادا جناب حقدن متوقع واول وهاب مطلقدن متضرعدر که بو مقا
متواتره وعواید متواترهٔ نک حضرت شهریار سکندر در وفریدون فر وصاحب قران ربع مسکون
وهفت کشور شکر بردوام وسپاس بی انفصام میسر ایدیب لئن شکرتم لازیدنکم موجبنجه غایت
سلطنت دنیا وعقبی ونهایت ریاست اولی واخری یردک ترقی عطا ایله جزاء بما کانوا یعملون
حکمنجه بو سلسلهٔ سیادت قرون وسعادت نمونک علا فروپونی بالصاد والنون والقلم و
ما یسطرون دامن آخر الزمانه دک شرف اقبال الله مقرون ایده شعر فهذا دعاء لا یرد لانه
دعاء لاصناف البریة شامل قطعه چنین که من به دعا دست برافراشته ام قرین سوز دل
ناله سحرگاهی عجب نداره از الطاف حضرت دادار کر زیر حکم تو آید زماه تا ماهی سبب
تسطیر این مقاله وموجب تحریر این رساله تاریخ سنه ثلاث وثلاثین وتسعمایه ترده که
مدت عمر کرانمایه کنجینه وپنجه عطای حقدن وهدایای جواد مطلقدن بودنیای سپنج ده

میزان طبیعت کوهر سنج اولوب هزار کنج بیرنجه ایرمشدی یعنی عجب المعرف المحتال بین الاقران
والامثال شول قیل وقالدن فضل وکمال عداتکلری اعمال نثری جون نثر نثره نظمی جون نظم
نظیمه پردین ال ویرمشدی الجنون فنون والفنون جنون مقتضاسنجه هرزمان تزیین قیل
وقاله وتفنن فکر وخیاله اشتغال کوستروب جور آغاز انشاء براعت افشانک کوش وکردننه
دررغرر تضمین تلمیح وجواهر زواهر توشیح وتلمیح برله پیراسته وعذاری اشعار بلاغت شعارک
حله رجامه سن طراز عکس وتبدیل وطوق وتکمیل وتبدیل ایله پیراسته ایدوب قطعه کیجه
کوندز جان ودل مشاطه وار سوز عروسی زیبی الجون دردرر مثنوی قطعهٔ زلفندن اوروب
خاکه روی مصرع ابرولرندن سر فرو خدنک کلکونرسی خونچکن نقطهٔ خالی سواد چشم تر
سرو قدندن کوکل حیران اولوب چشمه سار آیین قصاید خوان اولوب وادی محنتده سرکردان
زار بادیپیما خاکسار وبیقرار کاه ضایع جمع تفریقی متقلب الاحوال وکاه بدایع الفاظ
تعلیقدن مضطرب البال وکاه اول شکر گفتارک لبندن سرمست ومدهوش وکاه شول قمر
رخسارک ذکر چاه غبغبندن پرجوش خروش لمؤلفه شرح زلفیند نکرانک بسته دل
نکر چشمندن بونک کبی خسته دل کیم بونک لعلی دمندن شرمسار کاه انک دردشلری نظمندن زار
مکس کبی عنکبوت خیالک اوتار دامنده کرفتار وشهد کلامک عقیق شکر اطوارنده اسیر وزار
عقد مصاحبت قصد ایدوب نکتهٔ ازدواج مشاکله وایماء ایهام ومقابله ایله دایم معامله و
مجادله واحکام بنیان محبت فکرینه ایلیوب جامع تاکید وتاسیس ایله ومصانع تکریر وتجنیس ایله
ارسال منشآت نامه بیت ادجرب هردم هوس اودن هوا حاصلم خاک ایلمش عمرم هبا
اکر رقم زدهٔ خامه یعنی وسایل نامه مانند ساعات لیل ونهار بیست وچهار اولمش
عبادات سفرم دریغا زحمت بر دبیابان ومحنت خار مغیلاندن چکلمش ونا قرطبیعت نی
زاد وآب بوراه پرتابده جوق کره وسرده وکره دردجکوب ره بوردلک ایلمش دبی حدتک
یوی وخست وجوی کوستروب نیجه نایر قطع مراحل وطی منازل قلمش سعی ده قصور و
طلبده فتور قومامش قطعه کهی بجمد دو مدیح ووعظ حکیم کرفته پیش بنظم قصیده راه
دراز کهی به وصف غزالان شوخ چشم شده بربزم عشق جکر سوختکان غزل پرداز

کهی فرد و رباعی قطعه پیموده • بعد کام حسن بلاغت طریقهٔ ایجاز • کهی زیرپردهٔ مثنای مثنوی کرده
ترانهای خوش و طنهای دلکش ساز • اما نه فا آیم • واما اول مشقت دن نه عاین که نه کعبهٔ
مقصوده یوز سورلمش • ونه طیبهٔ مراده ایرلمش • عزیمت اتدوکی راه کرجستان ایمش • ویوز اوب
کتدوکی صوب ترکستان امش • لمؤلفه دریغا خواجه ایدب هنده غزی • برابر سودا یدی فکر و خیال
قورتدی قوروسودا ایله جانن • چورتدی بحرِ صالدی جمله مالن • القصه هردم بو المنهو الزله
ماننده کشتیِ شکسته • کرداب فکرت وخیالدن سرکشته هوا • وهمیشه بیکانه صفت آشنالرله
لجهٔ دریای بلاده اشنا اولوب • هر زمانده غرقِ تحیر • وهرآنده کرفتار امواج تفکر ایدم • ودست
عبارت واستعارتده نه مولجان وار حیران ولایعقل • ومیدان کفت وکویده کوی کردار سرکردان
وبیحاصل ایدم • نه ماه مختلف الادوار کبی ایکی کون برحال اوزره قرار • ونه فلک سیه کار نی
اختار کبی برساعت آرام واصطبار • مع قلب منقلب • وخاطر مضطرب فی اللیل والنهار • کذرهٔ
فی الجو الهوآء وکشمعة فی کرة النار • کردباد کبی صحاری نظم • وبراری نثرده • رقص کنان تک
وپوی وسیل بیترم نهاد کبی • وادی تألیف • وبوادی تصنیفده • دوان ودوران جست وجوی
ایدردم • لمؤلفه بیت دل اولمش قوای برله تنک • صحن جانده ولمش دواد فرله سنک • غارت
اتمش خاطر اقلیمن خیال • جان ودل فکرت الندن پایمال • پس روزکار کذشته یه تلهف • والحاح
برکشته یه تأسف اتدم • شعر فکیف تری لیلی بعین تری بها • سواء وما طهرت بالمدامع • بوحال
پرملالده • وبو یوزدن هزار فکر وخیال ایله برکیجه اوتورمشدم • ودیرمک بوزنه باب خوابی سد لیکن
وموج خوابنیمدن آب اورمشدم • ویقین بلمشدم • که بو نفسات روحانیه • محضا الهامات ربانیه
دن وآردر • واشبو مبادی حدسیه مجرد تاثیرات قدسیه دن عایددر • که قیاس محکم الاساسک
نه مقدماتنده اعتراض وانتقاض • ونه ترتیبنده احتیاج رد وخلف واعتراض وار • هر جوابی
فصل الخطاب • وهر سؤالی ممتنع الجواب • فلا بد بو شورله تلخ کام • وبی آرام اولوب بونی اوقوردم
قطعه تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در • حیف باشد که تو در خواب و نرکس بیدار • این همه نقش
عجب بردر ودیوار وجود • هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار • پس نفس بدکردار وپریشان روزکار
وافعال قبیحه احوال فضیحه سیله قهرانکیز سرزنشلر ایلدم • وخیال مختال بدفعاله افکار فاسده

مانار

واثار کاسده سیله • دیخ آیین سوزلر سویلدم • وایتدم ای مسکین نه در بو نخوه کبر وکین • وآی بد آیین
فانی تمت دین • وحمیت یقین بیت دشمنی کو عیب بر روی تو کفت • بهتر از آنکه دوست کان
غیبت نهفت • چشمهٔ خورشید جهان تابدن لمعه سرابر • ونغمهٔ چنک وربابدن ذبابه قناعت
ایدب بر زمان غلیان صفرا ایله محموم • وهر آنده هذیان سودا ایله مهموم سن قطعه زمزمه
در شب کند ازجان خروش • صبح زند خنده ز راه فسوس • هر جمعیت صوریدن حاصلک تفرقهٔ
باطن در • وهر صحبتک آخرنده کارلک وداع مواطن در • مثنوی صحبت دنیا که تمنا کند • با که وفا
کرد که با ما کند • خاک شد آنکس که برین خاک زیست • خاک چه داند که درین خاک چیست • هر فردی
جهوده آزاده ایست • هر قدری فرق ملک زاده ایست • هست درین دایرهٔ لاجورد • مرتبهٔ مرد بر مقدار
مرد • بحر به صد روز نشد آرام کیر • جوی ببک میل بر آرد نفیر • والحاصل اکرچه که محادثه و
مناقشه غیر قرار ترتردی • اما بوزاولمق رجان ودلدن خبر قرار توردی • چاره وناچار • بالعجز والا
ضطرار • العجز آخر حیلة الانسان موجبجه بیت پای ادبن بی به تزلزل زدم • تکیه به
دیوار توکل زدم • لمؤلفه ایدب بلبل لین فریاد غمناک • لباسم ایلدم کل کبی صد چاک • زیرا بو
معنایی دیدهٔ بصیرتله مشاهده قلدم • ودلایل عقلی ونقلی برله بلدم که مثنوی هر نظم کهن
وتازه • حاصل من چیست جز آوازه • کری هنکامه وز هیچ نه • نحمت با نار ود که هیچ نه
القصه بن که بو درد دردله مست ومدهوش • ودرددن خم کبی پرجوش ایدم • وشمع وش
غرق دمع مهراق • وزبانه دن ناندامتله پراحتراق ایدم • نقصان استعدادمه وفقدان
استعدادمه اعتراف اتدم • ولجهٔ فضل حقدن • ودریای عاطفت مطلقدن اعتراف ایلدم
لمؤلفه بو سوزلر ایلیوب نفسیم ذکر کون • اقتدم یاش پرینه دیده دن خون • ایدب جانبنه
ترک اعتقادی • کلوب انصافه قلدم اعترافی • اولب دریای رحمتدن مدد جوی • روانه طرح غنه
اوردم صو کبی رو • همان ساعت همان آن وهمانه دم • دل پر غم بویوزدن اولدی ملهم • یعنی هاتف غیب
سروش بی عیب در • وصدق مقالی واستقامت حالی بی ریب در • در ودر جانده دماغی پرصدا ایلدی که لمؤلفه

لا معیا چند ازین کفت وکوی
دعوی فضل وهنر هش کنی
معرکه کیری بدم های وهوی
عهد وقدیم ازچه فراموش کنی

بادهٔ داده‌ای ز تراوش ازین | نشوهٔ او بود همه عقل و دین
چونکه از آن باده صهبا زدی | نوبت درین گنبد مینا زدی
شمع فروزنده شدی همچو ماه | تیره نگردی ز فلک از دود آه
مرده دلی همچو نکال این زمان | شعله بجا سر زند از تیره جان
دولت ناگاه به جان یافتی | مه چه کنم رویت از آن یافتی
چون ز رعونت بدماغت رسید | باد خشونت بچراغت رسید
روز همه نقش ورق ساده کن | از دو جهان خاطرت آزاده کن
چون سحر از نور برآرد علم | بر رقم ظلمت شب کش قلم
در دلت از مهر خدا نقش بند | همان که همین است رهٔ نقش بند
نقش نگار است مر اهل چنین | رو تو جلا کن دل و جان را همین
پرده برنگ چو شود از میان | نسخهٔ مانی شوی چون زمیان
از همه خط ساده کنی چون ورق | سبق کنی بر دو جهان زین سبق
خدمت حق هر که بخواهد بجان | کو که کند بندگی خواجگان
در دو غم و محنت شاد نیست | در در ایشان بندگی آزادگیست
فتح شد بر رخشان باب حق | در کرمشان مرجع ارباب حق
من چه زنم از ره ایشان نشان | صفتی شد صفت ذاتشان
لیک ترا ای کنم آگاه پی | تا زنم کنم شرط نکو خواه پی
میر بخاری که ترا سیر بود | جان و دلش از دو جهان سیر بود
شمس خدا بود نه شمس سما | نور رخش آینهٔ حق نما
طایر فرخندهٔ روحش مدام | سدره نشین باشد و طوبی مقام
هرچه بفرمود عمل کن بر آن | تا که شوی در دو جهان کامران
موم صفت دور شو از انگبین | گریه کنان سوخته گی اگزین
بگذر ازین تفرقه‌های وهوی | مهر بزن بر دهن گفت و گوی

چمن طوطیسی اولدی لاله‌لردن | سمندر دور اشمپر کوستردی

گل یوسفلین کوکلن قانر باندر مشدی ❁ سنبل یعقوب لین تفتا نن سیاهر بو باندر مشدی ❁ لاله‌خونین عاشق
دلداده‌لر جاننیدن یاقتشدی ❁ چراغین بنفشه‌لر آشفته دل سودا زده‌لر کبی باده ویرمشلردی ❁ دماغن **لولغنه**
یاقوت کلنارلر نار خلیلی ❁ اورغش لاله تاج اردبیلی ❁ یاتر نرکسلری نازاویخوسندن ❁ سمنبرلر کبی
یاناویخوسندن ❁ صحن گلستان دیبای زیبای هفت رنکله ❁ وبزم بوستانی بساط پرنشاط هشت
رنکله ❁ رشك نکارخانهٔ چین ❁ وغیرت خلد برین ❁ وحیرت حور وعین ❁ وصورت فلك انجم شیرین
اولمشدی **لولغنه** نسخهٔ اژنکه دوغمش پیروزی ❁ صانددو کلمش بیر چرخك یلدزی ❁ سبحان من
احسن کل شیء خلقه ❁ بلبللر مغنیلر کبی فریاد ایدرلرکه ❁ فانظروا الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد
موتها ❁ وقمریلر مقریلر کبی بو بیتی اوقورلرکه ❁ له الخلق والامر فتبارك الله احسن الخالقین **شعر**
تامل فی نبات الارض فانظر ❁ الی آثار ما صنع الملیك ❁ عیون من لجین ناظرات ❁ کما احداقها ذهب
سبیك ❁ علی قصب الزبرجد شاهدات ❁ بان الله لیس له شریك ❁ **القصه** رسوم فرمان روایی وقانون
پادشاهی هر نه ایسه یرینه کلدی ❁ وشهریار عادل ❁ قل اللهم فاطر السموات والارض عالم الغیب
والشهادة انت تحکم بین عبادك فیما کانوا فیه یختلفون ❁ دیوب سریر سیادت مابنه کچوب
اوتوردی ❁ ینه آفتاب عالمتاب کبی اتشیمن نهاده ❁ سرکشلر خاك پای آستانهٔ شاهیه یاشلر اوردلر
وکبره وجوی جلوی کبی سنکین فوادمه دشلر ❁ ستر سنیهٔ پادشاهیه یوزلر سوردیلر ❁ وسادات
وعلما واشراف وامرا ❁ هر بیری یرلو یرینده قرار ❁ وفرمان جهان مطاع لازم الاتباع انتظار کوستردلر
ومنادیلر یربریدن ایتدیلرکه ❁ هر کمك کم عرض حاجتی وار ❁ یا برکسنه دن شکایتی وار ❁ حالنی عرض
ایلسون ❁ وشکایتی سویلسون ❁ الیوم تجزی کل نفس بما کسبت لا ظلم الیوم ❁ همان زمان خلایق لحندن
مور غیور ❁ که دستانسازدن بیحضور ❁ وپایمال محنت وشور ایدی ❁ وذریت اذیتندن خسته
ومقهور ایدی ❁ عفور وخالق شکور دیوب ظهور ایتدی ❁ پادشاه عادل کوردی که بر شخص درکه
صورتن نحیف هیأتن ظریف ❁ کوتدن لطیف ❁ غایتن ضعیف ❁ یاس اهلی کبی لباس عباسی ❁
قیاس حاصلی معلوم افلاسی حقیر دلشکسته فقیر دم بسته ❁ اگرچه کم پیاده در ❁ اما اتلو کبی
سکردر ❁ وجثه ده لاغر وبی فرّ در ❁ اما تولو کبی سکردر ❁ اسب تازی کبی باریك میان دهان وتنجه

مانند شیر ژیان بازوی قوتن پست نیروی همتن بلند قدرله خور و برشکست جنبش
و روشن ارجمند ناقه کسته مهار کبی میان بستهٔ روزکار ارباب ریاضت و اصحاب تمنا
انجمن عنوان بنیانی یارغار وقتی که شهریار عادل مورك بو جمله کلشن کوردی دونوب
وزیری منصفدن بو کرد دیو صوردی وزیر دخی دعایی شاهی و ثنای پادشاهی بیلیوب
ایتدی بو درویش سیه پوش و فقیر پرخروش قبایل پرالام و خراتك یعنی زمرهٔ فرقهٔ حشراتك
رسولیدر حضرت سلیمان نبی یه علیه السلام وادی النملدن عبور ایدرکن و جنود محتشم ایله
ارض مقدسهٔ شامدن مرور ایدرکن که خال جمالی عرصهٔ دنیا و رشك جنت علیادر و بر
موجب علیکم بالشام فی آخر الزمان مطایف عالیان و ملاذ اهل ایماندر یول کسمشدر و دیوان
سلیماندن چوق قیل و قال ایلمشدر **لمؤلفه** خواریقه غریب و درویشه نه بلورسن که
شاه زاده اوله غمدا بحر مثال اینه اول قلبی روشن ضمیری ساده اوله پس مور میان بستهٔ
همانندم ایلرو وادب شاه عالم حضورندن زمین خدمته باش اوردی و پای تخت سلطانیه یوزن سوردی
و دالقالدرنکیم و فرماهی دعز و قدر پادشاهی ایچون دعالر و ثنالر ایلیوب ایتدی که **لمؤلفه**

حمدا که کیم عالمك سلطانیدر	برلکینك یر و کوك برهانیدر
مور دلسوز کن سخن دان ایلدی	پرویز بعشقدم بران ایلدی
خلعت ولا دعباسش هداد	طاوسین بی رحمت طاشش براد
پشت درخدمت کمرچون موی سر	کرده اورا با سلیمان درکمر
قهری درکاهدن بك تیمور موز	موری احسانی ایلور فغفور نور
دونی کون کبی بلور نکاه اولا	دم ودنیادور دو غنچه شاه اولا

بن فقیر خاکسار و حقیر بیمقداری جانورلردن بر طایفه بی دست و پای و سرکشته رای و بر
قبیلهٔ ضعیف و نحیف و محنت فرسایی که جوف اشجارده و شکاف احجارده و زیر زمینده و
دهلیز و کمینده مسکن و قرار ایلمشدر و کل شیء عنده بمقدار موجبنجه یعنی حالی التوحا لنجه
تابانی
دردنهادن اغلق ایچون خاك پای معدلت پناه سلطانی و سدهٔ سنیهٔ سعادت دستکاه خا
عرض احوال پرملال و اظهار ما فی البال اتمك ایچون ارسال ایلدیلر که اذیت ذریت آدمدن

جانلری نه کچمشدر و هر بری باشن الوب سوراخلرم و خالی دیارلرن قاچمشدر دیدیلر که بنی آدمك
رسمه
بر و مراد در رزم فضلتی وقدر و منزلتیه برهان عقلی و نه حجت نقلی ایله ثابت اولمشدر که برنج بو
جور و جفا و ظلم و ایذا ایدرلر کمنی آتش قهرله حرق و کیمنی آب زهرله غرق ایدرلر مع هذا
کتاب شریعة الاسلامن و سایر کتب احکامن کندیلر یازمشلردر که لا یعذب شیئا بالنار
نانه لا یعذبه بالنار الا ربها و لا نقتل النملة و لا یقتل الضعمة و الحشرات التی فی الارض و بو
امثالی وعین غایت تمدین و تشیین نهایت بوقدر و الحاصل علم ایله عمل ایتمیوب هر زماندن
محتلری الذن پایمال و سرکشته احوالز اکر روز و بازوی قوت و کر عضادست بردینی دی
قدرت بر له ایسه پس سایر حیوانات دخی هر کمن کم جنك وجدال استطاعت و حرب و قتاله
طاقت وار در رایت استقلال و استبدادی و علم عنادو فسادی ایلیون کمال اقتداریله و قلم
استکبار له رقم پشوایی و نقش فرمان روایی صورتن تکرده و صحیفهٔ تجرده نکاشته قلور
لمؤلفه هر کسی دردار خود شاه رعیت پرورست ای بسا بی دست و پا در قصر خود چون قیصرست
ذلو
شلک بوقدر که عنقای خیال المحال و عقاب بو قدر فکرت مصور الحال سرافرازلق بلکه سلطنت اند
بیضه سنی زیر بال ایلیوب بصوب بتور بوقدر مجال و رخصت احتمال یوقیجق هزار هزار قرحه
رویین منقار محنت شکار و بچه بچهٔ آتشین بال و آهنین چنکال چقروب جهانکیرلك صیدی
هواسندن ادچرسه کرکدر لا جرم جزاء سیئة سیئة مثلها موجبنجه هر کیمی قصد مکافات
و دفع آیات ایلیوب نعیم و زمانه و عرصهٔ جهان فتنه آشوب ایله طولیدر و عالمدن بیکان
امن و امان و نظم و نظام انسان و حیوان کوتریلوب کون و مکان معرکهٔ جنك وجدال و قتال
اولیدر الفتنة نایمة لعن الله من ایقظها **بیت** جو بد کردی مباش ایمن ز آفات که واجب شد
طبیعت را مکافات اکر شرافت آدمی بحج قطعی ایله ثابت اولمش ایسه و فضیلت انسانی شواهد یقینی ایله
ثبوت بولمش ایسه بزدخی معلوم ایدینوب قطع نزاع و منع دفاع ایلیلوم و ترك عناد و نوقیتلری اعتماد
ایلیوب جان و دلدن مطیع و منقاد و خدمتلرینه برمراد اوله لم اتفاق حکیم شام اول اراده قیب یره طوروردی
مور ضعیف اندامك بو قدرت و توتبه شکایتن استماع ایدر یورردی فی الحال مقابله ایدوب ایتدی **لمؤلفه**

خدایا سکا در مسلم وجود سنکدر همه احسان و فضل و وجود

نه حکمن جور ونه امرکن عدل	عنایت قلوب ویردك انسانه قدر
انی شه قلاوزینی جبل ایلدك	جهان خلقنی هب طفیل ایلدك
قلوب جمله دن انبیای کزین	جهانك بو نوریله آچدی کوزین
سلاطینی قیلدوك نکهبان کار	رعیت سروسینه چوبان وار
ایدوب ملك عالمی تا عدل وداد	بلادین ودولت سرا دور شاد
بو یوزدن نچو آردن شهنشاه بیر	که عالم اولسون ابد شاه دهر

سبحان من تنزه عن الفحشاء والمنکر بر بولك کریه المنظر قبیح الصور منفور اللقا مقهور البقا خوار
وذلیل زار وعلیل ناقص البنیة قاصر الحلیة مجهول النسب معدول الحسب طایفه خایفه انسان
کامل البیان معروف الرجحان ملیح الجمال صحیح الجمال مطالب تصدیقیه سی بداهتله معلوم و
نتایج تحقیقیه سی ضرورتله مفهوم قیاس صحیح الارکانك شکل اقترانی سندر ومقیاس اهل میزانك
مبادی برهانی سندن مطلوب صحیح ونتایج صریح اخراجیله قوم شریفله معارضه تفاضل ومناقضه
تکامل ایدوب فضل انسانه واول منبع لطف واحسانه دلیل وبرهان وحجت وبیان استیه لر وبو
قضیه نامرضیه کثرت مخالطه ایله قیل وقاله مودی وحیرت ومخابطه بر له جنك وجداله
متصدی اوله عجبدن عجب وغایتده امراغربدر بیلی الشیء اذا جاوز حده انعکس ضده بو قوم
شریف که حسن صورت واعتدال قامت وکمال حلیت واستقامت اوزرنه اولانلرك افضلیتی
اماراتنه واکملیتی علاماتنه ظاهر حاللری وکمال اعتدال للری دلیل شافی وبرهان کافی یتمزمی
مور اتیدی سبحان من لا یجری فی ملکه الا ما یشاء نه عجب اکسك سویلدك ومخلوقات رب العزه
نظر فه خوار لغله نظر ایلدك وما خلقنا السموات والارض وما بینهما باطلا ذلك ظن الذین کفروا
حکیم لبیب اولدر که هر شیئه حکمت وعبرتله نظر قیله عاقل ادیب اولدر که هر جزئیك کلیتندن باخبر
اوله عاقللر دمشلردر که ای مرد حق قرنجیه مراد نه بق حقیقتده هر سینه اسرار سبحانی یه کنجینه
ونفس مردم هر چیم انوار یزدانی یه آیینه در بیت عیب کوی مردم حق بین ابد باطلك عینی
حسد ایلر دهد الیس فی جهنم مثوی للمتکبرین لا یدخل الجنة من کان فی قلبه مثقال ذرة من الکبر
رسول رب العالمین وسر دفتر انبیاء مرسلین علیه من التسلیمات اوفاها ومن التحیات اصفاها

بوسیدن بیورمشدر که الاستغفار من الذنوب مرة ومن الکبر سبعین مرة مشایخ طریقت
وکبرای حقیقت دیمشلردر که اکر روندهٔ راه نفس خود را صد باره فرعون بدتر نمی بیند او در این
راه نیست بیت برمکش تیغ زبان هر دم کزین وشم را سر بر انداز چه بفرق از شعله زرین مغفرست
مع هذا اکرات بکرات نور بصیرت ودیدهٔ عبرت بر له مشاهده اولنمشدر که بیت بارهٔ موم بر شب
تا به خورشید بود ریزهٔ خاك سیه زیور محبوب شود حکیم اتیدی بزدن بو بیانه وتقریر وتبیانه
دتمسل انسانی تعظیم وتوقیر وبر طایفه تعییر وتحقیر عجب ستکاردن وتعظیم وافتخاردن ناشی دکلدر
بلکه حکم پروردکار وتبیین امر کردکار موجبجه هر شیئک مقدارینی بیان ورتبت وقدرینی عیان دن
واما بنعمة ربك فحدث مقتضاسنجه انسانه اولان احسان ونعم ذی المننی احصادر وانلرك
علو شانلرنه بعض دلایل وشواهد وخصایل وفوایدله ایمادر اول جمله دن بری حسن صورت در که
دلیل لطف سیرت در وشاهد کمال سریرت در که الظاهر عنوان الباطن وحضرت عزت اسماء
وعمت الالاء بیورر که لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ورسول صادق القول الامین دیمشلردر که
ان الله خلق آدم علی صورته شك یوقدر که بو خصوص واشبو نصوص بنی آدمك فضل وفضیلتنه وقدر
ورتبتنه بی اشتباه روشن دلیل در وصادق کواه در بیت کشته از لطف حق بر صفحهٔ خاك حسن
صورت دلیل سیرت پاك موراتیدی حاشا که اصحاب معنی صورتله لاف ایلیه وحلیهٔ عاریتله کزاف
سویلیه وارباب قلوب قالب ومقدارله افتخار ایده وشکل وشمایل وجسمانیت وهیاکله اعتبار قیله
که صورت دیرو کك دولت دنیا کبی ظل زایل وحلیت عدانك وکك نقش علی الماء کبی ضعیف واحل دربیت
تن بود چون غلاف وجان شمشیر کار شمشیر میکند نه غلاف نقش وپیرایه سرمایهٔ شوشتا ندر
وصورت وحلیه کار نامرمخفقاندر سمساران بازار حقیقت کوکلدن غیری نسنه یه معامله قلمز
وعیاران عالم حقیقت معنی کویندن غیری مسکن ماوی ومنزل وملجا طوتمزلر که عالم صورت دام
اغیاردر وملك معنی منزلکه ابراردر اولکه مطلوبدر ماوراء پردهٔ غیبدر وشولکه محجوبدر کری قنابدر
قیدوبندر شك وریبدر بیت عیسی کر قید راه بجز سوزنی نداشت کارش چو رشته صد کره پیچ وتاب
یافت هر کر اسیر بنیه در نشانه سهام حوادث وآفات در وهر کم کرفتار صورت وحلیه در
خانه ریش وجراحتدر که صورتك حق یاننده قدر ورتبتی اولیدی ان الله لا ینظر الی صورکم

بوروملزدي • واكر جماعتك رب العزت حضورنده منزلتي اولسيدي مثنا فعلن شاننده •
واذا رايتهم تعجبك اجسامهم • ديرايكن • كانهم خشب مسندة برله جماداته تشبيه ايلمزدي •
اثقل جبال الارض طور لا اعظم عند الله قدرًا ومنزلًا • بوسببدن حكماء بني آدم وبو اجلدن
علماء عجم بيور مشلردركه هرنه كه به قامت مه تر به قيمت به تر • مع هذا حضرت حق جل و
علا • اكرانسان ايچون خاصة • لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم • بيوردي ايسه جملهٔ
مخلوقات ايچون دخي عامة • احسن كل شيءٍ خلقه • واعطى كل شيءٍ خلقه • دخي بيورمشدر
سبحان الذي خلق كل شيءٍ فقدره تقديرًا • غايت ما في الباب مسبب الاسبابك صورت هيئا
جملهمزي متفاوت يرتمشدر ونقش حليهمزي بربرمزه مخالف خلق اتمشدر • بونلردن انسانك
صورت حسن وحليتي مستحسن اولمق لازم كلمز • حكيم ايتدي • صورت انسانك وجاهتي كمال نزا
وبناهتي عين بداهت اوزره در • وشكل حيواناتك وقباحتي خصوصا حليهٔ حشراتك قباحتي
بياندن مستغنيدر • انكاره مجال وتلبيسه احتمال يوقدر • مورايتدي • انلرك شمايلني استقذا
وحسن هياكلنه انكار ايدن كه سنرك استكبار كوزندن • وانلرك احوالنه استنكار كوزندن اولميه
بيت انكه ندارد دل رحمت پذير • تهمت پشمينه نهد بر حرير • نته كم مقبول طوايف و
سردفتر ظرايف شيخ سعدي قدس سره كلستاننده ديمشدر بيت كسي بدين انكار اكر نكاه كند
بشأن صورت يوسف دهد بنا خوبي • وكر به چشم ارادت نكه كند در ديو • فرشته ايش نمايد به
چشم كروبي • وانسلم كه ايله در • سنرك يانكوزده قاعدهٔ مقرره • وضابطهٔ محرره در كه مفاخر
ايچون وضيع شريفه تشبيه ايدرسز • ومجاهت ايچون كريه وجهله تموبه ايلرسز معين
ومتقين در كه شعراي فصاحت شعار كوزلك • وفضلاء بلاغت دثاركوزلك كلمات وعباراتي
بيورردن شحون ومزين در • دايما اشكال شمايلي • واوصاف خصايلي • وحركات وسكنات
وسكنات وورزشلري انساني وطايفهٔ خوباني • وسلاطين جهاني • وبهادر دوراني حيوانات
بلكه جمادات بكزدرلر كه اكر انلرك زنده شريف وهيئاتي ظريف • وحليتي لطيف وكسوتي
نظيف اولميدي • بو تشبيه صحيح نسيجه نسي آت وصحيح اولوردي • مثلا دلبرلرك آتش
رخسار وآب عذار آهو چشم وعندليب الحان • وطوطي كفتار بنفشه بوي ولاله روي ونرگس قامت

ویاسمن

ویاسمن بویدر بيت رخ منور وخال سياهت آتش وهندي • خط معنبر وزلف كجت زمرد وافعي •
وفلان پادشاه عادل هما ظلدر • وفلان شهنشاه كامكار كوه وقاردر • وفلان دلبر مانند ببر وشير
در وبونلرك امثالي تشبيهاته حق • واطلاقاته عديو قدر • بلكه بو مشبهلرك مشبه به دنمهر
جوحيتنه قيل وقال ونزاع وجدال ايلمك • دايرهٔ انصافدن دور • وقضيهٔ اعترافدن مهجوردر
الحق بو صفات مرضيهنك • وخصايل سنيهنك حيواناتده رسوخندن توقف وبو جهتدن انلرك
غالب اولدقلرنده تعسف يوقدر • نته كم ديمشلردر بيت همت زبان زو فرزنه هما وتك از نعام
طوق وقار زفاخته قوت زكركدن • اكرحشراتك قباحتندن • وبعض حيواناتك وقاحتندن شونلر
سكوت اولندي • معلوم در كه بني آدم ايچنده صورتده انلردن اقبح • وسيرتده انلردن افضح كمسنه
اولدوغي مجرب ومذكور در • كركسي درس وشكلش نكر دقي نكند • حكيم ايتدي • اي جاهل • ولقد كرمنا بني آدم
رجحان انسانه برهاندر • احتمال مرجوحيتنه مانع در • ومشبه به ومشبه شميه سيني دافع در
الحق زمرهٔ آدم زينهٔ عالم اولدوغندن كم تردد ايلر • زيرا بونجه علما وابرار ومشايخ اخيار
طالبان را شود بتو بر دليل • بنمايد بسوي شرع سبيل • هر بري في زمانتا خير الجليس ونعم الانيس
اولوب درس وبحث ديني • وارشاد واهداء طريق يقيني ايدر مثنوي

ز حديث صحيح مصطفوي • خاكي ازخلق صورت بنوي
وز تفاسير آنچه مشهورست • كه از تحريف مبتدع دورست
وز اصول وفروع وشرع هدي • آنچه اليق نمايد واولي
وز فنون ادب چو نحو وچو صرف • آنچه بايد دران علوم شكرف
وز رسالات اهل كشف وشهود • وز مقالات اهل ذوق ووجود

وبونلردن غيري ارباب قرائت • واصحابه وايتدر • كه كيمي ظهر القلبدن دلكش الحان ايله
تلاوت قرآن وكيمي روي مصحفدن خوش بيان ايله تقرير كلام رحمان ايدر مثنوي

چون بروج نجوم سيارة • متجزي شده بسي پاره
حز وو كلش حقايق اسرار • هر يكي راد قايق بسيار
آينش غايت اماني كون • وقف بروي همه معاني كون

کلماتش مفترق ظلمات ‌‌ حرفها ظرفهای آب حیات

عشر واو کرده نشر پر نوال ‌‌ خمس او کشته شمس اوج جمال

موراندری ای غافل کلام رب کریم • یعنی انسان حقنده خصوص تکریم انسانن فی ذاته لایق تعظیم درردیك درر • نه مستحق تفضیل و تقدیم بودنی کلی و عام • و علی الدوام دکلدر زیرا هر قضیه کرا آداب سوردن مهجور درر جزئیت افاده ایدر • نه کلیت خصوصا که بو مجرد تکریمدر نه افضلیت نته کم بو قضیه نك مضمونی تفضیلا • وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا • تخصیص و تقییده قضیه نی اصلی ایله تصویر و تمهید ایلر • اگر حکم کرمنا کلی اولسه • اولئك كالانعام بل هم اضل واضل سبیلا • بعض انسان بر نقصانك حقنده نجه تمام اولوردی • وکان الانسان ظلوما جهولا ایتنك حکم نه بو زدن عام اولوردی • ومامن دابة فی الارض ولا طایر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم نه رسمه خصوصیت بولوردی قضیه • لقد خلقنا الانسان فی کبد ایحسب ان لن یقدر علیه احد نجه راست کلوردی طایفه انسانك اکثری اگرچه کم صورتده مردم در اما امعان نظر اولنسه حقیقتده حیوان نجه دم در • اگر ادم صورتله مکرم اولسه غول و نسناس و پر روح الصنم آدم اولوردی

نظم

نه هر که چهره برافروخت دلبری داند • نه هر که آینه سازد سکندری داند • هزار نکته باریکتر ز موی اینجاست • نه هر که سر بتراشد قلندری داند •

وطایفه انسانك اکثری سمت غفلتله وصف منقصله موسومدر • و دیدار انوار خورشید فضیلتدن محرومدر • مرغ ضعیف عقللری حضیض نقصاندن اوج کمال عرفانه ایرمشدر • طفل رضیع خاطرلری • مادر ذکا و دایه فطانتدن فطام کلی حاصل ایدوب مبلغ رجاله بلوغ الدیرممشدر • علماء اخیار و فضلاء ابرار کچنلری فنون و جنون و فنون • و اوهام ظنون برله مفتون • و مغبون اولوب برتاج عبارات سقیم و استعارات عقیمی از برلمشدر • ومایتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغنی من الحق شیئا • هر زمان یقینیاتی ظنیات له مخلوط و محکماتی متشابهات له مغالطه قلورلر • تا کیم ساده دللرك دماغنی بو افسونله سراسیمه ایدلر و سلیم خاطرلرك قلبنی بو افسونله دو نیمه ایلیه لر

بیت

حرف درویشان بر زند و زود دن • تا بخوانند بر سلیمی فسون •

تحصیل دولت دنیا و برنك طالبلری • و تکمیل لذت نفسانیه نك راغبلری در

بیت

آلوده شن بحرص درم جان عالمان • این خواری از گزاف بایشان نمیرسد • جمله سنك نقابی غلاف

هست خاطر چو چوارح دمار ‌‌ کیر زلا همچو علی ذوالفقار

صحن دولت پاک کن از ماسوی ‌‌ تا که شود بخت که آن شاه را

در دو جهان جان ترا او بس است ‌‌ خاطر کار تر او هوس است

یار سوی چون ز دل و جان بهوش ‌‌ خواه بگو خواه بنشین خموش

القصه چون اول شب هاتف غیبدن بو پند سودمندی کوش ایتدم • جان و دلدن یوز اولقدر جوش ایتدم

لمؤلفه

من که چو جوی عرق خون آمدم • همچو گل از پوست برون آمدم • پس جان مستمند خطاب • و دل دردمند عتاب ایدوب ایتدوم

بیت

کر رسید از نفس دلنواز • شاخ صفت ساز ز جان جلوه ساز • ان فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها

مثنوی

امشب اگر یار سلامت شوی • همنفس صبح قیامت شوی • روشنی این چون آفتاب • جوید و بسیار نه بینم بر خواب • روز سپید این نه شب داج بود • بود شب اما شب معراج بود • ماه کر بر لعل فلك کان کند • در غم این شب همه جان کند • روز که شب دشمنیش مذهب است • هم به تمنای چنین یك شب است • همان جام پر صفاتك نشوه سندن دفع خمار ایتدم • و کار دیار فکرت و اندیشه تار و مار ایتدم

بیت

من که دو دین غمکده دین شده ام • مست هم از جام نخستین شده ام •

اول نفخه جان پرورك نسیماتندن گلزار جنانم تازه و طراوت ولدی • و اول زلال صفاگستر رکم شحاتندن روضه جانم جدید نضارت حاصل ایتدی • هوش خواب آلودم سینه غفلتدن اویندی • و درون پر دردمه صفت قندیل هدایت یاندی استدم کر بو یوزدن دخی فکر و رای اوردم • و سر جمله سامان عقل بافر جام پشت و پای اوردم

لمؤلفه

هاتف غیبم دگر آواز داد ‌‌ دام جنان کن که توان باز داد

راه دراز است پس آهسته رو ‌‌ مرحله دور است نصیحت شنو

تند مروی تا که بیفتی ز پای ‌‌ تیز مرو تا نشوی دستخای

ناقه صفت هر که به لنگر رود ‌‌ از سفر چرخ فزون تر رود

خاص کرد جان و دولت این سفر ‌‌ یعنی سفر آب و گل است این سفر

در وطنت این سفر سود مند ‌‌ عازم این شهر شود شهر بند

خلوتی در انجمنست این طریق … دیدم دل عزلت شدن ای رفیق
صحن دل از خار رخسك رفتن است … از رہ پنهان بحرم رفتن است
سالك ره را چه زیان از جهان … چون نشود در دل وی حب از آن
آب در وی خضر کشتی است … آب که در زیر رود پستی است
با تو چه حاجت سخن بیش و کم … هوش بدم کن نظر اندر قدم
شغل نهان کن که عیانست کار … جهد ز تو موهبت از کردکار

چونکه اول مرشد راه و دلیل بی اشتباه دن بو رسمه اشارت اولدی جان دل رهرو سلوت
برله طولدی بیت تلقین درس اهل نظرك اشارتست • کفتم کابیتی و مکن رعیکم • پس
تو سبر طبع سرکشته نعل باز کونه اوربجان کشورنه سفر ایتدم • وصورت حرامیلری نشان
رفتارمدن ازلیوب ره زنلك ایدن لر دیو حذر ایتدم • ودلدم که ختم خاتمهٔ کردار ومهر جبین
نثر واشعار اولسون • جون بو مرتبهٔ بیان ایا دایدم • وبو سفینهٔ تبیان بنیاد ایلیم که اندن
فضایل انسانیدن • ومعارف دل وجانیدن سالکه ره زن وقیود ردومحن اولنلرکه آفت
مخافته اشارت اوله • وساکنان راه حقه انك تنبیهات نزن بشارت اوله • حقیقتدن اول
نکته لری دایما همدم جان • وتذکرهٔ دوستان ایلیم • علی الخصوص کرزمانمزده واعیان ارکان
کمال میل ورغبت شطارت وندامته • نه کمال فضل وکرامته بیت یوز کیتی فروز چشمهٔ هور
در نیا بیر چشم موشك كور • لاجرم اظهار هنردن • وایثار کهردن بزدخی ندامته یوز طوتدم
کرمن بعد نثر ونظمدن بر حرف دیمیم • وهر بدسرشت وبدخو محضربه نثار آب روی ایدوب
دنیا غمن یمیم مصرع برشهر خود در دم وشهریار خود باشم • وارباب لاف ودروغ • واصحاب
کزاف بیغ وغلط شرکتدن خلاص کلی بولم • واعتراض اهل اعراضدن • وانتقاضدن قوم
امراضدن نجات تامتی اولم مثنوی مرغك خوانیکی کوتر پر • هوس شاهبازیش در سر
مورك ناتوان زنادانی • میکند دعوی سلیمانی • حرك بیرلنك خارفروش • کفت بارخش
میروم هم کوش • داد ازین جاهلان بی انصاف • کرندانند غیر لاف کزاف • هان جناب واهب
الاماله الدن تضرع • وحضرت ذوالجلال والجمال الدن متوقع در که اول رساله خوش مقاله سی

قیود اعتبار واضافت کرفتار لرنه • وبعض اعتذار طراوت دلفکار لرنه • سبب خلاص ونجات
وموجب علو درجات ایدوب بو فقیر وحقیری واسیر نی بو قیغزی • اعنی اعوج الناس محمود بن
عثمان بن علی بن الیاس غفر الله له ولوالدیه ولحسن الیهما والیه لمؤلفه عزامت کوینك رسوای
عای • ملامت شهرنك بی ننك ونای • حریف حیله جوی جست وچالاك • ظریف نکته کوی
ورندبی پاك • فقیر وبینوا درویش حیران • حقیر وبربلا درویش نی جان • دیلی بی لمعهٔ حق لامعی نام
مه آسایش خاطر طالبی شام • هنرمندلرینك خاك پاسی • کمالات اهلینك کمترکداسی • وفا
اصحابنك کلب حقیری • صفا اربابنك عبد ضریری • یعنی بودم بستهٔ ذلیلی • ودل بستهٔ علیلی احبانا
دعای کو رخیرله یاد • ودل غمکینی شاد • وجان خرابی آباد ایده لر • للحق مقصود کلی • وغرض جلی
بو عبارات پر استعاراتك جمعندن اولدر که • هر آدمی اهل نظر • وهر مردم صاحب کهر استعداد
اصلی • وصلاحیت جبلیسی مقدارنجه کمال قوت انسانیدن خبردار اوله • ومراتب علیهٔ بشریه
وقوف بوله • تا او آسطر بصیرت • ورابطهٔ سیرت وسریرت • وضابطهٔ علم ومعرفت برله علم الیقیندن
عین الیقینه ترقی ایلیه • وموردحق الیقینله معاینه مشاهده قله که زیرا بر علمدن هیچ بر ذره بیر
خاصیت فرزند ادمه ویرلمشدر • ومراتب صوری ومعنوینی کاینا من کان مرتبهٔ انسانیه
ایرلمشدر • ومراتب صوری ومعنوینی مثنوی جان وجهان هر عالم دیست • وانکه نکنجد
بر جهان هم دیست • از ازلش کوهر پاك آمده • کوهر وی از پی خاك آمده • شد ز ده صورت
ومعنی بهم • مجمع بحرین حدوث وقدم • جان ودلش مخزن اسرار حق • چشم ورخش مطلع
انوار حق • اول سببدن که آدم لطف وقهره مظهر • وفضل وعدله منظر اولمشدر • اکر
اعلای علیین در • واکر اسفل سافلین در • انك سیر وسلوکندن بر روایت وحال مقالندن
بر آیت در • وانتم الاعلون والله معکم انلرك علو رتبتلرنه اشارتدر • ثم رددناه اسفل
سافلین سجین طبیعتلرندن عبارتدر • کاه بالهمت ونردبان معراج علم ومعرفتله نفس
حیوانیتدن خروج روحانیته عروج ایدرلر اولئك هم الفائزون • وکاه ملوث لذات
شهوانیت وسلاسل اغلال جسمانیت برله کرفتار شقا وشقاق اولوب هادیر کمرو نفاقه
دوشرلر اولئك ینادون من مکان بعید واولئك هم الخاسرون القصه بو طایفهٔ شریفه

چون ظلمت اباد لم يكن شيئاً مذكوراً دن صحراي وجوده كلديلر افسر عقلله تاجدار وبراق نفسه
سوار اولوب فوج فوج موج موج قرنا بعد قرن زماناً بعد زمان بو نجه بيك عالمدن و
شهرستان شهرت معالمدن دار الملك دنيا يه نزول قلديلر پس بونلر سرمايۀ عقل وايمانله و
متاع علم وعرفانله بو قاچ كون بو بازار فناده وسوق عناده تجارت اتسونلر ايچون ميدان زوينده
ارخاء عنان اتديلر حقيقتده بونلرك نقود عهودني كه الست بربكم محكنه اوروب خلوص عيارلرن
امتحان اتديلر شونلركه بو مزخرف بازارك هاي وهويته وكفت وكوينه الدنديلر بوفاني سرايك
عيش ونوشنه وذوق وصفاسنه وسير تماشاسنه قلديلر انما الحيوة الدنيا لعب ولهو وزينة
تقضيه سندن غافل اولديلر يعلمون ظاهراً من الحيوة الدنيا موجبنجه زين للناس حب الشهوات
شهرتيله عكور اولديلر ودواعي غوايل الذات بهيمي برله مغرور اولديلر پس دم كه غنجه لرلونلرى
وشهرك شهرينين پر كرندلري اول خاكسارلري چون آشفته رأي وباد پيماي كورديلر غمكسارلق
وهوادارلق كوستروب سوسن كبي اغزلرنه دل صوقديلر وباد صبا كبي كوكلرنه كيرديلر شبنم
صفت سرني سعادتلرنه درج جواهر صاچديلر وكوللر يوزلر كوستروب كل نركس كبي يوزلرن و
كوزلرن آچديلر وشيرين كارلغنه چوب زبانلق ايليوب غنچه كبي دهانلو اورديلر وخرده لركچوب
نسرين كبي الذن زرلرن چكديلر وبنفشه كبي بانلو نجه بوينلرن اكوب آخر باولمن يرده اكديلر
وهمراز ودمسازلق كوستروب بوني اوقوديلركه بيت رازت به ميان اركه ما محرم رازيم
بكذر زسر نازكه ما اهل نيازيم اصحاب ذوق وصفا وارباب تاج ورداء مصاحبتندن آنلري
منع ايدوب بوني ديديلركه بيت رخ خود نمای آينه رخسار اوصورت ادغروسندن صقله
زنهار والحاصل اول هوا پرستلر وجام غرور دن مستلر وقمر خانۀ هوا وهوسده راس المالي
اوتورديلر وساوس شيطاني وهواجس نفساني كيسه برلرنه سرمايۀ نقدي الدرديلر
فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدين اولئك الذين خسروا انفسهم وضل عنهم ما كانوا يفترون
عاقبت مفلس هند بود ومديون بيحضور دو شوب بر زمان مجلس محنت وعناده محبوس
واشبو قفص حيرت وبلاده نجات دن مأيوس اولوب قالديلر چون ميخانۀ دنياده پيمانه
هوايي نوش اتديلر عقللري حيران ودللري مدهوش اتديلر اولكه وطن اصلي ومسكن وصلي

تمام فراموش اتديلر نسوا الله فنسيهم واول فرقۀ عليه كه طالب بقاي ابد وعاشق لقاي سرمد
اولديلر بو لذات فانيه نك آفتيني وتسويلات نفسانيه نك مخافتيني بلديلر بو بازاركاهك
اوباشلرندن وافسون سازلرندن دايم الاوقات حذر ايدوب معامله لرن خواجكان شهر
ودیار وملوك التجار له قلديلر پس بشارت يتنزل عليهم الملائكة ان لا تخافوا ولا تحزنوا
برله مسرور اولديلر شرفلو وسعادتلو تحصيل ايدوب بيحد فايده لر وعايدلر بولديلر وهر مسلكه
كه عزيمت وهر سفره كه نيت اتديلر جاهدوا في الله حق جهاده حكمنجه اقدام وسعي تمام برله تام
اتديلر بي دليل ورهبر هركز يوله كتمديلر بي مشاورت واستخاره بر عمل اتمديلر قافلۀ شام وحجازله
وراحلۀ درد وشوق ونيازله ناقۀ نفس مطمئنه يه سوار اولوب جان ودلدن صوب مقصوده
يونلدلر اصحاب خبرت وارباب تجارتله ارتباط واختلاط ايدوب بو طريقك منازل ومراحلندن
ومواقع ساحلندن كمال احتياط كوستر ديلر نتا بو دين عبرت ديده لرندن علت عماري
غفلتي كوتوريلوب سفرلرنده بصيرت وحضرلرنده حسن سيرت اوزرنده اولديلر وبوادي
مجاهده وصحاري محاسبه ده مشقت جوع وعطشه وسموم هموم ونار تشنه مصابرت ايليوب
ما انتم الصبرهم موجبنجه مرارت زهر صبردن حلاوت شكر شكرم ايرديلر پس ذوق روحاني
وشوق يزداني برله درد دندن جوش واول محنت ومشقتي جمله فراموش اتديلر هر ديار كه
اوغرديلر خريدارلري قرشو كلوب عجب بازارلر ايلديلر مسلرن زر وحجرلرن كهر كوستردلر
خاكن نافه وخار وخاشاكن نفيه ويردلر جواهردن يوكلر بغيوب خواجۀ جهان وعزيز دوران
اولديلر مثنوي دلا چون كوه باش زير دباري اكر خواهي كه لعل از كان برآري درين كارش
قدم چون استوارست اثان با اهل معني يار غارست القصه چون بو راه پر خطرده واشبو
مشكل سفرده زمام اعتقادي بر ساعت ما لو امايني النه ويرمديلر وجنب اعتقادي بر لحظه
مضجع استراحت نائي قومديلر لاجرم بو راه بي پاياني يعني قطع بيابان دنيا دن سرحد
منزل جانانه ايرشديلر اشبو تنكناي ظلمات عالم ناسوتدن قورتلوب خيمه لرن فضاي ساخت
انوار لاهوته قورديلر بو مجازي وجودلرن كليا احراق ايچون پروانه وار اوزلرن شمع جلال
احديته اوردیلر بيت اوده يانوب جملۀ نور اولدلر درد وغمدن مرتهم اولديلر يعني

علایق ماسوی دن • وبوایق من ومادن بالتمام خلاص اولدیلر • تسلیات حق وتجلیات •
مطلق برله بقای ابد • وصفاسن بولدیلر ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل
العظیم من یشاء الله یضلله ومن یشأ یجعله علی صراط مستقیم قطعه چه معجونست نفس
آدمی زاد • کزو هم درد وهم درمان توان یافت • ازو هم زهر قاتل میتوان ساخت • دروهم چشمهٔ
حیوان توان یافت • پس مقدمات فلک سمادن • یقینا معلوم • وتحقیقا مفهوم اولدی کم بنی
آدمک فضل وشرف ورتبتی وسایر مخلوقات اوزرنه مزیتی • شکل وصورتله • وبوهای و
هوی مفاخرتله دکل ایمش • انلرکه بو حال ظاهرله تبختر • واحکام صوریله تفاخر کوستردیلر •
مکر کم بونلر کرادلن خصوص پر نصوصدن غافللردر • یابو بیان برهان بنیانه جاهللردر •
یوم تبلی السرائر که کشف جمیع ضمایر اولور حساب وکتاب • وسؤال وجواب • وخطاب وعتاب
محض حقیقة الحال • وحسب حقیقة المال اولسه کرک • تمویهات مجازی • وتصویرات صورت
یارنیله دکل که بیت کویا باور نمیدارند روز داوری • کاین همه قلب ودغل در کار داور میکنند
اول وقت کم آفتاب عالمتاب حقیقت افق آسمان تحقیقدن • سحاب عوارضدن مبرا • وحجاب
نقایصدن معرا • طلوع ایلیه • بو نقش ونکار صورت • وزیب وزینت پر شهرت • سرجمله نجوم
صفت غروب ایدیسر در رباعی هر صورت دلکش که ترا روی نمود • خواهد فلکش زود زچشم
تو ربود • رو دل بکسی ده که در اطوار وجود • بوداست همیشه با تو خواهد بود • همین غایت
مسئول ونهایت مأمول اولدرکه • سالکان راه • وطالبان آگاه • بو بیاندن هرگاه فوق اشباه
اوزرنه اولهلر • اکر بو سایل بو محلده سؤال واستفسار حال ایلسه که • چون مقصود کلی • وغرض
اصلی بو رساله نک تألیفندن • واشبو مقاله نک تصنیفندن • انسانک فضیلتی • وشرف مزیتی
ذکر ایله اولدوغن تنبیه اعلام • وتبیین افهام در • پس بو تکلیفات عبارات • وتعققات استعمالات
ندر • مع هذا اسن که دریای انصافدن مغترف • بونلک آفت راه مخافات اولدوغنه مقر ومعترف
نته کم بیانی ومرهانات برهانی مقالهٔ مناظراتده کلسه کرکدر • اعتذار اولدرکه • انسانک صورت
ومعنی ایله ترکیب اولمش بو طلسم در • بو حالتینک احدهاسی غالبا ولما غلبه ایکی قسم در • برقسی تفنن
صورتیله نازک مزاج ومشکل العلاج در • داروی تلخی تعبیه شهد وشکر وبی برتیه مساک

وعنبر تناول ایدمز • وبرقسمی اطلاق معنیله عاشق نهاد • ودریادل مستانه طبع ودیوانه
خصایلدر • شول سببدن که سرشتی محنت وجور وجفا ایله مخمردر • داروی تلخ وطعمهٔ رشت
انک یاننده شهد وشکر مؤلفه شوجانکم عشقدن اوله اکه قوت • سد ایچسه در اولور تاان
ایچسه یاقوت • صورتسک فی المثل زهر هلاهل • اولوب نوش ایدیجک تریاق اولور بل • نته کم
مثنوی معنوی مولوی ده بیورر من المثنوی چون کرد در تو میشود لقمه کهی • تن مزن چند
انکه بتوانی بجو • چونکه در معده شود پاکت پلید • قفل نه بر حلق وپنهان کن کلید • بو سببدن دکر
قدماء اهل انشا کبی تکلفات زاید الوصفله • وتعمقات نکرت وطمطراق • وتزئینات خارج الاعتدال
ایله اندازه دن بیرون • وخط وخال الله جمع اراق وخود غالق اولمدی • نته کیم سخن شاطر
لری دیمشدر مثنوی بر رخش از غالیه مشک سای • خوب بود خال ولی یک دوجای • خال کر از تا علم
بیرون فتد • برد رخ معشوق نه موزون بود • حال جمالش به تباهی کشد • روی سفیدش به
سیاهی کشد • پس بوش دلپذیر • تعبیر وتقریر له بو کتاب حکمت نصابک • وبو فصل الخطاب مستطابک
فوایدی تقسیم وعوایدی تتمیم ایچون افسون وافسانه ایله ترتیب • ومعجونی بیمانه ایله ترکیب
اولدی تاکم عزوناز اصحابی واجتناب • واحتراز اربابی • دانه ایله دامه کرفتار • وبهانه ایله کامکار
وبرخوردار اولهلر وما انا شرعت الی المقصود متوکلا علی الصمد المعبود ونعم المولی ونعم النصیر والیه المصیر

آغاز کتاب شرف الانسان وبیان خلقت آدم علیه الصلوة الرحمن

بسم الله الرحمن الرحیم نامهٔ فتحت زشاه عظیم نحن نقص علیک احسن القصص
بما اوحینا الیک هذا القرآن وان کنت من قبله لمن الغافلین والحمد لله رب العالمین • والصلوة علی
سیدنا محمد واله وصحبه اجمعین • مورخان بلاغت علم که • خامهٔ زبان علم بالقلم برله منشیان حرف
ما لم یعلم دربو بیله یازمشلر • ذکر اولنان ذکر زمان داردی ونه مکان ونه بسیط بساط عرض ونه قبهٔ مینادن نشان

آیچمشدی کوک شفقدن لاله لر	صاچمشدی اکه انجم ژاله لر
دخی سرکشلک ایدی یوغ ایدی آتشده	کلمشدی بویله باد دم کشه
یو غیدی جاننده برک اضطراب	اویرایدی خوش فنا بحرنده آب
سجده ایچون اورمشدی خاک ره رو	مرغ وماهیدن یوغ ایدی جست وجوی

جلوه نازایلمزدي كل هنوز — قلمزايدي ناله لر بلبل هنوز
لاله ایدب فنا جامي خراب — نركس ايلردي عدم بزمنده خواب
قلمشدي بغرني پرخون انار — دخي ایوا اوقمشدي زهر دوزار
عصر الدن اغلمزدي قان عنب — اتمشدي سينه سن بريان رطب
حسن نازندن اويانمامشدي شمع — عشق نازدي دينه صاچمزدي دمع
غمزه لي قلمزدي چشم ميفروش — اولمشدي دانجي رندان درد نوش
شمعلر روشن قلوب كاشانه‌ني — يقمشدي عشق اودي پروانه‌ني
ني لرك جاني طولوب بادي هوا — ايلمزلردي درونده آه دوا
كلمشدي جوشه امواج شيون — بحر انوار حق ايدي پر سكون
ايليوب دم كشلك آخر بحر ذات — كلدي موج اوردي سراسر كاينات

يعني كارخانه ابداع وايجاد قورلدي وادون سكونيك عالمه بر بنیاد اورلدي مهندسان قضا وقدر بو طوقوز ايواني ترتيب ونقاشان اشكال وصور بو درت جوهري تركيب ايدوب عرش ابداعده وفرش اختراعده نقوش بديعه وغريبه واوضاع صنيعه وعجيبه ظهور ايتدي القصه انا كل شيء خلقناه بقدر حكمنجه افراد كايناتدن هر فرد واحاد ممكناتدن هر احد شانته لايق بر خلعت صورتيله معين وحالنه موافق بر لباس كرامتله مزين اولدي اول وجهله كه علم اقتضا ايلدي هر موجودك تفصيل احوالي وقصه اعمالي فهرست وجودندن وديباجه خلقتنده درج اولدي مثنوي روضه جان بخش وجهان آفرين باغچه كون ومكان آفرين كه ذره هر شاخ كلي وبرك وخار جلوه ازحسن دكر آشكار حسن زهر جا كه زد القصه سر عشق شد از نحای دکر جلوه کر پس كوس انا جاعلك خليفة في الارض دركاه ملاء اعلي ده وما بين قوم سماده اورلدي قوم ملائك واصحاب آرائك ايچنده ولوله وغلغله دوشدي هر طرفدن اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك نداسي كون ومكانه درنين اسمانه طولدي جناب عزت تعالي سماده وجلت كبرياده دن جواب اني اعلم ما لا تعلمون واردا اولدي والحاصل عاقبت كار بهر اختتامه كالبد آدم سكه دار اولوب تاج كرامتله سرافراز وخلعت خلافتله اهل اعزاز قلندي مثنوي كشور اسماء الهي كوفت مملكت ناتمنا هي كرفت آيينه شد بروچشم كس چون نظر انداخت خدا ديد وبس بلكه بشود از دل ظلمت زداي شاهد مشهود در وجز خداي دل پاكي مخزن اسرار ناتمناهي وجهره تابناكي مطلع انوار الهي اولدي وعلم آدم الاسماء كلها بر له معلم اولوب ارواح واشباح ايچنده مزيد عرفانله وكمال احسانله امتياز بولدي بر وجهله انوار سعادت جبهه سندن تابان واثار سيادت چهره سندن فروزان واطوار نجات نهادندن ظاهر واقدار نقابت طينتندن باهر اولديكه ارواح قدس فريفته واشباح انس شيفته سي اولوب بيت اي حسن تو روز افزون آخر چه كمالت اين در وصف تو حيران آخر چه جمالست اين واستهامات هامتي واستدارات باصره سي واستدارات حاضره سي وهر برينك اشكال هندسي وبرينك احساس ملمسي وياقوت دهانك مهر تدويري ولعل پاره زبانك حل تقريري ودر درخشنك سلك انتظامي وعقد كهر كبي منظومي وشاخ پربرك وبار كبي ايكي يازديسي طراوت فزاسي قلم كوهربار كبي ايكي پاي عالم پيماسي وسينه بي كينه پر جوشي وعقل وفكر وفراست وهوشي ورأي جهان آراسي وتدبير مشكل كشاسي وطلسمات بنيادي بر مرتبه ده ظهور ايتدي كه ملكلر حيراني وفلكلر سر كرداني اولدي نظم همش زعالم امرست جان روحاني همش زعالم خلق است جسم نوراني ستاره هاش قوا چرخ هادي اعضاست برجسم خاكي آبي وبادي وناري فلاسم كعبه وجودني ملكلر قبله ايدينوب سجده ايلديلر فلكلر جامع آواز تكبير وتهليل طولدي بيت جز بر فرقت زد كانرا هر چه بود چون برخاك ره آن پاك سود واول كه وجود آدمدن انوار قدمك مشاهده سندن محروم اولدي سجده دن سر كشلك ايدوب محروم ايكن تا ابد مرجوم اولدي پس روح الخاندان وجود خليفه رحمانله شرف بولسون ايچون وقبايل حور وغلماندن اول خدمت سعادت بخشندن مغتنم اولسون ايچون ويا آدم اسكن انت وزوجك الجنة وكلا منها رغدا حيث شئتما نداسيله جناب حقدن داود حضرت مطلقدن خطاب مستطاب ايردي هشت بهشت آدمك جمال وكمالندن يوز اولنقد منور اولدي وفر ايوان اسمان دبدبه سلطنت آدم ايله طولدي چون حمد وبلاد قلم اعلا الوح تقديم بويله يازمشدي كه آدم صفي واول نور مختفي مثنوي آن بكه كهرم پدر

وهم صيغي هم محك وهم ازدهم صيرفي علم ادم صفت پاك اوست خمر طينت شرف خاك اوست
ان برخلافت علم آراسته چون علم افتاده وبرخواسته سراي دنياده واشبو دار بلاده
اوغل بالجي لذتندن كه طتلو بلادر شهد وكام اولسون ايچون شمع جمال پرانوارندن دخان
عصير ظاهر اولوب برمدت يانوب ياقلسون وقصب وجودي عنب وار بو جندره عناده عصر
اللذن بر زمان نصروب صقلسون ايچون اهبطوا منها جميعا حكمنجه خلعت كرمنا يله مكرم
ونعيم علمنا يله مغتنم ايكن بيت كشته كل افشان دي ازهشت باغ بر همه كلبرك دبرابليس داغ
فازلهما الشيطان عنها موجبنجه اليف دايني دنيزن وقرين جليسي حضرت حوا يله اول مقر
بالادن وبو مقر بلايه نزول واول كلشن صفادن بو كلخن عنا پر مشقت دخول ايلدي بيت
هرچه بدو خازن فردوس داد جمله درين بحر ز فردر نهاد شعر فقدت زمان الوصل والمرء
جاهل بقدر لذيذ العيش قبل المصايب يعني اول كعبه لاهوتدن بو صطبه ناسوته كلدي
وسير ارواح قدس ايدركن ديو اشباح انسه سايه صالدي انهار پر صفاي جناندن ال يوب
بو منهل مكدر حياته يوز اوردي اقداح پر افراح نوردن شراب ناب طهور نوش ايدركن اشبو
دردخون آلود دردمحنت دوشدي لمؤلفه كيشي مغرور اولور علمن ايكن قدر نعمت بلمز الدن
دوشمين غربته ديارندن چكمين فرقتي نكارندن نه بلور قيمتين حضورك اول يار ايشكندن كي سرودن
حضورك الحق ادم وحوا مدت مديد وعهد بعيد هجران فرقتله دلو جان مرقتله صحاري
وبوادي ودشت ووادينده ربنا ظلمنا انفسنا نداسيله وان لم تغفر لنا وترحمنا نواسيله نادي
اولوب بيحد وبي قياس محنت وكربت وحسرت وغربت چكديلر بيت به سختي شود پخته مرد هنر
به آتش مصفي شود سيم وزر ليكن نيه وصلت ميسر وانس وسلوت وجمع وخلوت مقدر توالد
وتناسل وتداول تسلسل الويردي الشي ما تشي الا وقد تثلث پس اصحاب يمين وارباب
كزين روي زمينه وجوده كلدي شيطان دخي هوا يله تزوج ايليوب ومابينلرندن مكر وشهوت
نتيجه ايدوب اصحاب شمال وارباب ضلال دها لين تموج ايدوب وفي كم اولاد ادم عالمدن
ظهور ايدوب ذريات بشر مانند ذريات شرجنبش كوستردي اطراف جهانه واصناف كون
ومكانه كذر واقاليم وبحر وبر وممالك خشك وتره نظر ايلدي ساحل وسهل وجبل وكه منازل

جيري وجملادن بدل ايدي مراتع ضباع ومضاجع سباع اولمش كوردي مشارب طولمش
وفرات كه عين عذب حياتدن اصفا وشربت شهد ونباتدن املا ايدي عقارب وحياتله
طولمش وزهوما الامال بولدي صحن چمن مساكن شير ژيان وحصن دامان مواطن فيل دمان
اولوب روي صحرايي ددنلر وچهره هوايي پرندلر طولمش كه هر برينك انياب واظفاري
حربه آبدار وسيوف تابدار بكزر مثنوي ازنلردن چو صيد ان اوله خالي پلنك اولمش
كوررسن هر شغالي كونش چونكيم يرالتينه طوتر يوز چر دشهر يكادن كوكن يلدز والحاصل
ازدحام ددودامدن وانضمام هوام وسوامدن وجوش وخروش وجيوش وحوشدن جهان
دريا زن پوش وسكان هوامست ومدهوش اولمشدي لاجرم آدم الفرار مما لا يطاق من سنن
المرسلين مقتضاسنجه بو وحشت بي قياس وخشيت هراسله تلال جبالي مسكن وشعاب صعابي
وطن ايدينوب كوشه لرده پر اندیشه قالمشدي مثنوي چون ولايتده حاكم اوله اشرار
كوشه لر اختيار ايدر اخيار كلجك بارا ير پشه ومور پيل وشيرك دشوار ايچنه شوب
بيت مور چكانرا چو بود اتفاق شير ژيانرا بدرانند پوست لاجرم بني ادم بو اذيته
مصابرت ونسلحت عالمدن مجانبت وتوكل كوستروب برك درختله پوشش وقوت لا
يموت ايله قناعت دكوشش ايتدي بيت قناعت درفراغت هر كه دارد ز مهر و مه كلاه حشمت
ترك دارد اكادك اولاد واحفاد آدم كالازهار والاثمار وكعدد اوراق الاشجار حساب
بيرون وتعداددن افزون اولدي ضباع وسباع مختلفة الطباع وقاع نزاع ومقابله
ومقاتله ايليوب دشت وقاعه واطراف بقاعه مقترن اولديلر عرصه زمينه رسم
عمارت وآيين زراعت وكسب اموال التجارت ونقل سماد ترتيبا داوردلر تهذيب بقاع
ونيعه وترتيب قلاع منيفه ايلديلر وقبايل وحوش وطيوردن وطوايف مار ومور دن
مانع حضور اولنلرك كمند ام تزويرله قيد وكمند حسن تدبيرله صيد وكمن ضربا وعنفا
خسته ومعلول ايلديلر بيت وازانكه اهل تدبير است وهوش نخ ر امفتاح راي انود
بلا بر طايفه طيوردن اولكه زيرك ودانا يدي اذا ضاقت بكم الارض فسيحوا مقتضاسنجه
دوروودرار منازله ره وآزانديلر وقبيله بها يمدن انلركه قادر وتوانا يدي من غبار

فقد ربح متبعاً سنجه بعید وهدید مسافه لره کتدیلر یعنی بنی آدمك نمیب وشکوهندن ولشکر
انبوهندن حیوانلردن برکروه تله کوه وطن قلدیلر وبر بنجه سی بوغم واندیشه لردن بیشه لرده
مسکن طوتدیلر وغوغالرندن وهوی وهایلرندن فرار ایدوب دریالره دوشدیلر وبعضیسی
بین الخوف والرجا شویله حیران ومبتلا ذریات آدمك تحت یدنده مغلوب ومحکوم قالدیلر
طوعاً وکرهاً انسانك جور وجفاسینه تحمل کوستروب مغموم ومهموم اولدیلر بیت کس نیست که
افتاده آن زلف دوتا نیست در رهگذر کیست که دامی ز بلا نیست وانلرکه بنی آدمك شهامت وذهاب
وصفتی وحصافت ذکای طبعیندن بصیرت وعین عبرتله مشاهده قلدی سمعاً وطاعةً دیوب
باش اکدیلر لاجرم دیوار فراغته ارقه ویروب کنف حمایت انسانینده وپناه رعایت سلطانتنده
حضور ایلدیلر سلطنت کیومرث از بنی آدم برای نظام وانتظام عالم وقتی کم بنی
آدم بو حال اوزرنه بر مدت روزکار عبور ولیل ونهار مرور ایتدی قوافل نفوس آدمی کنتم
ازواجاً ثلثة اوچ فریق اولدیلر فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخیرات
کروه اول فریفته دنیا اولوب ان النفس لامارة بالسوء موجبنجه کریبان عصیانلرین ودامن
غفلتلرین نفس اماره الندن پاره پاره ایدوب شیطان وهوایه متابعت ایتدیلر کروه ثالث عزلت
یکلکه وفراغت جبلی اختیار ایدوب کار بار دنیادن ومافیهادن الچکدیلر بیت زین میان خاطر
آسوده کسی راست که او دامن یار گرفتست وکناری دارد شر وشور عالمدن وفتور نفوذ بنی
آدمدن کلیا کوز یومدیلر وبو ایکی بیتی علی الدوام اوراد صبح وشام ایلدیلر لمؤلفه

عرصه کردم دو جهان بر دل کار افتاده	جز غم عشق تو باقی همه فانی دانست
سنك وكل باكذار عین نظر لعل وعقیق	هر که قدر نفس باد یمانی دانست

وکروه ثانی بو ارادة عاجز وحیران ومضطرب وسرکردان قلدی پس ناخلفلر بریره وطرف طرف
باش قالدروب بیدست وپا ضعیفلره تعدی ایتمکه باشلدی وناصلکلر بریره توجیه ایدوب جهله
بفیع القدرنه ولایق تقدیم صدر اولنلره تحدی قلمغه یوز طوتدی مقرر درکه دونك دنینك
امری تخم حنظلدن امردر وتیر وتبردن بتردر بو فرقه ثانیه نك عقلاء اولوا الابصاری
وفضلای ذوی الافکاری بر یره جمع اولدی ونظام بنی آدم وانتظام عالم بابنده مشاوره

ومعاونه ایدوب کیمی لسانده کیمی سمع اولدی آخر کار رای رزینلری اکه مقرر وفکر متینلری
شوکه منجر اولدی که کندولره بر صاحب فرهنك وامورده بر سردار وبر اهل نام ونك وکار
آزموده بی سپه سالار ایدینلر تا کم رقاب کردنکشانی ربقهٔ عهد وپیمانه وطوق عبودیته
وزمانه چکوب جناح عدل واحسانی هر پیر وجوان وهر قوی وناتوان بسیط ایلیه لمؤلفه

ولایت تن صفتدر شاه اکه جان	تن بی جان اولمز ذوق ای جان
عاقبت کار بو فضایله آراسته	وحسن وشمایل ایله پیراسته

حسیب ونسیب لبیب وادیب ذو الاحترام والاکرام کیومرث بر ذات ملکی الصفات وبر کوهر
عنصر فلکی السمات بولدیلر لالحاح وابرام ایله وجد واهتمام ایله بعده همان انی بو امره راضی وما بینلرنده
قاضی وحاکم ایتدیلر بیت اکر قیمتی کوهری غم مدار که ضایع نکردانت روزکار حل وعقد
اموری ورتق وفتق جمهوری انك ضمیر ضمایر کشاسنه ورای عالم آراسته مفوض قلدیلر
اکرچه متماکشایان قصص واخبار ومورخان حکایات آثار کیومرث حقنده بحد اختلاف
وبعید اعتساف ایلمشلردر وبر بنجه سی اسباط مهلائیلدن وبعضیسی اولاد نوح نبیدن
علیه الصلوة والسلام دیمشلردر الی قیام الساعة وساعة القیام وبر بنجه سی اولاد آدمدن
علیه السلام اول بر آدم دخی خلق اولدی انك نسلندندر وبعضیلر جان ابن جان اصلندندر
دیدیلر وبونی دخی یازدیلرکه استرنك که اکه بیرق الجنم وسراج القطب درلر نر آدم صفتده
تمام مشاکل بر اوتك کوکیده چین ولایتنده جوغ اولور اول دسمله بتوب حضرت خلاق
عالم وجناب یحیی الرمم اکه اعطای روح واحسان فضایل فتوح ایلدی نته کم احمدی
اسکندرنامه سنده بیت بتری یردن بکی بوب دی روح اول برزماندن قابل ولدی
روح اول القصه اهل تواریخك ابتدای ظهوری بنی آدمدن سلسلهٔ سلطنتی بالنظام
والانتظام لهذا الزمان بغیر الانفصام ایراد اتدکلری کیومرث بعد الطوفان اولماسیدر
لکن اول قصه لرك اکثری مخترع اصحاب حکایات ومبتدع ارباب روایاتدر پس
بو بابده اعتماده واعتقاده اقرب ومافی الکتابه اوللردن صدق وانقضاده انسب روایات
امام همام حجة الاسلام محمد غزالی علیه الرحمة الله الملك المتعال درکه نصیحة الملوك

نام کتابدن یادو سلفدن نقل ایله ایرادا تمشلر که کیومرث که مقدم شاهان عجم و اوّل پادشا
بني آدم در شیث نبینك علیه التسلیمات اصفاها ومن الصلوة اوماها برا زري ایدي زمانه
نك مهتري و بهتري و صاحب حکمت دلاوراییدي کیاستده وحید و فراستده فرید ایدي
بیت زتایید بر سر نهاده کلاه ٭ ز توفیق در بر گرفته قبا ٭ چونکیم لغت سریانیده کیومرث
دملك حي ناطق ایدي لاجرم اول بر شاه ایدي کر اسمي مسماسنه مطابق ایدي یعني چون
سلطنت تختنده قرار بولدي کلام و عدل و حکمتله نکته گذار اولدي عدل ساعة کعبادة سنة
برله عامر اولوب ملك عالمه نظام و ذرّیات آدمه انتظام ویردي بیت چو عاقل اوله شهریار دنیا

طوتر ملك و دولت نظام و قرار صفت دادوري و مدحت عدل گستري انلرکه ابنا

ناسدن واهواء کاسدیله و اصقاع ملکتن و ارباع مملکتده مختلف و مفترق اولدي انك وفور
معدلتندن و شمول مکرمتندن و لطف استمالتندن جادهٔ استقامت اوزره اولوب متفق و
مؤتلف اولدیلر عواطف لطف سایه سنده متظلل آسوده بال و مرفه الحال اولدیلر و عواصف
مثنوی
عشق صدمتندن ظالملر بناء ضعیف الاساس و درخت لا مساس کبي د وشوب خاکه یونا و ردیلر

ازو گشت پیدا سخا گستري ٭ رعیت نوازي و دین پروري
به داد و دهش خلق را وعده داد ٭ بر جود و سخا دست احسان گشاد

امانی حد ذاته زیاده شکاره دوست و شیر افکن و عدو بند و صف شکن و خدیو دیوکش و خد
وند علم و هش بو سببدن اکثر اوقات تنها کوه و دشته گشت ایدوب صحرالو یوزین جانورلر قاننده
چلنك و سیوف و ابدارك و حراب تابدارك نوك الماس کردارني لعل رنك ایلردي و بحر لو شعا
شارق تلالئده و شهاب شواهق جبالده یاتوب تالوردي ملك قلندر بر ز عملکت اسکندر
دیوب ذل غربتي و هوان کربتي عز سریر سلطنت و مسند مدار بالش دولت اوزره راجح طوترد
بیت جهانبانی و ملك و دولت بلاست ٭ گدا پادشاهست و نامش گداست بیت سعد یا
تدري نداره طمطراق خسروي ٭ چون گهر در سنك زي چون کنج در ویرانه باش بیت هر که غم
گنجدن بولمشدر فراغت کنجیني ٭ اول گدادن استه همتکم جهان سلطانیدر القصه کیومرث پاك
اعتقاد عدل عادیله و صلاح و سدادله ملك عالمه و ذرّیات آدمه بر رونق ویردي که جهاندن

رسوم شر و فساد منعدم و قواعد جور و عناد منهدم اولدي و مراسم دین و دولت رسمه و معالم
آیین و ملّت تازه طراوت بولدي بیت از غصه خون گرفت چو بی ظلم راجگر ٭ در خنده باز ماند
چو گل عدل داد دهان ٭ سیاست شهریاري و یساغ جهانداري بر وجهله جهانده جاري اولدي کم
کبك پر سوز و سان و دراج پر بلبل و نیان شهباز بلند پروازك دیده سنده اشیان ایدنردي
و کبجشك حیرت مآب و بغاب بجهت ایاب عقاب عالیجنابك سري اوزره غزال خوش خصال
شیر بیشه الله قرین دمیش و لوبش کرك بدانند یشله همنشین اولدي بیت آرام یافت در حرم
امن وحش و طیر ٭ آسوده گشت در کنف انس انس و جان ٭ اما هر زمان عزم عزلت و جزم فراغت
کیومرث صاحب فرهنگك ضمیرنده مدغم و کوکلنده محکم ایدي ترك سلطنته بو بهانه و اختیار
خلوته بر افسانه استردي انقلاب بال و اضطراب حال الله روزگارني کچوردردي

ولیعهد کردن کیومرث مردمك دیدهٔ خویش سیامك را اتفاق

بر سحر کیومرث شاه بو فکرله خوابگاهندن طوروب مسودهٔ سنه و بیاض محاسننه نظر ایدوب
کوردی که کشتزار جوانیده برف پیري دن اثر و چهره دوزن زرنکاکنده شب هنکام ضعف
ناتوانیدن کدورت وار شعر ظهور صباح شیب فوق مفارقي ٭ نذیر بان اللیل الشباب مفارق
همانده کلیا کیه غفلتدن اویانوب و نار ندامتله مشعل سینه سي یانوب بو برقاچ بیتك
معناسي حسب حالده مرجع فکر و خیال ایدنردي لمؤلفه اردي چو اي پیر سکا غشه دست ایاغك اولوب سرك ایلر

اولدي سلدن چو کوزك شیشه وار ٭ ایله جان چشمني امل برله چار
باشکي قالدره فه یوق قدرتك ٭ او نیك اکوب خلقه ندر حیرتك
قد دوتا لام الف در عصا ٭ نفي وجود اولدك ایچون اولدي لا
دونره یوق طوتعه جانکده نی ٭ تلبکي عقل ایلش امساك زن
یوزنك اق صویي چون تال واره ٭ قطع هوا در سکه در مان و کار
قالدي چو درج وهنك ني کمر ٭ کیسه کي پر ایلدي طوتسیم و زر
امن ایکن اولدي کلیدك چو موم ٭ فتح طلسماته یتر قل هجوم
سن که عصا ایله ایدرسن قیام ٭ مرویر ویرم مي صانرسن قوام

چون عدد سالکی عمر اندی شصت / بلکه سکه مرگ بوکز اوردی دست
یا قدو که ایله سرشک کریش / بتر نشانه اولدی مکر درویش

القصه کیومرث صاحب هوش ساقی دوران الندن بو شراب نابی نوش ایدب دریا لبن بو اضطراب ایله درونندن جوش وخروش ایلیوب ایام کذشته تلهف کوستردی ایتدی **نظم**

بر سرای کهنهٔ دلکیر دنیا دل منه / رخت جان بردار ویار دل درین منزل منه
ساحل دریای جان اشوب حرکت این سرا / هان بترس از موج دنیا رخت در ساحل منه
در جهان اندیشهٔ بنیاد کردن باطلست / هیچ بنیادی برین اندیشهٔ باطل منه

پس من اراد النجات فعلیه بترک الشهوات دیوب اعیان مملکتی وارکان دولتی جمع ایلدی قرة العینی وسلوت روحی وقوت الظهری وعمدهٔ فتوحی سرمایهٔ شادمانیسی ونصاب زندکانیسی یعنی جکر کوشه سی سیامک شاهی که دلیر ومردانه وکاردان وفرزانه ایدی عالی همت واهل نتوت ایدی جود وسخاده ابر کبی سراسر لطف ایدی وبنرد وغاده بیر کبی پرعنف ایدی خلعت عنایت ازلی وکسوت هدایت لم یزلی انک خصایل ذات وفضایل صفاتی برله معلم ومطرز ایدی

قطعه شهریاری جامهٔ بر قامت او دوخته / پادشاهی اینچه در شان او منزل شده
پیش طبع عیب دانی ورأی مملکت آرای او / مشکل غیبی وراز آسمانی حل شده

اوراق رسایل اخلاق وطباع حمایل اشفاق انک الطاف حسنی سیرتی والطاف لطف سریرتی برله محکم ومشرف ایدی

بیت درخوی ازغیرت فیض کرمش روی سحاب / در کل از نظرهٔ خاک قدمش پای زلال

کندوزینه ولی عهد وقایم مقام ومرجع کافهٔ انام اولمغی عرض ایلدی **بیت** جهانا ای پسر نخروش در تمام / کشینک اوغلی اولا قایم مقام

واتیدی ای جهانک کزیده لری ودورانک پسندیده لری سلطنت بنیانک بنیادی ودین ودولت ایوانک عمادی سزلرسز جهانبانلق کشورینک رونقی سزک رای منیر کوزنده در وصاحبقرانلق ظفرنک اب روئی سزک دار وکیر کوزلرنده در سعادت همایی سزک تنادکوزله پروانه ایلر وسیادت ورقاسی سزک نفقد کوزله اعزاز در بلورسزکه بیرلک دن الف قامتم دیدن ظلمتم هلال دونمشدر **لمؤلفه**

بلوم دوران بکوب مانند پرکار / عصا ایله تر مجر لام الف وار

ایدر بولا بقا نفسین جو بالذات / بو فانیدن کیم ایلر میل بالذات
قجن کم قامت اولسه حلقه کردار / درخلوت سرای عیش اولور دار
بحمد الله کیم اوغلم نوجوان در / خردمند وکریم وپهلوان در
نرکیم وارد را مور پادشاهی / انوک ذاتندن کون کبی کماهی

اکر بنی حضرت سلطنتدن معذور دوانی جتول شهریار لحیته مسرور طوتتهسز سنك یوق در کم خاطر ویرانمی معمور ودل غمکینمی پرنور ایدهسز غایت تمنام ونهایت رجام اوله در کم **مثنوی**

انک اولوب مسلم پادشالق / خلایق اوستنه کشورکشالق
شب وروز ایلیوب شهلکدن قولق / بکه ایمن اناالق همم وغم لق
ظهیر مدر بو اله یارم کوتورسن / کلم در راه دن خارم کوتورسن
نر سرک کم اوله اوغلی جوان سال / اوتورسون حجره سنده فارغ البال

وقتی کم شاه جهان مافی الضمیرنی بیان ایلدی سرجمله ارکان واعیان سمعا وطاعة دیوب رای عالم آرای خداوندن اوزنین وفکر مشکل کشای شهریارن تحسین ایلیوب بند فرمان بوزینه کمینه چاکرندیر دیدیلر زیرا سیامک شاه بین الخلایق لطف وانصافله موصوف وداد ودهشله معروف ایدی چونکه سیامک شاهه شاهلق مقرر اولدی ناچار اتاسینک فرمانته اطاعت کوستریب جهاندارلق خدمتنه مضطر اولدی **المؤلفه** چو فرزند اوله مقبل بختیاری / ندیسه پدر امیدن انکله کار

پس والد عزیزینک سیرتینی احیا ایدوب همیشه ملکتنده عدل ودادی پیشه دروز وشب رعایانک احوالنی اندیشه ایدردی **مثنوی**

کیبی خسبد اسوده در زیر کل / که خسپند از و مردم آسوده دل

لیک سیامک شاه دخی پدری کبی محب خلوت ومعاشق عزلت ایدی من اشبه اباه فما ظلم ومن اعرض عن الخلق ندم فلاجرم ایام فرصت وهنکام رخصت دوشدکجه برزاویه وغاری وکهف کهساری بولوب برنجه کون انده اقامت وطاعت وعبادته مداومت ایدردی کوندوزلر صایم کیجه لر قایم اولوب لیل ونهار دعا وزاریله کچوروردی **بیت** یا دهان ابروجه محراب کرسودائی آن / درهوای فلک پیوسته یا رب یا رب است **المؤلفه** جهانده شو کم عزونازاهلیدر / بودر کهن لر تق نیاز اهلیدر

اکه دلک کم جهانکرسنه سي کاربهاسندن تمام سير * وجوبز حق کوبیان کیر اولدي * اتفاق بر کیجه
بو محنت تقلب احوال وفکر ترك آمال بر کیجه غارتارده * بي يار وغمکسار * زار وبيقرار * وخسته و
دل افکار اولتورمشدي * ودیده اشکبار * بجز خاکسار له سر فرو ایدوب * دست نیازی وافتقاري
اوله داور رامزکاردن یکا کوترمشدي * حضرت ملك علامدن قلبنه الهام * وبویوزدن اعلام اولدي
کدر در رحمت کشاده * وخوان عنایت اماده در هر نه مراد ایدرسك مقبول ونشانه حصوله موصول در
بیت دوبر دردل بنشین کان دلبر خرگاهي * یا وقت سحر این یا نیم شبي باشد * پس سینه ٔ بي کینه
سندن بر آه آتش تاب چکوب فلکلر خرگاهني سوزان * ودیده ٔ غمدیده سندن سیلاب خوناب دوکوب
خاك سجده گاهني غرق طوفان ایلدي * همان دم تراب مذلته عبودیته چهره سن سوروب * وباب مسکنت
خدمته جبهه سن اوروب درد ونیاز وسوز وگداز ایله ایتدي رباعي یارب دل پاك وجان آکاهم ده
آه شب وناله سحرگاهم ده * در راه خود اول زخودم بیخود کن * وانکه بیخود زخود بخود راهم ده *
شعر الهي الهي خلصنا عن الاشتغال بالملاهي * وکن معینا لنا وقت الدواهي * وارنا الاشیاء کما هي * کونا گون حیله
محنت وهیمان بادیه سي ومبتلا لرنك آب دیده سي غرقه سنه * ومحنت وهجران هاویه سي دلخسته لرنك
تاب سینه سي حرمنه * وسکر فنا میخانه سنك دردنوشلري ذوقنه * وشوق صفا پیمانه سنك
مست ومدهوشلري عشقنه بو نفس وهوا صحراسندن سرکشته محنت هدایت ایدوب احسان نجاتله
واشو شهوت وعنا بیمارخانه سندن دلخسته حیرت عنایت عطاي شراب حیاتله فضل کار
سازکله دیده ٔ دلدن پرده ٔ غفلت وپنداري رفع ایت * ولطف بنده نواز کله جان
ناتواندن نشوه ٔ سکر وخماري دفع ایت * بویولده ایقدن دوشنلرك دستکیري سنسن * ومبتلاي
جرم وعصیان اولنلرك عذر پذیري سن رباعي یارب ندوکون بي نیازم کردان * وز افسر فقر
سرفرازم کردان * در راه طلب محرم رازم کردان * زان ره که نه سوي تست بازم گردان *
اشو شهرستان فنا * ودار الملك دنیا * هر کوجه سن پك دیو وشیطان خفیه در * هر کوشه
سنده بونقدر ثعبان خفیه در * غنا سي غنا وقضاسي قضا * محنتي محنت * راحتي جراحت
وسیمي سم * ونعیمي غم * مالي مار * دیناري نار بیت دیواري غم اساسي بلا عرش فرشیده *
محنت سراي دینه عجب کارخانه در * آنده اقامت ایتمکو کلمه انابت * واکا مقام رتبه دن جانه

مجابت مشدي * ابنت عما وبنت عما فعلت * منتهي وسلاسل سودایله * واغلال وحبایل غوغا
متقید ایله کرم بیعلتك درون متضرع * وجودني منتکدن متوقع در * بلبل جاني قید مجلس بدندن
آزاد ایدوب کلستان عدل انسك فضالرنده طیران ایتدرسن * وطوطي رواني حبس قفص تندن
خلاص ایلیوب شکرستان قدسك هوالرنده سیران قلدرسن * والحاصل اول زار ودل افکارك
نیاز وتضرعن واهتزاز وتضجعن هنوز تمام اشتمشدي که نفحات الطاف سبحاني بر مقتضاي
اجیب دعوة الداع اذا دعان هبوب ایدوب تیر دعاسي هدف اجابته ومرغ رجاسي ایرشدي
بیت هر ناوك دعا که کشایند اهل دل * از بازوي نیاز همه بر هدف رسد دیگر
اخلاص دن اول مرغ دعانك که پیري وار * پروازنه کوز ایرمز انك اوجسه پیري وار *

شمیر کشتن سیامك شاه در دست دیوان گمراه

ارباب درایت * واصحاب حکایت بویله روایت ایتدیلر که اول زمانده که ابنا ومسارع عالي وذوارح
خري طوتدي * ودوز بروز امداد نصرت فرمان رواني متزاید * واقوايد حشمت جهان
کشاني متاکد اولدي * صولت قهرماني یعني دولت انساني اطراف جهاني * واکناف کون ومکاني
قپلدي مثنوي کشتي پیرجیونز طوتز اقبال وجاه * ملك جاکر اولور فلك خاك راه * چو طالع
بلند اوله اختر سعید * کشینك شي قدر اولور روزي عید * پس جانورلر وادیلر وبیشه لر
وجنیدن لر غارلرده کوشه لره چکدیلر طایفه ٔ جن دخي بوهوي هایه * وغوغاي جهان فرساي
تحمل ایلیوب عمایري قویوب جزایر وارانتدیلر ومقام ومجاوردن چقوب مشاجر ومقابرده
قرار * ومغاویر وبراري مسکن * وبوادي وصحاریي وطن ایدندیلر * وبعضي حجب وسجن
اختفا ایدوب رجوم شهاب * وبعضي شعاب صفایه التجا ایلیوب شکار ذباب اولدي * لاجرم
پس اشلردن ومحنت انکیز جنبشلردن نهاد پرعناد لرنده عداوت دیرینه تازه لندي لمولفه
بیر تاب هیچ اي حسود کاین رنجیست * که از مشقت آن جز بمرك نتوان رست لمولفه

جهان ایچره شو کیم اهل حسد در	اوده دوشمن نیا رجانز جسد در
دولاشوب بو بینه صقش بوغاز ده	حسن بو نشر حبل من مسد در

مکر زمره ٔ طغات طواغیتدن * وفرقه ٔ بغات عفاریتدن * مختلفة الاشکال والالوان بر طایفه

تا خایفنه که طبیعتلرندن بغی وعداوت مرکوز • وجبلتلرنده غی وشقاوت محرز ایدی • بو زشت
دللرندن رحم وشفقت دور • وجانلری رفق ولینتدن مهجور • بل جوانی عتو ونفور اولمشلر ایدی • بو دولتلک
واول تاجدار ملک وملک هر زماندن دریچه اولوب هنگام فرصتی نگاه • ورصدگاه دشتی پناه ایدوب
مترقب ومترصد اولدیلر • من قرع بابا ولج ولج ومن طلب شیئا وجد وجد • مقتضاسنجه اول تیر
دعاها نتقه ایردی • اول کجه کلاب ذی الانیاب بی دیندن برجمهور شیاطین لعین • سیامک
ملک خصال وصلح جمالک سر وقتنه کیروب باصدیلر • هماندم طلوعنی وباباکبی اوزرنه قیولوب
اول شاه مظلومی • وپادشاه معصومی • غریم بی محابا کبی بقاسندن • وموت مفاجات کبی بنا زندن طوتوب
فی الحال باشن کسدیلر مؤلفه روزکار عجب در اطواری • گلشیننک درویی بو زاری • کیمی سلک
نار ونعمتله • خون ایدر دیغرین آه محنتله • یوسفی کرکه که حواله ایدر • یونسی حوته که نواله ایدر
آه الذین بو چرخ بد مهرک • داد الذین بو دور بی قهرک • القصه اول جان وجهانک مرهمک دیدن
دورانک • نرآمسحاب ایندن حیا قلدیلر • وفراشك مهراق وخونیندن ابا اتدیلر • نه سوز دیدن
افسرده جانلری یاندی • ونیر بر توصیع طلعتدن مرده دللری اویاندی جلاد دیو دیدین • وزبانی پرکین
کبی همان لحظه امرن تمام اتدلر • وتن تابناک دیدن پاکن ادغار تارده خون وخاک آلود قویوب
کیتدیلر مؤلفه بر زور رستمی منتکا این زال • شنیدستی که بادستان چه کرد هست • بر زبیر
پا نظر کن تا ببینی • که دوران با نبردستان چه کرد ست • وتیغ کم بو فساد اوزرنه بر پنجه لیل
ونهار مرور • وبر هفته مقداری روزکار عبور ایلدی • سیامکدن خیر وشر خبر واثر بلنمدی خدمتکار
لری هر نه قدر طلب کارلک اتدیلر بلنمدی • کیومرث بو احوالی بو ملالی استماع ایدیجک زیاده
مضطرب الحال ومنقلب البال اولوب امرایلدی سراهر لشکر انجم شرف طرف طرف اول ماهی
طلبن بیک وار پویان اولوب کنج نهانی نمایانی کسارده • وبطون هر وادی وغارده جویان اولدلر
بیت کمعتکف دیرم وکه ساکن مسجد • یعنی که ترا ای طلبم خانه بخانه • آخر الامر سیامک شهیدک
سر بریدن سن وتن افسرده سن صحرا ضمننده کوهر تابدار ودریا قولتوغنده دُر شاهوار کبی • بر غارتار
ایچنده غرقه انوار اولمش بولدلر مؤلفه کور بت تا ان ایچره مستغرق اوماهی • برا هلینک کوکرایشدی
آهی • سحاب آسا دو تنلر چرخ آغردی • سیولاشك خونین سردندی راهی • بو حالت پر ملالتک

اقشرارندن بدنلرده هر بری نیک موبی خار دوز اولوب • گل کبی جامه لرن چاك وبلبل کبی آه دردناك
اتدیلر • وبو مصیبت باهیتک استفارندن دیده لرندن سیلاب خوناب اقدروب جویبار کبی باشلرن
طاشلره اوردیلر • وباشلرن قانلره بویادیلر بیت اتشی درزد چنانم کش که مردم رابسوخت
جز لبان دیده ها آن هیچ خشك وتر نماند • یعنی بو منزل بلاده بر زلال شامی که شوایب کدورتدن صافی
اوله که میسر اولدی • دیو روضۀ عناده بر نهال عالی چمن نشو ونما بولدی که دردیده خاکه برابر
اولدی بیت درچین وجود هما نا نیامدست • ان شیشۀ کزخونک مصایب نکار نیست
صحبتنک غایتی بت • ودولتنک نهایتی لت ع نقش نیا خت چرخ که آخر دعا نکرد • پس کیومرث
آدم صالوب بو واقعۀ الیمی • وحادثۀ عظیمی اعلام اتدیلر • هماندم جان اوتوب اول معمر کبیر ودان ولی
غارتنک وتان ایردی • نرکورسه اول سینه پرکینه سندن چکلمش کوشه سی ایدی • وعمرنك توشه سی
ایدی • ودیدۀ عالم دیده سندن نور بینایی • وکوهر روشنایی ایدی • لعل پر تاب وگل سیراب کبی
بو خارضمننده غرق خون ناپاك • وهدم خار وخاشاك • اولوب یاتور رهیش تو رجکردن بر تنوخان
آتش شرر سقف دماغ جقوب سرشك صیبتدن علی طوفان اتدی • وآه جیرتدن صحن آسمان
پر دخان ایلدی قطعه آسمان ازجبهه اکلیل مرصع درکرفت • ماه کرد ون اندرین ماتم کلاه
ازسر کرفت • زهره همچون چنك کیسوها مشکین باز کرد • پس بر بناخن چهره بخراشید وزاری در کرفت
چون کیردیکه کوکلی دارینی • وجان دیارینی • شام ماتم وظلام غم قپلدی • پس خورشید انور کبی
افسرن سرندن خاکه صالدی • وشب تیره دل کبی • درونندن چقن دود سودا ایله • واه دخان
اسا ایله سیاه لر کیردی • ویقین بلدی که بو روز پر سوز وساز • وبو شب آتش انداز دود ودراز
اولسه در • هماندم مانند صبح دریدی کفن • وشاهلی خلعتی از جیب تا بدامن چکوب چاك اتدی • وشام
خونین چهره کبی بغرنی تیغ هلا کله قره قانلره بویوب جان ودلدن آه آتشناك ایلدی قطعه

ماتم فرزندن بکز ماتم اولمز حق بلور	سلطنت چرخن همه آیین خوش اشاه اوله
بس اغرت یری درغ وانسه دهر اول	باغ امیدی جقه او دیله خاکر اه اوله

پس باقی رعایا ولشکر • واندن حاضر اولان اهل کشور • شاه لرندن چون بو حال بتر وتباهی • وپادشاهلر
دواه ودد واهی کوردیلر شب ظلم کبی سیاه جامه لر کیوب • وانجم کبی اودلره یانوب • وشفق مثال قانلره

بویانوب کندولرن یرلردن یره اوردلر فریاد و فغان و علالا ایله دم ایچن طولدردیلر **مثنوی**

ز سوز درون های پر اضطراب — جگر سوخته ماهیان از در آب

ز بس دود آه از دل آتشین — در افتاد مرغ از هوا بر زمین

ولله اصل بو واقعهٔ حیرت انگیز و بو حادثهٔ قهر آمیز اخیار و اشرارک و کبار و صغارک دیده لرن

خوناب و سینه لرن کباب ایتدی **بیت** ز اندیشهٔ خواب مادن و نه خور نه مردم ماند بر حالت

خود نه خور آخر کار بو واقعهٔ هایلک و حادثهٔ جان کسلک چارهٔ سی قضایه رضادن غیری

و مغفرت خدای رجادن غیری بولمدیلر زیرا صبر و تحمل پشت و پناه اهل مصایب و صف شکن

لشکر نوایبدر اجر و مثوباتی نه عقد انامله معقود و نه میزان مقاولله معدود و نه مکایل زنسایلله

معدود اولور کما قال الله تعالی **انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب** چونکیم هر طلوعک افولی و هر صعود

نزولی مقرردر و هر شرفک وبالی و هر دولتک انتقالی مقدردر **شعر** الا کل شیء ما خلا الله باطل

و کل نعیم لا محالة زایل پس **انا لله و انا الیه راجعون له الحکم و الیه ترجعون** دیوب اول شهید سعیدک

تکفین و تجهیزن و آتش سینه لرن آب اضطراب له تسکین ایتدیلر **بیت** آسمانش تختهٔ تابوت ازمینا ساخت

افتابش بابر صندوق در کوهر کرفت و نعش عنبرین هزار تعظیم و ترتیب و تقدیم و ترغیب له پرورش

ایلیوب سواد نیسه ایلتدیلر و مرقد آدم صفی یه و اول نو مختفی یه قریب بر یرده مشهد منورین

و مرقد مطهرین خاک و سنکله استوار ایدوب کتدیلر **بیت** یکی دیدی دو دوست کر جوز اصفت شد

کایام همچو نعش زهم شان جدا نکرد **شعر** وکنا کالثریا فی اجتماع فصیرنا الزمان بنات نعش

اما چون نایرهٔ انتقام و کینه کانون سینه ده پر ضرام ایدی و نار غیظ و غضب بوته قلب پر شعله

کالتمام ایدی تا بو صمصام انتقام له و شمشیر آتش خرام له دمای خصمایی اراقت و صحنهٔ بنایی

اعدایه اضافت ایچون تجهیز لشکر و ترتیب عسکر ایتدی **لمؤلفه** اشتدم خلقه بر کون یکلو جامی

اوتوردی بوینی دلدن یانه یانه صاوتمز سینهٔ مظلومی بر آب عدو قانن ایچرسه تانه تانه

لشکر کشیدن کیومرث فرشته آیین بر طایفهٔ عفاریت ملاعین

وقتا که عالم منور و سعادت یاور و ظفر رهبر و فلک کار صفا کستر ایدی سلطان کشور سپهر

یعنی مهر مشتری مانند منور چهر تابنده چهره چهان کیرلک قصد نه رخش آتش کرد و فلک نورد نه

سوار اولوب مردانه میدانه عزیمت ایتدی و عدودن سر بدار لق نیتنه هما سما پرواز کبی لوای

اوج هوا ده سرافراز ایدوب عنقای دستم مصاف کبی قلهٔ قاف کردون مطافک اوزرنه دکدی

پس کیومرث کیتی ستان مثال رستم دستان بسعادتی که از در برداخته دولت رخشنه بنوب

لشکر انبوه بیکرانله جکر کوشه دلبندنک و فرزند سعادتمندنک قانن آلماغ ایچون و موت

مفاجا کبی عدونک جانن و غریو یربی پایانله دوشمندن انتقامن و عسکر پر شکوه بی پایانله آلماغ

ایچون نه بر ساعت قرار و نه بر آن اضطراب **مصرع** به طالعی که تولا بدو کند تقویم کیجه کوندز ه تاتق

بر دکوک کو نورمز سپاهله یوردی غبار مثای پای مراکبدن و کرد جهانکرد هوی و های موکبدن

فلکلر چیی سن بوردیدی **مثنوی** سپاهی چو مور و ملخ بیشمار دلیران جنکی و مردان کار یلان

دلاور کرد در رزمکاه برینبر بستاند از چرخ ماه برنوک سنان بچرخ در بند سپاهی زبانند

از خشم مرد مرور روزکار و عبور لیل و نهار له و اول خیل چون سیلله بر کوه فلک شکوهک زیلینه

ایردیکه تلاول بلندنه و تلال اسمان پیوندنه طایر فکرت سالها پرواز ایتسه ایرمزدی استکبار له

سمکدن سماکه و خاکدن افلاکه سر کشیش قلوب کسیه بیون دیرمزدی **لمؤلفه** دینه اندیشه

باجی تنک پای وهم اولورکز رکاهن لنک اژدها کردار جکیش چو خرس دیو بکزر جهی سی بی نور

و فر صنکه راس الغول در هر قله سنک کلبا کبر له تلوردی کوکن جنک بادش دم سرد درد

باراننی مرثک مستمندان خورشید دای چون اول جبل اسمان بسمایی کوردی عنان کشیدهٔ قلوب

بر زمان تفکر کان طوردی الهام ربانی و سروش یزدانی ضمیر منیر پاکینه و خاطر عاطر تابناکنه

قلوب الملائکه خزاین الله فی ارضه موجبجه بو یله القا ایلدیکه سیامک بختیارک قاتللری بو داغ

کهساردهٔ فلان بیشه زاردهٔ دن اکر سوار در و کر پیاده و سر جمله فارغ و آزاده مواد وطن یقی

و مصاعد شواهقی بعلیون عیش عشرته و بزم صحبته مشغول اولوب اد تور مشلر مرکز نیب لرندن

در و دام و هوام و سوام اول جانبه کذر ایده مزلردی و شکوه لرندن طیور شکاری و مرغان

کوهساری اول طرفه بر آچه مزلردی مجربان روزکار و متر صدان فلک و دیار خوش مشدن

قطعه چو تیر انداختی در روی دشمن حذر کن کاندر ماجش نشستی چو کردی باکلوخ انداز

بیکار سر خود را بباد ادانی شکستی پس کیومرث دلیرک شول آتش و غیظ کینه که کانون سینه

اشتعال ائمشدي نسیم بشارت سبحاني وهواي اشارت یزداني برله التهاب وهیجان کوستردی
همانذم دفع اغتمام قصد انتقام ایچون جان ودلدن حقه اعتصام وتجهیز جیوش دریا جوش
همت تام وترتیب صفوف آتشین شیوفده تمام ایدوب عسکر نصرت شعارینه ولشکر غریب دثارینه
انا جند الله الغالب في المشارق والمغارب دیو بامر ایلدي که اول بیشه زار آتش عنت کذا
کبي هجوم ایدهلر واول شیاطین ملاعینی واول عفاریت بي دینی شهاب نیزه مامله وآتش حسامله
طرفة العین ایچنده رجوم ایدهلر نظم بفرمود شاه سپهر احتشام که لشکر بر جنبش درآید تمام
بجنبید لشکر سراسر ز جای بفرمان سلطان کشورکشای وقتی که هوي وهاي حشم حشمت مآب
وکفت ودکوی خدم همت نصاب وصیت وصداي خیول سیوکرداد ودمدمه صرنا وکوس
قیامت آثار اول طغات شیطنت پیشه نک وبغات مفسدت اندیشه نک ناکاه سمع جمعنه وکو
هوشنه صور اسرافیل اوریلوب قیامت قپدي وکوکلر یقیلوب طاغلر بري برینه مصادمه وصلا
انتدي اهل زمین وآسمان واقوام کون ومکان سر جمله ایاغ اوزرنه کلوب بري بریله مقاتله ونخا
ایلدي صانديلر مثنوي سراسیمه کشتند از ان ترس وبیم دل جمله از خوف مي شد دو نیم
چنان آتش رغب بالا کرفت کزان شعلها در ثریا کرفت شول بحار غرور دکه اول دیولرك دما
غلرنده متراکم ایلدي سبب صرع ودوار ووسوسه بولدي واول دخان بغي وشر وکه اول عفر
کرلك جانلرنده متراجم ایدي علت غشي وخفقان والالام اولدي پس کانهم حمر مستنفرة
فرت من قسورة اوکانهم جراد منتشر دللري خوف وهراسله طولوب اول وهلهده مغلوب
ومرعوب اولوب همانذم اطراف بیشه زاره طاغلوب زهرهلري چاك وسر جمله هلاکه
قریب اولدي ع چرا کاري کند عاقل که باز آرد پشیماني ناچار هر بري من نجا برأسه فقد ربح
دیوب خاسر ونادم وحایر وهایم فراره یوز طوتدیلر وهر بیکا که کریزان ایتدیلر هدف تیر وعلف
شمشیر اولدیلر وهر کوشه یه که التجا ایلدیلر کرفتار قید وبند واسیر اولدیلر چون نامه بختلري
فقد خسر خسرانا مبینا برله مشحون ایدي فلا بد سیئات ما عملوا وحاق بهم ما کانوا به یستهزئون
موجبنجه اول حسارتلري سراسر خسارته مبدل اولدي فقد ضل ضلالا بعیدا برله معلم
ایدي فلا جرم اعد الله لهم عذابا الیما مقتضاسنجه شول فساد وعنادلري اوزرنه اول اصرارلري

کندي وجودلرنك اضرارلرینه باعث اولدي لمؤلفه دوحهٔ زقوم چون بار آورد برك
زهر دشوك آورد عساکر کردون جناب اول اشجار وبي برك وبارك اطرافني شویله
قوشتشلدي که هوادن قوش اوچمزلردي ومیاه انجم حساب اول بیشه زار پرخار ومارك
اطرافني مانند سواد ادیله بند ایتمشلردي که اول ارادن مار ومور بیله کچمزلردي بیت
زهر کوشه بیز سخت بود سر وکار باکردش بخت بود بالضروره اول طایفه طغیان وعناد
واول شرذمهٔ خذلان وفساد که چهرهٔ بي نورلري ختام لعنتله مختوم وجبههٔ پرفتورلري داغ شقاوتله
موسوم ایدي کریزه مجال بولمیجق وخلاصه احتمال اولمیجق اول کرازلرك جنك وستیزه وبنج
محنت انکیزه اقدام اتدیلر وجمله بر یره کلوب غلوي عام اتدیلر بیت وقت ضرورت چو نماند
کریز دست بکیرد سر شمشیر تیز کي صورت فیل وخنزیر ده خرطوم کمند کیر دارله وکي شکل
شکل پلنك وشیر ده اینیاب خراب اطوار چون تیغ ابدارله وکي هیکل عقاب وغراب چنکل
اظفارله عسکر ظفر یار اوزرنه یوریدیلر بر وجهله که غبار قدملرندن وبخار دملرندن چهرهٔ
آسماني مانند سحاب ظلماني بوریدیلر صدمهٔ صفوفلرندن که وزلزلوا زلزالا شدیدا
حکمي ظاهر اولمشدي زمینك برقاني سمایه انتقال ایلدي رسم ستوران دران پهن دشت
زمین شش شد وآسمان کشت هشت وضربهٔ سیوفلرندن که وانزلنا الحدید فیه بأس شدید نکته سي
نمایان اولمشدي جواهر آتش کبي اشتعال اتدي بیت اولوب کوکلر سکریزالي قلدي عددن
بر هیبن یوالتي قلدي پس جنود پر سعود ده اول طایفه کنود عنودك باشنه صحیفهٔ عاد وثمود
تو یاروب کمان وتیر وکرز وشمشیر آل آوردیلر لمؤلفه صاف کرد وشدي بیشه زار ز چند
اود اهرمنلردن ایرشدي چرخه دود دودلردن سینه لر اولدقچه خاك اچلوردي صان
جهنمدن مغاك تیغلردن ایکي نیم اولدقچه سر شکل جوزا کوستردي ترك لر ییري یاذق
نونه ایردي سیل خون قان کرد ونه ایردي سیل خون تنورکاروارك تف وتابندن افتا
عالمتاب آتشین طاسه دوندي ودماء مهراقك سیلابندن چرخ آسمان قاره دوندي قطعه
تیغ چون وسوسهٔ عشق درافتاد بدل تیر چون شعشعهٔ نور در آمد به بصر کرز خایسك
شد تاریك دیوان سندان کوه آورده شد وکار که آهنکر پس نصر من الله وفتح

قریب وبشر المؤمنین وکذلک نجزي المحسنین پرده سندن ان جندنا لهم الغالبون
وانکم انتم الاعلی بشارتی ظاهر اولوب اول دیو دلک واهرمن نحس عددک سجل بخت نکوسارلرینی

فویل للکافرین من عذاب شدید ایتی چکلدی فکانوا کهشیم المحتضر چاروناچار اول زمره
مردار قرع باب دربار اشتیاق واستیمان غیری بو قضاء مبرمه چاره ودرمان بولمدی
داد لعنت خونخوار تشبث اذیال استغفار واستغفادن ارتوق خلاص سر وجان بلمدیلر
خواه وناخواه عصیان وگناهلرینه شفیع اولسون ایچون انلرکه سیامک نامدارک قاتللری
دیو فتنه وفسادک عامللری ایدی سراسر قید وبند وگرفتار کمند ایدوب هر برینک علی ساقه
قید وخجیر غل یعنی اغلال آهنین وانکال اژدر آیین برله اوکلرینه منادیلر افمن یمشی
مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی سویا علی صراط مستقیم دیوب حضور شهریار کامکار ونظر
جهاندار بختیاره کتوروب عرض قلدیلر وخاک مذلته جبهه لر سوروب وپای پادشاه معدلت
شعاره باشلر اوردلر وایتدیلر که انلر که ایقاظ فساد وفتن والغاء عناد ومحن ایتدیلر دولت
قاهره سلطانی وصولت باهره خاقانی یه استظهار ایدوب تفتیش وتفحص اولنوب بلندی
اوشن سر جمله دست وگردن بسته وسر وشکسته عز حضور موفور السرور وفایض النور
الوب کلندی پادشاه جهان پادشاه جهان پناهک دولتنده هر بری یدی بشلو اژدر آهنین
دمار ایکن حالیا بجمعزده سوراخ مار کرمش سوسمار بیمقداردن دوغندر وشاه معدلت
دستگاهک همتنده هر بری خلقتده جبل وصورتده جمل ایکن سم الخیاط دن چکش تاره
دوغشدر بوندن بویله بینه هر بر جزا الرید باولسون واولکم شر الریدن قلنسون فرمان قضا
جریان سلطانی برله کرکسه عرصه میدان سیاستده هر بری دار ملقای نار اولسون بحمد الله
والمنه سمیر یار مؤیدیلک عهدنده قواعد عدل وداد مشید ومبانی صلاح وسداد مؤکددر
ودرگاه گردون پناه وسده حضرت ظل الله مدار فضل ومکرمت وملجاء ارباب معدلت
ولا تزر وازرة وزر اخری موجبجه گناه عمر ایچون بکره عقوبت ومعصیت آخر ایچون
برغیره سیاست امر اولنمز حضرت حق سبحانه حضرتی دانا وبینادر که بو بابده بر بیچاره ودرد
مندلر بیگناهز وزیر پای حکومت سلطانینده خاک راهز مثنوی همه بنده وکانیم خرد پرست

اگر پیشوایم ور زیر دست بدین آستان همچو خاک رهیم کمر بسته حکم شاهنشهیم لولقنا
گر سیاست امر ایدرسه اوشته تیغ واوشته سر گر عنایت اوله فضل شاهدر نه اشتباه فمن
عفی واصلح فاجره علی الله صاحبقران زمان وقهرمان انس وجان کیومرث خان دخی بو فتح
ونصرتدن جاندن شادمان واشبو حصول امنیته مسرور وخندان اولوب جناب حقه وولی
وهاب مطلقه شکر فراوان وحمد بیپایان ایدوب امر ایتدی که اول جهنمی اهرمنلری جزاء بما کانوا یعملون
آتش سوزانله جگرلرین قان وبغرلرین بریان ایتدیلر القصه انواع عذاب الیم واصناف عقاب
عظیمله سرجمله هلاک وگرد فتنه وفساددن صحن عالمی سراسر پاک ایلدیلر بعد الاحراق وجود
آتش نهادلرینک نهادلرینی تندباد انتقامله دریای صرصاله ویردیلر سایر اهرمنلر اول سیاست عظمی کوروب عبرت
الدیلر لمؤلفه ایوب طالع عنایت بخت یاری عدودن انتقام الوب خوشدل ایچوب کبی قانی
قانه قانه جهاندن یعنی کام الوب خوشدل وقتی کم اول ملاعین بدبختک وشیاطین پرکینک
قانلریله کیومرث کوزینک سوز دل بریاننه بر مقدار تسکین واضطراب جان حزینینه فی الجمله
تسکین حاصل اولدی بر مقتضای عدل وداد وسایر اهرمنلری آزاد ایدوب خوش فر شاهی
دکر پادشاهی برله کلوب تختگاهنده قرار ودار السلطنه سنده اوتوروب صبر وسکون اختیار
ایتدی ومحنت روزگار ستمکاره البلیة اذا عمت طابت مقتضاسنجه ومصیبت چرخ غداره
الخیر ما اختاره الله مقتضاسنجه رضا کوستروب ینه عباد اللهک رعایتنه وبلاد اللهک
حمایتنه مشغول اولدی جمعیت ومشورت کردن قبایل جیوانز وخواستن
عزیمت دیوانز سلیمان علیه الصلوة الرحمن بنیان حکایت وتبیان روایت

بو یله دیرکه چونکم کیومرث شاه فریدون فر وسکندر دردن عون عنایت باری یاری ایدوب
وبخت ودولت مددکاری ایلیوب منصور ومظفر اولدی وصیت وصدای صاحبقرانی
وهوی وهای قهرمانی وشوکت وصولت انسانی برله عرصه کون ومکان وصحن زمین
وآسمان طولدی قبایل دیو وپری دخی اقاصی جهانده جزایر عمانه وبراری خالیه وشواهق
عالیه واماکن وحشت اباد ومساکن عزلت نهاده قرار ایدوب بنی آدمدن کمال احتراز و
اجتناب وغریب انقطاع واحتجاب اوزره اولدی اما ذریات بشر دست وقاعده واطرا

بقاعده ددودام وهوام وسوام ودقره وقوش یعنی طیور ووحوشدن هر قنقی سن کر بولدیلر
حسان وبیکان سهام برله علی الدوام انتقام کوستریب ضرب وحربه اقدام ایلدیلر شوك
سبیدن که لشکرکیومرثله مقابله ایدن عفاریت کی صورت فیل وخنزیرده وکمی پلنگ ببر و
شیرده وکمی هیکل ثعبان وعقابده وکمی شکل زاغ وغرابده ایدی القصه سرجمله اول دیولر
صورت حیوانات ذوالاظفال والانیاب وشکل صواحب الخراطیم والاذناب ایدی بیت
ندانستی که کاوی در علف زار بیالاید همه کاوان ده را چارناچار حیوانات بواذیت
بلاویه اصطبار واشبو زحمت عنایه تحمل اختیار ایدوب درد ومحنتله لیل ونهار روزکارلر
کچوررلردی زیرا بو دیارده وصحرای کهسارده امکان استعانت ومجال استغاثت اولون
بردیار یوغیدی وعرض شکایت اعلام نکایت ایدیجك انساندن غیری بر شهریار صاحب
اقتدار یوغیدی پس قبایل حیوانات اللیلة الحبلی دیوب بو درده آخر بر درمان والامر
اذجاوز حده انعکس ضده فکرن ایدوب بو عقوبته عاقبت آخر بر پایان اولمیه می دیرلردی
تا که دلکم نوبت ملك ودولت وحوزه حکم وحکومت موروث حضرت ملك الودود جناب نبوت
مآب شریعتاییاب سلیمان بن داوده تحویل ایلدی علیهما الصلوة والسلام الی یوم القیام
وممالك الساعة وساعة القیام وممالك عالمده وطوایف آدمده اولان فسق وفساد صلاح و
سداده وبغی وعناد فلاح ورشاده تبدیل اولدی منشور سلطنتی طغرای غرای واتیناه
الملك برله محلی ولوای قدر ورتبتی نرفع درجات من نشاء برله معلی اولوب ذات مکارم ایاتی
الطاف نامتناهی الهی ایله وصفات روشن بیناتی محض خیر بنك خواهی برله قدر اعلا وعنون
جلا بولدی بیت در احکام هفت اختر امد پدید که دنیا بدو داد خواهد کلید رب هب لی
ملکا لا ینبغی لاحد کوسی اولدی وجان عرفان نهادنه علمنا منطق الطیر انعامیله شرف ویرلدی
بو جمله که انس وجن صاحب هوش وطیور وبهایم ووحوش سرجمله فرمانته رام ومنقاد
اولدی ربع مسکون هفت اقلیم سراسر آثار معدلتی ایله وانوار عاطفتی ایله معمور وآباد اولدی
وظیفه انعامی ودایته کرامی خاص وعام وهوام وسوام وطوایف دانر ودامه روز وشب ایرشدی
نظم هر خوش دلکه جهان نوبت کشته بود از ابیك لطیفه فضاکرد رونه کار محتاج بود

ملك یه پیرایه چنین اخرم آدمك روا کرد روزکار جماعت حیوانات که محنت جانته و
عجاق استخواته ایرشمشدی وجور واذیت بنی آدمدن اکثری اطراف عالمه فرار ایتمشدی
وملاد منیع وقلاع رفیعه وبحه صحرا وصخره صما توشقلرنده قرار ایتمشدی چون حضرت
سلیمانه بینك عزم نفحات معدلتندن وفوحات مکرمتندن نسیم انس وسلوت ورایحه
روح وراحت دماغلرینه ایردی بلکه افراد معدن ونباته وعناصر مجرداته حکمنك جریانی
وامرنك سریانی بیلدیلر واوازه عدل ودادنی وصیت وصدای رشاد وسدادنی کوش
ایتدیلر هر طرفدن انبار متفرقه کبی اوب اوب کلوب دریا کبی جوش ایتدیلر بیت یعنی
وطغیان نشوه ابلیس حر عدل واحسان خلقه مقناطیس در اگرچه کم سلف انبیاده ومتقد
اصفیاده بطریق وحی الهام احکام نظم وانتظام وفرط شفقت ومرحمت وکمال عنایت و
حمت مشاهده ایتمشلردی اما وسعت ملك وسلطنت وسعت حکم وحکومتی سیاست فهم ایتمشلردی
وملوك ماضیه که امرای سالفه ده بر قانون فراست وکیاست قوت سیاست وقدرت ریاست
اکملشلردی لکن مرتبه نبوتدن ودبدبه رسالتدن خالیلر ایدی ضروری فصبر جمیل والله
المستعان دیوب لعل الله یحدث بعد ذلك امرا رجاسیله روزکارلرن کچوررلردی لوکلف

اکرچه تلخ اولور صبرك اغاجی	عیشی لیك شربتدر مزاجی
هواسن خوبدر صبرو تاتی	کیم اولور هر کسادك بر رواجی

الثانی من الرحمن والعجلة من الشیطان وقتی که آفتاب عالمتاب دولت سلیمانی مطلع فلك
نبوتدن سر عالمیانه طالع اولدیسه وانهار وازهار شوکت صاحبقرانی سدره روضه
رسالتدن ثمرات بخش اهل مطالع اولدیسه وسه مولود وچهار امهات حکم وحکومتی نفوذ
ایتدیسه وهفت اقلیم وشش جهاتده پنج نوبت کوس عزت ودولتی اولدیسه وبومقدار کوکبه
ودبدبه وجیوش تیر خروش بیشماره وسپاه وخیلی مصلحت کذاردن که عددی اوراق
اشجاردن وقطرات امطاردن زیاده ایدی برکیسه بغیر استحقاق فی المعمورة الافاق
بر ذره شدت وزحمت وبر قطره کلفت ومشقت ایرمدوکین کوردیلر سه بیت
نه خاکی بجون کس آغشته شد نه یك موی در زیر پا کشته شد پس حیوانات بریره جمع اولو

ديديلر که ذميدر که عجز وحيرتمزي وانناني الذن ايرن حيف ونحمتمزي حضور سليمانيده
وجناب معدلتماب صاحبقران عرض ايدوز مأمول ومسؤلدر که عين عاطفت شامله سي
ايله ملحوظ ومحض مرحمت کافرسندن هر جمله محفوظ اولالوز وبو ظلم واذيتدن وجور و
بليدن خلاص کلي بولاوز ومن بعد زمام اختيار وعنان اقتدار کندو دستمزده اولا زيرا اسباب
معاشمزه اختلال ونه اطوار اوضاعمزه اعتدال يول بولا بيت شه که عادل بود زخور مثال
عدل سلطان براز فراخي سال من اراد الله ان يوجد الا وجها الا وشرفا وسلطانا فوسع من ماله وعفى
في جاله وتواضع في شهره وعدل في سلطانه کتب الله تعالى وخالص ديوان الابرار پس بونيت
وعزيمت اولکيجه قرار وصبحه دک سکون واصطبار کوستر ديلر امدن شتر
مرغ ان طرف بيابان ومنع کردن حيوانات را از عزيمت سليمان

چون سحر ويردي جهان باغنه فر　　خوابکاهندن کونش قالدردي سر
غرق ايکن کردون لباس ماتمه　　نوردن کوکلک کيوردي عالمه
انجمن قاني ياشي سلدي روان　　کل کبي آچلدي روي آسمان
انکچون کلدي بکز روي دهر　　کاو تلدي شب سنبلن آهوي مهر
قيلمشدي بيضه چرخي غراب　　طوغدي اندن برهما عنقا جناب
آشيان زاغ ايکن صحن جهان　　اولدي شهباز سفيدن آشيان

پس قبايل وحوش وطيوردن وطوايف مار وموردن برجم غفير وجمع کثير مجتمع اولوب قصد
اتديلر که ديوان سليماني ومحضر معدلت ستانيه وارب عرض حال پر ملال واعلام ما في البال
ايدوب ذريات آدمدن شکوي وحقلرنده دعوا ايدهلر ناگاه پرشتر مرغ صاحب سلوکدن دل
غمکين وجان آتشين برله لنک لنک وباديه طرفندن چقه کلدي چونکه بونلرک قصد ونيتنه
نظر صالدي ايتدي اي ياران وفا واي همکاران صفا هر اراده تقديم وثاني وتأمل واستخاره
وتفأل لازم وشاورهم في الامر موجبجه اولوا الابصار بيرلريله مشاورت وذوي الافکار
روشن ضميرلريله معاونت ايلمک سنت انبيا وسيرت اوليادر شعر شاور صديقک في
الخفي المشکل واقبل نصيحة ناصح متفضل والله قد اوصى بذلک نبيه في قوله وشاورهم وتوکل

دوحه استعجالک باري خار ندامتدر وبيضه استعلالک نتيجه سي مار غرامتدر نظم

هر که جهل خود اشکار نکرد
کار خود راي پر خلل باشد　　زانکه بنيادش استوار نکرد
خود مرادي دليل بخرديست　　عاقل اين مذهب اختيار نکرد

صبح پچو کوزده بر پير روشن ضمير وارا کوزده بر مرد صاحب تدبير کوردي کم انک کفتار صواب
اعتماد والتجا اولنه خطاب مستطابيله عمل ايليوب جناب حقدن فوز وسعادته رجا قلنه
بيت جز راي اهل فضل وسعادت کمان مبر آيينه که چهره نمايد در ظفر وقتي که حيوانات
شتر مرغک هيأت غريبني وخلقت عجيبني سير اتديلر نر کوررسه لر کبر جابوز کربينه سي
باشدن اياغه اشترم بکزر وحليه سي طاير هما کبي سراسر بال وپر ع کوه پيکر ناقه پاد
اسير کردني قوس عرب کبي تورلمش قدر وشرفدن سهم اعلاسي وار بو طلسم مغربي کبي اوردلمش
فتوح عرفادن خط منتهاسي وار ديده حکمت ديده سي ياقوت احمر وتابنده اختر وفرزند
اخکره بکزر چهره سعادت بهرسي آيينه اسکندر وصفحه مهر خاور وبدانوره بکزر کويا که
ثنا ول آتشدن خاطرني کونش وانوک انوار عکسندن جمالي هوش اولمشدر پس اول حيوانات برجمله
شتر مرغ اقبال ايدوب سمع رضا ايله نصيحتن اصغا ايلديلر وکوش هوش ايله تلقين پر حکمتن ديکلديلر
همانا که هاتف غيب سروش بي عيب اول طايفه نک قلوب پر اضطرابنه بو بيتي اوقودي
شعر اطرق کراي اطرق کري ان النعام في القري بعثا کم تي ارضنا باستنفري ماستنفري
هماندم ايلر وکلوب انقياد واطاعت واتباع ومطاوعت شرايط خامه نک تقديمنه قودلر وانواع
نصح وپند برجان ودلدن پسند ايدوب تقصير وغفلتلرينه اعتراف وبعجز اعتذارلرينه اعتراف ايليوب
ايتديلر اي شيخ صاحب وقار ولي پير نامدار بز شکسته بال وخسته حالک راي پر قصوري
معذور بيور که تحمل تکليفات بني آدمدن سراسيمه ومشقت اذيت ذريات بشردن ادراک
وخردمنکز نيمه اولمشدر کارمزده تعجيل ضرورتمزدن ايدي وحالمزده تحويل ضجرتمز حيرتمز
ايدي راي العليل عليل شدي که بحمد الله والمنه نعمت صحبتکله مغتنم واشارت پر بشارتکله شاد وخرم
اولدوق الامر اليک فانظر ماذا تري نظم هش مارا طاقت اين غم نماند زانکه در عالم يکي

حرم نمانند ٭ از وجود ما دمی بی درد غم ٭ بر غمی ایدکه یك محرم نماند ٭ شتر مرغ ایتدی
تو لکم حق و کلامکم صدق ٭ هر نه کم در بزم حسب حالدر ٭ وهر نه که سویلیور در دمانی البال
بز دخی بو قضیهٔ غیر مرضیه ده سزکله انبازم ٭ وبو قصهٔ پر غصه ده پرسوز و وسازم ٭
بنم دخی جگرم انسان الذن پر خوندر ٭ وبختلرندن تن و جانم زبوندر ٭ اما اصحاب سداد
یانند باب پندی بند ایتمك مقبول دکلدر ٭ وارباب رشاد قتنده جوی نصیحتی سد ایلمك
مقبول دکلدر ٭ وما علینا الا البلاغ ٭ خصوصا که کندونك عشایر و قبایلنه ٭ وقوم
وبنا زلنه اوله ٭ خزینهٔ سینهٔ اهل دلکه جواهر حکمتله مملودر ٭ وهمیان جان قوم خودکه در
غرر معرفتله طلودر ٭ هر زمانده محتاجنه ایثارده ومضطربنه نثارده اولمق کرکدر **بیت**
نصیحت گوش کن جانا که از جان دوستر دارند ٭ جوانان سعادتمند پند پیر دانا را ٭ زیرا که انلر
که آشفته دللردر ٭ ودرد ومحنتله مست لا یعقللردر ٭ هر نه رایی کم اوررلر سقیمدر ٭ وهر نه تد
کنایدرلر عقیمدر **بیت** چو خالی کرد از گوهر خزینه ٭ بیا قوتی نشیند ابکینه ٭ هر شجاعت
کربی تدبیر ورأی در ٭ صاحبنه درد و محنت ودای در **شعر** الرای قبل الشجاعة الشجعان
وهو الاول وهی المحل الثانی ٭ فاذا هما اجتمعا لنفس حرة ٭ بلغت من العلیا کل مکان **بیت**
برابی لشکر برابنکنی پشت ٭ بر شمشیری یکی تا وه توان کشت ٭ هر زماندن شمع منیر شمشیر
وتیر انارت واضاءتی پرتو افتاب عالمتاب تدبیردن الور ٭ وهر روزکارده اشجار بر برلك
وبار روضهٔ ملك ودیار ٭ نضارت وطراوتی ٭ نشوهٔ آب حیات ماب رای افکاردن بولور ٭
بیت بهنکام اشوب یك رای نیك ٭ به از صد سپاه جو دربای ریك ٭ سزلرکی بهار
انکون شکوفه منیردر ٭ کرمعنده جوان خرم دل وصورتده پیر روشن ضمیردر ٭ پس انده حاضر
ولن حیوانات سن جمله دعا دهانن آچوب جزاك الله خیرا آیتن اوقیوب ٭ رای صحیح وحکم صحیح
هر نه ایسه بیوردیلر ٭ شتر مرغ ایتدی ٭ اکر بنده بجکرندی کوش ایدرسکوز ٭ بز ناصح امین
وصالح کزین نك رای وفکر متینته ارشاد ایدیم ٭ وخاطر کوزی بندن غمدن ٭ وقید المدن
ازاد وشاد ایلیم ٭ اکاه اولك که کوه دماوندده بر کلاغ صاحب فراغ وار در که دل پر انتباهی شب
سیاه ایچنده صاف روشن چراغدر ٭ غایتده پر مغز ٭ واهل تدبیر منور ٭ اسرار اطوار عالمدن

واغوارانا زبنی آدمدن زیاده باخبردر ٭ شربت شداید ایامی بجد جشیده ٭ وضربت مکاید ایامی
بیعد کشیده ٭ اکرچه قوهر ماتم ٭ واهل فنا بر غم کبی سیاهه کیرمشدر ٭ وسایه صفت جمی سن
خاکسار وسینه سن پر غبار ایتمشدر ٭ اما النوار فی السواد ٭ حکمنجه ٭ وعلیکم بالسواد الاعظم ٭
وفقینجه ٭ کالبدر المنیر ٭ غایتده روشن ضمیر ٭ کالنجم الکبیر تابنده ومستنیردر ٭ وظاهری رنك
رنکله متغیر ایسه باطن آیینه منوردر ٭ وپیکری کرد کدورتله مکدر ایسه چشمهٔ مطهر **لمؤلفه**

اکرچه صورتا بحر غمی وار ٭ ولی باطنده اوز ذکر عالی وار
ایدوب عنقا کبی عزلت جهاندن ٭ قرار غوار وقربا ر هدمی وار
قناعت کشورینك شهریاری ٭ دل مسرور وجان خرمی وار
هوا اوجنده قالمشدر وده بکی ٭ کراغزن آچسه آتشدن دمی وار

زمان قابلدن برو مقبول جهان ٭ ومعلوم انس وجان اولمشدر ٭ فبعث الله غرابا یبحث فی
الارض ٭ شرفیله مشرف اولمشدر ٭ وروزکارمز قابللری انك دانشنه کار ٭ ومدبر دیار اولدوغی
کورب هر بری ٭ اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب ٭ آیتنی اوقورلر ٭ وریاضت وقناعتله
وعزلت رهبانیتله برله چوق نورانیت تحصیل ایتمشدر ٭ دورطوفاندن برو طواف
شهریار ودیار ٭ وصراف نقد روزکار اولوب ٭ شبچراغ دیده سی نجم تابنده کبی شب تار
ایچنده شعله داردر ٭ وخزینهٔ سینه سی پر در شاهوار ٭ وحضرت خضر له ظلماته کیروب
چشمهٔ حیاتدن بهره دار ٭ وکامکار اولمشدر ٭ بوسبدن خاطر خرم برله عمر دراردن بر
خوردار اولمشدر ٭ حکیم ذو فنون وعلیم رهنموندر ٭ هر زماندن ورد زبانی سورهٔ دخاندر
وهر پرده فکر نمانی نکتهٔ قراندر ٭ حقیقتده سیمرغ قاف قربدر ٭ وعنقاء کوه قاف عزلتدر
همای لامکان وشهباز عرش آشیاندر ٭ زهاد ریاضت پیشه وعباد عبادت اندیشه
کبی کیجه لر قایم وکوندزلر صایمدر **لمؤلفه** زاهدی در کسوت اهل فنا ٭ عابدی در خرقه
آل عبا ٭ همچو دریا سینه او در خروش ٭ ذات تو لجان او هر دم بجوش ٭ بسته دل بر شهپر
افلاکیان ٭ خسته جان از سیر وطیرش خاکیان ٭ سورهٔ واللیل اذا یغشی بر کیجه بی خور دو
خواب اولوب شمع سبا فروز کبی تفسیر منولی یازمشدر ٭ لیلة القدر خیر من الف شهر

سینه لر سینه غفلتی کند و بیرحام ایدب معراج الدرایه کبی بر کتاب پر عبر تحریر اتمشدر
دنیا و ما فیها حقا نظرنده بر جیفه در صحرای فنا ده ملقا لمؤلفه مبارك فال در فرخنده دید
همایون بال در تا بنده کردار انکچون اولدی عباسی لباس اول کرمسك چیندن اتمش قبا اول
اولوب فقر حقیقی برله تمکین اولبدر اهل حال الچنده مسکین بلا و درد و غم اودینه یاقمش
وجودی دود و داهندن بویاقمش سوادین کبی حاله روشن نهادی باغ جنت کبی روشن
القصه تسترمغك بو بشارتی موجب جمله طایفه حیوانات دن انلکرپای قدرت و پارای
همت واردی کوه دماوندن عزیمت ایتدیلر کل طایر یطیر بجناحیه والعاقل بهمته بیت
همت ور ابکنکره کبریا کشد این سقف کار را بر این نردبان بخواه چونکم اول نهانله کوه
دماونده کلدیلر واول جبل بلندی ایردیلر نه کورسه لر که اهرمن صفت وعفریت صورت
سطاغ در کویا درون کردوندن چیقرم یانمش داغ دن فرق فرقدن سایندن ابر سیاه مانند شب
ظلام و ذیل هامون اساسندن عرصهٔ قیامت مثال غبار راه شیخ صاحب تمکن کبی پای دامن
فراغته طولامش و زاهد عزلت کزین کبی صحرای کوز یاشلریله صولامش لمؤلفه

نه کوه ایرمش زحل ماهینه باشی
شکست اتمش مهك جامینی طاشی
اقر هر کوشه دن بیك چشمهٔ رخشان
بری اول چشمه نك مهر درخشان

القصه اول کوه فلك شکوهی سراسر کشت ایلیوب کلاغ صاحب فراغی بر دوحهٔ سدره قیام
وطوبی خرامات بو داغنده بولدیلر بیت که کورسه منتهی اقرینی سدره کوکلدن دری
طوبی لك زهی قدر یشل یپراغ ایچنده سبز عبا الم کیرمش زاهد خشك نهاد مشك فواد
محترق الاکباد فارغ البال واسوده حال اولوب اوتورمش بیت هوا اوجنده طوکمش
دوده بکزر دم مادن قرمش اوده بکزر پس اول دوحهٔ بی تجلی حرم کبی یدی کز طواف
ایدوب دللو لجه نیاز و زاری وطلب عنایت باری قلوب زمین خدمته بوسه ویردیلر
وصورت پرملاللرن تقریب و درد ما فی البالالرن تقریر وقطمیر تصویر ایلدیلر کلاغ مسکین
دخی بو داغله موسوم دبو درد و محنتله مغموم و مهموم ایدی که بنی ادم الندن کرفتاله
هدف تیر بلا و مرتابه کرفتار دام عنا اولمش دی وهزاران حیله و تزویر و مکر و تدبیرله

الترندن خلاص اولمشدی و قید و بندلرندن و دام کمندلرندن نجات بولمشدی کاه جان
کمان کهره دن جانی قیا کلوب شکسته بال ایدی و کاه سنك فلاخندن جانی مجروح
اولوب خسته حال ایدی وقتی که بونلرك شکایتنی دکلدی درون دلدن دو نوب نی کبی اکلدی
تاب سینه یله بیانه وآب دیده یله زبانه کلوب ایتدی ای فرزندان دلبند وای مستمندان
رنجمند اول دمدن که ادم خلافت تختنه اوتوردی بر طایفه ایچون حضور و راحتی
عالمدن کوتوردی روزکار بیشمار در که ذریات آدم دستی بزه دراز اتمشدر وجور و عناد
و شور و فساد طریقنه کتمشدر حالیا اظهار شکایت و حکایت واستمداد عنایت و حمایت
وقتی دکلدر بر مدت دخی مصابرتی پیشه و مصادرتی اندیشه ایدب رضا بی دامن تسلیم
درمق و مدارا و مواسا اسلوبنی مرعی طوتوب توکل و تحمل مقامنده ثابت قدم اولوب
طورمق کرکدر و بو راز سربسته الی حیث مایشاء کسه یه افشا اتمك یکرکدر شعر

کل سر جاوز الاثنین شاع
کل امر شاء فی الافاق ضاع

کون کبی روشن و فلك کبی معین در که هر کل خندان که الدن اله دوشه تیز پژمرده اولور
و هر شمع فروزان که هدم انفاس باد و لا فی الحال مرده اولور الحق سخن کفته تیر جسته در
و راز شنفته تار کسسته در لخکر که خاکستر ایچنده خفیه اوله سالم و خفته اولور و چون
اشتعال ایدوب میعادندن تجاوز ایلیه پرآشوب و آشفته اولور چوق رازاولور که چون
شمع پرسوز و کداز کبی اورتا یر کله محنت ساز و سرانداز و درد و بلا لوله ابنازا ولور نرخوش
دمشلردر قلوب الابرار قبور الاسرار اکثر احتمال اولدر که شکوا کوز مسموع و لمیه
و دعوا کوز مطبوع دوشمیه همان بنی آدمله عداوتکوز مشتد و خصومتکوز ممتد اوله نته کم
دمشلر بیت درهمه حال صبر باید کرد کر مبادا ز بد بتر کردد زیرا ذریات انسان بر
برینه ظهیر و معین و نصیر در که الجنس الی الجنس یمیل وسلیمان بن داود دخی علیهما
الصلوة والسلام اکرچه جماهیر انبیانك مشاهیرندندر حالیا حل و عقد مملکت و قبض
و بسط و حکم و حکومتنی جمله الکه مفوض در و جهانده امری جان کبی بدنده ساریدر
و کون و مکانده حکمی قان تنده جاریدر بیت جهان قلما غر جانن الکه تسلیم یدی صف

لشکر اولمش یدی اقلیم • قیوسنده ملازمدر شب و روز • بولور بر کره نوبت یلده نوروز
انك وصلینه قربان اتمکه جان • کلور هر یلده بر کز عید قربان • و زماننده افعال خدع و بدع
خلق جهاندن مدفوع • و دورانندن اقوال مخترع و مبتدع انس و جاندن مرفوع لمؤلفه

بوکونه ورنده یوقدر بند و زندان	اکر خوبانده زلفیله زنخدان
بو بیمز کوکه بر مظلومك آهی	مکر کیم عاشقك دود سیاهی
درازاغز کسنه جنك ایچون دست	مکر کیم غمزه‌سی ساقی سرمست

ظاهر بودر که انلر حضرت شریفنه مراجعت • و جناب میمنه مرافقت • سنرلك ثقل احمال
عذابکوندن سبب تخفیف • و درد دردنهادکوزه مایه تلطیف اولور • اما صحف آسمانیده • و
کتب سبحانیده بولیدورم • که خیل انبیادن خیلی صاحب وجود و امل شهود کمسنه مبعوث
اولسه کرك در • و هر نبینك وازسیله کون و مکان • و کنبد آسمان طولسه کرك در • و
سلیمان نبیدن حکم علیه السلام امت مابیننده بحد اختلاف • و ملت ایچنده چوق
در لو اعتساف ظهور بولیدیسر در • هر طایفه بر مذهبه • و هر قبیله بر مشربه یوز طوتوسر در
و زمان جاهلیت اولوب هر کیشی رأینه استبداد • و هر شخص فکرنه اعتماد ایلیوب • عالم هرج
و مرج • و شر و شور بربری ایچنده درج اولمزعملرده دنیالر خرج اولسر در • و احکام
و احوال التغییر و تبدیل و اوضاع و اطوار تقلیب و تحویل بولسر در • شك دکل در که سنزك
دخی اول زماننده حکم و قانونکوز منسوخ • و باطل و اسلوب اینکوز مطروح • و عاطل اولور
پس بنی آدم سنزه انتقام قصدن ایدب • دخی بدتر خوار و ذلیل و حقیر و علیل اوله سز
همین بودر که دواسی صبر و توکل در • و اشبو بلانك شفاسی فراغ و تحمل در • فاصبر حتی
یحکم الله بیننا ع علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد بیت بچشم خویش دیدم در بیابان
که مرد آهسته بکذشت از شتابان • اکنجی خصوص بودر که هنوز بزوم طالعمزده نحوست
و ادبار • و طایفهٔ انسانك دماغنده رعونت و استکبار واردر • و بزوم دولتمز کوندن
کونه تنزلده • و انلرك شوکتی یوماً فیوماً ترفع و ترقیده • شمدی چارهٔ کار همان مدارا ایله
معامله در • نه معارضه و نه مقابله • شول سر لطایف خفیه که تقدیرات الهی ضمننده مضمردر

عقول عالمیانك حکمی فهمنده قاصر و بیخبردر • حالیا میدان فرصتده چوکان قدرت انلرك
النده ویرلمشدر • هر جانك که حافظی عنایت ربانی اوله • آسیب روزکاردن اکه کزند ایرمز
و هر طایرك که پروازی آسمان اوله • دام مکر و حیله‌یه پای و بند اولمز بیت اکر کوه آهن
بجنبد زجای • نبرد رکی تا نخواهد خدای • اما اذا تم امر دنی نقصه • موجبنجه هر کمالك
بر زوالی • و هر دولتك بر انتقالی • و هر طالعك بر افولی • و هر ناصرك بر زبونی اولور فراز و ج
تؤتی الملك من تشاء • نك نخیه وی نشیب حضیض • و تنزع الملك ممن تشاء در • هر کلزار
لطف دلفروزك بر خار قهر دلدوزی اولور ع کنج و مار و کل و خار و غم و شادی بهمند • بود
علی الیقین مقرر در که • حکمت الهی بو اسلوب اله مقرر در که عنایت بیعلت هر کمه که دولت و نعمت
عطا ایلیه • مبادی احوالندن انواع بلا و اصناف عنا کوستر که • بعد عسر یسرا در • و
الجنة حفت بالمکاره • چونکه دولت انسانی با امر ربانی مضطرب اوله • و احوال بشر بحکم قضا
و قدر منقلب اوله که • ان الارض یورثها من یشاء من عباده • بزدخی اول وقت دار قوتی
بازویه کتورب • و بو راز سر بسته رو ویر • و مقدار مزی تا زو ویر • و دعوی و شکوی مزی کفت
و کویه کتورمیوز بیت باش تا دستش به بند روزکار • پس بکام دوستان مغزش برآر
حضرت حق تعالی عیسی انکرهوا شیئا و هو خیر لکم • موجبنجه حلاوت شفایی مرارت دوا
و اسایش دنیایی صورت بلاده قودی • تا عاقل و کامل • و هر عامل عاملك تمسك و سایطك
اسبابدن • و تعلق روابط احباب و انسابدن بالکلیه الچکوب • دامن فضل کردکاره • و ذیل عنایت
پروردکاره محکم یاپشه بیت خدای عزوجل بضمن هر چه کند • لطیفه ایست که کس را ازین خبر نبود
ادخی اولدر که بز بو خصوص ایچون قاضی فرزمره انساندن • و نه طایفهٔ حیواندن کرك در تا بی تامل
و محابا فصل قضایا ایلیه • اکر ذریات آدمدن اولورسه • آخر الزمان پیغمبری محمد مصطفی صلی الله
علیه و سلم • زماننده کرك در که سر خیل انبیا • و سپه سالار اصفیا • و دریای اصطفا • و در
سپهر اجتبادر • نتیجه مقدمات کون و مکان • و خلاصهٔ زمین و آسمان • و ناسخ ملل و ادیان و قامع
جمیع کفر و طغیاندر • عامهٔ خلایقه کوندرلمشدر • لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل
بیت اوست مفتاح کنج خانهٔ جود • اوست مفتاح آسمان وجود شعر بنی اتانا بعد باش فقرم

من الدين والاتان في الارض بعيد • وجودي شريفي رحمة للعالمين • ولقب شريفي هادي وسراج
وامين در • بر طوطي سخن سراي حكم الهي در كه عنواني بياني • وما ينطق عن الهوي • وبر بلبل اسرار
نا متناهيدر كه وصف رتبت شاني • سبحان الذي اسري • در قطعه سبب آفرينش عالمه
منبع وجود ومعدن الطاف • شرف دودمان القضا • نافر شرفه مهر عبد مناف •
نرد باش ملك بروز مصاف • وسجلة آل واصحابي مقتداي دين ودولتدر
وجميع اتباع واحبابي پادشاه ملك وملتدر • رضوان الله عليهم اجمعين • يا ليتني كنت منهم
فافوز فوزا عظيما • حاليا هر بريكوزه راجعت ايدوب مكانلو مكانكوزه واشيانلو اشيانكوزه
اضطبار ايليوب • فانتظروا اني معكم من المنتظرين • ديتيكم كلاغ فراغ بر مقتضاي • وما علي الرسول
الا البلاغ • وعظ ونصيحتي تمام ايلدي • وشفقت ومرحمت سوزلرين سويلدي • حيواناتك جوش
وخروشي زميندن آسمانه پيوسته • وتيغ ياشله جكرلرندن عرق اقدام واهتمام كسسته اولدي •
ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به ديوب مايوس ومحروم ومغموم ومهموم اوكلاغه بدرود ايلدلر •
داغ درون وسينه پرخون ايله دونوب كتديلر • بر قرار سابق بني آدمك جور وجفا سنه
ومحنت وبلاسنه بينه صبر وتحمل والطاف خفيات حقه توكل وتوسل كوستردیلر •

سخن كهنه خوانان شكسته خاطر وخبر يافته از زمان حيات ذي المعارج ميسر

كل بر واي ناي دلكش قيل فغان
كم دمكدن دللرا لور بوي جان

يانجكردن عود مشكين دم كبي
اكله دلدن بلبل پر غم كبي

كه هواي عشق ايديه جانك اود
دود اهكدن فلكلر در كبود

هر نفس بيدل لرك دمسازي سن
دم بدم عشق اهلنك همرازي سن

تيغ محنتدن دلنشدر دلك
سينه لر خون قلور بلبل دلك

سوزلرك هر دم رموز عشقدر
آه نالك جمله سوز عشقدر

پرده لر چاك ايتدور پردك سنك
نيچه اتش اولدي پرورده ك سنك

عرش طاوسي صفيرك دام ايدر
چرخ توقيني نغيرك رام ايدر

بحر الندن هر نفس كو ينكلو سن
محنت اودندن دمادم بوكلو سن

سير ايدرسن اون سكز بيك عالمي
يتمش ايكي دلدن اوررسن دمي

منطق الطير سليمان سنده در
نطقه كل كاسرار قران سنده در

نغمه كك رقاصي در دون كون فلك
ناله كك مشتاقيدر حور وملك

انس وجانك ترجماني سن بوكون
كاييناتك مهرباني سن بوكون

سر اد وار حقايقدر دمك
اوزكه در عشقله دون كون عالمك

اتشكدن سينه لر بريان اولور
ديده لر كريان جكرلر قان اولور

عشقدن بردر دلك عمرن تهي
جانك اسرار جهانك آكهي

بند بند اولمشدر رجانكده عشق
آسماندن يوجه در يانكده عشق

مرشد راه طريقت در اوزك
منشي سر حقيقت در سوزك

لب بلب يار ايله همدم سن مدام
شيفته در نطقه كلسك خاص عام

وقتيكم حيوانات مضطرب البال • ومنقلب الحال • كلاغ بر داغك نصيحتيله مقاملو مقامنه عزيمت
وقصد فراغت ايتديلرسه • هر بري اولاد اتباعنه • واصفا دواشياعنه كلوب كلاغك قصه
پرغصه سن تقرير ايلديلر • وبو ماجرايي تذكره وقت حال اولسون ايچون • خون دل ودين ايله
طومارلرده تحرير ايلديلر • القصه بر نجه يي ع دين اميد بسر يش دريغ عمر عزيز • ديوب
انتظار ومحنت واميد وحسرتله هلاك اولدلر • وبر نجه يي • نتربص به ريب المنون
مقتضاسنجه مترصد موعود • وموقت حكم محمود اولوب • خرم خاطر وخوش دل كچنديلر اكادك
كيم رسول اخر الزمان • سلطان دار الملك امن وامان • افتاب عالمتاب سپهر رسالت • ماهتاب
حرم جناب فلك دين وملت صدر جريده اصفيا • سر حلقه افلاده انبيا محمد المصطفي عليه
من التسليمات اوفاها • ومن التحيات اصفاها • ايات نبوت • وبينات رسالتله مبعوث اولدي •
مثنوي سلطان رسل سراج ملت • هادي سبل شفيع امت • خورشيد سپهر تاب قوسين
برهان خدا امام كونين • باباي شفيق هر دو عالم • فرزند خلفترين ادم • شد ذروه لا مكان
مكانش • معراج ملائك آستانش • خاتم خاتمله شرع مبيني احكام دينه الي يوم القيام
خلود دوام • مهرين اوردي • ومهر نبوتدن • نكين زمين واسمان • وشمع دل وجان • پذير •

نقش تا ابيننا ئيد اولدي مثنوي درخاك ارادت اولين كشت ورزكاخ نبوت اخرين

خشت اين كاخ زهي افزين يك خشت چو قالبش نديدم باوي دكركسان چه حاصل

او خشت زرست وديكران كل اقاصي ربع مسكون دن نقود احكام قضا نموندن نكته

ان الارض يرثها عبادي الصالحون كونكبي ظهور ايتدي لطف عميم وخلق عظيمندن وآثار

عدل وداد واطوار صلاح ورشادندن خلايق جهان حضور ايلدي چون شرع سعادت كرداني

برخلود ودوام ودعوت شرافت اثاري جملهٔ مخلوقاته عام بلديلر لاجرم هرطرفدن اكر قبايل

انس وجان دن واكر طوايف ساير حيوانندر خدمت شريفنه مسارعت ودعوت منيفنه اطاعت

ايلدلر وديار بعيده دن احرار وعبيد وجود عالم پناهيني طواف ايچون حرم محترمنه احرام حرمت

شعارله متوجه اولديلر فرقهٔ انعامدن وزمرهٔ هوام وسوام دن اول انعام عامه واحسان

تامه حاضر اولوب نجه سي شرف ايمانله وغنايم احسانله مشرف اولديلر وشول حيوانات

كر اباء كرام واجداد عظامندن كلاغك وصيتي استماع ايدوب قدوم خاتم الانبيايه انتظار

واذيت بني آدمه اضطبار كوسترمشلردي چونكه اول سلطان انبيا وبرهان اصفيانك

شش جهاتده وهفت اقليمده پنج وقت نوبت سلطنتي وچهار اصل وسه مولوده شمول

دعوتي اشتديلر برايكي دعوب ماننديك پويان ولبيك زنان بادرد ونياز دوردن

يولله دوشوب خدمت سعادت بخشنه عزيمت ايتديلر تا كه شرف ايمان وتكريم احسانله

مغتنم اولدوقدن صكره دست انساندن ايرن بيدادلريني وقصهٔ پرغصه نهادلريني عرض ايليه

لكن الامر بيد الله هر برنه برحادثه واقع اولوب وبر علت مانع اولوب اول سعادت علي مسا

ايتدي لعل وعيسي وامید صبح ومسايله چندیلر شرف صحبت سيد المرسلين عليه الصلوة

والسلام الي يوم الدين وزمان معدلت خلفاء راشدين رضوان الله عليهم اجمعين فوت

اولدي هرطرفدن فتنه وفساد وهر ملكدن جور وعناد دنيه اشتداد بولدي لا بد طائفه

حيوانات درونلري ظلم وبيداد انساندن خون له طولدي انلر كرچه دست وپاي واشفته راي

ايديلر مقام حيرتده ومسكن تحيرده متحير قالدي زيرا صيت صداي اشراي عالمدن وهوي

دهاي جنود بني آدمدن صفحهٔ جهانده اذا زلزلت الارض زلزالها سوره سي مرقوم اولمشدي

بكزكه بو طوفان بلانك بري كاو زمينك جاننه اودكبي سرايت ايلمشدي وبريق حسامدن

ولهيب سنان وسهامدن ديدهٔ دورانده يكاد البرق يخطف ابصارهم صورتي مرسوم اولمشدي

مكركم طغيان وعنادك كردي شير چرخ برينك ولحاصل اشوب نرد وفتنه كرد ادمدن صحن

جهان عالمه طولمشدي ع آري به اتفاق جهان ميتوان كرفت اشوب بتر شول شراد شرارت

كه كانون اندرون نفس انسانيده افروخته ايدي اژدها كردار روزنهٔ دهانلريدن زبانه

اورمغه باشلدي ونفوس شريرهٔ اراذل واداني مشغول شرب شراب اولوب دريا وار سيول

خيول شر وشور عالمدن روان اولمغه اغاز ايلدي شعر الراح كالريح ان مرت علي عطر

طابت وخبث ان مرت علي الجيف لاجرم حيوانلرده آسوده حال وفارغ البال اولنلر بينه

كرفتار بلا واسير درد وعنا اولديلر بيت سپهر تند راهست آنچنين كيش شمار راحت

ورنج آورد پيش اتفاق بو اثناده طايفهٔ جندن برنفر كه ارض تهامه ده استماع قرآن

ايدوب امنا به ولن نشرك بربنا احدا ديو بايمان كتورمشلردي وانه تعالي جد ربنا ما اتخذ

صاحبة ولا ولدا ديوب متابعت شرع وسنت ايتمشلردي جزاير بحر محيطدن برجزيرهٔ خرم

نمادي ملاذ وملجاء وبرخطهٔ بهشت آبادي مسكن وماوي ايلمشلردي كه سپهر منارنك

انك سبزه سي سيرندن حيران ودونك ايدي ارباب نظر سيرانندن حيران وتماشاسندن سركردان

اولوب بدرلر ديكه مؤلفه جنت عدن بدل دربو مقام صوبي كوثر اغجي سدره قيام

يللريدر نفس رحماني بكي	كه ويرر تنلره جان جانه قوام
اي دره حقدن اومن جانه فتوح	ادخلوها بسرور والسلام
لامع وش يوري دمساز اوله كا	كه بود در زمرهٔ عشاق پيام

زينت ونيستن وطراوت ولطافتده كويا نسخهٔ ارژنك ايدي وعذوبت انهارله معروف

واثمار وزهرت ازهارله موصوف ايدي مؤلفه صولري لب هواسي معتدل قلسه

ميلو سيرم طوي جان ودل اوتلري سرجمله داروي حيات خاك پاكي آب روي كاينات

قوشلري بلبل صفت دمسازجان كورمزمش نوبهاري هيچ خزان خضردن انواع خضراي نبات

چشمه جابخشلري آب حيات ميوه لرهر نوعه دردچون شفا كوهي واديلرينك پرصفا

برشهریار ملکی الصفات ٭ وبر جهاندار فلکی السمات ٭ مقبول خاص وعام ٭ ملك دادبخش نام
ولطائفیه پادشاه اولمشدی ٭ که حسن ادابله آراسته ٭ وشرف انسابله پیراسته ایدی ٭
فنون علم حکمته کامل ٭ وصنوف رعایایه عاملِ لطفی شامل **مؤلفه** منبع احسان دریای جود
لطف وخلق ایدی مصوّر اول وجود ٭ مملکت دورنده خوشحال ایدی هب ٭ ذاتی ایدی مجمع الطاف رب
ومردملردن برطائفه اول شاه کردون پناهك حمایتی واسطه سیله ٭ واول پادشاه سعادت
دستکاهك رعایتی رابطه سیله حوزهٔ حکومتده ارام ٭ وخطهٔ معدلتده مقام ایلمشدی ٭ واول
جزیره نك برطرفنده کنار دریاده ٭ برخرم اراده ٭ برحصار نامدار ٭ وبرحصین زمین مدار ٭ و
فلك وقار وار ایدی ٭ که طوفان نوحدن محکم عم اوغلی بنیاد اتمشدی ٭ ادنه جم اباد دیرلردی
حصانت ومقابیتی سببندن انده خلق اینوب جمع اولمشدی ٭ هر نرهاده جنة العلیا کبی خرم
نهاد اباد ایدی ٭ زیرا سور استوار ودر ودیواری ٭ دوران مداری ٭ قلعهٔ آسمان آهنین بنیاد
ایدی **ارم ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد** دانك شاننده منزل ایدی ٭ خوش الحان
قمریلری اول قلعه نك اطرافنده بویوزدن ترنم ایدرلردی ٭ وشکوپانطوطیلر اول حصارك
اکنافنده بو رسمه تکلم قلورلردی **مؤلفه** رصدکاه ملائك در بو بارو ٭ که اورمش پایکاه عرشه خوشرو

یا یلمش قلعهٔ چرخیله همسر	نشیمن قلسه طاکیدن فلکلر
دوشوب پاینیه صحرادنك ومد هوش	چکوبه قرشوسنه دریا ایدر جوش

بندر عالم ٭ ومجمع بنی آدم ایدی ٭ خواجکان هفت اقلیم احمال واثقالینی انده حل ایدرلردی ٭ وتا
جران ربع مسکون متاع وبارینی انده باغلردی ٭ واعتدال شمال وصباسندن وطیب نسیم
خوش هواسندن اول دیارك بیدیا یرلرندن خیل جانوردن خیلی نفوس وطن طوتمشدی ٭
وکوهستانونك شعاب تلاللنده ٭ وصعاب قلاللنده ٭ وحوش وطیوردن ٭ ومار ومورد ن
چوق کسنه مسکن طوتمشدی ٭ اما بحکم عادت قدیم ٭ وموجب بلیهٔ عمیم بنی آدمك قتل
وصیدندن وحبس وقیدندن هر بری بینه سقیم ایدی ٭ برنجه سنك خوفی وخشیتدن بحاری
تن منافذ وعرقدن مخون دوالیخ کبی بسته ومعقود اولمشدی ٭ کمنك الف قامتی ایکی
بوکلوب داله دونمشدی ٭ کمنك ایکی طلعتی زرد وزار اولوب خیاله بکزمشدی ٭ تن بر

استخوانلری خشك اغجدن چاتلمش خانه ایدی ٭ وبدن ناتوانلری خانه خسدن یاپلمش لانه
ایدی پهلولری ابرولری کبی طشره دن بربو صایلوردی ٭ براکی قدم رفتاره لرخم هر کدن کوزلری
تارمروب بایلوردی **مؤلفه** که هر بیریسی بر محنتله لاغر ٭ تمام اولمشدی نور وطاقتدن فر

عقاب جانستان صالوب فغانی	قوترلتمش ایدی خواب جانی
المدن شویله قالمشلردی بی تاب	کنار محنت ایدی نوزمه تاب
کوزنلرهم بربنك خسته چشمن	صانوردی رنج ودرد وغم طلسمن

القصه بقدرت رب العالمین ٭ باهزار درد وآیین ٭ بروقت سحر یوزکردن ٭ وبرکا وقرن شکسته و
برماهی نیم جان ٭ وبرمار خسته جان ٭ خسته لقدن ناتوان ٭ وشکسته لکدن بی درمان اولوب
بلجنبیة علة الضم ٭ مقتضاسنجه برحوض دلجوکارنده اول پادشاه عادلك دیارنده ملاقات
اتدیلر هر بری بنی آدمدن چکدوکی درد ومحنتی وبلا وشدتی اورتایه کتوردی ٭ والله اعلم

مجلس اول شکایت کاو پیچعل کاواتیدی قطعه دریغا محنت آباد جهاندن ٭

ابد راحت یوزینی کورمدم بن ٭ کوزمده قالدی اوتلقلر خیالی ٭ بچوق ساعت صفاسن سورمدم
عجب قالدیمی بر محنت جهانده ٭ که دوندکونده بویتم اورمدم بن ٭ هر کون زبانی صورت وجلاد
سیرت ٭ برغض بی شفقت ٭ وبحریف بی مرحمت ٭ بن مستمند بیچاره نك ودرد ومند و
اوارهنك بوینه مانند کمان بر ریسمان سلسله پیوندطقوب بندایلر ٭ وجان ناتوانمه پیك
دردلوکوندن بن زاره دلفکاری انده بندایلر **بیت** این طرفه کی نکوکرمارا بشکفت ٭ بی دنك توان
نموده بوی نهفت ٭ اکر بر لحظه سرکشلك ایلیوب اطاعتدن سورچم چوب محنتله تنمی خسته
ودست وپایمی شکسته قلور ٭ انکله دخی قوممیوب بن مسکینی بلا ومشقت شیشلرن چوزن وسیخ
محنتله بورنمی دلوب برآهنین حلقه چکودر ٭ والحاصل جهان سبزه زارنده بیره کم نعملری
سراسر بوره غدن نکوتر ٭ بکه دنیانك ایذالرن وعالمك بلالرن ایدر ٭ وبرسنانجان ستانله
وبرمحنت بیکانله ٭ هر زمان آزرده دوشوب هابره دیموب بکه یرلر یرتدرب سراپا وجودمی
زخمدار ٭ وجانمی زار ودلفکار ایلر **قطعه** کمان ایدب فلك شاخ سرهدن ٭ بنی غم تیر نشانه ایتدی
بلا اوقی اولوب آرده جه دون کون ٭ تنم دوندی هلال آیین کمانه ٭ تهانیه کل سرو ودمرده ٭

سرو ماننده داش وخطا ال ایکن بونلرك جور وقهری الدن خاك صفت پایمالی اولدی كاه بو دردم(له)
بودن دوشوب زار اولورز وكاه هفته لرنی زاد وعلف تالوب عاجز وبیمار اولورز بیت
ویرباد بار طالع بار بخت دم اولور كوندن بیك ارتوق یوز زلت هیچ دهقان چرخ غداردا(ن)
ماه نوله عیش وعشرت مزرعن هیچه صتمز وكیاله بو كار جفا كار بو حضور وسرور نخل(منی)
یکل حوادثله اوپچه دیمشم وطحان لیل ونهار عمرم حاصلن اسباب محنتله دانه دانه اوكوت(وب)
اكلمشم اهكم بهارم سبزه زارنی حصاد غم وزار ایتدی وحیاتم كشت زاری جوجو باده كتدی
وكون بو فرصتله اول ظالملك الدن خلاص اولدم وقید وبندن نجات بولدم انما اشکو
بثی وحزنی الی الله بركوشه بی توشه ده بر زمان یاتدم اخر الامر وافوض امری الی الله دیوب
بو مقامه دك جان آتدم لمؤلفه بلنم شمدن كرو بو روزكار ره روزكار جسم وجانم این می
دردیله دخی زار درازن یوخسه اول ظالم بولوب بن ناتوانی خسته دل باشمی تندن جدا ایدب

حلوم خاكسار **مجلس ثانی در شکایت یوز سیه روز** وقتی كم كاو پرسوز
شكایتن اخر ایلدی یوز سیه روز گفتارم كلوب حال تباهن بو یوزدن سویلدی لمؤلفه

درینا یوزدن ایدرم جانه جبر	نه گفتارم طاقت نه کتمانه صبر
کم ایلر بو گردون پر کبر و کین	که بر قهر ایچون گوستر ریك کمین
پلنك قولندن بو رنجه سن	قلور شیر دنیانك اشکنجه سن
بو قهری بکه ایلدی حرص وآز	بکه چوق دکلدر بو محنت لر آره
پرید رایدن دست وپایم بند	کر سه کشلك اتمك دکل سودمند

اوایلدن بن بیچاره گرفتار واواره دلفكار كاه اول كوهسار گردون مدارده وكاه اول بیشه زار(دن)
پربرك وبارده فارغ وآزاده كدورت درد والمدن صاف وساده یاران همكار غمخواران محنت
شمارله كذر وكار ودمده ورز وشب شكار عالمده ایدم ناكاه بر ستمكار بو زنكارك الندن كرفتا(ر)
ودرد وبلالرله یار اولدم وجودی قید وبندن چكوب بنی خانلرنر ایلتدیلر وجان ناتوانمه دنیانك
محنت وعذابن اتدیلر سیاستله ورياضتله جانمی وشربت ضربتله بغرمی خون ایلدیلر شدت
مجاهده دن كه جانمه كار ایتدی قریب اولدی كه حیاتم چشمه سارندن الیویم وخدمت مناهد(ن)

یکین

كه بن مسكینی دلفكار ایتدی از قالدی كه اجل شهریارنك پاینه باشم قویم شول طاقت وقوت كلی
بدر تابان كبی وجودمده كماله ایرمشدی هلال آیین كون كوندن نقصان پذیر اولدی واول
حركات وسكنات ذاتی كه نهادمده قوت طوتمشدی سكون وقراره تبدل بولدی القصه
بن مستمندی بو حال پرملاله دخی قومیوب كاه اهوی بریه قتارك وكاه شول كوزن طیانك
اردنجه صالدیلر بن زار وناتوان بو ضعیف تن جانمه هر نه كم شكار ایلدم الدن الدیلر لمؤلفه
قانی بو دردم دیم بن مستمندنی نوا حسرتا دردا اگر بو درده بولمزسم دوا والحاصل
بخت كران خوابم بن اشفته دماغی مرض مسافر دوشردی وانكسار دست وپایم بن خسته
جانك باشندن محنت زبانلرن اوشردی لمؤلفه بودم بیچاره وزارم واسیرم مجاعت
محنتدن جان سیرم سراسر صید عالمدن چكوب ال بودم دلخسته بوی بشیرم اتفاق
بنه بركون اول ستمكارنی دیین وجفاكار ظلم وآیین ارندوی نواله تلدی پس عادت قدیمی
واذیت عظیمی موجبنجه بن بونی طاقتی برجانورك صیدنه حواله قلدی بلدم كم انذن
نصیب لقمه وبهره طعمه یوقدر همان باشم الوب كریز ایچون ایق كوتوردم وجان شیرینی
بیك جد وجهدله خلاص ایدوب تن ناتوانی بو مقامه ستوردم لمؤلفه بلنم چرخك بنمله داخی
واری كینه سی یوقسه تا نه ایچنجه صاوغ اولمز سینه سی كورمدم عالمده بردم جهدن مقصودم(ین)

دردا هجرن مكر طوتلدی چرخ آینه سی **مجلس ثالث در شکایت طوطی**

جونكیم سرانجام یوز پرسوز پایانه ایردی مستمعلرك دود آه پر شرری زمیندن اسمانه ایردی
مكركم بر طوطی خضر لقا اول چشمه سار پر صفایه حواله بر درخت سبزك اوزرندن بر شاخسار(دن)
بر برك وبارك اوزرندن اوتورمشدی بونلرك قصه پر غصه سن وحكایت با شكایتن
قولاغ اوروب دكلدی نای دمساز كبی درونندن اكلدی وقتی كم بونلری كندنیك
دردینه انباز وناله سنه دمساز بولدی فی الحال سرشاخدن پرواز اوروب یانلرینه
كلدی وسوز وسازله درون دلدن اواز ایدیبنی آدمدن الندن شكایت ایلیوب ایتدی لمؤلفه

بلنم کمدن تلم بن نیچه وسامان کلمه	اوغرادم فارغ یوروركن بر داستان مشکله
شهر گفتارم بنی ایدیبا اسیر مردون	دوشردم ایكی ایغدن طوتلوب الدن الله

سبزه لرده بزم ایدیب العیش اخضر دیو ایدم | سبزه اننه سبزایدی نغم تچی کلسم دله
بسته وبادام کوردم غافل اولدم دامدن | حوصه غفلت کورنز اشلر اشلدی بن بندله
تری دوکسن کوز یاشن بلبل بنیچون اغلسون | بلکه دردکرجه بو کون یارن کمر دم کم بله

ای یار عزیز • وای غمخوار صاحب تمیز بن مستمند بیچاره • ودردمند اواره • دخی بر مرغ هما پرواز وامنیت خلویقدن بی نیاز • ریاض مینو • وحیاض دلجو کارلرنده • عیش وعشرت • وبزم صحبت ایدردم • منابر اشجارده • خطیب خوش بیان • ومناره شاخسارده صاحب اذان ایدم • صوامع هفت آسمان لحننده جاری سبعه خوانندم • وجوامع دورزمانده قاری قراندم • سبزپوشان فلک ملک رنگ پرینن نکهه شیفته ایدم • نهال سرو یاسمن وشاخسار کل ونسترن بن شیرین بیان • شهد زبانی ال اوزرنده طوترلردی • بلکه هنگام نواده هر طرفدن نالمه هوادار اولوب • تاج دولت وافسر عزت کبی باشلری اوزرنده کوتوررلردی • هر زمانده مقام ایچون دوان بنی شهد وشکر • وپسته وبادام ترانهله مسلم نغمه راندم • وشکرپا نمله مقبول اهل الحاندم • فن ادوارك مصنفلری نی کبی هر حرفمه برمق بصه مزلردی • دیدارم خضر مسرت بخشلردی • کفتارم دم عیسی ایشن اشلردی • هر نفس همزبان • وهم حال یاران سبزپوش خرم باللّه فارغ البال شراب شوق وذوقله کوزقرار دب اوج هواده طیران ایدب دکوه وصحراده سیران ایدردم • سپهر سیه کاسه نك مکرو آلندن • وچرخ بدمهر وکبود پوشك خیالندن عاقبت زور وزاری • واسیر وکرفتار اولجغم صنمزدم • فکر ایلمزدم که نعمت دنیای دون ظل زایل وفرصت کردون بوقلمون ضیف راحل ایمش شعر الا کل شیء ما خلا اللّه باطل وکل نعیم لا محالة زایل • برکون ینه غفلت غرورو سلوت سهودله • وشوق هوای لقمه وذوق وصفای طعمه • سیر کوه ودشت وبر چمنده کلکشت ایدردم لمؤلفه بر غفلت در چمن کردم خرامی مکر در زیر پایم بود دامی • بناکاه ازقضا کشتم کرفتار • بناکامی طپیدم کرچه بسیار • دلی بند کرفتاری بتر شد • مرا حاصل ازان خون جکر شد • المدن نه کلور بیت فریاد بسی کردم وفریاد رسی نیست • کویا که درین کنبد فیروزه کسی نیست • المدن کمدن کر خلاص اولمز ناچار جناب حقه یونلوردم • وچمن یچطر اغه سوردم • انی کوردم که بر حریف کهنه پوش ویخی قدلو • وبرشخص کم

هوش پرغرور کیندن چیقر ایوب طشره کلدی • همین جان اوتب کندوزن اوزرمه صالدی بن کرفتار نی کسه اولمرده پر هوسی فریادرس اوله ظن ایدردم • اول خود ماننده عسس برشخص عبس وبر مظلم دل وبی قیس اعیش مثال جرس فریادرس هر کز قولاغنه کیرمدی • وبر نفس کفتارم مجال ویرمدی بیت نه فهم ایلر دناك دردمندن • طپنجه یمینی دوران النلدن • جلاد عسس کبی بن بیچاره طوتوب محبس قفس ایلدی • خانه دلکیر نه • وکلبه وحشت آباد ترتشو برنه ایلتوب ریاضت مجاعتله • وسیاست قناعتله دیده مدن خوابی وسینه مدن تابی الدی • بروجهله کرفتار محنت وضجرت • ویاران اورنه حسرت اولدم • روی همدمی خوابم • وطلعت محرمی آیینه پرتابم کوردم • اشتیاق یاران محرمدن • وفراق غمخوار ان همدمدن درون سینه م جکرم طغلندی • ونای کلومدن نفسم باغلندی بیت هر کرا او ز همزبانی شد جدا بی زبان شد کرچه دارد صد نوا • چاروناچار امر خیال فسیر مثال • وفکر محال له آشفته وبرکشته حال اولوب یحسوردم • وضروری ملاحظه یاریله همزبان اولوب قیل وقال و اظهار ما فی البال ایدردم • حیرتمدن نوای باصدا که قولاغمه طوقنوردی • بو آیینه پرصفاده که یار همدمك صاندم • وصحبتمدن هر کلام خوش ادا که خارج قفسدن اوقنوردی • اول جام جهان نماده کی پیکر خرمك ظن ایلردم • بلی بیت این جهان کوهست وفعل ما ندا • سوی ما آید نداها را صدا • بندنجی ترانی اولی افسانه بر دوزب کاه شکر امیز زمزمه لرله تقلیدلکو یالغ ایدردم • وکاه اول حبس خانه ده جانم کلوب ماتم انکیز دمدمه لرله خلاصم ایچون چویالم قلدردم لمؤلفه
وه که دهرك سوری غمدر قندی زهر | کونده بیك کز کوسترر مرآت دهر
چرخ سن بولك بو غم در زر دایدن | بو کدر در مرد دلن پر کرد ایدن
بو بلادر اکلدن بلبللری | بو هوادر صولدرن سنبللری
عصرلدن خون ایدب بغرین غنب | دمبدم قان اغلسه اولمز عجب
بیقرار ایدن دل آبی در بودر | اوده یاقن جان مهتابی بو دود

اخر بن مستمندی طوطی کویا • ومطرب خوش نوادر دیوب بازاره ایلتدیلر • یاطن دیوب بهام ایچون صتمه لرعرض اتدیلر • والحاصل الدن اله دوشوب شمع صفت زبانمدن طوتشدم

اللسان صغير جسمه كبير جرمه * موجبنجه زبانم بكه زيان ايدوكن بلدم * پس بو نجه زمان مضمت نجا ومن سكت اسلم حديثيله عمل قلدم * كوردمكه اللريندن انكله دخي خلاص اولمزم * ومجلسلريندن بونيرله دخي نجات بولمزم * عاقبت لطف سبحاني وفضل رحماني * خاطر شكستمه بوني الهام والقا * ودرون دلخستمه بو نصوصي اعلام وانها ايلديكه * موتوا قبل ان تموتوا * مقتضاسنجه اولم تا كه قيد وعنادن * وبند بلادن خلاص اولم * بيت * هركس كه ز خويش تا نميرد * هركز نشود ز محنت آزاد * وقتي كه بن مسكين بو افسوني اوقودم * همين افسرده لر ومرده لر كبي يوزيره قودم * بر زمان خواجم اولان بي جاندن ال يومش كوردي * وكوز ياشن دوكوب الن صقالنه اوردي * مثنوي *

پيش بركند وهمي گفت اي دريغ — افتاب دولتم شد زير ميغ

اي دريغا مرغ خوش آواز من — اي دريغا همدم وهمراز من

پس بني محبس قفصدن چيقروب دام اوستنه اتدي * خواجه صاحب كرم بنم دنيا رود ايدي * فرطم وتندن * ومزيد فوتندن اولمش مباركي آزاد اتدي * بن خسته نيم جان دخي افتان وخيزان * وانسان الندن كريزان اولوب * سينه سوزانله * وديده گريانله اوشو بو ارايه * واشبو مقام دلارايه ايردم * لمؤلفه * بلمزم من بعد بو بحر زهر ميدن ياشكر كم تنم محنت نمك سوداي لمش سرتاسر * صاغكوز پروانه بن بي دلده طاقت وار بوكونه زخم چشمدن نه مكس رانم در ربو بال پر

مجلس رابع در شكايت شهباز بلند پرواز

مكر بر باز سرباز * كه بو درد ومحنته انباز ايدي * وانسان الندن پرسوز وساز ايدي * اول حوضك بركنارنده خسته حال * وشكسته بال * وپريشان احوال * اوتورمشدي وبونلرك سر كذشتنه قولاغ اورمشدي * وقتي كه طوطي خوش قصه سني تمام اتدي * باز دلخسته دخي انلرك يانه كلوب آه واينن ودرد وحنينله اتدي * لمؤلفه *

مدد بو دردبي درمان الندن — كه غايت خسته يم انسان الندن

عجب بر دم ايمش دور زمانه — ز بونم چرخ سركردان الندن

يا غمدن طوتلدم رقص اوره كن — كه قان اغليم دوران الندن

شه ايكن بوني بغلو بندم اولدم — فغان بو بخت بي سامان الندن

جهانده كم مراد آلمشدراي جان — كه عالم خلقي حيران الندن

بن دخي بر طاير دم فلك پرواز * وبر شهريار دم شكاريار * صحرا وكوهسار صيدكاهم ايدي * وحصار چرخ استوار پناهم ايدي * عالمدن كندو كندي عنيمله * وعرق جبينمله دريلور ايدوم * بر وپلنك كبي سرپنجمله وازدرونهنك كبي زور اشكنجمله لاف اوروردم * قصد شكار ايلسم عقابي زبانه المزدم * وسيمرغ ديار اتسم ماري مور صايمزدم * چرخ برين كبي قنات آچسم كون يوزن بورردم * شير عرين كبي پنجه اورردم * شعراي دوران وظرفاي زمان * خال وغمزه كاردلبرلري * وصفنده ديديك بنم بو يوزدن اولان احوالمه حسن تعبير ولطف تحرير ايدوب ديرلرديكه * بيت * چشم مست يار وز دنبال چشمش خال او * هست آهويي كه باشد چرخ در دنبال او * بيت * يار در ميان هر دو ابرو خال او * همچو چرخي بر سر آهو وهر سو بال او * طيور ذوات المخلب ايچنده كنيتم ابو شجاع ايدي * نتكيم شير دليرك ذوات الانياب آراسنده لقبي سيد السباع ايدي * ينه بو جمله يله قبايل بني آدمدن * وطوايف عالمدن احتراز واجتناب ايدوب * ومتعلقات وعشيرتمله كهوف مغاراتده * وصدوع جبال شامخاتده مسكن اتمشدم * خلوف فم الصايم اطيب عند الله من رايحة المسك * حديثي قولاغمه طوقنمشدي * اول سببدن نيجه كونلر عيوب الجيوب زاهدلر كبي روزه كارده قناعتله * وزوايا ي غارده مجاعتله كچوردردم شويله كه دود انفس درونم بروغندن توترتدي * ونكهت دهانم غارلر ايچن طوتردي * بركون عادت مالوف ورسم معروفم اوزره انطار لقمه * وشكار طعمه اميدنه * قصد ايلدم اول ملاذ وملجا اولان غاردن مانند مار اژدها دمار * ومسكن وماوام اولان شكاف برتاردن مثال عقاب عنقا شكار طشره چقم * مكر كم بر حريف طرار * عنكبوت كردار اول غار پرتارك اغزنه بر دام شكار قومش ايمش * چار وناچار * مكس بيهوش وار پر وبالمدن طوتلدم * اگرچه چابك باز ايدم * اما خطا ايدوب اوتلدم * اذا جاء القضا عمي البصر * بيت * هر انكو برمردي خود دل نهاد * زنا كه غرورش دهد سر بباد * القصه اول حريف عنيف بني اسير مستمندي ويرانه سنه ايلتوب چشم جهان بينمي سوزن

ورشتهٔ رنکینله دکري بر وجهله که کارمن بحیرت ودنیا یوزنه حسرت
اولدم وایکی پایمه دوالدن عقاب ایدب جانبنا نوا بنی بر رسن تابدار اوزره سوار ایلدي
بو رسمله که نه بردم رفتاره مجال ونه بر لحظه خواب وقراره احتمال پس بو حالتله خوابی
دیده مدن ورباضتله تابی سینه مدن الوب روز وشب بیقرار ودلفکار ایلدي ضروري
اونك هر امرینه منقاد وهر عذرینه معتاد اولوب لیل ونهار زار ودلفکار عمرم کچردي هر نه
خدمته که صالدي خوف وخشیتمدن کیروکلدم وهر نه شکار که الدم وهم حیرتمدن اکا عرض صنه
قلدم چونکم بنی حلیهٔ اطاعتله آراسته وآداب انقیاد وطاعتله پیراسته کوردي شهریارلر
حضورنه ایلتوب هنر وکمالمی تعریف وحسن وخصالمی توصیف ایتدي لاجرم مقبول خدمت
وبندهٔ حضرت اولدم **لمؤلفه** مقرّا نرم اکرچه دست شاهی کونش کبی اورندم ذرکلاهی ولی
سربند چشمم اولدي افسر پنجه سربند درد ومحنت سر هر زمان مترقب رخصت ومترصد
فرصت ایدم برکون عنایت یاري یار ایدب وبخت وطالع مددکاري ایلیوب اول ظالملرینه
سیر دیار وقصد شکار اتمکه صالدیلر دامن کوهسارا ایدي واطراف دشت جنکلستان ایدي
همان شکار ایچون پرواز صورتن کوستروب اللرندن خلاص اولدم وقید وبندلرندن وکیر وکزندلر ندن
قورتلدم **لمؤلفه** بلنم بو اچي ولمی اسیر دام چرخ کم کورغز بر نفس صبر نجوم دام چرخ چون
اتمك دکلدر بن غریبی کاخ چرخ باکمنجون زهر ویر رجام زهر آشام چرخ له الحکم والیه ترجعون

مجلس خامس در شکایت ماهی وقتی که شهباز شکسته بازواز شکایتن تمام ایتدي
ماهی خسته جان دخی دریالین سوز سینه دن خروش ایلیوب ایتدي **لمؤلفه**

دریغا تاب اوردکن آب چندن — یانوب دل تشنه قلدم تاب چندن
طوترزا فلاکی صایعزکن حسابه — عجب دوشدي دل جان پیچ وتابه
جکر صد باره اولوب آه وادن — یوز اورسم خاکه طاکی بو هوادن
دلمدن نوله دریا قانه یونسه — غممدن طشلرا لوب صود کنسه
کر غرق ایکن جانم کوینیدي — حیاتم شمعی بر یغدن سونیدي

روزکار ایدي که هنر کبی خاطر بر روشنا ایله وهمراسا بر جماعت اشنا ایله رقّاص صحن ما وغوّاص

قعر دریا ایدم **بیت** ایوردم ایلیوب آبله لك جهان تاج لجندن طنلودرلك روز
شب آیینه روشن نهاد آبن وجام جهان نمای حسابن وعبور چرخ دورانك سیر و
سرعتن تماشا ایدب بو پستی وردر یا نم اغتشدم **بیت** برلب جوی نشین وکذر عمر بین
کاین اشارت زجهان کذران مارا بس هنکام برمن مصباح سیمین بدن ایام رزمن
تمساح رویین تن ایدیم روي دریاده مدن زره پوش وسینهٔ ماغرمدن پرجوش ایدي
اکرچه کم مسکنم زجاجی کلشن سرای وآیینه کون قصر دلکشا ایدي اما حصارم صخرهٔ سما وقلعم
سنك خارادن ایدي شام وچو روشنی نورده **لمؤلفه** دم اوروب صحرا سیدر صحن مادن
شهاب انلدي دردي سمادن صبح تابنده ودور رخشاندن **بیت** قلن روشن نظرمرآت آیه
وجودم بکزه دردي آفتابه بر ماه وخور کبی دن کون دریا قیتش وکوهر تابنده منتظر کبی
روز وشب سنك خارا قولتوغندن یاتوردم **لمؤلفه** جهان عالمك سیرانی ایدي تمنك اهنك
حیرانی ایدي دم اوروب اولسم آب افشان دریا کواکبدن براولور صحن صحرا غرض قصه رهدن مدن
بو نی خیال اتمزدم که صیاد روزکار پر افسون شبکهٔ بلا ودام عنا کبی هزاران دیده ایله اردمحه
جست وجوده ایمش دجله دکردون نه نکون سست محنت وقلاب انت کبی قامت خمیده بله
یا بغچه نك وبوده ایمش **بیت** کوك صالن وغم براورن جان ستانمش بیردیدکم جهان بودر جی
اژدها ایمش مکوکم بر غدار ساز وبومکار قهر انداز لب دریاده صخرهٔ صمّا ضمننده سایه وار
اختفا ایدروب پرتو آفتاب کردار برشست تابداري بحر القا اتمش ایمش دانه صفت
اول شستك چنکالنه بر لقمهٔ رنکین وبر طعمهٔ شیرین وضع ایدروب نکته باریك کبی اول
پیکان جان ستان نقطهٔ بیان آلتنده نهان ایلمش بنی خی بنه عادت کارم ورسم شکارم
اوزره سحردن طالب قوت اولوب سبحان ذي الملك والملكوت سبحان الذي لا یموت
ولا یفوت دیوب کلکشت دریا جولان نما ایلردم قضایله اول کمین کاه محنت جاهه
وادل امکاه اشتباهه طوش اولدم چونکم اول سوداکبی صغری مجاعتدن بن صدا وآشفته
دماغ ایدم ورم رام مکو حیلدن آسوده خاطر وبر فراغ ایدم اول نازك لقمه کوروب
مدهوش اولدم القصه اول طعمه دلفروز بکه دیو وفدا اولوب تسبیح وتمهیدی وتهلیل

وتجديدي اونتدم همانا سينه‌ء پرسوزله اوزرنجه جان اتدم غايت خرصمدن شويله خط
اتدم كه جانمه جان قاتدم اولخود مرك مفاجا وغريونى محابا كبى كلوب كير وجان ستان
وسم الموت يني اما غش **لمؤلفه** بوفلك شش جهتده كوكل چارميخ اولوب صالدي محيط
حيرتده ملاح امركن موج حوادث ايله هلاك اتدي عاقبت برجرو بر محيط كه يوقاكه
قعروبن دريادل اولجانن كه بوروزكاردن جري الرياح ليس كما تشتهي السفن
بيچهركك بودرياي پربلاده چوب خشك كبي نى لنكردن يازورق مرغ بيكركبى پربالدن
دياح تقدير مخالف كاردن وجوش وخروش روزكاردن كاه ايني طاشدن طاشه چالوب تارو
مار ايدر وكاه دريادن كناره صالوب خاكسار ايدر **بيت** دمبدم بو بحر شورك قهر ايچون
درجنبشى واردر كرداب غمدن جان خلاص اتمش كيشى القصه چون كرفتار دام بلاو
اسير وقيد وعنا اولدم انى كوردم كه ناكاه بر مقتضاى لا مرد لقضاء الله اول صياد
كراني جان سنك دست مانند جلاد شهست اولشستي صنعتله سرلوب بن بيچاره‌ء قعر دريادن
كناره پرتاب ايلدي وجود نازكك مزاجي يردن يره چالوب بغري خوناب ايلدي خرم وشادمان
سكرديبني النه آلدي صفاي خاطرله ينه دونوب درياكنارنه كلدي قدرت رب العالمين
اول ظالملك اللرندن چيقر اولوب همين ينه دريايه دوشدم زار وحزين **بيت** اولدستخاي اولوب
ودرياده قالدي زار بن دلشكسته باشم الوب ايلدم فرار اولدي كر دهان نخوان الودله
وجان پردودله نوزكاري روزكار رسوب بن دلفكاري پيقرار ايوار اتر وبوحوضده لايركتوردي **لمؤلفه**

بلمزم شمدن كيرو بونه خبر پاداش اوله مي — بوقصه بغرم تيغ غم ياديب نمك باش اوله مي
مار غمدن تابر سينم بريان اولدي دل — بغري بوكردون بي مهرك قراطاش اوله مي

مجلس سى سيم در شكايت مار وقتي كه ماهي دلخسته خاطر شكسته حكايتن
تمام ايلدي مار دم بريده ضعيف خاكدن باشن قالدروب جان حزين ودل پرايتن ايله ايتدي **لمؤلفه**

آه كم كردون بكه تقت ستملر ايلدي — دست دوران قيغه ريله جبر ايلدي
دوكمك ايچون ياشمي دون كون بوغم دارنده — چرخ بو بحر دست وپايي حلقه ذر ايلدي
آنوك ايچون بر زلف پرپيچ وتاب موكبى — ياشمي غم سيل ايدوب بغرم پرآزار ايلدي

بو بلا شرحن ايچون كه جبر زبانم درقلم — ايلك غم يازوسي دل لوحن مكدر ايلدي
نقش پشتم ايلر ايكن نسخه‌ء اژدر كيبي — تير محنت عمرك طومارن ابتر ايلدي

اي ياران محنت كشيده واي غمخواران ضربت چشيده اكر كوش هوشي بر لحظه بن مدهوش شمديه
وال كوزين دن بكا طوته‌سز بم احوال پرملالمدن سيزه عبرت عظيم وحيرت اليم حاصل اوله
كه افسون دم بني آدمدن بن پردرد وغم نلر چكوب دوروم القصه هر مكايد بني آدمدن غير
تميزدر مقبول رب العالمين دركه بونلر حيله وتلبيسنه نهايت يوقدر عجبدركه هر بري
وحديثي ورد زبان وهمچو ايه جان ايلمشدر المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده والمؤمنون
هينون لينون وبدايتي مقتداي اعمال وپيشواي احوال ايدنمشدر **ان الذين امنوا وعملوا**
الصالحات فلهم اجر غير ممنون بوبويله ايكن ينه هر زمانده بي سر وسامانلر وعاجز حيوانلره
دست ظلم دراز ايدرلر ودبوله ديولري رام وافسون ايله عنقايي دام ايدرلر بنم دخي دردم قصه
فرج بعد الشده دن اوزون وسفر هند وچين دن فزوندر جمله ايتديلر سويله ديكليه لوم و
نوحه ماتمكله هم آهنك اولوب ايكليه لوم مار ايتدي اشبو كهسار كرددن وقارك ذيلنده بر صخره
تا ابدار ورزمين برقرار وآردر كه كچه‌لر راس الغول كبي وكوندزلر سيف سلول كبي كورينور **ع**
عمر ايلدوه نسبه بولمز دوري وانك دبنده چاه جهنم كردار بر غار پرتار واردر كه مالك الملك
جحيم ايمن راه ايلمشدر **ع** ماه يلدز دوشسه كورمز قعرني هرزمانده اول قراطاغ واول غار پر
داغ بن ستمديده‌يه تشلاق ومقام فراغ در واشبو ساحل دريا كه صورتده جنت علياد ريلاغم
دم عاوباغ در ببر بيابان وشير ژيان كبي هرزمانده هنكام پاييزده وشتار پرجفاده اول
كهسار پناهم ايدي وايام صيف پرصفا وبهارده بوسبز زار ودريا بارصيلكاهم ايدي وجودم
طلسمي دفينه سيم وزر ومهر گنجينه‌ء لعل وگهر ايدي بركون ينه بو منازل پرمناحلده يعني سبزه
زار ساحلده كبر وغرور ونخوت وحرص وهوا وشهوتله كلكشت ديارده سير هر كنار ايدرايدم
كوردم كه صحن چمنده وميان كل ونسترنده پياله لعليني لاله پرژاله كبي بركاسه رنكين شراب
ناب ايله مملو وبر باده نازنين بي صافله طولوطن ايلدم كه اصحاب صحبت اونتمش وارباب عشرت
قويوب كتمش اوله اولخود دام مكر وتزوير ودانه كلوكير اعيش بنم كه دماغمده جنت

شرابلرینك هواسی وشور وسوداسی قالمشدر • وقتیکم اولمی عنبر سرشتی واول بادهٔ بهشتی
کوردم دروغدن دریالین جوش وخم صهبالین خروش ایتدم • پس نیجه ترس وباك پاك طوتوب
اول شراب زهرناکی نوش ایتدم • ولوبینی سودمنکه یادمن ایدی کلیا فراموش ایتدم بیت
برانداز آب خوردش دامشو اینجا که کردون را • اکرچه هست نردبها کنددرکون اسانش • چونکه
آتش شرابك دود بخاری تنوردلدن سقف دماغه ایردی • طوفان بلا طاشوب عقل وهوشم
متاعنی سر جمله سیله ویردی • اول صحراده لب دریاده مست ولایعقل مانند مرغ نیم بسمل کاه
مضطرب البال وکاه منقلب الحال دوشوب قالمشم • بر زمان که دیده کشاده ایدوب حال عالمدن
خبردار اولدم • ترندلختی بر محبس تنك وتارده کرفتار بولدوم نته کیم دیمشلردر بیت
ندانستی ندانی کرچه جا افتادهٔ الحق • اکر مستی زبام افتد خبر فردا بود زانش • نه کوزیزاه و
نه ستیزه دستکاه • ناچار خاطردم • ودل پرغم برله حاضر الوقت اولوب طوردم • وفتاح بی منت
خلاصم ایچون رحمت بابنی فتح ایتمك امیدنه طشره دن نه اوازکله دیو حلقه کوش اولوغ اوردم
برادنی ساعت وجزئی مهلت کچوب اول محبسك سیاهك یانی اچلدی • واوسته انوار آفتاب
عالمتابدن نثار درزحمت صاچلدی • مسرور وخندان • ومجبور وشادان اولدم • صاندم که
اوتنکنای عمدن • واشوبیتم جای پرالمدن نجات کلی بولدم • اینی کوردم که بر شخص دیوصورت
وجادو شمایل • وبر حریف نباتی سیرت وبدخصایل اوزرمه دیرودب • لطف ولینتله ورفق
ومتتله برقاج کلمه سویلدی • اولدعونت وحدت که دماغنده • وشول خشونت وشدت که جاننده
بردرد من وارایدی • برمقدار سکون بولدی • وناز کامز بورغه برستنه تحمل ذوق بنی بندن آلدی
وجان حزینی ودل غمکینی دخی برعالمه صالدی • بنکای سبز خاطر کبی آرام • ومقام خدمتدن سرو
شاطر کبی قیام ایتدم بیت آن زمان نرمست بودم این زمان زنکی شدم • خواجهٔ اقلیم بودم بنسن
زنکی شدم • والحاصل افسانه افسون انکیز • وپیمانهٔ افیون آمیزله قلب حزینمه تفریح وخاطر
غمکینمه ترویح ویرمك استیوب بنمله عهد مصافات وعهد موالات قصدن کوستردی بن بیچاره
دخی بلدم که خصم غایتده قوی وعدوم نهایتده غیوردر ع اذا لم تستطع امرا فدعه مقتضا سنجه
مدارایه وموافقت آرایه بشلادم بیت بازبردستان بر کین پیکار کردن ابلهیست • چون

قو

قوی باشد عدو با او مدارا بهترست • بلی من تفکر فی العواقب لم یشجع وان کان خصمه اشجع
پس بن محبت کویان ومحبت جویان ایتدم • که عجب حالدر وطرفه خیالدر مابینمزده جنسیت و
مناسبت مفقود ایکن عهد والفت ومصاحبت نرسمه معقوددر • کر الجنسیة علة الضم اول
حریف ایتدی اکرچه کم ظاهرده نسبت متغیردر • ازل ازالدن یار وهمکاردن وجنت وصالدن غمخوار
وهوادار ایدك • میانمزده تفرقه صورتدن اولدی • ومابینمزده انقطاع ضرورتدن اولدی
بیت ترا با ما چنان درعهد السیتی • دروغست انکه طول العهد نیستی • ایتدم که سن بنمله و
ناقه قابل دکلسن • بن سنك میثاقکه قابل دکلم ع ایا تو کجا وما کجاییم • لا جرم بو کار غایتده
دشوار • وبو مصلحت سحر نهایتده بی هنجار کورینور • جونکیم بن احوالمه اعتراف ایتدم اول حریف
پر کوی • واول شخص حیله جوی • غلاظ وشداد قسم بنیاد ایدوب حضرت حقك بیك برادن
یاد ایلدی • ویوز اون دورت صحیفه سوکند ایتدی که مادام که مدت حیات باقیدر • ودست
دوران آب زندکانیدن ساقیدر • سکه بندن زیان وارم • ومحنت وغم اولمایسردر • ومحبت
وارتباطم ونسبت واختلاطم فنا بولمیسردر بیت این آن اساس نیست که کردد خلل پذیر •
لودکت الجبال ولو تبت السماء • الحق چونکه سن بنمله یار ومعاملدرکاراوله سن هم بیداد
سنك وچوب نااهلاتدن ازاد اولورسن • وهم ضرب وحرب جاهلاندن نجات بولورسن
مغارهٔ وحشتدن • وخرابهٔ دهشتدن خلاص اولوب • دیار سرور ودار سروره مسکن
طوتورسن • وهر زمان سینی ال اوزره طوتوب طوق کردن وسر حلقهٔ انجمن ایلدم بیت
از عهد عهد اکر بردن آید مرد • از هرچه کمان بری فزون آید مرد • وقتیکم او طرارمکار بو افسونله
دمساز وبو افیونله حقه پرداز اولدی • پس بن مستمند غافل وپرکزند لایعقل صفای خاطر
وفراغ باطن برله • من یسمع یخل • حکمنجه انك کیدومکرندن امین اولوب کفتارینه اعتقاد وجان
ودلدن انقیاد کوستردم بیت درعین کوشه کیری عشم ز زه بینداخت • اکنون شدم چو
مستان برابروی تو مایل همین بنمله مرحبا صورتن کوستروب بر قدم ایلرو کلوب فی الحال صونوب
بوغازم النه آلدی • وبردنه مهر ومحبت • ومیل ومرحمت ایتیوب • دندانلرومی کرضرب وحرب
ایچون تیغ سرتیز • وقلاب زهرآمیز • وچنکال قهرانکیز ایدی • طوتوب بر بر چکدی • بن حقیر

بی دست وپا * وبیقرار ومبتلا بینه اوغرادوغم بلادم * ضروری صبر وتحملی پیشه وفضل حقه
توسلی اندیشه قلدم **بیت** چه کند کز پی دوران نرود چون پرکار * هرکه در دائرهٔ گردش ایام
افتاد * چونکیم اول ظالم بنم شربت زهرمدن * وضربت قهرمدن امین اولدی * بنی حریطه‌نی
ایچنده حبس ایلیوب عزم شهر ایلدی * ومحلات واسواقی طولنوب وجودمی عبرت نمای دهر
ایلدی * وجود بیچودم طلسم دفینهٔ سیم وزر وبهرهٔ بر شهرم مهر گنجینهٔ لعل وگهر ایکن
دریغا لعبهٔ اطفال * وپایمال ارزال اولدی **لمؤلفه** اه کیم بازار غمده روزکار * نقد عمرم
خرجه سورمك ایستدی * القصه بر دلفکاری آلت هنگامه * وپابند عامه قلوب خلایقدن
بیك درلو قیل وقال فدروغ مکر وآلله تحصیل مال ومنال ایتدی * اژدهالر تریاکی دردیوب
معجون صانغ ایچون هزاران حیله ایتدی **لمؤلفه** طوتوب بر نومه که حقیله تریاك
یاتردی ارقم اوزره چست وچالاك * چو قالدم بر زمان بو رسمه مضطر * بنی سرمست ظن
ایتدی کورنلر * که ادم اکبر ایدب کاه فاروق * دیدی عالمده تریاکیم کبی یوق **بیت** یوب
بر پاره صوقدردی زبانی * دیدی والدی کورك زهرك زبانی * بن هر زمان نبوند دلخسته و زار
اولکرم بازار اولوب درکار * بن مدارا یوزندن انکله ملایمتدن * اول اوزکه سودا ایدوب
خلقه معاملتده **بیت** باشمع روشن کرد دودی نداشت * نمودم مدارا و سودی نداشت
اتفاق برکون * ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسك لها * موجبنجه اول محبس دربسته
دن واول خریطهٔ سربسته دن سوراخ موش کبی بر یول * واول حریفی بر عمل له مشغول بولوب
نصیب بر حتنا من نشاء * روزنه سندن کوزمه نور نجات دوقندی * والله مفتح الابواب
ومسبب الاسباب * مخزنه سندنکو کلمه آیتی اخلاص اوقندی * همانذم افتان وخیزان حسب
الامکان * جان سوز انله کویزان اولدم * من هرب نجاه الله * مقتضاسنجه * اذا اراد الله شیئا
هیأ اسبابه * مبتعاسنجه اول ارایه قریب بر یرده بر سرای ویرانه وبر خراب دیباب ولمش
کاشانه وار عیش * هین اکا دك جان اتدم * بعد زمان اول ظالم فارمه واقف اولوب اردمجه
افسوس وافسونله افسانه کویان * روانه دوان اولدی * جونیم باشم قورتاردوغم بلدی * اردمجه
بر طاش اتوب قویروغم شکسته قلدی * بن بیچاره اول زحمت جراحتله بنچه کونلر بر دهلیز کنجنده

زار ودلخسته * وبیمار شکسته یاتوب قالدم * عاقبت یوز خوف وخشیتله وبیك حیرت ودهشتله
استراحتله ایچون بو مقامه کلدم **لمؤلفه** بلزم نولور حالم طور مزافق یاشم بنم * قورتولامی سنك
محنتدن قوری باشم بنم * بو خسته بو کردون سنکین کاسه ومنظلم نهاد * کیجه کوندز ایدیگی قهر ایله زهر

ایشم بنم **مجلس سی ودوم در شکایت نحل** وقتیکم مار زخمدار نکات روزکاردن

وضربت چرخ غدّاردن سرانجامن وحال نافرجامن پایانه ایرکوردی * واول یاران همدرد اوکنده
آیین وحنین ایله یوزین خاکه سوردی * مکر کیم جماعت نحلدن بر آواره مهجور وزجر قهر ایله مقهور
اول مقامدن کذر ایتدی * کوشنه بو شکسته بالك وخسته حاللرك زمزمه سی وشکایت و
حکایتلرینك دمدمه سی طوقندی * اول دخی قهر بنی آدمدن زخمدار ودلفکار اولوب ترك دیار
وباشین الوب فرار اتمشدی * همانذم زبانه ودرد نهانندن بنیاد کلوب ایتدی **لمؤلفه**

قهر اودندن اه کیم سینمده تابم قالمدی	باده بی دم خاکی دیده‌مده ابم قالمدی
کیجه کوندز بیقرارم چرخ سرکردان کبی	تندن بیچاره اولمسون خورد وخوابم قالمدی
کاه باد وکاه باران قهر انسان بر یکا	واله سرکشته‌ام رای صوابم قالمدی
ریقدی قهر اودی بو بیانی دردو	سوزمی عرض اتمکه جاغدم تابم قالمدی

برفرومانده بیچاره * ومستمند اواره * دخی حضرت معدلت پناه * ومکومت دستکاه یعسوب
شاهك خیل وخدم وقوم وحشمندنم * یاران وفادار * وغمخوران بیوفادارله * لطف ایله قلرده
ونظیف اوتلاقلرده * عسل جامه لرله * وبرکی عمامه لرله * شاد وخندان کار منم کلکشت وسیر کوه

ودشت ایدردی **واوحی ربك الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا ومن الشجر ومما یعرشون**

موجبنجه کاه شکاف احجار سامیاتده * وکاه اجواف اشجار نامیاتده * بر مسطر وهجار وبی جدول
وپرکار مانندن سپهر مقرنس طبقات * ومثال مسدس جهات * جنت اباد کلشن سرالر وخرم نهاد
زیبا مأویلر بنیاد ایدردك * که معمار فلك دوار * واوستاد روزکار * وضع ترسیمنده * وطرح
تقسیمنده سرکردان وحیران قالوردی * المؤمن حلوی * مقتضاسنجه صحن حجراتمزی حلویات
ثمرات دن * شهد شیرینله لذة للشاربین دُر مملو ایدردك * وقاب وتجاقمزی نعم باغ ورد
عسل مصفا یله که فیه شفاء للناس طوپطلو ایدردك * وکلوا من الطیبات ما رزقناکم

نخواسنجه دورنش صحایف ازهار معطردن که هر بیسی برکاسه منوردر تناول قلوردق و
صفایح اثمار مجزدن که هر بری کوزهٔ شهد وشکردر نقل ایدردك لمؤلفه عیش ونوش ایدی
دمادم ایشمز جنت اهلی دنك ایدردی عیشمز طانلودرلك دیویلوب عالمده بز عشرت
ایدی یارمز کر قیشمز وهرقچن پادشاهمزله برکلزاردن وبر دیاردن بر دیاره عزم ایلسك سپاه انجم
کردارمز واری بربرم کلوب طوب اولوردی وشاخسار سدره قیاملرده ونهال طوبی خراملرده مقام
ایدینوب طاق سمواتده قندیل ثریا کبی مصلوب اولوردی جوف قلندران خوش نوا وکروه مقربان
خوش ادا کبی یم کلوب زمزمه لر ودمدمه لر کوسترسك تسبیح دلاویز وتهلیل صفا انکیزمز
سبحان ملاء الاعلی وطایران کلشن سراچه‌ران تالوردی لمؤلفه دف طوقوب شمس قراهنك الحون
نغمه مزدن رقص اوروردی نه فلك وبر یرده که اقامت ایدوب بنیاد عمارت ایلسك مهندسلرمز
مقرنس دسملو ومسدس کسملرله طرح بنا وترتیب سرا ایلیوب یاپوجیلرمز معمار آسمان کبی لیل و
نهار درکار اولوردی وقاپوجیلرمز رضوان جنان کبی روز وشب رصد دار دیار اولوردی
مانند چرخ معلق وهمتای قصر رونق وبر مقتضای طبقا عن طبق اولدکلو بللوردی
دنجاجی قصور مطبق وبیوت مطبق ظهوره کلوردی که اهل طبقایه تماشاسی حیرت ویردی
لمؤلفه رسم ایدردك انده نقش عالی جنت وطاوس ومار وادی رسم صورت هرنه کم
عالمده وار اولور ایدی انده سرتاسر نکار هلالکه دورق سیمینی کهکشانك زنجیر زرینی
برله انده صورت بسته اولوردی وفلك فلك بردود کبود بادبان خورشید آتش اندود له
انداغ نمونه لرده شکست اولوردی بزم ارالق انده دکجه شعالرمز سلسبیل جنت کبی کوردلردی
بیت مز خورشید ونجم وچرخ دوار اولوردی روز وشب اول اشده دوار طاق رواق کردون
نطاقمز قرصه مهر وماه کبی زرین وسیمین کوجلرله زینت بولوردی که هر ادمکن فکر وخیال
اولپرده عنکبوتیده زار ودلفکار اولوب حیران ودم بسته قالوردی والحاصل کوه ووادیده
وصحارا وبوادیده وتنحتون من الجبال بیوتا برله روز وشب درکار ایدك وتتخذون من اقطار
الدنیا توقچی موجبی ایله کسب وتجبرلك ایدن عامهٔ خداعمز وخاصهٔ اقوامنز نزول نعمت و
برکت مکنت برله خانه لرینه معاودت کوستردیلر دربانلرمز وحاجب پاسبانلرمز استقبال

ایدب

ایدب مقدما انلرك سرتاپا جیب ودامنلرن بر برآردلر ودست ودهنلرن تفتیش وتطهیر کوردلر
اکرلوث ونجاستدن ذره جه اثر کورسه وآغزنده خیانتدن شمه قدر بخر کلیه‌لر انلری بالکلیه
رد وعنف وخشونت کوستروب باب ملاطفتی سد ایلرلر واکر خطا وغفلتله بریسی دخوله یول
بولسه واقدام وابرامی دربانلریانندن حصوله موصول اولسه پادشاهمز اولان عزیز صاحب
تمیز انی احساس قوت شامه ایله دویر اولا اول دربانلری سیاست هولناك وثانیا اول کستاخ
چالاکی واولدردبی پاکی هلاك ایلر شول جهاندار روزکار حشمت کامکار عالمده شهرت
جام جم برله نامدار وافتاب عالمتاب کبی جمال باکمالی منور دار ودیار وشهریار صاحب اقتدار
ایدی آیین سلطنتی ورسم حکومتی وترتیب دیوانی وتعیین پاسبان ودربانی وتزیین حجاب
نورانی وعرض سپاه انجم حسابی بزدن اوکرنمشدر لمؤلفه اه کیم تنور کردون بردخان متعادیش
خاك وناری آبی خاکستر صفایی بادیش اول عیش عشرتمزه وبزم صحبتمزه وترتیب سلطنتمزه
ودفین شهرتمزه العین حق موجبجه زخم چشم بوددن کزند ایروب جان مستمندمز نار غمه
سند اولدی قضای اسمانی وبلای ناکهانی بواخشام انی کوردك که بر حریف تند خوی و
غس روی شول وقتده که بر قبه آتشین دخان جادرله بورنمشدی وشمع اختر مانند اخکر
بورمادی توده اچنده یر یر کورنمش اول سرای خرم نهادمزه واول جنت آبادمزه اودا اوردی
جاره ناچار کوچه لره قران وکوشه لره استظهار ایدوب بزنهانصری اندیشه اتدوك
سودمند اولمدی کوردك که دخان یلکون ایچنده بوغولورز وتاب آتش سوزانله هلاك
اولورز ناچار چیقوب پروانه وار کندومزی اول ناره اوردق وسمندر کبی آتش ایچنده
اول حریفله جنکه طوردق القصه پسر دروا کر دختردن وکر پدر درد وکر مادردن اول
ارزده نه بال وپر قالدی ونه بادسر ناز ومضطر سراسر بریان اولوب کوبندی اولکه
جانانمزی ایدی سر جمله غارت کیتدی وشول که اسباب ومتاعمز ایدی سرتاسر خسارته
منجر اولدی نعمتمز یغما اولوب دفاین وخزاینمز نهب وتاراج قلندی بلی هرکیم بو عشرت
سرای فانیده ومحنت آباد هیولاییده روز وشب ایشی عیشه قومز سرور وسرودله و
ترانه رباب وعودله نفسانی هوالره اویه آخر آنك اقبالی ادبار ومرجعی بار اولسه در

هر کیم ادرادینی وغازینی وادعیه وثنیانینی لاهیلر کبی اغانی و ترانیله سرود کویان ومدام شرب
شراب نابله مست وخراب اولوب روزن سن حلوای عید کبی بیبه راه هوا ده خاکسار وبزم
فناده پر خمار اولمهدر بیت دریغا کل دهر خارینه دکمز جهانک خمی خم ی خماریند دکمز
والحاصل نرکس کبی کوزی بغلو ولاله لین جکری داغلو خرقه سی پاره پاره مهجور وآواره جانی
عود صفت اودلره یانمش ودلی مجمروار دخانلره بویانمش جهد وبلا وغرایب و عنا ایله اودل
آتشدن خلاص اولدم وبو ظلمت اباد ومحنت بنیاد دیارده شب تیره کبی کاه شول غار تارده
کزلنوب کاه او لشکاف بام ودارن صقلنوب وپروانه کرد ار ددوران خانه لرده وجوف مغاره
لرده نهان اولوب ریاضت وقناعتله وصبری ومجاعتله یکچندم بیت درین چمن کل بیخار کس
بچند آری چراغ مصطفوی باشرار بو لهبیت بو قاچ کوندن صکره ازاده جان ومرده تن
ورمین دل ودرین کفن هزار درد ومحنتله اولو دیریلو بو محشر اباد فریاده ایردم ایشتدم که
هر بریکوزه عشق جاندن ودرون نهاندن سوز اچوب زاری قلور بنم دخی سر رشته جانم
بو آتشله شمع وار طوتشمشدری وکانون سینم مجمر کردار جمر محنتله طولوب دخانم سقف دماغ
طوتمشدری بی اختیار حالی یاغماغ ایچون زبانه وسوز جانی عرض ایچون بیانه کلدم بیت
بن نیجه شرح ایلیم دردی لی جانانه کم شمع کبی طوتشد اول زبانم دردینم بو عذر شکایتمدن سن
حیرتمدن دن وبو دکلو قصه غم دخی زیاده ضجرتمدن در بیت زین آتش نهفته که در سینه
منست خورشید شعله ایست که در آسمان کرفت اما حقیقتده انما اشکو بثی وحزنی الی الله
زیرا سزه شکایتدن نایده وحکایتدن مایده یوقدر وذره ایت تبرلرشر وسوزمزدن خلاصه
مجال عیشره ونجاته احتمال متصور دکلدر ع برسر ما قهر شان ار خود قضای مبرم است
پس اولمرذمه مجروح اوطایفه مطروح آه وانینله وزاری وحنینله ایتدیلر یا بو خصوص
ده شکسته بال وخسته حاله نه یوزدن نصحت ایدرسن ونه طریقله تدبیر ومصلحت قلور سن
چون حضرتکه نصیب کامل وحظ شامل عرش اعلادن وفلک والوحیدادن منزل دن پس
بزم دردمی بی پایانمزه درمان ودوا واستغاثه فریاد ادمکه بر ملاذ وملجا بلمزمیسن که روی
تضرعی واستکانتی انوک آستان عنایتنه سوروز ودست نیاز وعبودیتی دامن شفاعتنه

ادره وز

ادره وز نخل ایتدی ذریات آدمدن بو مرهما عمزه کفایت ومقدما عمزه سعایت ایدر عدل
وداد معروف واصناف سداد له موصوف کسنه یوقدر اکرچه کم تخت امارتن وصدر وزارتن
ومسند فتوا ده ومحکمه قضاده ارباب ریاست واصحاب کیاست وقار وقرار کوسترمشلردر
لکن بو عصر یرده جنیلردن برشاه معدلت پناه وبر پادشاه مکرمت دستکاه واردرکم بساط
سلطنتن عالیانه بسط امن وامان وضبط اهل زمین وزمان ایدب فلک کبی سعادت
آیتنی نیران ایلیوب همتن بلند ورتبتن ارجمند وفوزین کبی عرصه استقامتن کزرولر
فیل بند وپرکزند بیت عدو او ستنده صالسه رخ چون آت فلک شطرنجنک شاهین
ایدرمات سوار وپیاده عداده کملکدن زیاده روز وشب دولت قاهره سی وشوکت باهره سی
ارتفاعن احکام کردون مطاعنک عنوان بیانی طغرای غرای وکان حقا علینا نصر المؤمنین
برله موقع در اعلام خورشید ارتفاعنک ماهچه زرفشانی جواهر وزواهر نوفع درجات من نشاء
برله مرصعدر خطه دیار اسلامدن خطبه وسکه انک نام والقاب همایونی ایله قدر وبها
بولمشدر واقالیم سبع ربع مسکون عرصه ملک ودین انوک مکارم اخلاقی ایله معمور اولمشدر
لمؤلفه برسلیمانیدر کر بولمش عقل ودانش برله قدر اولمدی دوردن اولمق داخی یوق بو مورن غدر
ایتدیلر بزوم دخی انک مراسم مکارمندن وشمایل فضایلندن سمع جمعمزه وکوش وهوشمزه بر مقدار
طوتمشدر ومجالس ومحافلمزده آیات بینات اشغال واخلاقندن بو خبرلر اوقنمشدر اما
انوک پای تخت عزتنه عبودیت سرن اورمغه ومسند سینه سلطنتنه خدمت جهن سن
سورمکه کندوزمزده لیاقت وبنیادمزده قدرت کوریلوق وصف جمیلی ومنقبت بی عدیلی ذکر اولندقجه
هر بریموز بو بیتی اوقوردی بیت منکیم تا دولت وصلش هوس باشد مرا این که از دورش همی بینم
نه بس باشد مرا وقریب وبعیددن واحرار وعبیددن انوک حضور شریفنده ومجلس منیفنده
عرض وشکوی واظهار دعوی اتمکه بو طایفه دن کمسنه یه رخصت فهم ایتمدک بیت
ما خاک رهیم وا وفلک قدر ما در صف نعل وا ومالک صدر لمؤلفه او سلیمان وقت بز مورز
دلدن انجق دعایه مأمورز نخل ایتدی بلی اول شهریار سعادت ایاب وجهاندار سیادت نصاب
اکرچه کم مانند افتاب عالمتاب شرف نصاب وعلی الجناب درن اما برتو اقبالندن وشعله افضالندن

هر ذره خاکسار روشن دل وکامیاب درکه کیم شهر حرم شریفنه احرام حرمتله متوجه
اولور مقصود دل وجان حاصل ایدوب قدر وسعادت بولور بیت هر راه روکه بحریم
درش بنهد مسکین برین وادی وره درحرم نداشت جمله من مناسب بلکه فرض واجب
بودر کر بو کیجه مسکنلو مسکنلرده قرار وطلوع صبحه دك انتظار کوسترم وز وبارن هر کمدن
کو پای قدرت ویارای عزیمت واردر متوجه درکاه شهریار فلك اقتدار وعام سیه سالار
ملك افتخار اولسون القصه اول جماعت آزرده دل وقوم بیحاصل غلك بیان تقریری
ورای وتدبیری موجبنجه مکانلرینه کتدیلر واول کیجه صبحه دك هر قیل وقال الله وفکر خیال الله قرار ایتدیلر

منع کردن خارپشت حیوانات را از نفیر عام وتدبیر فرستادن رسول از طرف قبایل انعام

وقتیکم فالق الاصباح مصباح صباحی یندردی ودر واحد نیلی
پیراهنی التونه باندردی ودریای محیط کردونی امواج انوارله چالقندوب ماهك سیمین
زورقنی کناره دریاده زنجیر کهکشانله بسته ایکن والنجمك زرین جندللری لجه
ماده نوردن یلکنلرله پیوسته ایکن تلاطم بحر مواجدن کسسته اولوب کمی قراینه اتدی
وتراکم امواجدن شکسته اولوب کمی دریایه کویاکه نهنك آفتاب درخشان دم زنان وآتش
فشان ایدوب جمله سی یوتدی دیجوردن اثر قالمیوب روز روشن نهادك انواری عالمی
طوتدی بیت چون فلك جیب کوه ودامن دشت ازترازوی صبح پر زر کشت خلق عالمن
بانك غایتی شور در سینه با تمنایی ذریات بحردن اول محنت دیده وکربت کشیده اولان
حیوانلردن خوابکاهلرندن قیام ایدوب ینه بو یره کلدیلر هر بیری برای سقیم وفکر عقیم
ایلیوب بو بابده تدبیر قیلدیلر که قبایل حیواناتی بو حال سراسر اعلام ونفیر عام ایدوب غلبه و
ازدحام وجمعیت تام برله ملك داد بخشك حضور موفور السرورینه بو جمله جمهور جمع
اولوب وآنلر انسان الندن شکایتلر ایلیه لر ودل وجاندن غی دردو محنت حکایتلرین
سویلیه لر قطار قطار اولوب بو یونلرینه رسنلر طاقوب وکلاهلرین یرلره چالوب باشلرین
حصیر لریقه لر مکر کیم بر خارپشت اول مجلس کاف کوفی ومراقب صوفی کبی سر فرو ایدوب
کلزار مشاهده سیر ایتدی حیران اولوب بر کوشه نهان اولمشدی کریبان مراقبه دن

محاسبه دن باشن چیقریب طایفه بهایم وادلی قوم هایمدن یکا توجه ایدوب ایتدی
کرای یاران بیدل وای غمخواران لایعقل بیخون کار کوزده مستعجل اولورسز بلورسزکه
التأنی سنة الرحمن والعجلة من عمل الشیطان مسمان دوندی بن که میدان عناده وصحن
بلاده ودست دوراندن کاه کاه چوکان اولوب بو محنتله وکربتلر چکوب سرکردان
اولمشمدر وانسان الندن بعزم کباب واشکم شراب اولوب عاجز وبی درمان قالمشم درد
اوشن وجودم هدف سهام بلا اولدیغی وقدم کمان درد وعنا اولدیغی سزه حالمدن نشان
ودرد بهانه غدن بیان ایتدی بیت قراردی دود آهمدن وجودم بو بادی کوکه مهر تیره دود دم
پس مناسب بلکه واجب اولدرکه مقدما بیکوکوزدن بر مرد صاحب فرهنك وبر لبیب خوش
تنك اختیار ایدوب آستانه سعادت آشیانه شهریار وسده سنیه پادشاه کردون
اقتداره طریق رسالته کوندرم سن واول حضرتك اعیان دولتنه وارکان سلطنته
احوال پرملالکزی عرضه ایدوب کنده کوزن دو قدره سن پادشاهلرك خاطر عاطرلرنه کر
بحر زخار در وطبع روشن جنابلری کر آفتاب عالمتاب در لی مع الله وقت لا یسعنی فیه
ملك مقرب ولا نبی مرسل موجبنجه کاه توجه مباشرت عزم ز رمله اضطراب وانقلابدن
خالی دکلدر لمولفه کهی کارشان صحبت وشکار کهی فکرشان روز وشب کارزار کاه
تدبیر رسوم آیین کاه فکر نظام ملك ودین لاجرم همه زمانده مزاحمه اغیار ومراجعت
اهل دیاره متحمل اولمزلر بو سببدن دمشلردرکه از تلون طبع شاهان واز تغیر خاطر پادشاهان
همیشه بر حذر باید بودن که کاه بسلامی برنجند وکاه بدشنامی خلعت بخشند بیت
حرامش بود نعمت پادشاه که هنکام فرصت ندارد نکاه پس اولا احوال واوقات شاهی
تجسس وامتحان وثانیا استماع شکایت ستمدیدکان توقع وامتنان اولوب ترتیب مقدمات
مبادی وعزم تقبیل ایادی قلنسون مثنوی محك خرد آزمایش بود که معیار دم وستایش بود
خردزان محك کرنین بی غبار بدان نقود سخن را عیار زیرا ظلم بنی آدم طوایف حیوانات
عالم ایچنده سزه خصوصا کرده غیرلردن ارتوقدر وسزه اولان تکلیفات وتحمیلات شاقه
بودر کم آخرلرده یوقدر وخطابه ربانی وکتاب سبحانی حکمنجه سزه اوزر کون مالکیت دعواسن

دخی ایدرلر • وسزی کندیلره اطاعت وخدمت وطاعت ایچون مخلوق اولدی دیرلر • پس
بو دیوان سلطانی • ومحکمهٔ خاقانینه تقدیم شکایت سزدن کرکدر • وابتداء عرض نکات
سزک طرفکزدن یکرکدر • اکر مقصودکز حصوله موصول اوله • سایر طوایف حیواناته
دخی شکایته یول اوله • پس جمله حیوانات خارپشتک تدبیرنی معقول • وارشادنی مقبول
طوتوب • فرسدن یکا متوجه اولدیلر کم جناب سعادت مآب مرجع مآرب ومطالب ایدی •
اول سبیدن کینت شریفی • اصحاب همت وارباب نهمت ایچندن ابو طالب ایدی • ومبارزان میدان
شجاعت • ومحاربان ارکان اطاعت ابو المضمار وابو المدرک دیرلردی • خلق کریم • ولطف عمیم
ایتی ایدی • علو همتله موصوف • وسمو جبلتله معروف ایدی • اصلی سلیلی • ونسلی اصیلی پرورده
اسمعیل بن خلیل علیهما السلام • الی ساعة القیام • وجمال باکمالی نزهتکاه اولو الابصاردی • وصهیل
رعد بدیلی دلیل کم کشتکان اسفاری ایدی • **لمؤلفه** ابر ایدی یوقسه وانیشده سیل • دهشت
ایبردی صهیلندن سهیل • برعرق اولسیدی روز کرودار • براقدی باران ایچنده اشکار •
آسمان سم وهنربران نطر ایدی • وقت میدان مهر کردون سیر ایدی • وقبیله بهایمک سرداری • وقوم
انعامک ریش سپهسالاری • پس جملهٔ دعادهان ایچون اتدیلر جناب خداوندمکرمت مآبدن
شهریار دادبخش معدلت نصابه بر رسول سخندان • وخوش بیان • ارسال اولنوب • بو ستمدیده لک

تفرس نمودن فرس امر والم کشیده لرک احوالی نفتیر وقطمیر عرض اولنسون دیدیلر
رسالت واحاطت کردن اثر صاحب عدالت فرس دخی اول تدبیر مطاوعت

ومتابعت اتدی • وبو ایشی مباشرت کوستروب منزلنه مراجعت ایلدی • وزیری اشتر بیوردی
قبایل ذوات الحافر • وبنی القرنی دعوت ایدوب ترتیب دیوان شاهی • وتزیین بارکاه پادشاهی قلوب
شتر دخی امر سلطانی • وفرمان خاقانی هر برایسه یرنه کتوردی • وجمیع میر وسپاهی ورعایایی
شهریاره عرض ایلیوب • کندوسی چوب صعن ونا وزدنه اوتوردی • فرس ایتدی ای اسیر سلیم العقل
وصاحب وقار • رسالت امرینه کیمی تعیین واختیار اتدک • وبو خدمته ارسالنه نه نک اوزرنه
قرار اتدک • که کار رسالت امر خطیر • ومصلحت پر توقیردر • فرط دیانت وحفظ امانت برله موصوف
وفصاحت لسان • وملاحت بیان ایله معروف • وحسن وجاهت • ولطف براهتله مکرم • وفضل

وکمال وثقاهتله مسلم کرکدر • **لمؤلفه** صدف وش اوله بر در معانی • بی سر بسته ومحکم
دهانی • دمندن ایدیجک سردلن فاش • اوله نیسان ودریاوش کهرپاش • شتر ایتدی حضرت
شهریار جملهدن دانا واعلم • ورای منیری • وفکر ضمیری خبط وخطادن اسلمدر بهایم
وحشی واهلی • وانعام مرعی واصیلی سر جمله خاک پای سلطانیه • وسدهٔ سعادت بخش
خاقانیه یوزلر سوریو کلشلردر • اوشبو ذوات الحافردن • استر وخر وخرکوش • وطوایف
بنی القرندن کاو وجاموش • ومیش وبز وآهو وظرافه حاضرلردر • وامر پادشاهی واشارت شاهی
ناظرلر ومنتظرلردر • هر بری **ع** ازشاه یک اشارت ازما بسر دویدن • دیوب دورلر • فرس
ایتدی استر اگرچه کم اهل اختیاردن یا ننده کینتی ابو المختاردر • ومرکب اصحاب ذوی الافتخاردر
وصحرای بی آبده • وبیداری بر تابده مرغ سمندردر • ونشیب مختلده آب روان • وفراز شدتده
ماء دوانددر چابک وشمایل ویری پیکوردر • دوربین وتیزنظردر • صبر وتحملده بی بدلدر
وغیرت وهمتده بی مثلدر **مثنوی** قدر سرعت قضا وچرخ سیران •
زمین پیما فلک سم کهکشان دم • نشان نعلی ماه ومیخی انجم • اما بتاریخی ضایع اعتش بدکهردر
ومتلون طبع سرکش وخیره سردر • اول سبیدن اصحاب حکمت • وارباب تجربت اکه کاه ابو
القضاعه وکاهی ابو الحرون • وکاه ابو الاخطل • وکاه ابو الملعون دیرلر • رسالته لایق وخبره
اکه مستحق دکلدر • خر دخی اگرچه کم خمول وباربرداردر • وصاحب تمکین ووقاردر • ومرکب صلحا
وخدمتکار فقرادر • لاجرم ارباب قدم واصحاب خدم ایچنده اول سبیدن مکرم ومحترمدر
بیت مسکین خر اگرچه بی تمیزست • چون بار همی کشد عزیزست • واکابر وجیاد یاننده
کینتی ابو صابر وابو زیاددر • لکن زیاده بلادتله معروف • وحمق وبلاهتله موصوف در
کوکلی اولمایجق یوزینک ابرام • واقدام اتسک کوکسنه اورر • وخاطری استیمیجک برادیم
منزل کتمدین ایاغن برطاشه اورر **بیت** کاه اوردن وکاه صوده دراول • دون کوند
قهرله فسوده دراول • نهایتده خصایل ومنکو الصوت • وکریه الشمایلدر • قال الله
تعالی ان انکر الاصوات لصوت الحمیر • قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
اذا سمعتم نباح الکلاب ونهیق الحمار من اللیل فتعوذوا بالله من الشیطان الرجیم فانها رات

شیطانا پس مقوله شخصی رساله ارحال معقول و پادشاهلر ارسال مقبول دکلدر
خرکوش دخی اکرچه کم سلیم طبع و حلیم نهاد و صاحب هوشدر و مقبول طوایف وحوشدر
لکن خوف و هراسی غالب بر مغلوب وحشیدر خصوصا اهل فرس ایچون ادی خرکوشدر
بو سببدن حوادث عالمه کوز قلاغ اولوب هر زماندن صاحب کمیندر وغم والمدن
غیری امیندر اویوسه خشیتله اولور اویانسه دهشتله طورر و خاتونلر کبی حیض
کورر والحاصل طبعنده انوثت و عزلجنده خنوثت واردر رساله قوی دل و مرد
فاضل و هنرمند کامل کرکدر و اولکه بنی قرندکاودر اکرچه کم شدید القوة وکثیر
المنفعة در و هر برینک جمالی تابانه و قرونی اهل صفت کمانه بکزر و بعضینک حقنده
صفراء فاقع لونها تسر الناظرین بیورلمشدر و آدم نبی علیه الصلوة والسلام خدمت
اتمشدر و باب زراعتده دووی ارضی عمارتده قوی همتا اتمشدر قال موسی لقومه
ان الله یامرکم ان تذبحوا بقرة برله شرف بولمشدر و حضور موسی ده علیه السلام
طمنک بر پارهسیله قتیلی ضرب ایلیک سبب حیات اولمشدر و بنی الخلایق حرص و خساست
و شره و بلادهتله شهرت بولمشدر و اولکه جاموسدر اکرچه اهل وقار و ناموسدر
لکن زیاده کرانجان معلوسدر و قبیح اللقا و منحوسدر بودکلو عظم جسامت و کبر و
ضخامتله کرانمایه کرمایه نهادنده طاقت و نه سرمایه جاننده قدرت وار هر زماندن
اسیر آب و کل و بر حیران لایعقلدر و بر شخص باطلدر کوسفندک دخی اکرچه کم نفسنک
تسلیم و سلامت غالبدر و اطوار و اطواری سر جمله بی مسالبدر و طینتی پاک و طلعتی
تابناکدر فرخنده خوی و تابنده رویدر نهادی نظافت و بنیادی لطافت اوزره در
اما ذریات آدم تناول لحم و شحمنه زیاده حریص و معتاددر اول جهتدن طبعنده خوف
و خشیت و ریمی و وحشت غالبا اولوب غایتده مغلوب و وهامدر ادنی نسنه دن
ادرکر و جزئی قضیه دن بلکلر حتی ثریانک طلوعنی کورسه طاقت کتورمز نهایتده
تطبع و نازک مزاجدر شدت سرمایی و حدت کرمایی کتورمز بر دخی اکرچه کوسفنده
نسبت دلیردر اما غایتده شریردر بی نوا اسیردر و لوندر سریتدر سودای مشرب

دهر جابیی مزه بدر جابنا زطبیعت و رقاص صفتدر کوینی پاسان و خوانی بد آوازدر آهو دخی
اکرچه کم ممدوح ظرفا و مقبول عرفادر کحل هتدن مقله دیدنی شب مغبر کبی سرمه لنمشدر
دلور قدرتدن صفحهٔ رایحهٔ سی صبح منور کبی وسمه لنمشدر مؤلفه مدام انفی عکدن هر برینک
صدف کبی آجر بر مهره مار همیشه سنبل تر اوتلقدن قوننک نافه سی پر مشک تاتار کاسه
دینلری بجاری سموم انفی برله زهر حیوانی دن حقه تریاکدر کیسه نافه لری مختوم ختامه
مسک برله مهر سلیمان کبی فرخناکدر مؤلفه ثریا منزلت جمع پریشان تسر الناظرین
ادرنک ایشان به ملک سبزه هر یک تاجدارست خرامان باقبای زرنکارست کردنی
چون تیغ شاه افراخته غمزه چون ناوکی افراخته میدان و پوینده و هنکامهای و هوینده هو
بری مانند صرصر و مرغ تیز پرد ر صعود فوازده دعای مظلومدن سریعه هبوط نشیبده قضا
مختوم کبی بدیع شعر فکالاجل المقدر فی کل مهبط فکالعمل المبرور فی کل معراج بیت که نشابه
سوی پستی چون قضای آسمان که نشابه سوی بالا چون دعای مستجاب اما رعنا کردنکش
دهر جابیی صفت و پری وش در حیران صورت و مجذوب سیرتدر بو سببدن رجال الغیبله
مصاحبتی و اهل ریاضتله مناسبتی واردر پس بونک کبی خدمتلردن اول معذوردر زرافه
دخی اکرچه کم کریم الخلق و حسن المنظردر و فرخنده خصال و پری پیکردر رفعتده سرنی آسمانه
فراز و سخاوتده دستی احسانه دراز اتمشدر طبیعتنده تانس و تودد و تفرد و تعبد واردر
اما نهادنده تجلد و تفرد یوقدر و خاطرنده تحیر و تردد چوقدر اطواری مؤتلف و اخلاقی مختلفدر
شول سببدنکه انسانی کی دندنده و کیچرنده جدی ضبع جنسیدر و حدسی ناقره جنسیدر
دایی بقره جنسیدر و نای فرسده اشترکاو پلنکدر راه رسالتک چوق نشیب و فرازی
و بیحد امور عجیب و اراه درازی اولور زرافه اول اسم پای فراز و دای نیاز یوقدر مقتضای
عقل و متبعای نقل اودر کر بو مصلحته سندن معتمد و قیا بلمز ایچنده خدمتکدن معتقد
کمسنه کورنمز کر نهادک سلیم و فوادک حلیمدر حشمت و وقار و سکون و اصطبار اسبی سن
مسافر جان و شام و رهبر حج اسلام سن امور دین و کارآزموده سن هر برده حزم و عزمک
برهمتدر و کفتار و کردارک مایهٔ حکمتدر اولوله دیشلر ارسل حکیما و لاتوصه بیت زانفاس

میسح رنندکی یاب زانفاس میسح رنندکی یاب تلاوید جواهر معانی وفرایدلالی سبع مثانی
سنك کوش وکردنکن زواهر انجم کبی تابنده وبسته در وذیور کوهر قدر وفضایل ودرر
غرر لطف وشمایل بوله سرتا پا نجود پر وجودك مشاکلی در هیاکل کردون کبی آراسته و
پیراسته در حضرت حق سبحانه وتعالی جمله حیوانات ایچنده سینی افراد بالذکر له تکریم
ایتمشدر وعبر عالمیانی عدادنده وکی محلده سما وارض اوزره سینی تقدیم ایتمشدر حیث قال

افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت والی السماء کیف رفعت والی الجبال کیف نصبت
والی الارض کیف سطحت والحاصل بنی الخلایق مقلد وباب اهتمامده مقیدسن بو خصوصده

جبلك علی عاریك دیوب زمام اختیاری وای جهانبان بمالك النه ویردك کرچه نیلر پادشاهنك
مجلس شریفنده وموقف منیفنده وارب بو بر بولك ستمدیده لر والم کشیده لر طرفندن بی امداد
خامه زبان اولکه شکایات حال پر ملال در وحکایت در ومافی البال در صورت اجمل ومعنی اکمل اوزره
اداسی عهده سندن کله سن مثنوی اکرچه هر پیشه ار کرك در ایشی باشرمغه سروکرك در
یوزك دونرمك کلور هر بی هنردن خمیر وموم دن بوق لعل وزردن وقتی که نفس جواد اشتر
سلیم نهادی روغن ملاطفتله یاغلدی وجل ملایمتله یاغلدی اشتر دخی سمعا وطاعة
دیوب عبودیت مقامنده یوزن سوردی هماندم خدمت کمرن ایکی یردن بغلیوب یولیراغن کوردی

رسیدن اشتر بطریق رسالت از طریق بهایم هایم صفت بدیوان وزیر نصفت
نصاب وتعرض نمودن نجاب وعذر جواب وی بحسن الخطاب

بر صبحدم که ظلمات لیل تیرکون غضنفر کردونك وهمندن اشتران کسسته مهار وشکسته
قطار کبی اطراف کوه وهامون ترطاغلمشدی وشکاف کاف کوه فلك شکوهدن انوار سحر ظهور
ایدوب شکوهانی پیکر شترمست کبی کف افشان اولوب عزم میدان سپهر قلمشدی لمولفه
کوریلور صبح لامع کوه ایچنده صانورلر تیغ هندی چیقدی قندن شعر یری الشمس مصفرا من خلاله برو قد
کالاح جمر من خلال رماد اشتر سرمست شهرج آباده ایریشوب دیوان اصف نصفت نهاده
طوغریلندی هماندم لا ابالی وار وستایی کردارنه پرسش وقنه دستور حضرت دستور ك
حضور موفور السرورنه متوجه اولدی اطرافدن نجاب ونواب بوکوریشوب ایتدیلر های

کستاخ بی ادب وسرمست پرشور وشغب نه رای مشورت ونه طلب اجازت دیوانه مسن
وآیین دانشدن بیکانه مسن اشبو صحن سرا محکمه چون وچرادر نه محل علف وچرادیوانخانه
آصف دوران ودار الاسلام دستور حکمرانیدر سن بونی دوه آخوری می صاندك یوخسه بو
بیابانی خالی یری می صاندك آخر بو دورنلر صنوبر طاشیمی وبو اوتورنلر اشك باشی می کلدر اما
طول قامتکدن وجسامت وضخامتکدن بو مقوله امر بدیع ومستبعد دکلدر کل طویل
احمق بر کلام در محقق وبر امرد رمصدق للحق سنك قامتك حالت جنونك معلوم
وهیئات ناموزونکدن نقصان عقلك نمونك مفهومدر درخت بی بار کبی بیاباندن ادلنمش
سن وجانور وحشی کبی طاغدن کلمش سن بیت تکیه برجای بزرکان نتوان زد بکزاف
مکر اسباب بزرکی همه آماده کنی اشتر ایتدی ای نواب کامکار وای نجاب نامدار بن مستمند
بیدل وحیران لا یعقل معذور بیورك که ع العذر عند کرام الناس مقبول که قهر آدمی
زاددن عقلم نیمه وجانم سراسیمه اولمشدر بیت شب وروز در محنت واندوهم زهر
نوع خود رادیده ام لمولفه ملامتم بسفاهت مکن که محنت ودرد بر ادجل زمامم
بدست حیرانی مثل مشهوردر نکته معذوردر کرم کوبه ایتمشلردر عجب تند وتیز ودهوار
وسبك خیز اولمش سن ایتمش کر بزلنکم بلوردی بلی تاز یانه درد وغم که زبانه آتش المدر
هر افسرده نهادی یادسبك رفتار ایپك پویان ومارد وران ایلر بلکه ایام وداعدن وهنکام
سماعدن بو بیتی استماع ایتمش سزدر بیت شتر زجوش وشغب در سرست اکر آدمی را
نباشد خرست بن درد مند آوارهن ویرکرنده بیچاره نك روزکار جفاکار وسپهر محنت مدارندن
انسان الندن جاننه نه اودلر یصوب جکرن طغلمش در دیده مثری کریان وسینه مثری بریان
ایدوب بغریمی خون ایلمش در للحق ذریات بشر کثرت اسباب اقتدار وانتصار له وعدد
افتخار واستکبار له شویله مغرور ومکور لردر کر قطعا بزی کوزلرینه کتورمزلر بیت
به اسباب شوکت چنان غره اند که افلاك در چشمشان ذره اند اجماله بحالمزی بو قدر
تفصیل حاله قدرن بیت شکایت شب محنت نه آن حدیث درازست که شمه زبیانش
به صد رساله برآید لکن مابیورك کله یتر کله موجبجه قدرت ویردوکجه حالمزی اغلیو

وبغير عو طفيليو بو استانه يه كلدوك لا يحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم زيرا بكا
تواتر آثار وتواتر اخبارله يقيناً معلوم ومفهوم اولدي كه وزير مكرمت شعارك واصف
نصفت دثارك باب سيادت مآبي كمسنه نك يوزينه ستن وآستانه فلك آشنايي سندن
بر فقير رد اولنمش لاجرم جانمز درمان وستن مراد بخشندن احسان اومه كلدك مقتضاي
فتوت ومبتغاي مروت اولدر كه سزلر دخي ايقدن دشمنلرن دستكير وارن خدمت آصفي يه
دليل ومشير اولوب حالمزه رحمت وغرض مقصودمزه همت ايدن سزكه شعر الناريرحم من في قلبه
نارٌ والراحمون يرحمهم الرحمن اگرچه كه هر حالده كيشي رتبدن راضي كرك در اما اهل احتياج
اولن كارندن مقتضاسي كرك در وبرانش مراد ايكن ترك عمل ابطال امل در والزام خلل شعر
نرجو النجاة ولم تسلك مسالكها ان السفينة لا تجري علي اليبس پس حاجبلر شويله كه رسوم
آيينلري وتعليم وتلقينلري در شترلنه اوكنه دوشب آصف نصفت نصابك باركاه جهان
پناهنه الوب كلديلر وقتي كم اشتر برتاج قدم ايلرو يوريدي كوردي كه بر باركاه عالي وبر قصر
جنت حوالي در كه قبه سيميني كمر كهكشان بسته دكمه زريني هلال آسمانه پيوسته سقف
مرفوعي فلك دن اعلي وانواع فرش مطبوعي عرصه بهشت عليا مانند بيت معمور در ودیواري
نوز علي نور تحرير لاجورطاقي ورقم مشكين رواقي خط عذار يار كبي جمال كردن افاق وتعويذ
بند جان عشاق در لمولفه روشن اتمش مشاعل نوري سقف مرفوع بيت معموري ايلمش ماه نو
قنديني كمر كم اولاد ركهينه حلقه در برعالي ديوان وعزاجمه انس وجاندن كه كورسه اندن ديو
سليمان همانده شتر آشفته كارمستانه وار وزير بختيار كه اوكنده فرق عبوديتي خاك مذلته
اوروب جهن خدمتي فرش مسكنة سوروب روي وموي برله غبار وحشتي اورتادن رفته
ايروب سخن ميدانه كيردي والماس زبانله در ربايي سفته قلوب سلك الفاظ ومعاني
پر جواهر براعت وبلاغتله نظم وانتظام ويردي حسن عبارت ولطف استعارتله موسي وار
يد بيضا كوستردي وتقرير مراد وتصوير ما في الفؤاد له عيسي كردار دم احيا عرضه قلدي
يعني اول وزيره دعالر وثنالر ايلدي ثانياً قصه پر غصه سن وحكايت باشكايتن سويلدي
ايتدي بن بر قبيله بهايم هايم رسالتي ايچون حضرت ملك داد بخشك آستانه سعادت

آشيانه سنه

آشيانه سنه وستن سيادت نشانه سنه كوندردي كه مدت مديد وعهد بعيد در كه
بوايق زمان وطوارق حدثان كنف رافت شاهي وظل حمايت پادشاهي پناه ايدنمشز در لمولفه
كه ظلم را زبان عدل راسود ازو خدا راضي وخلق خشنود ازو روز فرخندن اثارندن واياّم
تابندن اطوارندن هيچ بر ظالم بر مظلومك حلقه بابن دست تعدي برله قاقمغه قادر دكل در
وهيچ بر ستمكار بر فقيرك ساحت حرمندن يكا چشم فسادله بقماغه مباشر دكل در هر زماندن مكرمت
صفاتي جاده قويم وصراط مستقيم اوزره ثابت قدم در قريب وبعيد واحرار وعبيد مواهب
بيدريغندن غريق انواع نعيم ومرهون احسان وكرم در راي جهان آراسنه وضمير منير مشكل
كشاسنه كه مطرح انوار تاييدات الهي ومهبط آثار عنايات نامتناهي در حال عالم وكار بني آدم
كون كبي خرم وروشندر قطعه شرف غيب بديوان ضميرت آورد از ولايت عدم نسخه فردا آورد
بستون صور انديشه اخلاق تو بود زان تصور كه خرد در دل دانا آورد پس حضرت معدلت سلطاني
وزمان مكرمت خاقانيده بر طايفه بي سود بي سامان وقبيله كم آزار وبي زمان وكم آزار بي زبان
دست مكايد ذرياتندن وطرح عدا ابن شور وشرندن هر زماندن پايمال محنت وغم واسير قيد
بند الم اولمق نه جرم وجنايت اولدوغندن يانلرندن بوندن عنايت واردر دون كون بر بيچاره
لره عداوت وكدورت وقساوت اوزره اولوب تكليفات ما لا يطاق وتحميلات پر شاق
وشقاقله عذاب ايدرلر بيت خاكياني كر زاده زادي آنند دده كاني بكو هر آدمي آنند والحاصل
نه عداوتلرنك سببي معين ونه اذيتلرنك موجبي مبين وطايفه مزدن آنلرده كه دست پاي
اقتدار وايدي وادي بي نهادي لرده قرار ايتديلركه اگر فغفور وفور آيينه اسكندر برله اول يكا
كدز ايليه انك ظلماتندن جانلرن كارم خلاصه ايرميه لر داول برادري وبوادي لرن باشلريت
الوب كتديلر كه قبايل مغول غول دليل انوار شمس خاوريه ارجلدن سفر قلسه انك عقاب برنجاتندن
اسانلغله سلامت بقاسنه جقيه مه لر مثنوي نه مرغ اندر رودين يك قطره آب نه غول اندروين فرزين ياب
ز بخشش بجز رك وفريادنه دروهيچ جنبنده جز باد نه آتش تاب آفتابدن
صحن چرخ برين وطبقه سفره زمين تا به مثال شويله تفين اولوركه توز زمين وآسمان جدي
وحمل كبي آنده تابه بريان اولوب قبقرم يانر والحاصل بودرد ومحنتدن طايفه مزدن نك بر بحر سي

خون انسانه آتش اولوب اول صحرالرده وصخره صمالرده دنش بلورلر وقبیله چرننلردن برنجه سی دخی
هوا آرزو ایله سایه صفت انلرك اردنجه بلورلر وپرنده لر دخی بو هواده سرکردانلردر وانلرکه فرهاد مانند
اولردر حضرت حقه بونامعدود زار وحیرانلردر تنها طایفه حیوانات دکل انسانك دست بیدادندن
معدنیاتك دخی بغری خون وسینه سی مجروح وجکری داغ واردر وانلرك ظلم وفسادندن نباتك
کوکی قورییش وعمری چوریمش ویوزلری یس دیلمش سرجمله خوار وزاردر بر درخت پرینك
وبار وشاخ داری کورسه لر اوراق واثمارینی یولوب راشن تصلفه دوندرورلر وبازولرن دبندن
قطع ایلیوب یرا قطعه بکوزدرلر بیت نه دللرنده مروت نه یوزلرنده حیا ⁘ نه جانلرنده فتوت
ونه دللرنده حیا ⁘ حالیا درگاه جهانپناه شهریاریدن وبارگاه گردون اشتباه جهانداریدن
نسایم عاطفت ومرحمت وشمایم حمایت ونعمت استشمامی رجاسنه یوزلر سوریوکلدك بیت
ارغاب افتاب حوادث چه غم خوریم ⁘ چون سایبان لطف تو باشد پناه ما ⁘ وزیر ایتدی شکایتکز
معلوم وحکایتکز مفهوم اولدی انشاء الله الرحمن حضرت خداوندکار معدلت شعار وجناب
شهریار حکومت دثاره احوال ملالکزی بر وقت شریف وساعت لطیفده فرصتله والتفات سلطانیدن
رخصتله عرض ایلیم بیت هر کرده فرصت کند اقدام کار ⁘ کوهر بنج ارزد لکرافتی خوار وزار ⁘
مقرردر کز زحمت آب وکلدن ومحنت طی منازلدن دست وپایك ستوده وتنك فرسوده اولمشدر
بر ایکی کون بو مرغزار بهشت آثارده وبو سبزه زار خرمده بارده آسوده اولوب استراحت
ایله تا بن دخی واقعهٔ دشوار وبو کارنی هنجاره علی ماهو العهد جد وجهد ایلیم عرض

کردن وزیر احوال حیوانات به ملك دادبخش ملکی الصفات ومشاورت نمودن شاه منزلت با اعیان دولت وارکان ملت

القصه آصف نصفت نصاب شهریار معدلت جنابه بر وقت همایون وساعت میمونده رسول
همایك یعنی شترهایك استغاثه وفریادن ودست انسانده چکدکلری ظلم بیدادن عرض
ایلدی وبجه عاطفت سلطانیدن حیوانلك طلب امدادن وجمله مرادن ومقصود نهادن
اوقودی پادشاه ایتدی بو امر خطیر وکار کزین محل تامل وتفکر ومقام تمهل وتدبردر نه جای
تغافل وتهوردر زیرا اگر انسانلردر واگر سایر حیوانلردر ما بینمزده جنسیت مفقود وحکم حکومت

مسدوددر پس اعیان مملکت وارکان دین ودولت جمله سی جمع اولوب بو بابده مشاورت ومباحثه
ومحاوره قلنسون که من فکر فی العواقب امن من المعاطف خصوصا هنگام حکومتده وایام خصومتده
شعر ان اللبیب اذا تفرق امره ⁘ رتق الامور مساطر او شاراه ⁘ واخو الجهالة یستبد برایه ⁘ وتراه
یعسف للامور مخاطره فلا جرم بو بابده ارباب الباب بو مشکلده رکه هر حکمه اساس کادنی قواعد
افکارله پسته قلدی اگرچه که لاراد لقضائه موجبجه بیت هر آتش که دست قضا برفروخت
همه فکر وتدبیرها را بسوخت ⁘ یعنی اذا جاء القضا ضاق الفضا ولیما تشاور قوم الا هداهم الله بولی
سبیدن دمشکلده رکه پیش الاستعداد الاستبداد مثنوی مکن در امور حکمت شتاب ⁘ ز راه تأنی
عنان بر متاب ⁘ کر صد خون به بیکدم توان ریختن ⁘ ولی کشته نتوان برانگیختن ⁘ الحق اتحاد آرا و
اتحاد اهوا ظهیر ارباب درایت ونصیر اصحاب هدایتدر بیت اندك اندك همی شود بسیار ⁘
دانه دانه است غله در انبار دیگر وقطرة علی قطرة اذا اتفقت نهر ⁘ ونهر الی نهر اذا اجتمعت بحر
پس وزیر نامدار فرمان شهریار ایله باش اندرب اخیار وابرار وعلماء ذوی الافتخاره وخواص
حکومتلرنده اولان فیلسوفلره ودایرهٔ مملکتلرنده کی صاحب وقوفلره برنا وپیر وامیر وفقیر سرجمله سنی
صلا ایدوب دیوان سلطانیه ومخاك پای خاقانیه جمع ایلدی چون آیین وارکان وترتیب دیوان
وترصیع میدان هر نه یسه یرلو یرنه کلدی شهریار معدلت شعار دخی تخت زرین کارنه چوب
اشراف سادانه دلصحاب رسوم عادانه بار عام ویردی وتعیین اختصاص اودزن خصور شهریاره
اولوب واردی هر بری آداب شاهی وقانون پادشاهی موجبجه دعالر وثنالر ایلیوب وزیر صاحب
تدبیرك اشارت بشارت غاسی وفقیحه مقاملو مقاملرنده قرار ایتدی جمله سی حیرت مهابت
سلطانیدن ودهشت حالت دیوانیدن مانند ابر سرفرو ایدوب فرمان شاه جهانکیره قولاغ او
طوردیلر امر جهان مطاع وحکم واجب الاتباع نزوجهله صادر اوله دیوب سرجمله پای تخت شهریاریده
یاریدن یکا یوزلر اوردیلر وحاجبلر قول قول برالدن دعادهانن ایجوب وثنا کوهرلرن صلیجی نباتیدلر
قطعه ای جهانگیر وجهانبخش که در حکم ازل ⁘ سلطنت تا به ابد بر تو مقرر شده است ⁘ شرم برده
بدخواه تو پیکان کشته ⁘ آب در خنجرهٔ خصم تو خنجر شده است ⁘ ذره ای از عدل تو با مهر مقابل گشته
در بدوران تو با سنك برابر شده است ⁘ صبح بر تو دعای سحری خواند ودمید ⁘ بر دعای سحر این فتح

میسّر شده است ⁂ باد در قبضهٔ حکمت به بر مملکت خاك ⁂ کآب در جهان بداندیش توان زد آتش
پس بر ساعت خفیف • و بر وقت لطیفده صکره مانند آفتاب عالمتاب شهریار عالی الجناب دخی رای
خندان • و طلعت تابان برله باش قالدروب حاضر اولن علمای کرامه • و فضلای عظامه • هل عندکم
من علم فتخرجوه لنا • دیو حسن خطاب ایله باتیدی • یا ایها الملأ افتونی فی امری ما کنت قاطعة
امرا حتی تشهدونی • بعده رسول بهایمك ذریات آدمدن شکایت اتدکلرن سویلدی • بو خصوصده
تدبیر معقول • و رای مقبول هر بریکوزه نه یوزدن طلوع ایدرسه نقیر و قطمیر تقریر اولنمق گرکدر
رسول کاینات • و سید موجودات • علیه التسلیمات الصافیات • والتحیات الوافیات • که قلب
منوری • و سینهٔ مطهری • آیینهٔ انوار ذات و صفات • و جام جهان نمای اسرار مکونات ایکن
هر مهمده اصحاب کرامی • و احباب عظامی برله رضوان الله علیهم اجمعین الی یوم الدین • مشاوره ایلدی
و آنلرك رای جهان آراسنه قایل اولورلردی • اکثریا وحی سراج اهل الجنة محیی الدین والسنة
امیر المؤمنین و امام الموحدین • عمر فاروقك رضی الله تعالی عنه • رای منیری اوزره نازل اولوردی

و حضرت رسول صلی الله علیه و سلم • الحق ینطق علی لسان عمر ما طلع الشمس • رای زدن
وزیر کهن در خصوص شهریار زمین و زمن • وقتی که شهریار خورشید جناب خطاب مستطابی

تمام ایلدی • ضمیر منیر نوك عقده سندن سویلدی • مکرم بر جوان هوشمند خوش خصال خجسته و
منظور و فرخنده جمال بیت مبارك طلعت و فرخنده فالی • بباغ خرمی زیبا نهالی • غرهٔ مه کبی
نجم نجابت ناصیه سندن تابان • و پرتو مهر کبی لمعهٔ سیادت چهره سندن فروزان ایدی • عطارد
کرداد دبیر حضرت شهریار • و مشتری وار وزیر کهن خداوندکار ایدی • مقابله پادشاهیده سرفرو
ایدر باو تورمشدی • و مقام خدمتده ال قوشوب چوك اورمشدی • هزار لطف و ادب و شور و شغب
برله مثنوی زمین بوسید و گفتا جاودان باش • بتخت شهریاری کامران باش • فروزان از رخت
ایوان شاهی • مطیع حکمت از مه تا بماهی • رای جهان آرای شاهه معلومدر • و ضمیر منیر جهانگشای
شهنشاهه مفهومدر که بین الجن والانس ابتدای عالمدن • یعنی خلقت آدمدن • برقاعدن خلاف
و جدال سنك عداوتله محکم • و جامهٔ اعتساف و اختلاف طرازی خصومتله معلمدر • حالیا اکر
حیواناتله اولن معاملاتك تفتیش خصومتنه • و تفحص حکومتنه شروع و مباشرت اولنه محقق درکه

تعصب و معاندت فهم ایدرلر • و نسبت معاندت وهمن ایلیه لر لولغنه دیو عقلی رمد ایلر
غرض • چون غرض آمد هنر پوشیده شد • دیو تمثیله نظر بردخی در • و چشم تمثیله نظر برخ
در شعر فعین الرضا عن کل عیب کلیلة • و عین السخط تبدی المساویا • پس عداوت دیرینه
تاز ملنه • و خصومت پیشینه بی اندازه لنه امانت و عدل و دادی خیانت و دیانت و رشادی
جنایت کلیه لر بیت چشم بداندیش که برکنده باد • عیب نماید هنرش در نظر • خصوصا
شول طایفه خایفه که عقل و دانش و معرفتدن بی بهره • و جهل و بلاهت و دناءتله شهره اوله
انلرك دعوای بی معنی لرن اصغا • و کلام بی معنیلرینه میل و محابا • و ارباب عقل و اصحاب فضل
یاننده فنون جنوندن معدود • و شجون فنوندن محسوبدر مثنوی من راه صاحب غرض
پیش خویش • بناخن مکن سینهٔ خویش ریش • که آن جمله نیرنگ و مکر و فن است • برون دوست دار
و درون دشمن است • اطرد عنك اهل النمیمة فانهم یبغضون الناس الیك و یبغضونك الی الناس
مهتر عالم و سرور بنی آدم علیه الصلوة والسلام الی ساعة القیام بیورمشدر • احسن اسلام
المرء ترکه ما لا یعنیه • و بر حدیثده دخی بیوردیلرکه • الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها • هله بونلرن
کمترلك و ذنب احقرلك • خاطر فاترنه خطور ایدن اولدر که بونلرك خصوصندن باب حکومت مسدود
و ابواب خصومت مشدود قلنه • و اول طایفه یه درکاه سلطانیه • و بارکاه خاقانیه یول و یرلمیه
نه یردن کلدیلر ایسه ینه اول آرایه کیدلر • و الی یومنا هذا نه عمل ایدرکلدیلرسه کیر و اول عملی
ایدلر تا دامن عفت سلطنته انلرك بند مخاصمه سندن کرد سقامت قونمیه • و چهرهٔ عصمت
عز و دولته اول طایفه نك جدال محادثه سندن غبار ندامت و غرامت اولورمیه • و شول حیوان
حیرانی • و نادان سکران که ذریات انساندن شکایته کلمشدر یوز و یرلمیه • تا کم بر بی ادب دخی
بو یوزدن فکر نامعقوله مباشرت و اهتمام کوسترمیه لر بیت کرکن دقت اتاب بی ضرورت

اولور آغازدن چوق کار صورت • رد کردن شهریار بختیار رای وزیر او بر خلاف صواب
دیدن آن تدبیر را • پادشاه ایتدی که بو رای تمام پسندیده • و کلام میزان عقلله سنجیده کو

رنمدی زیرا امر کله بو ظلم و فسادك قلع و قمعنه قدرتی اوله • و بو جور و عنادك دفع و رفعنه
استطاعتی اوله • پس اندن تهاون و تکاسل • و اول محلده تمهل و تغافل کوسترمك • پا صنعفا نما

ويا مثيل لطفيا ايدن اولور الايمان بضع سبعون شعبة اعلاها كلمة لا اله الا الله وادناها
اماطة الاذى عن الطريق انلركه قوم معدلت واهل مكرمت وفضيلت در ويؤثرون على
انفسهم ولوكان بهم خصاصة هر حكومتده كه فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى نحواسنجه
استقامت كوستره انك نتيجه سي شامته منجر وعاقبتى وخامته مفضى اولور بيت راستى
موجب رضاى خداست كس نديدم كه كم شد از ره راست خصوصا كه كون ومكانده آوازه
عدل وداد له ندا ايتمش اولاوز وصحن جهانده صداى صلاح وسداد له صلا ايتمش اولاوز
شمدى بر طائفه بيچاره ودست ظلم بيداددن سركشته وآواره در دركاه معدلت پناهمزده
تظلم كوستروب شفقت ومرحمت ورأفت سمتنه اميددن ايليه آنلرى نوميد ومحروم ومغموم
كوندرمك طريق مروتدن مهجوردر وقتى كه انوشروان عادلك واول جهانبان كاملك دل
روشن نهادنده جزئيات ظلم وبيداده وقوف كلى اميدنه كرم وعقدن بغلدى وسايط وزوابط
وروابط امريله علاقه قرونبدى كسسته ايدوب اول آتش قهر له محترق الاكباد اولان مجنونلرى
وظلم خون نهر له مختل الدماغ والفواد اولان مغبونلرى علاج ايچون تدبير زنجير ايلدى
تا جزوى وكلى تفصيلى ومجملى بعض اهل عالمه وامراض نهان حيواندن بنى آدمه واقف اولوب
دار الشفاء آ عدل انوشيروانيدن نوش دارولرى جلاب جان پرورلر ايچون پس حلعت آدم
نام سلطنتى انا ولدت بزمن انوشيروان العادل بر له مطرز اولدى وجريده عنوان معدلتى
وامن آخر الزمان ذك ذكر جميله مشرف قلدى بيت كردن عقل از هنر آزاد نيست هيچ هنر
خوبتر از داد نيست هر نه دكلوكه سلاطين ذو الافتخاره وخواقين اولى الاقتدارى سيا‌ست
وعنف لازم ايسه بوزاولقدر مرحمت ولطف واجبدر تاكم جمعيت لشكر ورعايايه ورفاهيت
عامه برايايه سبب اوله نتكم حضرت عزت تعالى شأنه وعمت آلاؤه حبيبى سيد الانبيا و
سند الاصفيا محمد المصطفى حقنده عليه من التسليمات اوفاها ومن التحيات اصفاها بويورلركه
فبما رحمة من الله لنت لهم ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك الاية راى زدن
وزير ديكر در محضر شهريار دادكستر وقتى كم پادشاه كامياب خطاب مستطابنى وجوابنى
صوابنى آخر ايتدى پس وزير سخن كوى چوكان صفت پاى تخت سلطانينه باش اندروب شاهنك
راى عالم آراسنه آفرين ايتدى وجمله اركان واعيان واهل ديوان وارباب قلم جواب شهرياره
تحسين ايلديكه كلام الملوك ملوك الكلام بعده اركان دولتدن وارباب مملكتدن بر صاحب
صدر وعالى قدر كه جواهر زواهر معارف وادابله آراسته وددر غرر شرايف نسب وحسبله پيراسته
روى مسكينى خاك مذلته سوروب وجبهه عبوديتى تراب خدمته اوروب حقه دهانيني دعاى
شاه جهانله مانند صدف لؤلؤ ومثال نافه آهو معدن در خوشاب ودرج مشكناب ايلوب ايتدى
لمؤلفه

جهان طور دقجه شاها شهريار اول
سرير سلطنتده تاجدار اول
اولوب بر رخش سعادت زير رانك
مراد آيينه دولتله سوار اول
فلك دوندكجه سير ايتدكجه انجم
طيكدر قطب دوران برقرار اول

بو خصوصده بن بنده افكنده بيمقدارك خامه زبانى موى صفت بر دقيقه ضعيف عقده دار و
بر رقيقه لطيف كره كذار ايتدى اكر احسان والتفات شاهى وكر عنايت رخصت پادشاهى
مقارن اولوب واحلل عقدة من لسانى يفقهوا قولى موجبنجه اولبندى بركرندن خلاص كلى
بولم عرضه داشت نامه بيانده بر قاچ نكته باريكله وبر غنچه معنى دقيقله سخن ران اولم
پادشاه ايتدى اى هنرمند نامدار هر چه دارى بيار مجلس مشاورنك حال مستقبل وماضيدن
محاوره دروخيال امانى البال لدن مذاكره در اجازت كفتاردر رخصت عرض افكار اول دهله ده
ويرلمشدر پس اول مرد صاحب فرهنك ايتدى اى شهريار روى زمين واى خلاصه خلق عالمين
خفايا اسرار جهان وخبايا اطوار كون ومكان سراسر معلوم حضرت سلطان دوران ومفهوم جناب
صاحبقران زماندر پادشاه جهان يانده براهين روشن وشهريار انس وجن حضورنده حدس
تجربه ايله مبين ومعيندر كه بدو فطرت عالمدن حيوانات وآدم بيننده خلاف جنسيت ونفاق
نيت مقرردر بونلرك مفاسد احوالى ومكايد افعالى صلاح پذير اولمق وعداوت دايسى
وخصومت جبليسى محبت وملخاصه تبديل وتغير اولمق عقلا ونقلا بيننده بعيد كورينور
سواء عليهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا يؤمنون بونلر بر طايفه در كه طبيعتلرى اوزره مجبول
وهر زمانده هواى نفسانيتلرنه مفعولدر بيت خوى بد در طبيعتى كه نشست نرود تا به
وقت مرك از دست هؤلاء القوم لا يكادون يفقهون حديثا بيت به آب كوثر وزمزم

سفید نتوان کرد • گلیم بخت کسی را که بافتند سیاه • مبادا که انهم عن السمع لمعزولون حکمنجه
کلام پراهتمام سلطانی گوش هوشلرینه کیرمیه • بلکه ذریات ادی دخی حکومت صلحیه قرانیه رضا
ویرمیه • نصیحتی فضیحته و حکومتی خصومته منجر اوله • استنکار و استحقار ایله نظر ایدن حرمتی
مذلت و استهانته • و رفعتی مرتبه و استکانته مبدل اوله • مهتر عالم صلی الله علیه وسلم
بیورمشدرکه • لا یحل ان یذل نفسه • بیت چو بو قدر اشدر تولدیکمدن • همین جان آجیسی قالور امکدن
حضرت حق و اول هادی مطلق قرآن قدیمنده • رسول کریمنه بویله خطاب اتمشدر • ما انت بهادی
العمی عن ضلالتهم ان تسمع الا من یؤمن بایاتنا فهم مسلمون • اشبو رسوله بایکز متحیر و هایم رسالت
و عرض شکایته کلمشدر • تشریف احسان پادشاهی • و تکریم انعام شاهنشاهی برله نوازش اولنوب ینه
دیارینه کوندرلسون • بر تاج کونه دخی ارشاد صبر و توکل و دلالت فراغ و تحمل قلنوب حسن وعده لر ویرلسون
انشاء الله الرحمن فی قریب الزمان حضرت سلطانک بو بابده قوی تدبیر و اهتمامی و محکم تدارک تامی واردر
ع آخر شود روزی ازین غم بجان رها • دینلسون حتی توفیهن الموت او یجعل الله لهن سبیلا •

تقدم نمودن وزیر اعظم بر رای دیکران در حضور موفور السرور شاه جهان چونکم سوق

کلام بو مقامه ایردی • وزرای خاص و مقربان ذوی الاخلاص انجمننده بر پیر روشن ضمیر وار ایدی •
نام شریفی منصف • انصاف و دیانتله متصف • بیت پیش غیب دان و رای ملک آرای او • مشکل
غیبی ورا آره اسمای انجلاش • برو ز بر خورشید معدلت ایدی که لطف حمایتندن ولایت تمام
معمور و حسن رعایتندن • رعیت علی الدوام مسرور ایدی • شمس الدین والملک منصوراً من همه
والعز والمجد معدوداً من شیمه • الله سبحانه من فرط رأفته • علی الوری جعل الارزاق فی قلمه •
بر آصف جم منزلت ایدی که • زماننده رای جهان آراسی • و تدبیر مشکل کشاسی واسطه سیله اصحاب
سعادت و احسان پای حضوری • و امن و امان ایله • و اخراب شقاوت طغیان سر غروری کرسیان
یاش و جهانه چکمشدی • نظم آنکه در اقلیم • هر کجا ملکیست دست
وطبع او صاحب یدست • و انکه بر لوح دل پاکش بتأیید ازل • اولین سطری ز تلقین سعادتنا بجدست
انکه دایم آستانه درکه او قبله وانست • زایران کعبه مقصود دین را مقصدست • الحق عرصه مملکت
انک زیب اخلاقی • و زینت اشفاقی برله روضه جنان کبی سرتا پا آرایش ایدی • و صرد وزند

احسان و اکرامندن • و انعام عامندن مغتنم اولوب • دایما حور و غلمان کبی برجمله اسایشن
لشکر و رعایا • و عامه برایا کمال نظم و نظام • و حسن ارتباط و التیام اوزره ایدی • مؤلفه
بندن قلمشدی ضحاسی عالی • لطفی معمور اتمشیدی عالی • خدمتنده هر کم اولسه خاکدر • کون کبی افلاکه
انتهر دیمش صاحبه فراشی زمین فرشینه اب • دیردی کردون لیتنی کنت ترابا بس سلطانزاده بو سر تخت و یوب تندی مؤلفه

ای پناه ملک و دولت ناصر شرع مبین | شهریار ربع مسکون خسرو روی زمین
فتنه یاجوجنه بوق سد کبی سدسده | حیرت اربابنه یوق طاوک کبی حصن حصین
ابر لطفک بحر تندن بحر و بردر آب خوب | مصر جودک خرمنندن ماه و انجم خوشه چین
حلقه بابکله تنراکوک طوتنلر بلدی کم | قیدر چون بو عروة الوثقی در اول حبل المتین
دامن چرخ بریخ قلسه پر در طکیدن | مکرمت میز ابیدر شول کی فیاض آستین
اول یمینک فیضی رشحی در دیوب ایکی یسار | بر کف دریا یاد چون قلور کرد و زمین
دو که سهم الموت صاوبسه مدنه پرنشن چرخ | آچیچو تیرک کمانکدن عقاب آیین کین
تا به قهر آتشین دم اورسه اژدرها کبی | هفت دریای کل اید یانار چرخ زمین
کوش ایدلدن کوه و دشت اهل یباغ و عدن | هم دم صحرا اولدی هم شیر عرین
بولسه دوران کدن رونق طلیکی شرع مصطفی | ذاتکی بحت یاراتدی خلقه رب العالمین
ثابت اولدیچه زمین دوران ایدوب کنجه اسمان | اوله سن سن شهریار دولت و سلطان دین
فن غم انتک اوله اقبال دولت راکب | آندم که بزم ابلیسک عز و سعادت همنشین

الحمد لله الذی هدینا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدینا الله • هدایت سبحانی دلیل مشیری
عنایت یزدانی معین و نصیر اولوب • ایام دولت سلطانیده • و دوران عزت خاقانیده • خلد الله
تعالی ماثر ملکه و سلطانه بالعز والتمکین • و افاض علی العالمین • ذوارف فضله و احسانه الی یوم
الدین • آراء اهواء علما و امرا • و احوال اطوار غربا و فقرا • ابتهاج مناهج عبودیتده • و انتشار
مناشر خدمتده • متفرق و مختلف ایکن لطایف حسن استمالت • و عواطف عین عدالتله جاده ی
استقامتده • و سجاده استنامتده • متفق و مؤتلف در • عواطف قهر و سیاستله درخت پر شوک
بغی و طغیان سرین آسمانه ایرکورمش ایکن • اصولندن برکنده اولمشدر • و سیول خیول پر غلبت

برله بنيان ظلم و عدوان كاخ افلاك چقش ايكن خاك ايله برابر ايلمشدر اتحاد ارجاء ولايت
لطف اعتنا و استعمار له معمور اصقاع و ارباع مملكت حيف قطاع طريقدن و خوف لصوص
شيطنت قرينقدن امين اولوب بر حضور اولمشدر ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء نظم

بعهد همايونت اي دادگر	بعالم نماند ز شاهي اثر
امان در زمانت بجايي رسيد	كه منسوخ شد رسم بند و كليد
نه در شهر و مخزن نه در كوه و دشت	خيانت در انديشه اكنون نگشت
نكو داشتي اهل دستار را	بتخصيص مفتي دين دار را
همه از تو راضي دين شرع بات	بحكم حكم بخش قاضي قضات

الحمد لله على ترادف الآئه و تعاقب نعمائه صحايف مصاحف سلطنتكز لطايف ظرايف احسان
و كرم جميع طوايف انجون محرر ايكن بنجون عتق نامه عدالتكه بعضي بندلرك بند غموم و قيد الم
ازاد اولميه و سفرهٔ نعمت و نعمتكزدن قسمت نعم لطف و شيم جمله اهل رحمته مقرر ايكن ندن انعام
فضلكه بعض بايللرك زهر مسلت و قهر مذلتدن خلاص كلي بولوب دلشاد اولميه بيت
جواني دانكيسي راكو درين حضرت نياز آرد چنانايد كه موري راس موبي نياز آرد بو آستانهٔ
سعادت آشيانه اول خزينهٔ جود و كرم دكلدركه بر مور ضعيف و يا بر عصفور نحيف كلوب اندن
محروم و بي دانه كيده بيت مرغ جايي رود كه چينه بود نه بجايي رود كه چي نبود و بو عتبهٔ
سيادت نشانه اول معدن احسان و سخا دكلدركه بر فقير حقير و بر درويش ناكزير يوز اوروب
اندن مغموم و خاطري ويرانه و مهموم كيده بيت بروي خود در اطماع باز نتوان كرد چو باز
شد بدرشتي فراز نتوان كرد سلسبيل عاطفت شاهي و زلال مكرمت پادشاهي نهر فراست
دينل بحر موهبت ميل كبي وحوش و طيور و مار و مور مبذول و سبيل كرك در تا كم هر تشنه فواد
دهر محترق الاكباد اندن مرادنجه سيراب اوله و هر خشك نهاد و هر جان بي امداد اندن استمدادله
شاد اوله بيت در مذهب عشق اگر درستي با خلق جهان مكن درشتي ولا تهنوا في ابتغاء
القوم اما خلاف جنسيت و عدم انسيت كلامي دليل نامدن و بيان غير تامدر زيرا دائرهٔ ابداعده
جمله نك حكمي بردر ناظر معني اولنلر بانندن بو صورتك ستري ظاهردر كلام حق ديني بو حكم اوزرنه

ناطق در و بر مدعايه شاهد صادقدر وما من دابة في الارض ولا طائر يطير بجناحيه
الا امم امثالكم خصوصا زمان ظهور خاتم الانبيا و دوران خروج خاتم الاصفيا حضرت
محمد مصطفى ده صلى الله عليه وسلم وعلى ساير النبيين الكرام انس و جن و حيوان و جماد
شرع محمدي و دين احمدي عليه افضل الصلوات والتحيات والتسليمات الابدي ايمان
كوروب مطيع و منقاد و احكام قران و حديثه متابعت ايدوب سياست حكام اهل اسلامه معتاد
اولمشلردر نسبت دينده قرانداشلق و ملت شرع مبينده يولداشلر اولوب تسليم و رضا اوزره
قرار ايلمشلردر انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بين اخويكم بو دعوايه برهان نيردر پس انصر اخاك
ظالما او مظلوما حديثي موجبنجه تردديوقدركه معاونت اخوان و مظاهرت كاينا من كان لازمدر
اكر زمان قديمده رسوم جاهليت و عموم سوء نيت مقتضاسنجه و غلبهٔ شقاق كثرتنجه جمله
متبعاسنجه بعض و عداوت مشتد و خبث قساوت ممتد اولديغي عجب اولمز قبايل اوس و خزرج
مابينده قرون بشمار ليل و نهار مخاصمه و مجادله و مدافعه و مقابله اولمشدر حكم حضرت
حق و لطف واهب مطلق جبينه خطابنده واكه منزل كتابنده بيور مشدركه واذكروا نعمة الله
عليكم اذ كنتم اعداء فالف بين قلوبكم فاصبحتم بنعمته اخوانا بيت زكار بسته مينديش
و دل شكسته مدار كه آب چشمهٔ حيوان درون تاريكست و اول طايفه حيواناتك جبلتلرنده
بعض و فساد غالب و مؤكد و طبيعتلرنده شقاوت و عناد محكم و مشيد اولوب سمع قبولدن معزوللر
و اصل فطرتلري اوزره مجبوللردر و يك ولديغي جادهٔ رشاددن دوردر رسول رب العالمينه
يعني حضرت محمد امينه ايمان كوردكلري و اطاعت و انقياد ايتدكلري اولبرهانه مناقصدر
و اول بيانه معارضدر مامن مولود الا فقد يولد على فطرة الاسلام بيت چو بحقير را اگر
تربيتكي جايي رسد كه بوسه كه خسروان شود اين يمين معطاتندن رمشدر قطعه

مدار ز خود دريغ و بگوي	اگرچه از طرف مستمع بود تقصير
سحاب قطرهٔ باران ز كوه و آنكه نيست	اگرچه در دل خارا نميكند تأثير

و شول كه حسن وعد ايله و مداهنه و مبالغه ايله انلري دفع ايلك و مكر و حيله و خدعه
يوزندن سوز سويلمك سلاطين عظامه و خواقين كرامه بلكه عامهٔ اسلامه جايز اولنلردن

کلدن المحتال الخاین والمقدر کاین هرسنه که سرمایهٔ غرور و پیرایهٔ کذب و زور در دایرهٔ فتوتدن
دور و قاعدهٔ مروتدن مهجوردر ان حسن العهد من هل جزاء الاحسان الا الاحسان هرکسه
قیمتدن اوزین اعرا و حادیثی سخن فروشلغله اغرا ایدوب پرکفت وکوی و صاحب افسانه وسمر در
همین بحرهٔ خلاف ودوجهٔ صفصاف کبی بی ثمردر ولایق مصاحبت آذردر لهم في الدنيا خزي
ولهم في الاخرة عذاب اليم صبح کاذبک یکدوی کدرت ودیجوردر بیت ای بسا صاحب رداء
پسند بدروغی سیه کلیم شود صبح صادقک همدمی صفوت نوردر بیت صبح صادق چو رایت
افرازد لشکر نور هر طرف تازد درخت صدق بلند و بر و مند اولور نظم زهی عالی درختی کز بلندی
فرازکردون کردان پایه بسازد در بهشت عدن شاید اکرطوبی بود همسایهٔ او درخت کذب
پست و حقیر و پرکزند اولور بیت شاخ که بی میوه بود نا خوشست مطبخیان را همه دا تشست
زمرهٔ اولیاء کرام و فرقهٔ اصفیاء عظام ایچنده مقام اعلا ومنزل بلا صدیقلرکدر بحمد الله والمنة
که حضرت ملک داد بخش نعمت ایمان ایله مغتنم و خلعت اسلام ایله محترم نفس نفیسی مزکی وقلب شریفی
مصفا و مدوح پرفتوحی مجلی و سرّ منیفی مجلی اولوب دیوان عدل و داده و محکمهٔ سداد و رشاده
کونوا قوامین بالقسط شهداء لله موجبنجه جادهٔ مستقیم و سجادهٔ شرع قویم اوزره تفحص احوال
ستم دیدکان و فصل خصومتده وعدل حکومتده ان الله يامر بالعدل والاحسان حکمنجه تفتیش
احکام الم کشیدکان قیلور بیت مرد باید که بو تواند برد ورنه عالم پر از نسیم صباست روزکار
سعادت آثاری روز و شب اداء فرایض طاعته و اتمام نوافل عباداته و تلاوت قرآنه و سبیح عفو
و غفرانه و دفع شر عصیانه مصروف در وهر کز سایر امراء نامدار و سلاطین کامکاردن شراب
دولت غرور و سکر ابلرک و جهالت صولت و سرور حیرانلری کبی دامن لباس عفتی و پیراهن ملک
عصمتی خبث و ملاعب و ملاهی و حدوث مفاسد و دواهی برله آلوده اولمشدر بیت چکویم در
اوصاف این سرفراز که هست آفتاب از صفت بی نیاز ذهن وقادی که ادراک دقایق اسرارده
مسفر یکاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار در و طبع نقادی کشف مکونات آثارده معبر
نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء در مثنوی ملک سیرتی خصورتش آب وکل پر از مغز
هوش و پر از عقل و دل بهوش از اعیار رسته که رایش نکرددازان باخبر پس عقلاً و نقلاً صواب

اولدر که انلرکه اصحاب دعوی و ارباب شکوی در بو حضرت پر موهبتک طیبه کرد ار عتبهٔ مکرمه
عبودیت جهه سن سوریکچون و بو جناب محمدت مآبک کعبه وار حرمی محترمه سکنت جهه سن
ادیکچون احرام بغلنوب توانل رجاء عظیم ورواحل امید عدل عمیم برله صدق و صفای بیهرو وفا
یاد ایلیوب لبیک اللهم لبیک واللطف والفضل لدیک نداسیله زمزمه کنان وکریه زنان
عازم خدمت اولالر و حضور سلطانی ودیوان خاقانیده حال پرملالرین عرضنه قلوب محاو
و مناظره ایدهلر تا دلایل ظاهر و براهین باهر له انلرکه مقهور و مظلوم در وجور قهر له مغموم و
مهموم در و شونلرکه جابر و ظالم در و اقوام مفاسد و مظالمدر ظاهر اولوب شرع شریف الهی
و قانون منیف پادشاهی حکمنجه هر برنه سزاسی و هر فرقه جزاسی ویرله و هر کم جبر اطاعتدن
سر پیچ ایده و دایرهٔ مطاوعتدن طشره کیده حقندن کلنه ولایق عفو و غفران و مستحق
فضل و احسان اولنلره حمایت و رعایت قلنه لمولفه ولایت بوستان شه باغباندر
سیاست نار و لطف آب روان در سزای آتش اولوب خار اولنلره آب روان کلزار اولنلره
والباقيات الصالحات خير عند ربك ثوابا وخير املا وقتی آصف نصفت نصاب کلامنی تمام
ایلدی و ضمیر منیرنه الهام اولانی سویلدی رای رزین خاقانیه موافق و فکر متین علماء حقانیه
مطابق دوشوب حضرت سلطان تحسین جمله ارکان آفرین ایتدی پس شهریار کامکار بیوردی
که ماه و روز و ساعت پیروز تعیین اولنوب قبایل انسانه و طوایف حیوانه مخاصمه و مرافعه
و مدافعه ایچون انلرکه غالب و بو خصوصه راغب و طالبدر تنبیه اولنه تا دیوان سلطانی
و محکمهٔ جهانبانی بینیه حاضر اوله لر آصف صاحب رای ایتدی حالیا رسول همایم شترهایم قبله
انعام طرفندن بو خدمته قایم و درکاه معدلت پناه هر ملازمدر باقی وحوش و طیور و مار
و مور و حشرات و هوایه و ضیع و شریف و خاص و عامه هرنه کم وار اعلام و ابلاغ ایچون
کندونک تخت ایالتنده و تصرف حکومتنده اولان زبان فصیح و بیان ملیح ایسی یکانه شهره دیار
و نشانهٔ روزکار فاضل و کامل بر نجبه دم کش چنیلی تعیین اولنوب کالبرق الخاطف والريح العاصف
انسانلردن بیری ملکت سردارلرنه و حیوانلردن ایکی طوایف سپهسالارنه خبر حالی تقریر ایدوب رسال ولنه

رسول فرستادن ملک داد بخش بز فیروز و حاضر شدن حیوانات سیه روز لمولفه

کل بر وای هدهد طوطی بیان / سویله بلبل کبی بر نو داستان
چون سبا ملکینی سیر اتدک یقین / فاتنا منها بسلطان مبین
خط منقارک بسم الله در / نکته سن اکلر شوکم آکاه در
منطقک پر حکمت ذات صفات / سندندر شرح حروف عالیات
افسرک کم تاج سلطانیدر / خاک درکاه سلیمانیدر
نه فلک معراجدر بال و پرک / مهر و مه دنطالی کچسه افسرک
ایلیوب بو خشن خاکیدن خروج / اوج چرخ وصله جاندن قل عروج
ایریجک جان عالمندن تا نزول / بزم پیغام ایچون اولاسن رسول
پستی اولدک پیک راه آب و کل / راز غیبیدن بزی آکاه قیل
اوله چونکیم نامه کک عنوانی هو / بزم کشف ایلر قمو اسرار او
ایرشوب شام و حجاز و طایفه / اوقسون اول نامه یی هر طایفه
فرق اولوب نیک و بد فعل و حرف / بیله لر عالمده کمدر شرف
صورت و معنیده فایق کیمش / خلعت تکریمه لایق کیم ایمش
کون کبی روشن اوله تا درد و صاف / اورمیه هر تیره دل لاف کزاف
لامعی کبی اولوب فقر ایله شاد / یوقلغی قلسون ره عقبایه زاد
بلکل ای ملک سلیمان استین / وحش و طیری قیدی فرمان استین
سلطنت یوقلقده در ای ورولک / غفلتی ترک ایله بو آب و کلک
یکمه کر جام فنا ساقی اولا / خضروش دل زنده و باقی اولا
اکر اغلنا استرسن کر اول جامی نوش / جان و دلدن بو کلامی ایله کوش
تا زمانی سینی پاک ایلیه / منزلک خاک ایکن افلاک ایلیه
عشق حقدن صونه بر فرخنده جام / ایرسن لکدن سنی فانی تمام

چونکم حضرت ملک دادبخش بر فیروز شاه طرفندن اطراف عالمه یعنی طوایف حیوانات قبایل آدمه ایلچیلر کوندرلدی وهر برینه بو نجمعیت تعیین اولنوب وعده لر ویرلدی پس

چنلردن رسول خیر بر دخی قنغی طایفه یه که ارسال اولندی وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه لیبین مقتضاسنجه اول طایفه نک صورتنه کیروب فی الحال بیک خیال کبی پران اولوب قبل ان تقوم من مقامک یعنی طرفة العین ایچنده حضور بولندی رسول اول بردرندن کوهی صفتده و صورتنده دیار ذات النطاقه کلوب حضرت ابو الاشبال صاحب الشوکة والاقبال اعنی امیر کبیر سید السباع شیر دلیرک حضور شریفنه ایردی قاعده شاهان ورسم پادشاهان موجبنجه خدمته بوسه ویردی سلطنت روزافزون دعا اوقیوب وشیر دلیرک اوکنده باش یره قویوب شهریار دادبخشک دعا وسلامن و مراد و پیامن عرضه قلدی احوال ماجرا هرنه کم واقع اولمشدر حکایت ایلدی وتفصیل واجمال حسب حال هرنه ایسه سویلدی شیر دلیر دخی توقیر تعظیم و توقیر له و تکریم و تکریم برله خدمته قیام و فرمان سلطانیده اهتمام کوستردی وطایفه سباع عرنده ایروب اول امر همایونی و حکم سعادت نمونی عرضه قلدی واتیردی یا ایها الملاء انی القی الی کتاب کریم پس طوایف سباع سرجمله اول توقیع رفیعله دلشاد و عتق نامه سی اللرینه کیرمش بندلر کبی بند غمدن آزاد اولدیلر بیت ازغایت تعظیم نشانندن ازا درحلقه چشم چون نکینی در خاتم پس شیر دلیر وزیری پلنک دلیر که مرد میدان نهنک آهنک و کاردان صاحب فرهنک ایدی قدرت و قوت و هیبت و سطوت ایتی ایدی قبایل عربه ایچنده آدی نمر و سرعت و سیرنده اتر و کنیتی ابو عمرو ایدی خطاب ایدر بابتدی مقربان درکاهدن تیز اول و بو رسول صبا بول که ذوفنون و کاردان و پر فسون و اهل لسان حکیم فاضل و خردمند کامل اوله تا خدمت رسالته قیام و بو مصلحته اهتمام ایلیه که بنی آدمله مناظره و ذریات بشرله محاوره کار هراساندر نه کار امراسان پلنک خدمت کوسترب ایتدی حضرت شهریار حاکمدر بن جمله محکوم و رأی جهان آرایه احوال بندکان سراسر معلوم حالیا هرنه کم وار اصحاب شعور واعیان صدوردن حضرت شهریارک حضور موفور السروریندن سرجمله یونان مثلا [illegible] ومطاوعت کمرن جانه بسته قلوب فرمان سلطانی قیام ایچون عبودیت مقامنده [illegible] وهر بیری ع ازینک اشارتنه تارض بسودوبرن دیوب پرکار روان و خامه کردان دیر

پویان * وصحیفهٔ مصلحتدن فرهنگ زبان اولمغیچون خان ودلدن بر نقطه اوزرنه دونرلر نظم
کیسی شد چو قلم در زمان تو دو زبان * نصیب اوست سیه کاری ونکونساری * بر شکوه ووقار
تو کوه با همه سنگ * رود چو که هر دم از سبکساری * اولا بر نامدار نظر شهریارک مقابله سنده
حاضر واشارت حضرت سلطانه ناظر ومنتظر طورمشدر * اگر رأی مشکل گشای پادشاهی
بو خدمته لایق کورر ایسه نه قدر که جان ودلدن فرمانه بوین اورر * شیر ایتدی * اگرچه کم
بیر دلیر شکوه وهیبت وقدر ومرتبه ایسی در نته کیم دیمشلردر بیت درگه دیری سهمگین
بیکر بست * بزور تو از هر دو افزون ترست * قبیلهٔ سباعک مهتر سپهسالاری در * وطایفه
ذوی الانیابک دلیر نامداری در مع دشنه در دست وتیغ در دندان * کار ضرب وحرب و
احوال دار وگیری خوب بلور * وشکار خصم ایلکن تدبیری روشن قلور * اما بحث ومناظره و
کلام محاوره اهل دگلدر * والحاصل شهسوار میدان محاربه در * نه پهلوان هنگامهٔ مقابله ومحاوره
پلنگ یوز بیر یوزی * ودل آتش طبع پر سوزی عرضه ایلدی * شیر ایتدی یوز اگرچه نسبت زوج
وگرانقدردر * وصفوف دلاورانده صاحب صدردر * بلند همت وغیور * وقوی نهمت وصبوردر
سیل روان آنک رکابنجه دوان * وباد وزان رفتارنجه همعنان اولمز * لکن سرهنگ جوان بیشه
ودراز دست وگونه اندیشه در * بیابانده نشو ونما بولمشدر * ومرض سباته مبتلا اولمشدر * مرطوب
الدماغ واهل فراغ در * طبعنده بلاهت * ومزاجنده سفاهت واردر * عاشق پنیر اولوب هر زمان
بر غمدر * وپر طعم ایچون اسیر بنی آدمدر * بو جمله ایله غایتده کوکلودر * وسودایی وخامی بوللودر
بولعنه گران جان ومنمغ در بغایت * بلادر هر زمان آنی رعایت * رسالته لایق ومحاوره
ومناظره یه مستحق دگلدر * پلنگ ایتدی اگر شاه روشن ضمیر وپادشاه خورشید نظیر مناسب
کورر ایسه بندهٔ دیرینه کرک صاحب سکینه کوندرلسون * شیر ایتدی اگرچه کم کرک دلیرلرک و
نجابت قدر ومهابت اثردر شیر ولکن نظیری * وچاپوس سلقده مشیری یوقدر * دوربین ودورشون
نظر دقوی قلب ونور آوردر * قوت شامه سی وصفدن بیرون * وحاسبهٔ باصره سی بیاندن
افزوندر * قطع عظام عظیمه ایتمکده دندانی مصری بتردن بتردر * یعنی مانند تیغ وخنجردر * اما
حریص بدخوی * وطامع کینه جویدر * خون غنایم اغنامدن غیری پیشه سی * وغرایم انعامدن

ایرق اندیشه سی یوقدر * لاجرم کینی ابوجعده در * ودروز وشب اسیر بطن ومعده در بیت
اسیر بندم کم شکم زاد وشنیکو دخواب * شبی زمعده خالی شبی ز دلتنگی * هر زمان وهمده خالی وخوندن
عاری دگلدر حتی وقتا سترلحت بومده اگر لیلده در وگر یومده * بر مقاله سیله ادیب واول بر نی
شویله کشاده قورنته کم حمید بن ثورانک وصفنده بو ایکی بیتی دیمشدر شعر وغت کنوم الذئب
فی ذوی خفظه * اکلت طعاما دونه وهو جایع * ینام باحدی مقلتیه ویتقی * بالاخری فهو یقظان
هاجع * پس بو مقوله کمسنه عرض رسالته موجب خجالت * وسبب ملالت اولور * پلنگ ایتدی
حضرت شهریارک وفادار نامداری حقنده نه امر ایدر * شیر ایتدی سک دلیر دخی اگرچه کم پهلوان
میدان مبارزت * وپاسبان ایوان محاربه در * گردنده جانی طوق وفا ایله بسته * وخاطرنا توانی
سنگ جفادن شکسته در * جبر ومطاوعتده وصبر محاوعتده بی نظیردر * بر خوان ثمین دن بر
پاره نانه * وبر بریان سمیندن بر قوری استخوانه قانعدر * کیجه لرده بیدار وکوندزلرده درکار
وبندهٔ خدمتکاردر * جبلتی امانت وخلقتی صیانت اوزرنه در * استعداد تام ایسی در نته کیم
دیمشلردر بیت سک اصحاب کهف روزی چند * پی مردم گرفت ومردم شد * سابقهٔ حقوقی
اونتمز هزار زجر وقهرله صاحبینی ترک ایتمز * صد بار سنک وچوبله قوسک قپودن کتمز بیت
یکی را لقمهٔ هرگز فراموش * نگردد گر زنی صد نوبتش سنگ * حضرت مرتضی دن کرم الله وجهه
منقولدرکه کلبده اون خصلت وحالت واردر اگر انک جمله سی بنی آدمده بولنسه ملک اولوردی
ومولاسنه کمال درجه تقرب بولوردی * القصه خصایل حمیده سنه حد وشمایل پسندیده
سنه عد یوقدر * وجلادت وصلابتی خارج الوصف در مثنوی بهیکل هزبری قوی استخوان
به هیبت پلنگی که کین دمان * به تندی خدنگی که یابد کشاد * زشصت تهمتن به قصد شغاد
اما بو لقمهٔ نان وکسرهٔ استخوان ایچون زیاده متعلق در * والحاصل زیادت بشرله چوق حقوقی
وبنی آدم نوعنه نهایتده عقوقی واردر * وقت اولور که جانب جویجی دنیا جیفه سیله دفع اولمز
ودم اولور که احتراق سوداسی وغلبهٔ صفراسی بر مرتبه یه وارر که سکر وجنوندن افاقت الماز
پس بونک کبی کمسنه رسالته سزاوار وخدمت وکالته یرارد کلدر مع للسریر رجال وللحرب رجال
پلنگ ایتدی شحنه دوان * ومرد میدان خرس کوندرلسه نجه در * شیر ایتدی اگرچه که خرس

دلیر وزیر دانا وذي شوکت وتوانادر بطنهٔ عجیبهٔ اشتها ایکن ینه فطنهٔ غریبه سي وآردر زاهد
لر کبی اربعینه کیرر وصوفیلر کبی خلایقه ال ویرر ازمسلم راهبر وقالمشلره یار ویاور اولور
ریاضت دملرنده دست ویاپي یلامغه چکر وصیانتدن بر مکشوف الرأس خاتون کورسه تجر
قبایل عرب ابجندن کنیتی ابوحمیددر وطریق فتوت ومروتده وحید وفریددر وموءمن حلو کبي
انکبین وطعم شیرینله باشي خوشدر اما نهادنده اختلاف وطبعنده انحراف واردر کاه تنقل
طعوم انسانی ایدر وکاه تناول لحوم حیواني قلور اوقات غضبنده اصحاب جنون کبي کومر کومر
کومریور وهنکام تعبده ارباب فنون کبي صمو صمو صمو یوب غایت حرصدن لحم لطیفي قوقیمنجه
یمز وفرط شهوتدن ایلر اولور کراوغز تیز طبع وکران جاندر وسنه خاطر وبدکماندر لمولفه
دل وجاني طلو در حرص شهوت ✿ ایکي نه رسد قساوت بر قساوت ✿ الحق آداب سلاطین عظامدن
ورسوم خواقین کرامدندر پي بهره در وقباحت سیرت وقباحت صورتله پر شهرمدر بو مقوله کسنه
مصلحت حریفي وبونک کبي شخص بو یله خدمتک الیقي دکلدر پلنک ایتدي چاکر کینه
وبنده دیرینه پوزینه حقنده نه بیوردسز شیر ایتدي بلی پوزینه فطنت روزکارده
لحه بولعهدر وصنایع انساندن چوغنده صاحب عملدر چست وچابک ورند ونازکدر
لسان عربده کنیتي ابوجیب وابوحالدر اما انسانه زیاده مقلددر وانلرک خدمتندن
غایتده مساعددر وعیار ومشعبد در نسناس طبیعت وغول طینتدر اللریله طعام
تناول ایدوب قدحي اوزرنه رقص ایدر آدمي کبي محافظت دکان قلوب خلایقه بازار
ایدر بو سببدن اهل یمن آني خدمتکاري وخادم داري کبي قوللنور جانبازکبي ترازویله
رسنلرده یورر وهزار یدرلو اوین اوینیوب معلقلر اورر شاطر وحرامزاده در و
فنون فسونده زیاده در دزد وبي باک وکستاخ وناپاکدر هندیلر انکله مال خلایقه
ظفر بولورلر ونقود واسباب نیچه صامت وناطقه مالک اولورلر نظم نه اوراد حق
یي نخود بشر مر بود ✿ نه از مردمي نیز ازرم بود ✿ والحاصل انک مفاسدي چوقدر دیو لاب
طوتر باشي یوقدر رسالت انک کبي فتنه وزغال وشوخ پرحیله دکلدر پلنک ایتدي
دله عیار یعني سکسار سبکبار دخي خیلي حریفدر وکاردان وظریفدر شیر ایتدي

سبحان الله بردن دماکا بونن غیري بولمادیکمي انک نایبه دله دکلدر دله دزد عیار خانه
وطرار محله در شب روافسون ونهاني مصلحتلرده جاسوس اولسه اولور اکر مملکت
سردارلرندن وکشورک اختیارلرندن وارسه عرض ایله والا بیهوده کلام مله اوقاتي
تضییع وتطویل واهیه ده تصدیع اتمه پلنک ایتدي پادشاه فرهنک بحر علمک محیط خبر
دکلدر عالمده نه نکته ها وله که ضمیر منیرک انده آکه دکلدر مقصود حضور شهریاریدن
هر برن یاد اتمک در وبو یادله آنلرک نهادن شاد وخاطرلرن اباد وبندن غمن کوکللرن
ازاد اتمکدر بو خصه دلاوران دیارده وسروران صحرا وکهسارده نهایت یوقدر هنوز
کفتار کفتار اولور تا یه کلما مشدر وفیل دماتک وکرکدن في اما انک یعني کرکدن دینن جانورک
ذکري اولنما مشدر شیر ایتدي کفتاري تو اکرچه پهلوان روي زمین وقهرمان ماء وطیندن
بونر وقوتده ومهابت وشوکتده سوزیوقدر اما برباش اعرج وعیاش اخرجدر
ارنب کبي بریل ماده وبریل نردر حقیقتده حاشا هر مشکلدن بدتر در خاتونلر کبي مبتلاي
حیض ونفاسدر وشدت وحدتي شیرمردلر ابجندن بي قیاسدر لمولفه اودر پهلوان کایش
قولاین بله ✿ نه اولکم قولاینه حیران قاله ✿ وشولکم فیل دلیردر اکرچه کم زور وقوتده بي نظیر در
بیستن کوه آهنین نهاد وهیأتده کبن ذات العماددر خرطومکندل ساییي کاه مانند چوکان
کوي افلاکي تاپمق استر وکاه مثال اژدرجان کون ومکاني یوتمق دیلر صانکه ناودان
اسیاب چرخ بویندر یا آستین جامهٔ زمیندر انیاب سرتیزي حرب ابدارده وستان زر نکار
بکوز نته کم وصفنده دیشلردر قطعه ابرست بپا دانذر و بادست بهامونن ✿ صحرا است
بکوه اندر وکوهست بصحرا ✿ چون آب زبالا مکو این سوي بستي ✿ با رفتن بر آمدن با کردش یکتا
قوم حبش ابجندن آدي محمود وکنیتي ابو العباسدر قابل تعلیم وتربیت واهل استینا سدر لکن
زیاده کین دار وحقود وستیزه کار وعنوددر کریه المنظر وقبیح المحضردر جنک جوي
وبدخويدر سنکین دل وسخت رویدر خنزیر طبیعت ومردار طینتدر زور وقوتي بیلک
کشیده بوغ ایکن برضعیف کورکسدن خوف ایلیوب فرار ایدر وسعت اذني شجر کردار ایکن بر
نحیف مکس انادانم سنده بي قرار اولور طیور ابابیل حجارهٔ سجیل برله آنلري هلاک اتدوکنده

دوشن دلیل در القصه سوز بو مقامه ایرشکن وهر یوزدن مدح وذم الوین مشکن نا کام
قبیله بنی ثعلبدن بر حکیم ذوفنون وعلیم پر فسون یعنی روباه پرفسون ارباب دیوان اردن
کذر ایدرکن نظر شاهی به طوقندی پلنک قرینه فراستله ودقیقه کیاستله التفات نظر
سلطانی فهم ایدوب ایتدی روباه دولتخواه هر نیك وبدن اکاه وبنم درکاه جهان پناه دن
کیتی اصحاب حکومتا بحنن ابو الحکم وحکمت وارباب کرم اجنن ابو النوافل در کاردان وخوشتن
دار اولمغین ابو النجح وابو الخفین دخی دیرلر بیت مثلدر دیلکو زیرك قورت عامی که کوزلر قورت
قویرق دیلکو دایی بی اشتباه اول حکیم پر انتباه رسالت خدمتنه لایق ومحاوره ومناظره امرنه
مستحق در شیر ایتدی بنم دخی میزان پرعبرمده اول ایدی ومعیار خاطر عاطرمده اول طوقندی اکر
چه حسن منظر ولطف پیکر والفاظ خوش وتقریر دلکش ایسی دکلدر ظاهرده ایت بیقلو وتابه
تو یرقلو بیکار صورت ولوند سیرت بر حریفدر اما مزاج کین ودانش ور ودقت اندیش وباریك
نظردر هنکامه دارکیردمکذوبی برادنی لعبله تیز خلاص ایلر جانورلری حیله لرله دام ایدر من حق
که قصد اقتناس ایلر ظن غالبم اولدر که بو مهمه اندن احری دیو کاره اندن اولی کسنه یوقدر خدمت
رسالته وستمدیده لرطرفندن وکالته اول مقرر اولسون که اعطوا النیل الی باریها لمؤلفه
هر آن خدمت که او راد خوری نیست نصر خادم بران فرمان بری نیست پلنك دخی فرمان شاه
کشور وحکم شهنشاه نامور بر سر دیوب روباهه شیر دلاورك امرنی تقریر ولصل حکایتی تصویر
ایلدی روباه دخی سمعا وطاعة دیوب یرندن طوردی هماندم هرنه ایسه یولیه اغز کوردی
نه راحله ونه زاد ونه کمسه دن استمداد قندن سن شهر جم اباد دیوب مانند باد سبك نماد دوان
ومثال آب پر امداد روان اولدی رسیدن رسول ثانی بر صورت ملك آسمانی بحضرت
سلطان قاف یعنی سیمرغ عالم مطاف رسول ثانی دخی بر ملك نورانی صورتنه کیروب
دیار کوه قافه واول عرصه کردون مطافه ایریب ذو القدر الجلی وصاحب الشان العلی فرید
السلاطین قهرمان الماء والطین شهریار طیور کردار حضرت عنقای نامدار حضورنه وارد
بیت نام او سیمرغ سلطان طیور هر زمان در قرب حق از خلق دور آداب سلاطین ذوی
الاقتدار ورسوم خواقین اولی الابصار اوزره حضور شریفنه وموقف منیفنده عبودیت تسلیم

منزلت خاکنه سوروب وخدمت باش سلطنت پایکاهنه اوردی نه کورسه که بر طایر
ملك خصلت وبر صرغ فلك صولتدر که صورتده آدم وسیرتده فرشته وجودی نوردن
اولمش برشته جمال جمیلی محاسن بشری بوله پیراسته وذات بی بدیلی خصال ملك ایله آراسته
رسم غازیان وعادت تازیان اوزره فرق فرقد سایندن آفتاب آسا نوردن طیلسان چتر همایون
کبی وجود شریفنه سایبان خلعت خلقنده اولقدر الوان غریبه ونقوش عجیبه جمع اولمش
که نمونه سی نقاشان خطا وچین بلکه رسامان روی زمینه یللرله کارنامه وسرمایه خامه
اولوردی اول ابتر یعات نازك وتر وشول تحریرات دلکش وخوشتر که انده درج اولمش
عالم اهلنك فکر وخیالنی شیفته وعقولنی فریفته ایلردی کتاب ارتنك ونقش مانی آکه
بر نسخه منسوخ وبر دفتر ابتر لمؤلفه کورسه رضوان انده غیرت جان صورتنی اوندردی حور
وغلمان صورتنی مات قلمش نقش ورسمی عالمك رنك وروی عقلن الور آدمك دور پرکاردن
حیران انی چمان پیکری سیری بغشل جام جان نقطه لر افشان اولوب انجم مثال کوستردمه
کبی یوز در لو خیال مهر ومه کلکونه سندن زرد رو آسمانك بحرن اتمش نیلی صو رنکه مشکینی
سواد چشم جان صبح وش تابان بیارتن نجهان نته کم فرید الدین عطار وعطرت تربته
کتاب منطق الطیرنده بیوردر مثنوی ای ای کار سیمرغ ای عجب جلوه کر بکذشت بر چین نیم شب
در میان چین فتاد ازوی پری لاجرم پر شور دشرم کشوری هر کسی نقشی ازان پر بر کرفت
هر دیدان نقش کاری در کرفت از پراکنون در نکارستان چینست اطلبوا العلم ولو بالصین ازینست
کرنکشتی نقش پر او عیان این همه غوغا نبودی در جهان القصه رسول شهریار داد بخش
اول جمال با کمال واول نقش پر خیالی چون کوردی بر زمان حیران قالوب طوردی بعد زمان
دعا دعانی اچوب دولت روز افزون ثنالرن ایلدی وشهریار داد بخشك حضوری شریفنده
حیوانات قبلندن نچون ماجرایی سویلدی اکر تحت ایالت سلطانی وتصرف عدالت جهان
بانیده اولان طوایف برایا وفرق سپاه ورعایادن کمسنك بنی آدمله خصومتی وارسه دیوان
حکومت صاحب قرانیه فلان کونده حاضر اولوب شکایت تظلمی وتخاصم وتکلمی هرنه یوزدن
ایسه تقریر ایلسون ددی وسیمرغ دخی رسول شهریاره کمال الاحترام ومزید اکرام ایلیوب

وكلام وپیامی كوش هوشلرینه اصغا وقومنه ندا اتدی پس وضیع وشریف وقوی ونحیف
وقریب وبعید واحرار وعبید بارگاه فلك اشتباه پادشاهه ودرگاه جهان پناه شهنشاهه
جمع اولدی زمزمهٔ طیور نواسان ودمدمهٔ مرغان خوش آوازله صحن دیوان طولدی
بیت به فریبی هزار دل بردند طرب انگیز مجلسی كردند پس سیمرغ عالیجناب فیری طاق
شوكت نصابدن یكادو نوبت لطف وملایمت وحسن مكالمتله خطاب ایلدی كه بو قبایل
مرضی الشمایل واشبو طوایف مقبول الخصایل الحینده بزم طرفمزدن رسالته وسزلر طرفكزدن
وكالته سزاوار كم طاوس خدمت زمینی اتدی والطیر محشورة كل له اواب موجبجه حضور
شهریاره طیور پریدن اوشه قنقوس وبلبل ودراج وطوطی وقمری وفاخته وسار
حجز ولقلق وابابیل وپرستو وتذروه وكبك وسمانه وهدهد وكبوتر وكنجشك و
چكاوك وبوم وكوف وشبپره وامثالهم ومرغان بحریدن حواصل وبوتیمار ومرغاب وقاز
وغواصه واسفرود واشباحهم حاضر اولدن واشارت بشارت نمای سلطانی یه ناظر اولدیلر لمولفه
جانهر یك زانتظار افروخته چشمها برامر شاهی دوخته حالیا جماعت پریدن بر طایفه
حضوری شهریاری وحضور جهان داریده بزم ارالق ونغمه سازلق اتمك مراد دینور اكر
حضرت خداوندگاردن وجناب شهریاردن اشارت بیورله شك دكلدر كه هر بریك قیل و
قاللریدن وجنبش افعاللریدن عیب وكمالی معلوم وادبار واقبالی مفهوم اولور بیت تا مرد
سخن نگفته باشد عیب وهنرش نهفته باشد كه المرء مخفی تحت لسانه لا فی طیلسانه
سیمرغ اتدی جایزدر وهركم درست كردار وراست گفتار اوله فایزدر پس طاوس دخی طیور
طرب انگیزه ومرغان دلاویزه صلا ایلدی اولا بلبل خوش الحان كه لقبی اهل عرفان الجنده
هزار دستاندر وخوانندهٔ بزم گلستاندر ایلرو كلوب شوق وذوقله وشور عشقله
پرسوز وسانا اولوب بو یوزدن سر اغاز نغم پرواز اتدی والله اعلم نظم

شهریارا صولسون نخشك كلی | مدحك اتسون باغ جنت بلبلی
كورمسون عمرك گلستانی خزان | بزم عشرتده مدام اول كامران
گرچه كیم بندن یونار زونحیف | سوزلرم مرحبا زوبخش ولطیف

روز شب ورددر گفتار عشق | بنده ختم اولمشدر اسرار عشق
نام ایروب نایه تعلیم نوا | اولدی عشقمدن درونی پر هوا
ناله می عشاق ایشدی جوش ایدر | ماه رولر عشقمه می نوش ایدر
عشق كل یاقشدی جانمی اودة | دود آهمدن فلكلر دركبود
صبح وش مهر واودی كل قلدی تنم | یاقسه طاقی عالی آهم بنم
نالمی كوش ایلین سرمست اولور | صنمه چنك ونی بكا همدست اولور
كیجه كوندز آه وزاریدر ایشم | عشق اودندن دردمادم جنبشم
كللرك جانینی آهم اودایدر | لاله بغرین یاقوب پر دود ایدر
عشق دامی در صفیرم صبح وشام | جان ودل دلدرد نفیرم والسلام
دردل شرحینه گرچه آه یك | بزم شه درلیك سوز كوتاه یك
عارفه بركل بتردیو نشان | داغ دل بودكلو اولدی خون فشان

چون بلبل پرغلغل حال زارندن بر مقدار سویلدی وسینهٔ صد شرحینی دردنجه بیان شرح ایلدی طوطی شیرین بیان دخی شكر دهاندن اچوب بو وجهله بیان كاری وبو دردباری شرح ایلدی لمولفه

شها عشرتله یار اول عالم ایچره | بقای خضر بول بردم ایچره
اولوب باغ دلك سرسبز دایم | جهانده هرچه دوردولتله قایم
اگرچه سبزپوشم خضر كرواری | ولیك كشته عشقم فلك وار
بو منقارم انكچون اولدی یاقوت | بكا خون جگردر عشقدن قوت
بحمد الله بو خوندن سرخ رویم | زلال لعلینه بر چشمه وجویم
طولوب ینی كبی جانم شهد وشكر | طراز خلعتم العیش ما حضر
سوزمدن سبزپوشاندر ثنالك | قلودلسر وزشب رقص طربناك
شكربارم چمن گفتارم كلسم | جنان طاوسیم نقارهم كلسم
ملك لر بسته دلدر شهپرمدن | فلكلر خسته جان رنك وفرمدن
بوكون عشقیلم جان بازعالم | دیكلسم باشم اوزره بو له هر دم

بو سنكين چرخ كم آهن قفسدر … بني صيد ايتمك ايچون پر هوسدر
چو شاهك بزمي پر برك و نوادر … نه سوزكيم سويليم باد هوادر
اكرچه سوزلرم در شهد باشير … ولي شهلر شكردن تيز اولور سير
ضيافت دملرنده ماحضريك … حضور شهده هر سوز مختصريك

وقتي كم طوطي خرم بادل پرغم سرانجامني تمام ايلدي • وكلامني علي ما هو المرام سويلدي • قمري مقري دخي همان ترنم كنان ونغمه زبان جان ودلدن بو بيتي ورد زبان ايدوب لمؤلفه علاج تير عاشق غمزه دير بو بيت • عرض ايتمه بكه اي جهاني نديده دوست • پس عرض حال ايچون جگردن يانه يانه شمع آتش زبان كبي بيانه كلوب ايتدي لمؤلفه

تو پر دتچه عالمده قوشلر نغم … شها سوز صفا يله عشرتده دم
كوكه ايريشه قلقلي جامكك … طوته يريوزن غلغلي نامكك
چون امر ايتدي شاهنشه دادكر … ويرم شاهه كوكلمده نه خبر
بنم بن كه شاهله دمساز اولم … نه خاكم كه چرخ ايله همراز اولم
ولي ياردن افتراقم ديسم … درونمده كي احتراقم ديسم
شب محنت آدر يقين شوقي … سيه جالدن اندرم بو كون طوقيمي
بكه صونري خون ساقي عشق جام … كوزمدن اقن خون دل در مدام
چو ناولدي بكه عشق جانان غريم … عنايت طپكدن ديلرم كريم
شب وروز محنتلروم اغلرم … نوا چون جهانك دلن طغلرم
اكلدر غم فرقتمدن ملك … طوتو شور غم خر قتمدن فلك
دلم تيغ محنتله برشرحه در … ايشم روز وشب ماتم ونوحه در
چو بزم شهنشاه در پر صفا … بودم نوحه كرلك دكلدر روا
كرك مجلس آرا بن ايتمك نكاه … بتر سوز ايچون شمعه بر شعله آه

وقتي كه قمري سيه روز مانند شمع پرسوز مطلع كلامندن مقطع اختتامه دك • ودياجه مرامدن خاتمه انجامه دك سينه پر احتراقله • وسرشك ره اقله سرانجامني تمام ايتدي • كبوتر فرخنده فال اختر اقبال كبي كندوزن كوستروب كندو كندويله كفتار وبو بيتي تكرار ايدرك بيت بن كه عشاق الحرم مطلوب

معشوق اولمشم حسرت يوسفله يعقوب اولمشم … سخن اوجنه پرواز ومدح شاهله سرآغاز ايدوب ايتدي

لمؤلفه قصيده

كلشن وش اولدي غنچه منور بو نرس … شاها ديسون نه ديكيم غان خوش نوا
اندوكه مهر وماه شرف برجن اشيان … ارباب حاجت ايليه تا بوكه التجا
بن بنده نوحه كر كبي كرچه حزين دم … نغمهم درر ولي طرب انكيز وجان فزا
ترجيع بند نظمي كم كوش ايده سه دل … حقا بو سلك كوهر اولمز بو كون بها
مهر وفا تلاوه سيد رطوق كردنم … تسبيح خوان عشقم في الصبح والمسا
نظم نجومه سجع كلام كونش كبي … نثر ايتمك ايچون اورسه نر طكه هر نفس قفا
هر بر پرم تمدن كه مضراب عشقدر … اوج هواده قلسه ربوانجي كبي نوا
عودد مله خاطر اشجار پر سرود … روز غمله سينه احجار پر صدا
هر نامه كه باغليه پرمه دست يار … انكشت وار دهر اولور صيت في نما
اوج هوايه چقسه دم هر زمان بنم … پروين صفت بخشليه افلاكه روشنا
مست شراب عشقم وساغر صفت بنم … دور بياض دينه دكي حمي تمر كوا
دونكون قلور فلكله بروجم مسا … پرواز اولسه سدره كبي طاكي منتها
تابنده درر وجهه محبت مشاعلي … كالبدر في الظلام كالشمس في الضحى
شيرين كلام اودر كر اوله ارزوده لبذير … لاف كزاني يوق سوزمك كرچه خسروا

القصه بو يوزدن ققنوس ودراج وفاخته وسارك • وهر مرغ طرب سان وشيرين كارك دلكي نوالرندن • وجانكي هوالرندن • سيمرغ عالي الجناب بر بر سويلتدي • وينها دلرندن اولن رازنهاني رازلرندن • وجكرندكي كوينكلو آه دمسازلرندن تمام شرح ايلتدي • دونوب وزيري طاوسه ايتدي • بونلر بو طايفه دركم اذكار صبح ومسايله • وكفتار خوش اداايله • غافلي خواب غفلتدن بيدار • ايدرلر • وعاشق دلداده لري جاندن بيزار ايدرلر • مسرت دملرنك مداح لري • ومصيبت وغملرنك نوحه لريدر • مجالس ظرفانك كوينده لريدر • ومجامع عرفانك خواننده لريدر • اصحاب صحبتك مونسلري • وارباب خلوتك موسسلريدر • هر بريك زهره شام صبحكاهي • مؤذنلرك

بش وقتن نغمۀ بخ كاهي دن منابر اشجارك خطيبلريدن صوامع اذكارك نقيبلريدن محافل عشق
محبت مقريان خوش بيانيدن ومنارۀ وجد وحالاتك مؤذنان دلكش الحانيدر بحيلرني ايات
بينات توحيد دن وتسبيحلري مقدمات تنبيه ايچون تمهيد دن بونلر عشاق بيقرار ومشتاق
غم كساردر مؤلفه عزامت كوينك شيدالريدر ملامت ملكنك رسوالريدر جهان ايچنده
عاشق پيشه لردر نوا وقتنده بي انديشه لردر محبت جرعه سندن مستلردر زبان عشقله
همدستلردر بي اسا ايشلري هردم نوادر ترانه نغمه وذوق وصفادن تغنلري افسانه ادوار
وتكلملري ترانۀ اشعاردن ادوار فلكك نغمه پردازلري اذكار ملكك زخمه سازلريدن حجاز
وعراق واصفهان مسافرلريدن وهواسي دلكش يرلر بونلرك سيرانيلريدن شيخ عبد القادر
قدس سره خدمتندن ال المشلردر وديار عبد المؤمنده كلمشلردر كوچك وبزركله يار پست
وبلندله همكار اولورلر بونلر ارباب مناظره ومقابله واصحاب محاوره ومجادله دكلدر اما
اولكه كلنك يعني طورنادر هواي محبت الندن شكسته اولمش صبر نادر اگرچه ماننده شهبان
بلند پروازدر لكن بدآواز وناسازدر كلامي پس وپيش وكم وبيش ندر بلمز هردم كندو هواسنده
وذوق وصفاسنده در دايم كندو وزني يوكسك طوتر اولمز وقتنده اوتر بكوز كه بيتي استماع
اتمشدر مثنوي بلند آواز نادان كردن افراخت ۞ كه دانا را به بي شرمي بينداخت ۞ نميداني
كه آهنگ حجازي ۞ فرو ماند ز طبل بانگ غازي ۞ چرخ خود بر حيوان لايفهم وبرحيران بي مدر
كان جان وبدخوي در وهركسنه بلاهتني ذكر اتسه درلركه توي دن بوسبيدن كرلچي علت
امراض واسقام ومادۀ صرع وسرسام دن وقت طلوع افتابدن دين سيه سوخته وسينه سي
سوخته اولور هدهد دخي اگرچه امير تاجدار وامين كامكار خدمتكار حضرت سليمان در
عليه الصلوة الرحمن وزيرك ودانا ونازك وبينادر پيك صبا رفتار وجاسوس شهر وديار در
نجس كار وتفحص احوال روزكارده عدير المثلدر اما حضرت سليمان عليه السلام عهد
اتمشدركه كسنه نك رسالتنه التزام اتميه وهيچ كسك خدمتنه كتميه بوخصوص ايچون الندن
برات صلي وحجت محكي واردر كسنك اكه قيل وقالي وابرام واقدامه مجالي يوقدر مثنوي
صاحب سليمانست وي ۞ انتفاخر تاج زرآنست وي ۞ با سليمان در سفرها بوده است ۞ عرصۀ

عالم

عالم بسي پيموده است ۞ حامل بود از طريقت در پوش ۞ افسري بود از حقيقت بر سرش ۞ انكه بسم الله
در منقار داشت ۞ دور نبود گر بسي اسرار داشت ۞ هر كه مطلوب پيغمبر بود ۞ زيبش بو فرق اگر
افسر بود ۞ پس بو جهتدندر كه حضرت رسالت عليه الصلوة والسلام انك قتلنده نهي
اتمشدر پرستو دخي اگرچه فرخنده روي ونجسته خوي در اهل شماتت ايچون ديدن اشيانه سي
عالي استانه در ولانه سي بلند خانه لرده ايدر والحاصل انسانك احسان ورعايتنه والطاف
وحمايتنه معتاددر وانلرك دست تعديلرندن ازاددر تذرو وكبك وسمانك يعني اشبو
مقوله طيورلري اشيانه نك اگرچه كه حسن منظرلري لطيف ونقش پيكرلري ظريفدر طلعتلري
پريوش وخلعتلري ديبا ومنقشدر لكن ماكيان كبي مردمك حوملرنه اوشكنلردر وحرص
دانه ايله دامه دوشكنلردر بوسببدن بني آدمه غايتده مغلوبلردر وادناهاي وهويدن
غنايتده مهزوبلردر پروازده قاصر وغلادنه حاسرلردر كنجشك وچكاوك وبغاث دخي
هرچه وطغاي ومرغ مملخوار حرص وشره بونلرك طفيلي دخوف وخشيتده توابع وخيلي در
خصوصا نه خلقتلرنده شوكت ونه خلعتلرنده زينت واردر كي بدكار وزيانكاردر وكي
نازخاي مردار خواردر بونلر اوش دوسك طائفه در كندو سايرلرندن حايفه در مؤلفه
خورددن بهره بزرد چونكه خوردان ۞ پچي اولور نزاي مردلميدان ۞ واولكه شب پره در
حقه قولندن كبي پارسه ۞ بر مرتاض عزلت كزين وخلوت نشين وبردم تنفس ايچون
تفلس صبح وشامدن وخلق عالم ارام اتدكي محلده ظهور ايدر بينه فراغت كاشانه سنده
ورياضت اشيانه سنده كيرو حضور ايدر بجيرك وقوت تسبيح مي لايموت له كندو عالمنده
وكار روده منده وكار روده منده در خصوصا خفتاي مشكل كبي ذو الجهتين در ونعامه
صفت هما ايله طيور نسبتده بين بين در طيورله هم پرواز در توالد وتناسلده هما ايله
انباز در بوسببدن هما دنده مغلوب وطايفه موشده محسوبدر وبعضا وقاتده
ازدرخامورك رعيتندن وكاه اولوركه طيورك حشرات پرحشراتندن ايچنور خيره
چشم وتيره هما در ظلمت اباد خرابه لره معتاددر شوجانكه سوره صفايي
دخان كلخندن ندكلوا ايله عشرت هواي كلشندن وشولكه طيوركه بحريندن حاصلدر

اکرچه چوق خزمتنه قابل ومرد فاضل در خلقتی پاك وطلعتی تابناك شوکت ووقار اسی
خواجه کامکار وسکه صورت امیر نامدار در صیاد عمان ونژاد طوفان در وبحر چالا
کدر وغواص دریای پاك در اما صوفی صفت هر زمان سجاده کرامتن آب اوستنه صالوب
اظهار ولایت در وشول جماعت طیور که کل قد علم صلوته وتسبیحه شانلرینه نازلدر
انوك فکری نمادی وقصد ومرادی تقدم وامامتدر عجبنه عمود سفینه کبی باشن هواده
طوتوب وسرن کبی قناتلرن یایوب کشتی صفت صو یوزینه یورد هر زمانن استکبارندن
آیینه ماده همان کنزوزن کوردر القصه احوال مرغاب وقازله کلام هر دورود دازله و
بیان نکته پردازله سخن اوجندن پروان اتمك وهر کشتك حالندن بر سراغ اناتمك لازم
دکلدر سوزك مختصر ومفیدی وکلامك لطیف وسرمدی اولدر که رساله سنی التزام ایدن
بو خزمته سن اقدام ایلیه سن نته کم دمشلر بیت جز بجز دمند منهرها عمل کرچه عمل کار خرد
مند نیست طاوس دخی بر چشم دیوب جولان نکان وبال وپر زنان ماننده باد سبك نهاد
وعازم شهر جم آباد اولدی رسیدن رسول ثالث در صورت مرغ طیابه خدمت
عقاب نامدار رسول ثالث دخی بر مرغ طیار وبر طایر صیار رفتار صورتندن پرواز اوج هوا
واهنك برج سما ایدوب بر کوه فلك شکوه وسنکین قیرك تله آفتاب تله سنه که ایوان کیوا
برابر وکنکره آسمانه همسر وکفهٔ میزاندن برتر ایدی نزول ایدوب مرجع المآرب والمطالب
سلطان طیوردی المخالب شهریار عالیجناب خدمتنه ایروب دوایر سریر سلطنته یوز اوردی
ومقابل نظر سعادت کوسترن بندن وار التاوشوروب طوردی ملك دادبخش بر فیروز شاه
طرفندن هر نه کم تبلیغ رسالت وعرض مقالت ایدی یرینه کتوردی عقاب عالیجناب دخی حکا
وشکایتن نه ایدوکن معلوم واشارت وبشارت ندیوردن اولدوغن مفهوم ایدنوب پادشا
دادبخشك دعا وثنا خدمتن تقدیم وحکم جهانمطاعنه تعظیم وتکریم اتدکدن صکره وزیر
سعیدی شهباز سفیده امر ایلدی که تخت حکومتن اولان قبایل طیوری حضور حضو
خدمت موفور السروره دعوت ایلیه باز سفید دخی کینه چاکر وبند فرمان بر مردیوب
فی الحال دیوان سلطانیه وایوان خاقانیه کشورك سردارلرن وعملکتك اختیارلرن یعنی

طوایف طیور مختلف الطباع اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع دن ذوات المخالب والاظفار
جمع ایلدی مقدمات مقدم پادشاهه وخاك پای شاهه کوکس روزکاردین وکرم وسرد کشیده
سی عرضه قلدی که الشیخ فی قومه کالنبی فی امته بو سپید ترکم هر زمان پیرلره تعظیم وتکریم
ومجالس ومحافلده اتلاری تقدیم لازمدر بیت هرجا که پیر سایه نهد دخت رابنه کاین سایه
ز طوبی احضر نکوترست احکام خسروان نشنیدی که ثمر کوارشان به پیر معمر منورست عقاب
ایتدی بلی کرکس مرد صاحب تمکین وشیخ دوربین در اما طیران وهنکام سیراننده صبار فتار و
افتاب کردار در برکوندن نجه قرن مغربه سفر اتمکه قادر وقبایل طیورك جمله سی جمله پروازنده
قاصر در وافعال نسل طایر بین الطیور پروازله ممتاز در وسیر وسرعتده سیمرغ انبازدر قادر
ازاردر نه ظالم خونخوار در نته کم مشلر در بیت یا شر کرکس کم آزار اولدوغیچون طوغان
طور مز زیان کار اولدوغیچون جمیع جوارح واصحاب مخالب اندن خوف وخشیت ووهم ود
ایلر اما غایتده پیر معمر در وطبیعتی خساست ودناءت له مخمر در مستعمل اوزن تناول قدرن
استشمام روایح طیبه سبب هلاکیدر واستنشاق جیفهٔ میته علاج وتریاقیدر بو مقوله
کسنه رسالت خدمتندن آزاد وعالمدن فارغ الاکباد اولمغ اولی در شهباز ایتدی اختیار شهر
در حالیا جوان بندلردن شاهین وبلبان وسنقور والجه وقراکوز وسیغی واشباهی درکاه
جهان پناهه حاضر وامر پادشاهیه ناظر در عقاب ایتدی بو جمله ذکر ایتدکلرك قومك بهترلرند
وسبك دل دلاورلرندن در وجمیعی صبا شتاب وبرق جناب وتند وتیز واتش خیز وکار
کذار شیر مرددر ولی هیچ بری ملایم رسالت واهل مقالت دکلدر بلکه بس جمله مرد شکار و
نبرد در ع فللحروب رجال وللثرید رجال خصوصا بو ذکر اولنانلر کلیا رهبر حرص وآز وشهو
لی احتراز اولمغین دستامور بنی آدم وکرفتار قیود درد وغم اولمشلردر شهباز غلیواجی عرض
ایلدی عقاب ایتدی اکرچه غلیواج مرغ دلاور وصیاد روزآوردن سیر وسرعتده واقدام
وجرائتده سوزی یوقدر اما حرامی نهاد واهل فساددر طبعنده خنوثت ومزاجنده انوثت
واردر نته کم ملك الشعرا امیر خسرو دهلوی قصیده دریای ابرارنده علی لسان پهلون دمشد
بیت بهر اینم دارچندت کاه زاری کاه زور چون غلیواجی که شت ماه ودشت نر

شهبان قونغوني ذكر ايتدي عقاب ايتدي انك دلاورلكندن ومهترلكندن كمسنه نك قيل و
قالي وانكاره مجالي يوقدر عباسي خلعت وقبايي كسوتيدر دود محنتله اودلره ياغنش در
اهل ماتم كبي بيت بالاتر از سياهي رنكي دكر نباشد ديوب سياهلره بوياغنشدر اما زياده
ارغوندر وكلماتي بحزن باردر وطبيعتي غايت بوغوندر زنكي طبيعت وحرامي صفتدر
شب مظلم كبي تيره نهاددر وظلمت غم اباد كبي پي كشاددر اكرچه النور في السواد در بيت
هركوا رهبري كلاغ كند بيكمان دل بدخم داغ كند لمحق سوزك طوغروسي بودر كه اول
برصابون اوغرسيدر بونك كبي خدمتلرده بوراغبه در شيطان كوكلن آغرددكلدر ع كه كار
هاي چنين حد هر سياهي نيست بازبوكن زاغي عرضه قلدي عقاب ايتدي بلي زاغ حريف چابك
وظريف نازكدر عيار ذوفنون ومكار پرفسوندر اصنافي چوقدر وافرادنه نهايت يوقدر
ولي جمله سي اكر زاغ كحل وكر زاغ اصمن وكر زاغ ابلق وكر زاغ اسحم در وكر قسم غمازدر و
كر صنف همازدر درجميع قبايل طيورك شيطان فسون سازي وپردان وحيله بازيدر هند و
طبيعت ودزد خلقتدر كي باعث مودعات كفتاردر يعني زروع مسلمينه زيان كاردر
مزروع ناسي حفر ايدنبا اخراج مكنونات واطلاق محزونات ايلر وكي صيادر روزكار چنود
شكال جوازل وصيد فراخ انامل در وكمنك كاري قوري ناغلردر وشماته وغوغادر وهذيان
بي معني وخرافات پرسوددر بونسيدن قبايل عرب الجنده كنيتلري ابو الجراح وابو المخزد و
ابو زاجر وابو شوم وابو عتاب وابو القعقاع در القصه طاوس ايتدي بو رسالت خدمتنك
اهلي هماي فرخنده لقادر زيرا طاير مبارك ومرغ دانادر منظري شريف وپيكري ظريف وخلعتي
نظيف قدري بلند وذاتي ارجمند خجسته اختر ومقبل سعادت كستردر پس رسالت
خدمتنه هماي سعادت اقبال تعيين قلنوب مرفه الحال وفارغ البال بالعز والاجلال شهريار

دادبخشك حضور شريفنه ارسال اولندي رسيدن رسول رابع بصورت ماهي در دربار
عمان پيش نهنك قهرمان رسول رابع دخي سياحت ارض بسيطدن طي منازل وقطع مراحل

ايدوب وسياحت بحر محيطدن طرح مشارب ومناسل ايليوب محيطه اردي بر ماهي ومه
پيكر بو سمك ملك منظر شكننده كيرب سلطان المحيط ذو القدرة والتسليط شهريار كردون

آهنك مالك جم اوزنك حضرت نهنكك حضور پرحبورنه واردي نركورسه قهرمان زمان
وبزعيان دوران شوكت ومهابت وصولت ونجابتاسيني بر شهريار عظيم الشان وبر پيكر
قوي الاركان كه اهل سير تماشاسندن حيران عبرت نماي عالمين واعجوبه چرخ وزمين
طول قامت قيامت نهادي وضخامت بدننك شحامت ولحاميتي لمؤلفه

صو يوزنده صورت پلكوسترر دوركردونه تسلسل كوسترر
عرض ايدر دورانه حشر عرض طول اوليشوب كيمس محيط بحر نول
هر قچان قالدرسه باشن آبدن قلعه در بحر الحرم بر برج بدن
انه پولاده بكزر پيكري ايرسه صو كبي ايكي بحر بيري
نجه آن كنكره ذات البروج طاق كردون كبي اعشدر خروج
روز شب بحر الحرم كه دركاردر بر مصيقل تيغ جوهر داردر
بر نجوم ايلو دمندن عالمي جان خلاص اغزدمندن آدمي
آتشه دمكشتلك طوتر افاقي آ سرتا سر قيلدي دل افلاكي دود
سوسمان نقش كالمش موج دار عقل ارزنكي قلور حيران وزار

پس شهريار دادبخشك رسولي نهنك هيبتي واول شكل عجيبي كوروب بر زمان غريق ماكبي
نطقه مجال ونه تنفسه احتمال سويله دم بسته ولال وحيران ومضطرب البال طوردي
نهنك پرفرهنك رسول شهريارك حيرتن وهراس وضجرتن مشاهده ايدجك ملايمتله
لجهٔ دريادن باش قالدروب ايتدي اي بيكانهٔ اشنا طلعت واي ديوانهٔ روشنا خلقت
لمؤلفه درين درما چو ماني دست وپايي مكر از زمره ياران مايي بودرياي بحر وبن وممالكه
سفنده شوبله كمت وكونه جنت وجوايبن كلدك وتلاطم تراكم امواجه روزكار
بحر مواجه اوغرامدن دلك زورق كرداب حيرته صالدك ودرد ومحنت وسفلوتدن چاك
ميخ اولوب لنكر كبي بر يرده مخلنوب قالدوك مكركم طوفان بلايه اوغرايوب عقلك دمنن
صوبه وفكر وخيالك بادبانن يله الدردك كه تحير وتضجر كيدكوزك كبي صاغ وصولدن
الدروك دعايه قالدردك اخر بو اهنك پي هنكامدن بليتك واغازني انجامدن امنيتك

نذر سویله • وتلخ وشور دلکرن قحیرت نفور آب دکلکرن حکایت ایله • لمؤلفه
نه کوردك بویله اولدك دنك ومدهوش • دلك خاموش جانك بحری پر جوش •
هرکم بو معرکه خطرم ومعرکه شور وشرم قدم باصه • ملاح کامل وغواص دریا دل اولوب
کلك کرکدر • وکوه وار ثبات وقرار وتمکین ووقار اصحابی اولمق لازمدر که الجبلی الصف
لاینحرجه العواصف • یوخسه اولکم خس وخاشاك طبیعتدر • وغبار خاك طینتدر •
روزکارده سرکردان • وبرباد وحیران وبی بنیاددر • که بونده روئین تنلر وآهنین بدنلر
غرقه خیرتدر • وبکشورك صف درصف زره پوشلرنه هفت سر اژدرلر جبه صاتدمزلر
وبو دریانك دلاور سلاح شورلرنه تیراندازان اخترلر نکبت اتدمزلر • مع هذا اینه هر بری
روشن نهاد • وپاکیزه روی وصافی دل وبجسته خوی در • بیت جمله شان درمیان چشمه آب
چون درهای سیم در سیماب • الحق بو ایکی بیت دخی انلرك وصفنده خوش ومرغوب ودلکش
دوشمشدر • نظم همچو مقراض از سبیکه سیم • اطلس سطح آب از و بدو نیم • یا چو اعز هلالی از کم
وکاست • متمایل بر جنبش از چپ وراست • وجمیعی حضرت ذی النون قدس سره آل المشلردر
شهرلری میمون ومذهبلری مبیندر • منظرلری روحانی • وپیکرلری نورانی • لمؤلفه

وناعن مندن جمیع اشنادر	صفاین مندن شمع روشنادر
اولوب آیینه دریا یه صیقل	دوغرلرمه صفت هر بری زدن اول
اولورسه بر ساعتده نایاب	نته کم نیلکون ابر ایچره افتاب
حضیض بحردن کوسترسه لر اوج	کورنور تنلری صوکبی پر موج
اتلسه برق وش هر بری مادن	شهاب اتلدی ظن اولور سمادن

هر قچن افتاب عالم سوز جهانی روشن اتسه • بونلر سایه صفت لجه دریاده نهان اولور • وهر قچن
ماهتاب عالم افروز کون ومکانی کلشن ایلیه • بونلر انجم آیین آیینه ماده عیان اولور • نته که
دریای عرفان آشنالری دیمشدر • بیت درته آب چون درم ریزد • هر کجا ماهی ایست برخیزد •
چون کم بونلر کبی جمع صفایه • ومجلس دلکشایه ایردك • دلکدن خوف وخشیتی کوتور • وضمیر کن کی
فکر ونیتی اوراتا یر کتور • لمؤلفه هرچه بحو هی بکو هرچه بداری بیار • دیتی کم داد بخشك رسولی حضرت

نهنك خوش آهنکدن • وملاطفت وملایمتی کوردی • همین حضور شریفنده جهرم سن منزلت ترانه
سوزدی • سبحان من سخر الفلك في البحار • ویسبح له الحوت في التیار • دیوب دعا دهانن اچدی • وثنا
کهرلرن صاچدی • حضرت ملك دادبخشك • رسالتن بیان بلیغله تبلیغ اتدی • وقصه احوال
قصه پردازلك • وحزین ماجرای پرسوز وسازك شاه بیت مطلعندن تمت مقطعنه دك اوقوب
حکایت وشکایت هر نه ایسه سویلدی • وقتی کم نهنك صاحب اقبال خسب حالی معلوم وقصه پر
ملالی مفهوم ایدندی • وزیر وشیری کوسجه که قلچ بالغی در • یعنی ملك دریا صفدرلری • وکشور
ماسورلری تیغ خونباری ایله • وحربه ابداری ایله دریلور • دلیر نامداران • وامیر کامکار نیل دمانك
خرطومی انولد حسام جان ستانی یاتندن • برآستین پی دست • وبر خامی علاف بی شمشیر • و
شیر ژیانك هجوم انك عزم میدانی اوکنده • بر غبار پست پرتشویر • وبر باد دلکیردر • هر قچن که قطع
مسالك • وعزم ممالك ایلسه • افهام تیزافهام • واوهام تیزکام • اکه مرافقت وموافقتدن
عاجزدر • وهرقچن دریاده سفر صحن مادن کذر اتسه • لمؤلفه شویله ایلر سطح دریای دونیم
اطلس سنجابی صان مقراض سیم • شومه دریادن دل جاننده جوش • سینه عاشق کبی ایلر خروش
حالیا بر بیر روشن ضمیر کرکدر که دبیر پیر فلك پرتنویر کبی پاکیزه طینت • وبجسته طلعت
سینه روشن • وچهره سی کلشن اوله • تاکم وادب جلیلیه پادشاهی حضورنده بنی آدمله مناظره ومحا
وره ومقابله ایلیه • الحق قبیله سمکدن غیری بر طایفه مزاك اکثری قبیح المنظر
وکریه المحصردر • یاضعیف المزاج وخسته دلدر • وبطی السیر وکرفتار آب کلدر • بو بابده
قوی اهتمام • وتفحص تام کرکدر • که آخری شرم وخجالته • وآزرم وملالته منجر اولمیه • لمؤلفه
اندیشه سز اورمه خاکه بنیاد • پی فکرك اولور نتیجه سی باد • کوسج ایتدی حضرت شهریارك
ضمیر منیری • دریای محیط در • ودل پرتنویری فلك بسیطدر • بر قطره نسنه حضورندن
خفی وبر ذره نسنه نظرندن مختفی دکلدر • قوم دریا طالب معاش • وبر طایفه عیاشدر
چونکه اطراف بحر • وسواحل بر طاغلمشدر • وهر بری ساعی قوت لا یموت اولوب • بر کوشه
پر نوشیده عزیمت قلمشدر • مار ماهی وسرطان • وضفدع • وقندز • وخار پشت • وکشف و
شمدیلك خدمتده حاضرلردر • وامو سلطانی بر سر طوطماغ ایچون • ناظر ومنتظرلر نهنك

ایتدی مار ماهی کندو ابنای جنسنڭ دیزی وظاهر وباطن اسرار طلسمڭ دیزی مستقیم القامت
وصاحب استقامت نته کم بو رساله نڭ مؤلفی داشبو مقاله نڭ مصنفی بالایمان والالغاز

علی طریق الاعجاز اوڭ وصفنده دیمشدر **لغز لمؤلفه**

اول نه لعبت دررکه تیز صفت	دلوبن کوکلری زمینه کیجر
موم وش کرچه نرم در بدنی	لیك پولاد صحنی ایکی بچر
یا تروغی پرده حلقه حلقه اولور	زلف خوبان کبی کوزمدن اوچر
حیه درلیك حیه دکلدر	جن کبی آدمی کورنجه قچر
کل کبی اوله هوایه دیمز هیچ	اب کل ایچره عشرتیله کچر
حمله کوندرسه لامعی پرجواب	باش اورب عشقنه طلولر ایچر
جنت اهلینك تونقلغنده در (اوك)	اوکلی ایرسون کسه که بو سری آچر (اول)

اما برقاچ قدم قروده رفتاری وبر ایکی دم سلاطین حضورنده کفتاری قادر دکلدر درلرکه طا(قت)
اژدردن مارستمکرله الفت ومعامله سی واردر وقربت ومحامله سی واردر خلاف جنسله
وقاف اکه تهمت نفاق ویرمشدر للحق حکیم ثنایی واول علیم خرابی بو بیتی کزاف اسویلمشدر
بیت بمار ماهی مانی نه این شوی ونه آن منافقی چه کنی مار باش یا ماهی سرطان دخی اکرچه (دی)
کم هو الذی یسیرکم فی البر والبحر مقتضاسنجه مسافر خشك وتر وساکن بحر وبردر وکثرة ایا
وارجل واسطه سیله قوی المشی وسریع القدوم در ومخالب واظفار ابتر دارله واسباب ذو
الفقار کردارله مرد وغا وصاحب صلابت یر ودر **لمؤلفه** قونك دست وبازی خنجر تیز
نر خنجر هر بری چنکال لخونریز که هر چنکالی شکل اژدها در اجل طوتن بحرکا قضادر ولی
کیشتی حرب الجنون عقرب الماء در وعجیب الشکل ومنفور اللقادر نه حلیه سنده حسن قامت
ونه چهره سنده لطف هامت ونه ورزش وروشنده استقامت مکرکم سمع جمنه بو بیت
طوقنمشدر **بیت** هرجاکه شکل راست برایداسان ما سکین دلاون زد ورزش شن بچوب
دسنك تا خود صافی نهاد نه بو معنی طوقنمشدر **بیت** اکرچه اکثریا کج اولور یول چو
موصلدر مراده طوغرودر اول بو سببدن دایما کج رولکی اختیار واعوجاجی کار اید(نمشدر)

داوا که ضفدع در یعنی قورباغه در اکرچه دشت ودریادر وهر زماندن تسبیح رحمانله رطب
اللسان ومنطق البیاندر بو سببدن شرعا اوڭ قتلی ممنوع در یعنی اول هردم تهلیل حق
ایله منمیدر غواص لجۀ دریادر ورقاص صحن مادر ودهانی بحر ده آیکن بنه کویادر نته
کم فصحای عرب وبلغای علم ادب دیمشلردر **شعر** قالت الضفدع قولا وفهمته الحکما فی فمی
ماء وهل ینطق من فیه ماء ولی نهایتده صورتی منکر وصوتی انکردر وبرجانوردرکه
طینتی خیانتله محمردر مولدی عفونت ارض وهوادر ومسکنی خفیف الجریان انهاردر ورو(ز)
وشب کاری شماتت وغوغادر شکل وشمایلی سبب نفرت در وصیت وصداسی موجب و(حشت)
وضجرتدر مشاهدۀ اشتقال ناردن لسانی عقده دار ودل وجانی حیران وفرار اولور وشول که
قنزدرکم اکرچه کم ومنهم من یمشی علی بطنه قبیلندندر برجانوردی دست وپادن سباحت
دریاده وسیاحت صحراده جانوران چارپا کبی پویا وجویادر حدس وفراستده (سنده) وفطنت وذکا
بی نظیردر ایام مخافت وهنکام آفتده صاحب تدبیردر شول سببدندرکه قدرت ربانی
وحکمت سبحانی اوڭ خایه سنده صرع فالج ورعشه ونحوی ایچون مبالغه خاصه نفع در(یا)
غلیظ دامراض بارده ایچون بی قیاس قوت دفع قومشدر ربع درهمی تریاق افیوندر الحق دست
قدرت الله ایله اولمش معجوندر پس صیادلر الندن اول طایفه نك اکثری طواشی کاندردر
لاجرم زنلر طبیعتی نعلیوب هر بری فرومایه در هر تجی که صیادالندن فرارله خلاصه ظفر
بولمسه ونجاته چاره اولمسه دنر اینله کندو خایه سن قطع ایدوب صیادك راهنه القا ایدر
وجان شیرینی انلرك پنجه سندن ومحنت واشکنجه سندن بو طریقله رها ایدر زیرا بلورکه
مطلوبلری کندونك خایه سی وتجارتلرنك سرمایه سیدر ان فی ذلك لایات لقوم یتفکرون
بیت این نسخه هر زورق وصف تو یابی این حکمت از اسرار تو حرفی زکتابی شویله که
بو بونك کبی ورطه یه کرفتار اولسه دفراره مجالی بولمیوب عاجز وزار اولسه تعاقبی اوزرنه
یاتوب صیاده کندوزنی عرض ایلر ولسان حال الله محبوب با دلر وغر محبوب بطوتوب سویلر
ارباب شکارانك خادم ایدوکن بلوب قویوب کیدرلر وبونك دخی سودا سنه عزیمت ایدرلر
خارپشت دخی اکرچه کم حکیم ذو فنون وعلیم رهنمون در وتیر انداز لقده سهم اعلاسی وصیاد (القدر)

افسون منتماسی واردر لسان عربیده ارکنك آدی ابو سفیان ودیشی سنك ادی
ابو لدلدر کل کبی خار زار ایچنده عشرت ایلر اهل تجمل در نته کم دیمشلردر بیت خار شیلر
خار صنقلی جانینی نرم لك دوکر سموزلك قانینی اما غراب بادیه کبی خبث وسوسمار وبربوع
وماراولمغین طبعنده طرارلق ونهادنده مکارلق واردر مکرکم مزاجنده اثر جذام واحتراق
سودادن قوی سقام مشاهده ایدرکر لحوم افاعی برله اکا علاج ایلر وافعینك شربت وزهرن
وضربت وقهرین ینه صفرا ایله دفع قلور والحاصل طبیب مزاج وتدبیرنده مشغول بر حریف
دراول بو خدمته کشفدن غیری برکسنه فهم اتمزمر وبو مصلحتك حقندن کله دیو وهم اتمزمر
که مسافر اقالیم بحر وبر ومجاور ممالك خشك وتردر نهایتده صاحب نظر وغایتده اهل حذر در
مانند حضرت مسیحا علیه السلام وعلی نبینا نظری کیمیای احیا ودم مبارکی اکمه وابرصه
دوادر هم مهابت پیکری وهم صلابت محضری واردر لمؤلفه بلنك اسا وثعبان دم
اسد دم تنی پولپولچو کردون پر انجم چکوب جبینه سر دیلینه مایی بوکون نثر ایچره در شیخ
خرابی لمحق ارباب لغزاتك توصیفنده وماهیتنك تعریفنده بو لغزی خوب دیمشلردر لغز

چیست آن قلعهٔ روان برود	واندرو شکل اژدهای پیکر
قلعه با اوست هرکجا که رود	مرده رازنده میکند بنظر

بر اول تعیین اولنوب سفارش تام واکرام واحترام ایله خطهٔ ارم ذات العماد یعنی شهر جم آباده کوندردلر

رسیدن رسول خامس در صورت مار بخدمت اژدرها نامدار وبر

رسول خامس که اژدر وصف در خدمته عزم اتمشدی فی الحال بر مار آتش دم مار صورتنه
کیروب اطراف بقاعه ودشت وقاعه یوز اوروب بادکردار دوان واب وار روان اولدی
شول فصلده که خورشید جهانکیر سوار رخش شیر اولوب آتش شمشیر له میدان جهانده معرکه
زمانده دار وکیر ایدردی باب افتا بدن زمین واسماندن کره نار وجو هوا پر شرار وصحن
ماء حمیم جحیم کردار اولمشدی تف سمومدن پولاد تیغلر غلافدن وآهنین سپرلر لحافدن موم
کبی اوردی قبضهٔ خنجر دهر کوهر مانند جمر اخکر شویله سوزان وفروزان ایدی که اصحاب
ضرب وحربك الدکه مکه جانی یوغ ایدی ماهیلر جوف ماده وقوشلر اوج هواده اوده دوشو

نار محنتله طوتوشوب اولدرسمه بغرلری قان وجکرلری بریان اولمشدر که فیض عمانك و
حبوب نسیمك درمانی یوغ ایدی اشجار اشجاری عصی درخت موسی علیه السلام وار آتشین
زبان اولوب روز وشب سنجاب پرتاب ایرنجی ابردن ماه وافتابه حالدرین بنار ردی لمؤلفه

سراپی صو صانوب هر تشنه خاطر	اوردی خاکه حیرت برله رویی
زمینك روز وشب قان اغلمقدن	قورمش عین عاشق کبی جویی
صالوب چاه جحیمه دلو چرخی	کونش اودیله طولدرمش سبویی

القصه رسول شهریار اول فصل یارده روزکارله شوروب اژدر نامدارك دیاری اولنوا
سومه ایردی نه وادی برظلمت ابادهادی دود بخارله طولمش نهادی شب محنت فرقتدن
مظلم سوادی صحایف اوراق اشجارده قررتله یازلمش که انها شجرة تخرج فی اصل الجحیم
طلعها کانه رؤس الشیاطین وصفایح اطباق احجارنده تیغ حکمتله قازلمش فاتقوا
النار التی وقودها الناس والحجارة اعدت للکافرین لمؤلفه اوغرامش روز قضا چاق
قهرنه چکمش اطباق زمینك قعرنه دوزخ اهلنه عذاب ایچون مکو مالك الملك اندن
آچمش راه در حری الجاری قلوب پولاد موم جسن اشجاری ایدر باد سموم اودلری
داروی مرك وصویی سم بنجه آدم اوریغ غول آنده دم برق اوروب هر بکا اود کبی سراب
مرتب طوتمش اول اوددن حیچ تاب روی لبی خوشك زمینی سینه چاك جمله یانمش
ریك ایری پی آب وخاك هرکم اول وادی بی هادیه اوغرسه آری قدمی اری اودمی دیر
ایدی رسول شهریار وخلق من مارج من نار قبیله سندن اولمغین چاروناچار برمقدار
فی سموم وحمیم وظل من یحموم واول وادیده سیر وسلوك ایدوب ناکاه قهرمان دیار ونریمان
روزکار اژدر تاجدارك سر وقتنه چقاکلدی کویا بیت کوهی از قیر بیج بیج شده
بشکار افکن بیج شده شکلنك ما بتندن وپیکرنك غرابتندن برزمان دم بسته قالدی
بر تیره غار پر دود وبخار ایچنده هیکل طلسم کردار سیر ایلدی که دهانندن شرار نار مشعل
تابدار کبی نیار وزبان آتش دمارندن سحاب عذاب محنت نار کبی زهر زقوم نثار بورننك یلی
باد سموم اجار طوتقسه هموم ایلر دخان آتش نهادیدن زمیندن آسمانه هجوم ایلر لمؤلفه

نبي كهساره بكزراغزي غار … قفاسي قلعه دشلرسنك خاره
زباني نار دوزخدن زبانه … بلا اهلينه اتش تازيانه
ايكي كوزلر جهنم اوجغيدر … كلن لرقيس وقطران ارمغيدر
پلنك آسا تني پول پول سراسر … صناسن حلقهٔ چرخ پراختر
نمنك ينلوش دنكي رمادي … سمندر كبي پر آتش نهادي
قضا تيغي كبي سرپنجه لرتيز … اجل چنكالي هر اظفار خونريز
پنجه چنكال برسم نوكي الماس … حيات عمر اكيني بچمكه داس

ودقتي كه ارژدر رسول حضرت شهرياري صورت مارده واولدادي نارده بو حال پرملالله
كوردي اهل حاجت ايدوكن فراست له بلوب نه مصلحت ايچون كلدك ديو صوردي رسول
شهريار دخي ملك دادبخشك دعاسيني ايصال وعرض ماجراي احوال ايلدي اكرچه كم ارژدر
دلاورك دماغندن غرور ونخوت ونهادندن كبر وقسوت اول مرتبه ده ايديكه يانندن ذات
آدمه مقدار واحوال انسانه اعتبار يوغيدي اما ملك دادبخشك فرماننه امتثال و
امرنه تعظيم اجلال ايليوب دلي العهد وجملة الملك اولن شبانه اثيري اركان دولتن
واعيان مملكتدن تيز اول رسالته خدمته لايق ووكالت مصلحته مستحق بركمسنه اولوب
شبان چهره خاكسار ايدوب اثيري راي جهان ارايه كه صبح نورافزاي روز معضلات وخورشيد
ظلمت زداي شب مشكلات در وخاطر خواطر نمايه كه مفتاح فتوح عالم كشاي ومصباح
وضوح فرمان رواني در سردار ولايت وسپهسالار ايالات اولنلرك سرجمله سنك احوالي
كون كبي روشندر حاليا بووقت اولوب حجاب بوانك كي ديارنده وكي شكارنه كتمشدر
مكر كژدم جرار ومار وسام ابرص وسوسمار وجعل وضفادع وبعضي طايفه حيارا
حاضر دراژدر اثيري اولاكژدم اكرچه شكوه وحشمت وهيبت وعظمت اسيدر حتى
ضربت بي باكي وشربت زهرناكي ايله فيل بعيري هلاك ايدر اما نابيناي مادر زاددر
هر زمانده آساء تله معتاددر رسول عليه الصلوة والسلام اكه لعن العقرب ديو
بددعا وشتم اتمشدر ومصلي اولنلره نماز ايچنده اقتلوا الاسودين ولوكنتم في الصلوة

حديثي موجبنجه انوك قتلنه ختم ايلمشدر افعي زمرددن فرار ايدركبي رايحهٔ ريحاندن فرار ايلر
انوك ديني سن زمرد نابينا بونك جانني ريحان پيقرار ايلر افعي دخي اكرچه شجاع نامدار
ومرد افكن روزكاردر وسرحلقه مردان ومبارزان دورانندر وروزمند جهان وقهرمان
زمانه در حدس واحساسي غايتده وفهم وادراكي نهايتده استشمام نسيم دلكشا واستنشاق
هواي جانفزا ايله عيش وعشرت ايدوب تقويت مزاج ايلر وتحت الارض رياضت اتمكدن
هرنجي كه ديده سنه سيل ونظرنه خلل ايرشه اصول رازيانجله علاج ايلر فسبحان من قدر
وهدي بيت اي روي تو اختر جهان تاب شد تيره شبم نجم درياب قطعه

هرشغاد رحقهٔ غيبست وان در دست شاهست … حقه بكشا وكرامت كن شفايي عن قريب
جوشش درياي فضلت نيك وبد … كر از بد بيترم حاشا كه كردم بي نصيب

والحاصل درياي الطاف حقدن انك شرعجبي وانعام الطاف جواد مطلقدن نصيب غريبي
واردر اما ذولسانين فسون ساز وغدار وحيله باز اهبطوا منها بعضكم لبعض عدو
آيتي مقتضاسنجه انسان ايله عداوت ازليه سي واردر وآدمله خصومت جبلي سي واردر انسانك
دخي انه قتل اتمكده اختياري واولك قصد هلاككده صبر وقراري يوقدر غالبا انهار جنت صفاسي
واول عيش وعشرت هواسي دماغنده قالمشدر كه غايتده مشتاق شرب خمر ولبن در بو سببدن
هرخانه ده كه ساكن اولسه طواف سبو ودنده در واو شراب نابالنه كيرسه شول دكلو اچر
كه كندوبي هلاك ايلر وقتا ولوركه بينه ايچنده قي ايليوب اول شرابي زهرناك ايلر ابن
مسعود رضي الله عنه سرور كاينات ومفخر موجودات عليه الصلوة والسلام روايت ايدركه
من قتل حية فكانما قتل رجلا مشركا ومن ترك مخافة عاقبتها فليس منا مع هذا بو قدر زور
وقوت وقهر وغلبت برله نجل عريان كورسه تجر وضربت عقربدن همان ساعت كف بحر
بيت بساشير درنده سهمناك كه از زخم خاري درايد بخاك سوسمار دخي اكرچه ابن عمر
رضي الله عنهما مرويدر كه حضرت رسالة الله عليه الصلوة والسلام زبان فصيح وبيان مليح بر
كلمات اتمشدر واول حضرت بارتبت لمن تعبد ديواندن سؤال ايدنجك الذي في السماء
عرشه وفي الارض سلطانه وفي البحر سبيله وفي الجنة رحمته وفي النار عذابه ديو جواب

دیرمشدر نمن انا دیجك انت رسول رب العالمين وخاتم النبيين وقد افلح من صدقك وقد
خاب من كذبك دیمشدر لكن افتاب پرست برشهریاردر ومبتلای نسیان ودیوانه مشرب
بحیران وزاردر اصحاب حقوقنه عقوقی واردر اولادینی تناول وعقاربله معامل در
جبن وبلادتله موصوف وغبن زیادیله معروف در كنز وبسیل میزان استقامت اوزرینه
وارمز وعشایر وقبایلی الچندن حسن معامله ایله الوب ویرمز نیكیف كه اعیان ملت واركان
دولت وامرا واشراف وعلما وعرفا الچندن سوز سویلیوبله یا اقامت برهان یا برمدعاسی بیان
ایلیوبیله جعل وخنفا خود بدسیرت وبدشمایل صورت بدخصال قوم ارازل وطایفه اراذلدن
نته كم عربده مذكور ومشهوردر كه الجاهل كالخنفا اذا حركته فسا انلرك وجودی دكل مجرد
تذكری سبب نفرت وعینان وعقل شریفه موجب حیرت وهیماندر اصحاب نظافت وارباب ظرا
واحباب لطافت خدمتنه بو مقوله خبایثی وبو صنفلو خبایثی وبو سیرتلو خبائثی ارسال عین و
قاحت ومحض فضاحتدر والحاصل بو خدمت اهلی عنكبوت صاحب قیوددر كه همیشه سی فكر و
سكوتده ودوز وشب اندیشه سی فكر كیجی لا یموت در وقانع ترین اهل معاش وقوت در باریك بین
ونازك ودور اندیش جابكدر نساج بی قصور ومهندس دور وقصوردر روشن دیوپای وز
پیمادر وورزشده خود فرسای فلك آرایدر حضرت خدا عز وجل علا شش جهاتی عین عبرتله تما
ایچون اكا الیتی دیرنه بینا عطا ایلمشدر سبحان الله وتعالی الذی فسوی والذی قدر فهدی
اكرچه كم نساجلر قلت فهم وركاكت ونقصان فراستله متهمدر اما پیاردان وانلرك فضول
وسلیم القلب دخول اولور پس خدمت رسالته عنكبوت مقرر اولوب اسباب سفر هر نه ایسه
كوردلدی وشهریار دادبخشك بارگاه اعلاسنه ودرگاه معلاسنه كوندرلدی رسیدن
رسول سادس رسول سای سن درصورت ذباب به خدمت یعسوب كامیاب
دخی ذباب شهد وبرشاب نوعهد صورتنده كیروب امیر نحل دلبر محب محبوب القلب حضرت یعسو
بارگاه اعلا وكارگاه معلاسنه كلدی نه كورسه كه ایوان خاقانی ودیوان سلیمانیدر كه كمال
انتظامندن ومزین الیتامندن ولطف اعتصامندن عقول انام حیران وفهوم خاص وعام سركردا
دون محشر كبی اقدام علی الاقدام وهنگامه مور وملخ كبی نهایتسز ازدحام كی عامل كار وكیمی

جامل باده وكیمی ساقی شراب دن وكیمی معماردل ودیاردر بیت همچو استاد روم صاحب رأی هم
رصدبند وهم طلسم كشای القصه بر دیوانی سیر ایتدی كه نه فراز دوار افلاك واعجوبه عرصه
خاك در مثنوی بصنمش چرخ وش برطرفه دیوان كه كورسه اونی ركن سلیمان قیلمش
پرفسون پركرم بازار معطل كسه یوق هر كسی در كار دارب كلك ویروب الوق سراسر
ایولر بربرندن پسته ورلر اشندن اهل خدمت شویله مشغول كه بلمزلر كلن شیء برخود
سرهنك خوش آهنكلری هر بكادن پویان اولوب قایدار باب اعمال وثواب عالیجنابلر
تپولرده نكهبان اولوب مترصد اصحاب اقبال وضیع وشریفی كبیرینه اطاعتده قوی وضعیفی
امیرنه استطاعتده نه اچلرنده بر سركش ونه اشلرنده بر كسنه نك خاطری مشوش
كسنه نك سلوك جاده عقوقه واهمال جانب حقوقه مجالی یوق كویا كه هر بری بو
ایكی بیتی ذكر زبان وفكر دل وجان ایتمشلردر نظم مكن كفران نعمت زانكه كفران چونكو
نكوی باشد وكفران درستست این خبر كاندر قیامت نیابد اهل كفران بوی غفران
والحاصل طایفه نحل رسول شهریاری كوریجك باشنه اوشوب خبرن الدلو واو كنه دق
حضرت یعسوبك حضورنه الوب كلدیلر رسول شهریار دخی برسرای عالی وبرقصر جنت حوالی
سیر ایلدی سراسر خانه لر مسدس وكاشانه لر مقرنس صحن دلكشاسی كمال نظافت اوزرنه
مجلا وعرش مدوسی زیاده ظرافت اوزرنه معلا اشكال غریبه واوضاع عجیبه اوزره یاغلمش
مثنوی كافتاب آمدی برون زنبرد چمن چون آفتاب كردی نزرد چون زدی ابركاه برخود
ازلطافت شدی چو ابر سفید برطرح زیبا ورسم اعلادر كه مانی فكر وخیال انك سیر ایتدن
حیران وسنمار معمار چرخ دوار انوك فكرتندن سركرداندر اكرچه كم بدایت نظرده اول تر
نامورغیدی كورینور اما ارباب فكر وقیاس یاننده علی المقیاس الهدی كورینور پس رسول
شهریار دخی ملوك وسلاطین وامرا خواقین آیین دلینه كوروب پایگاه تخت پادشاهی اوكنده
یوزیره باش قودی ودعادهانن لجوب شهد زبان وشیرین بیانله ثنالر اوقودی وبرزمان
جمال یعسوبه داول طلعت محبوبه نظر ایلیوب قالدی لقمان صفت وسلیمان سیرت برحكیم
ذوفنون وبرعلیم رهنمون نزد اثار نجابت جبهه سندن باهر وانوار نقابت جبهه سندن ظاهر

ويربر بيدات الكريدن اوتورمش ويرده وهم خيالجهره جهان دينه سندن كوتورمش سطر لا
جرخ بوقلموندن وربع مسكوندن فصول اربعه روزكارك واحكام ليل ونهارك واوقات
رياح وامطارك احوالنى بر احتياط نجم تقويم وبى استخراج اشكال سقيم وعقيم زيج الهام
تجلّا بنام ايله معلوم وحدس وبداهت دنور فراست وكياستله مفهوم ايدنمش طبايع نجوم
تابع موجوداتك وموانع شش جهاتى سوبسو سير ايلمش اكر تقسيم مطاعم در وكرمناهل وكر
تبيين مغامدن ذكر منازل جمله سنى توفيق رب العالمين وتقفيه تحقيق وتعيينه اير كورمش
بيت شب روشن به انجمن اسرار نما نهما براين كرده پركار خاطر دوربيني وضمير باريك
انديشي احوال دقيقه واطوار خفيه بر دقيقه فوت اتمامش القصه رسول شهريار حضرت امير
المحك خاكپاينه سيادت عرض ايلدى وحكايتى برجمله سويلدى باقى رأى پادشاهى كه مشرق
نيرات سيادت ومطلع آفتاب سعادت در هميشه مانند صبح صادق بيرون ومثال خورشيد
عالم افروز اولسون ديوب خاموش اولدى حضرت يعسوب دخى رسول شهريارم بيحد ملاطفت
وعاليه ضيافت ايدوب رعايا ولشكرينه وبرايای كشورينه ملك دادبخشك بيامنى ومظلوملر باشدم
احتمالا اعلام ايلدى بيرون باشلرين قالدوروب والدن دعايه كتوروب پادشاهلرينه ثنالر وملك
دادبخشه دعالر ايلديلر مثنوى همه بوسه دادند روى زمين نهادند بر خاك پاش جبين
بستند كمر از بهر جاكرى كشاده زبان ثناگسترى واتيديلر عرصه زماننده وميدان جهانده
بزم كبى پامال درد وبلا وخاكسار قهر وعنا اولمش كسنه يوقدر ديابت بزدن بزم ايرن شوت
وشر بكسه ديلكه برغار رخنه ايرشدن ديدوكه كيتار قهر ومذلت اولمقدن خلاص اولدوق
واسير قيد محنت دوشكوندن نجات بولدوق كه بو رسمه اهتمام شاهى محضا الهام الهيدر وبو
حمايت سلطانى محض عنايت سبحانيدر بيت بخت خواب آلود ما بيدار خواهد شد مكر زانكه
زد بر ديده آب روى نخشان شما پس حضرت يعسوب دخى وزير مشيرى اولان نحلى كه امين خاصى
ايدى اشكرى بزوم مستلفا ترون خدمت رسالته سزاوار دبى آدمه مقابله ايدركورا واوله
ونيرا ايدى حالياً اقيم وزك اكثرى مشغول عمارت وساعى خدمت امارتدر كه كرمنار آب وگل
ايكى هيچ وحقير وبجاصل در في الجمله خدمته قابل زنبور سياه وزنبور زرد وزنبور سرخ

پروانه ومگس وپشه وسپر رديعسوب ايتدى زنبور سياه اري جت وجابك وحريف
نازكدر فنايى كسوت وعقابى خلعت در لكن زنكى طبيعت وهندى صفت در بسيار كوى وكم خوش
وبدآواز وپرحسد در لوت شهر وبازار ومستمند دار وديار در زنبور زرد وزنبور سرخ عوانك
وزنان كارك وظالم اخلخراج خور مگس كبى عوان دبى عسل مصرآبى خود مشهور وضرب المثل در
كفت وكوبى حضور اصحابنه نفرت وحجت وجويي جور احبابنه حيرت بيشه بى وفيى عمر بدن
بدتر وستم پيشه بى افعيدن اضر زيرا زياده زورمند وضعفايه پركوتندر نه زياده مشرلر مثنوى

ندهم كه بازو كه دروى توقى هست	بعودى عاجزا زابشكند دست
ضعيفا زامكن درد دلكرتندى	كه درمانى بحوز زورمندى

سرخ دخى اگرچه خلعت عجيب وخلقت غريب ايسه در وطيار صباح قتار وجنود من جنود الله الحال
دره تركيبى درت كهردن در وترتيبى سكز جانوردن در نتكه قطعه خليدجشم ومادرم كركس
بدوكردم شكم شيرصدر روناقه پاى وبيل كردن اسبر آما نفس دنائت وطبعنده اسان
غالبدر مردود خلايق اولوب هر زمانده كاهيمنى وجرايمنى عالم خلقتك غلاتى پجكه مقصود
واعداد احيادكبى حماد مبادى غير محصور درن استخوان دنوانيه هرخاى داول ناترء ضعف
ايكى ايكى كوبا آهنين منشار در بادآس الماس كردار در نوسيدن رسول رب العالمين حضرت
محمد الامين عليه الصلوة والسلام من الملك العلام انك هلاككين ديلوب بيورمشلردر اللهم
اهلك الجراد واقتل كبارها وامت صغارها وافسد بيضها واقطع دابرها وخذ بافواهها عن مزارع المسلمين وعن
معايشهم انك سميع الدعاء ذباب دخى خبيث نهاد واهل لج وعناددر شوخ چشم وبى شرمدر بد
طينت وبى آزرمدر حلوايه تردوشر ونجاسته اوشر نهادنده تمييز خير وشر يوقدر وطبعنده رذالت
وحرص چوقدر ناپاكلك وبخادلك دعوى نى ايدك در حديثده وارد در كه الذباب كله فى النار
الا النحل وبر حديثده دخى بيورر كه اذا وقع الذباب فى اناء احدكم فليمقله فان فى احد جناحيه داء
وفى الآخر دواء وانه يتقى بجناحيه الذى فيه الداء وبرروايتده ان احد جناح الذباب سم
والآخر شفاء فاذا وقع فى الطعام فامقلوه فانه يقدم السم ويوخر الشفاء پروانه اگرچه پرى پيكر
ومگس منظردر كسوتى نظيف وطينتى لطيف پرى ظريف ومرغك ضعيف در ارباب رياضت

واصحاب قناعت کبی کوشه نشین وعزلت کزیندر امّا دالدمستانه وعاشق دیوانه درویش مولوی صفت
کثرت دوراندن تحصیل دوار اتمشدر وآتش پرستلر کبی قبله سی انوار اتمکله چشمنی خیره ومدار اتمشدر شمع انوارل
باشنی خوشنه بردنی خاکستر ودرونی آتشدندر نتکم رساله شمع وپروانه‌ده مؤلف این مقاله دیمشدر **لمؤلفه**

بچه پروانه عشقده سرور ایدی — ترک وتجرید ده قلندر ایدی
فر حسنینه ایلمش نظری — بیکمان آنی ظن ایلردی پری
نه پری خلقله فرشته ایدی — طینتی عشقله سرشته ایدی
قلمغین عشق حق درونینی اود — اولمشیدی برونی دود آلود
آنی خاکستر ایروب اول آتش — طاشی غم ایدی ایچی کونش
خرقه سی کل کبی دریده ایدی — جسمی سی نوردن نچیده ایدی
عیش دنیادن انقطاع اتمش — مولویلرله چوق سماع اتمش
حاصل اولمش صفای مروه‌ده ذوق — جانی بولمش طواف کعبه‌ده شوق
ایلمش عالم ایچره عزلتلر — کنج عزلتده چوق ریاضتلر
کیجه‌لر قندیل کورسه روشن بزم — ایلرایدی اوپاکه جاندن عزم
دلنک آتشی سونمز ایدی — یانر اوده کیر رهی دونمز ایدی
کوندوزن کاری صوم وخلوت ایدی — کیجه‌لر شغلی بزم صحبت ایدی
عشق راهنده پایمال ایدی اول — عشق الندن شکسته بال ایدی
اولمش ایدی صفای عشقله یار — عشق ایچنده جعفر طیار

پشه دخی اکرچه کم ذاتدر دلیر وزعمنده جهانکیردر نتکم دیمشلردر **بیت** پشه چو پر شد
بزند پیل را ✽ با همه تندی وصلابت که اوست ✽ ونمرود مردودك واول کمراه مطرودك
قاتلی اولمغین بورسمه مدح ایلمشلردر **بیت** پشه را دهی زمطبخ جود ✽ طعمه از کاسهٔ سر نمرود ✽
امّا بر فصاد خونی دبر جلاد تونیدر خرطومیله پیل دمان وپر وبالیله عنقاء جان ستان بکچون
وقطرهٔ عمان اچمکله مست بلکه خاک مستله همدست اولور وبوجمله دن صکره ینه برکوینده ناسا
وبرخواننده برآوازدر نه ترانه سنده اصولی ونه مقاماتنده یولی واردر هرکشی یه قولاق تعرین

دهر برده

دهر برده دردوغم تقریرن ایلر دخمه سی زخم بلا ومضرابی ضرب عنادر نه قوللرکه اندن
جانك راحت اوله ونه بر لحظه آرام ایلرکه کوزکه خواب استراحت کله آهنك بی هنكامی ایله
وساز غازنی انجامی ایله کوکلر خراش وسینه‌لر تراش ایلر الحق صیت وصداسندن ونوای ناخوش
اداسندن کوچك وبزرك بحضوردر نغمات مختلفة الادواریدن ونقرات مخالفة الاطوار
خلایق پر نفوردر **بیت** کوبیرك جان میکسله نغمه سازش ✽ تا خوشتر از آوازه مرك بیر آوازش
کیك یعنی برّه اکرچه چابك وسرباز وعیار نازك وحیله ساز طرازدر وانس بن مالك رضی الله
عنه روایت ایلرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم اشتدی که برکسنه بریه شتم ایلر بیوردیلرکه
لا تسبه فانه ایقظ نبیا لصلوة الفجر وامام علی کرم الله وجهه ایتدی برمنزله نزول ایلدوك
برپیر انجتدی سب ایتدوك رسول صلی الله علیه وسلم ایتدی لا تسبوها نعمت الدابه ایقظکم
لذکر الله اما رقاص ناموزون وشیرین کار بی‌قانون دزد چالاك وخونی بی باکدر حریص دم آدمیدن
ومشتاق خواب اولنلر جهانك دردوغمیدر اهل بزمی کیجه‌لرده چنکی وکوندزلرده بنکی ایدر نتکم
دیمشلردر **بیت** کیجه اولدر قاص اولورسن چنکیسن ✽ کوندز اولسه خوش اولورسن بنکیسن ✽ وظرفای
عجمدن دخی صادر اولمشدر **بیت** مطرب سرای کشت مکرجا بخواب تن ✽ کیکان برقص ومن همه شب چنك
میزنم ✽ جثه‌ده خوار وزار وحقیر بیمقداردر لکن صورتده فیل وسیرتده افیلدر حضرت حق سبحانه
وتعالی اکه قان ایچمك ایچون عجب آلات واسباب ویرمشدر یعنی مانند پیل دمان اکر خرطوم و
انیاب عطا ایلمشدر شیش کرکهله دراولدیغی اکرچه صاحب سکینه واهل وقاردر واما غایتده قبیح
الشکل ومرداردر خدمتده کاهل وطینتده مهملدر اکرچه هرکشتك کنجه ادنی اشارتیله بولنور و
جزئی اشارتیله تکرلنور لکن اندن بومقوله ایش وفعلدن برمقوله دمشدر **بیت** برالزاندن
بت ارسدر ✽ یا وزدر تخته بیتی اونکرو سدر ✽ حاصل کلام بومقوله کمسنه‌لرده رسم وآیین رسالت
بلور ونه آداب ملوك وسلاطینی رعایتی بلور شهریارلر جمالن کورمش وجهاندارلر خاك
پاینه یوز اورمش دکلدر بوخدمتك حقن ستون کلورکه وارسه موردرکه سوار وپیاده سی حفظله
مأموردر وسلیمان نبی ایله علیه السلام دجواب مشهوردر بناء عظیمه قصه سی مذکور ومسطوردر
اکرچه کم صورتده حقیر وکسوتده فقیردر اما همتی بلند خدمتی ارجمنددر واکابر اشراف نظرنده

وحسن خطاب ولطف خوابله شهر بنددر كاه پيل دمان اندن براشكنجه وكاه شير ژيان هم پنجه اولور
الحق ارباب توحيد بوسنى اونلدن سحقندن خوش دمشلر بيت مور كز قوت دلير شود عاجزاو
درندن شير شود پس كمر خدمتن رسالته مور مامور ايكى يردن ميان بسته اولوب سرور

جبورله دوشوب عزم شهر جم آباد اتدي نامه فرستادن ملك جنيان پيش سعد الملوك

ن وردان وقتيكه ملك داد بخشك قبايل وحوش وطيوره وطوايف مار وموره اوسال اولنن
رسوللري بعد تبليغ الرساله وعرض المقاله مراجعت ايدوب حضور شهريارده ايرديلر جميع حيوانات
امر سلطاني وحكم خاقانيه انقياد وامتثالن خبر ويرديلر وخاك پاي پادشاهه وبارگاه جهان
پناه شهنشاهه هر بري بر رسول سخندان ومرد صاحب لسان ارسالن خبرن ويرديلر اول
اشارتدن بشارت وبشاشت وصفا وهشاشت حاصل اتدكلرن عرض اتديلركه هر رسول او
روز موعودده وساعت معهودده آستانه سعادت اشيانه شهريارييه ايرشمك اوزرنه در
ديديلر ملك داد بخش دخى وزير اعظمى ومشير مكرمى آصف نصفت نصابه ايتدي حيواناتك
اهتمام واقدامي معلوم والتزام اختصام مفهوم اولدي ذريات آدمك سردارلرنه داولطا
مكرمتك سپهسالارلرنه دخى بو امرى تنبيه وتفهيم واشبو خصوص اعلام وتبيين بابنده بو ق
صرف فراست وجرخ پكاست كرلدرسن كه مؤدي بي صلاح مابين بيب اوله نه منلخت ومكا
وزير دخى زمين خدمت اوپوب ايتدي بيت شها تخت اقبال جاي تو باد سر پر فلك متكاي تو باد
آيينه دل پادشاه كه جهان نماى دوران وخورشيد عالم آراى زماندر احوال العالمه واطوا
بني آدمه تمام واقف در قوانين اوضاع وقرائن اسماعله معلوم اولمشدركه ذريات بشرك دماغندن
مدت مديد وعهد بعيددركه طاير استيلا واستكبار واستعلا واستظهار آشيانه اتمشدر
وبني آدمك دل وجاننده درخت انانيت ورعونت وقهر وغلبه وخشونت كوك بغلمشدر
روزگاردر كه نيروي قوت وبازوي قدرت وخدعه وحيلت واسباب ووسيلت برله
وحوش وطيوري ومار وموري زير دست ومغلوب ايتمشلردر سيمرغ سنگله وفلكي كلاكه
صايغلرن اهين وپولادي ايلوكبي جينيوب كوله پوسكرلر وامواج درياي نهنك آسا دم اورو
كروسنه توسكرلر قطعه همه كمانكش ورزم ازماي وتيرانداز همه مبارز واهين كذار وجوشن در

همه فكنده تن اندر مغاكهاى هلاك همه نساده دل اندر نشانهاى خطر ان الانسان ليطغى ان
رآه استغنى بيت باسپان شوكت جنان غره است كه خورشيد در چشم شان ذره است
بلكه فلكى نهاديلري شويله دركه باغ جناندن آب جويباردن غيرى برايا غن يورز وسبزه بهاردن
غيرى براوتورز طور رقوميه لر من يخلد الذين يتقلبون توركرد وني قربان اتمك دلرلر و
محيط آسماني قرم ايدوب سمك فلكى تا به زمين بريان اتمك استرلر انهم لمردوا على النفاق
وتمردوا بالبغي والشقاق پس بعيددر كه حيواناتله بطريق الاحتجاج مقابله قبول ايدلر
حضور شهرياريده مرافعه ومجادله مقوله طوترلر وتنبيه شاهيدن واعلام پادشاهيدن
دخى صلاحي وبو تغيرك اصلاحي بزى اعتذار وتأويله واستنار وتسويله محتاج قله بلى بيت
جون رشته گسسته مى توان بست ليكن به ميان گره بماند وقد يجنح الانسان في طلب الربح
بلكه منازعات عظيمه ومسارعات جسيمه يرايرشه ودامن سلطنته وچهره مملكته اندن غبار
فترت ودهشت قونه بيت دوستي را مزار شخص مكت دشمني رايكي بود بسيار حله بويندن
بيمقدار وذره خاكسارك خاطر فاترنه كلن اولدركه جزين سرهنديدن اولن شول شهريار نامدار
وجهاندار كامكاركه اسم سعادتمندي سعد الملوك بن وردان وكنيت شريفي ابو السعدان در
والد والقرنين دن شريف الطرفين واول سلطنت جهره سندن بوكون قرة العين در كريم معد
وجم منزلت لطف ملخص ونور مشخص واسماء نير بر وخورشيد ضمير خسرو دوران واسطه
امن وامان بر پادشاه مكرمت پناه در وبر شهريار سعادت دستگاه در وحضرت شهريارله انو
مابيننده طريق دلجويي ومخلص بوله مفاوضه ومراسله علاقه محبتي وهواخواهي يوزندن منا
ومعامله اكسوك دكلدر شعر ففي كل دور للزمان مفاخر وفي كل شهر للايام مشاهير مقتضا
بركون اولشهريار ديار وجهاندار بختيار مفخر پادشاهان روي زمين وسزاوار تاج وتخت
ونگين در ناشر اللطف والاحسان قاهر الكفر والطغيان بر شهنشاه عدالت وبارگاه وبرتاجد
موهبت نكاه در بيت خداوند خداوندان وخدايار خداخوان جهانگير وجهاندار و
جهان بخش وجهان آراي ذات شريفى محفوظ حراست يزداني وعنصر لطيفى محفوظ عنايت
رحماني بارگاه همايوني ملاذ فقرا وغربا ومرجع علما وامرادر ودولت روزافزوني محسو

وسلاطین جهان ومغبوط خواقین دوران در هیبت وسطوتندن تن دریادل کوه کبی فرسوده
وقرده دن وجان کوه تن دریا کبی کداخته واخته در بر شهریار درکه سعد ذابح تیغ برامله
عید سعید خدمتنه قربان اچون حمل وثور وجدي قربان ایدن ودبیر جهاندار درکه شاه فلک کف
خضیبک الندن نجم رامح کبی نوردن عصادیروب بارکاه جهان پناهه دربان ایلن تیر کردون
شرف خدمتندن سهم اعلاسنه ایرمشدر ودبیر فلک کاتب دیوانی اولمغه الندن برات مسلمي کیرمشدر
بیت چو وصف ذات شریفش کند زبان قلم عجب مدار که آب حیات ازو بچکد آدم نبینک
علیه السلام مرقد منورنده ومشهد مطهرنده نکهبان اولان تیمش ایکی ملکک مقبولی بر شاه مسلمانیدر
تخت حکومتنده وحوزه فرمانندن اولان جزیره بندن تجار بنی آدم وصفا بخش جمیع عالمدر
خلفاء راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دن الندن برابرات همایونی وترتیب نامهسی
واردر وتبع تابعیندن رضوان الله علیهم اجمعین ارشاد خلایق اچون اجازت عامهسی واردر
بو سببدن سعادت دثاري وجناب سیادت شعاري مرجع انام ومقبول خاص وعام اولمشدر
اکثر بو مصلحت اول حضرته عرضه قلنه وحضور موفور السرورنه اعلام اولنه شک یوقدر که
رای جهان آرایه موافقت وفکر مصلحت کشا یه مرافقت کوستررلر وقتیکه آصف نصفت نصاب
ملک دادبخش حضورنده بو رای تنویري کون کبی روشن تقریر ایتدي ضمیر منیر پادشاه وزیر
سعادت مشیرک تدبیري صواب ایدوکی معلوم اولوب وزیرک فکر نهادنه تحسین وکلمات
با اعتقادنه آفرین ایلدي پس وزیر صاحب تدبیر امر ایتدي که باب سعادت مآبنک دبیر
دلکش تحریر یعنی کاتب دیوان اعلی جناب سعد الملوکه بر نامه همایون املا ایلیه اعني خامه گوهر
افشان زبانندن حیوانات احوالني سویلیه مثال آب زلال عبارتله مانند سحر حلال استعارتله
درر غرر ایداري وجواهر زواهر نامدار مافي الفوادي سلک کتابتده نظم ایدوب قطعه

قطرهاي چکیده از قلمش		همه نیسان صدف گهر گردد	
مشک از خرد هاش خشک شدی		بحر از نکته هاش تر گردد	

طوطی صفت شیرین بیان وسخن پرداز وکبوتر آیین صبا رفتار بلند پرواز سوله حمایل زرین
کبی کردن بندجان وهیکل زرین کبی بازو بند جنان ایلیوب ارسال ایدن لر پس کاتب دیوان

دخي دهان قضا جریاندن هر نه که صادر اولدي خامه وار همان باشي اوزره طوتوب غواص
کردار دریاي فکرتدن لآلي شب افروز وکاه قعر بحیت دن جواهر جهانسوز اخراج ایدوب صفحه
بیانی مرصع وملمع ایتدي که سرعت بنانندن ولطافت بیانندن دبیر فلک دوات خامه کبی
اغزینه انکشت حیرت دهانندن تالدي بیت از براي نثار طبعش چرخ عقد کوهر کشاده
از اکل شعر یا عجبا من حال ابنوبه تکرع في بحر من المسک تنظم في الکافور من مسکه
درر بلا تعب ولا نسک حاصل کلام اول نامه کافوري دور اولوب واوزرنه ختام مسکله
مهر اولوب ارباب عرفان واصحاب بیاندن ذي القدر الجلي والشان العلي بر جنبنک النه
ویرلدي عروة توصل وقدم توسل اولسون اچون هدایاء عجیبه بیحد وعطایاء غریبه
بي عدله حضرت سعد الملوک خدمتنه ارسال اولندي القصه اول رسول سخن دان کالبرق
الخاطف والریاح العاصف بر آز مدت ده حضور سعد الملوکه ایردي ولب ادبله زمین
خدمته بوسه ویردي بعد عرض الهدایا وتبلیغ التحایا اوجمال فرخنده فالي یعني اول نامه
عز واقبالي سعد الملوکک قدمنده باش اوروب اوکنه قودي ودعا دهانن کشاده قلوب بو وزن
مدحت شاهی اوقودي لمؤلفه خسروا از فیض جودت بحر سایل در یتیم وصف درازنا ب
تیغت مهر لرزان مه سقیم در مقام پادشاهي تا الی یوم القیام باش با عدل وسخا وعزت ودولت
مقیم بعده مضمون نامه میموندکي اجمالي مقالي واختلاف احوالي تفصیل ایدوب ملک داد
بخش وعدو بند وکشانک حضرتنه اولان رای جهان آرایي تصویر وتقریر ایلدي واولکه خدمت
رسالتي ایدي ابتداسندن انتهایه دک اداء ملیح وبیان فصیح ایله سویلدي پس سعد الملوک
کامیاب دخي اول کتاب عالي الجنابي هزار رغبت وتعظیم وتکریم ایله الندوب فتح ایلدي نذکور
بو محضره حسنا وبر عروس زیبا درکه صباحت لوحه چهرهسي صباح عید سعید کبي مطلع انوار
سعادت اولوب قدر برتابانه حیرت فترتدن انکسار ایر کورمش وانارت شمسه چهرهسي
فروغ آفتاب عالم تاب کبي منبع آثار سیادت اولوب روز فرو زانه خجلت بخلتدن اصفرار ویرمش
مراد مسکین نهادله ابرولري وسمه لنمش نشاخط غبار له دیده لري سرمه لنمش زیور خطوط
نقطه له عارض کلکوني پرخط وخال وکلکونه لطافت خوني برله رخساره حیرت فزوني کارنامه

اهل خیال تلالو بدجواهر زواهر عبارات ایله * وفراید غرر استعارات ایله کوش وکردنی بسته * وخلل ظرایف لطا
ایله وحلل شرایف معارفله سرتاپا آراسته وپیراسته **بیت** برین لطافت وخوبی کسی نیاراید
حلهای عبارت عروس معنی را * مکر ذو القرنین قلم خضر قدم مسیحا دم ایدی که ظلمات دواتدن *
عیشه چشمه سار حیات انس یا خیطهٔ مقدسه براتدن محرم نفخهٔ روح القدس اولمش **قطعه**
کرده رقاصی چو باد صبح در صحرای نور * کرده غواصی چو در ذلیل در دریای تیر * از حریر دلنوازش
برده عقل ارغنون دل * وز صریر سحر سازش کشته حیران ماه وتیر * چونکم اول دلپذیر صنعت یعنی اول
مکتوب حشمت نطاقندن مقطعندک نظر قلندی * مضمون میمونی فحوای همایوننده هر نه که
اشارت واشتری بلندی حسن قبول ایله تقبل دست مشاوریله تمهل کوستردی * رسوله خلعت تشریف
ویریلوب دار الضیافهٔ سلطانیدن نزول نعم وموایدکرمله نزول امر ایلدی * تا که خطاب مستطابله

اول کتابه مستکینه جواب صواب یازله **مشاورت کردن سعد الملوک بر ارکان مملکت**
واعیان دولت خود وارسال کردن از حکماء هفت اقلیم پیش ملک دادبخش کریم

پس حضرت سعد الملوک وزیر مشتری * واصف صاحب تدبیری نظام الملکی که عاقل ولبیب
وفاضل ادیب وحسیب ونسیب ایدی دعوت ایدوب امر ایلدی که شهرک علماء نامدار وفضلای
تقوی وشعاری وامراء صاحب افکارنی * وادباء ذوی الافتخارنی * اکر مسافر در واکر مجاور اکر
اهل فراغ وکر تاجر در بارکاه سلطانی ودیوان خاقانیده جمع ایدوب * ملک دادبخشک اشارت
والتماسی بابنده اتحاد آرا واتحاد فکر عزم ایلیوب * مکتوب شریفنه ونامهٔ منیفنه جواب بهجت
انکیز وکتاب مسرت آمیز یازه لر * نظام الملک دخی زمین خدمته لب تواضع ایله بوسه ویروب همان
قدم طلب اوزره قیام کوستروب علی طریق الاهتمام سعی تام * وجد تمام وملاطفت بار عام برله *
علماء اطراف وفضلاء اشرافی بر مجلس مکرم * وبر محفل محترم ترتیب ایتدی که صحن ارم آندن بهجت
وخرم وزینت کرم اوکرنسه روا **بیت** چه مجلس چون بهشت عدن پر نور * چه محفل چون
جمال حور محبوب * سعد الملک ستوده خصالی دخی ارباب فضل وکمالک هر برینه استحقاق ولیاقتلری
موجبنجه اکرام واقبال واعزاز واجلال کوستروب * ملک دادبخشک نامه سینی وحیواناتک هنکامه
عرض ایلدی * واندیمه هر بریکوزک ضمیر الهام پذیری که خورشید نظیر ظهور کتوروب زلال مقال

غبار کلاهی چشم مقصوددن * وآیینهٔ مراددن شسته ورفته قلنسون * **لمؤلفه**

نه یرده ایسه آرا اتفاقی	کوکلدن کوتره وهمک نفاقی
قلوب اهلینه عالم کون کبی در	تواریخ سلاطین دون کبی در
نه کم دیرلرسه مقبول جهاندر	بیانی هر برینک بر عیاندر

پس اول قوم کرام امر سلطانیه جان ودلدن احترام ایدوب * ودهان برابر ایدوب * دیدیلر که توفیق
ارادت خالق بیچون * ومیامن دولت شهریار ربع مسکون برله * عالم کون وفساده * وجهان ابداع
واختراع نهاده * اعراض ظاهره بیله قایم اولدوغنجه * سلطنت دولت دوجهانی * واقبال وسعادت
کامرانی * ذات شریف سلطانی * وجناب منیف خاقانی برله قیام ایلیه * وصورت هیولا میاننده
پیوند ایله ولفظ ومعنی مابیننده علاقه قایم اولدوغنجه * طوایف انس وجان وقبایل کون
ومکان درکاه جهان پناه شاهیه * وبارکاه فلک اشتباه پادشاهیه ملازم **لمؤلفه** فلکلر
دوندوکجه شهریار اول * زمین دردوکجه سلطان دیار اول * وعوالم نجوم افلاک ومعانی
وباد وآب وخاک ایجنده فاعلیت وقابلیت * وماده وغایه جهتندن تاثیر وتاثر قرار بولدوقجه
واصناف جهان کشایش نظام وانتظام زمان دوامی برله ارتباط * فاعل وقابلی والتیام صوری
ومادی وغایی اتمکدن خالی اولمیه **بیت** ز دادت جهان یکسر آباد باد * دل زیردستان
زتو شاد باد * اکرچه طوایف وحوش وطیور وقبایل مار ومور انسان فلکی القدر * وآدم
ملکی الصدر قصد معارضه * وعزم مناقضه ایتمه یی بحسب الظاهر عقلا معقول ونقلا مقبول
کورمز * کرفضل انسانی خورشید تابان کبی جلی وآسمان کبی علی در * واکه اشتباه یا غین غبار وتدن
عین عقلده سبل اولورسه ویا دمن حسددن دیدهٔ بصیرتده خلل واقع اولورسه کلور **بیت** چشم بد
اندیش که برکنده باد * عیب نماید هنرش در نظر * وشول اراذل که طریق اصلاح وسداددن مطرود
ومنزلت عقل ورشاددن دور دوردر * انلارک دعوا وشکوا اسنه التفات کوسترملک عرض سیادت
سلطنته وعنوان زیادت قدر وعزته مجلاددر * وخاطر آسودهٔ سلطانی ضمیر خرم نمای خاقانیه
ملال کرد ازدحام عوام * ولولهٔ حمام کبی همین قورو بانکی ودرد سردر * وافسانهٔ بی معنی وهنکامهٔ
شور وشردر **لمؤلفه** چه خوش کفت این را مرد باهوش * زجان ودل بباید کرد تن کوش

زنتیر یالک ازارازل برحذر باش ❁ رذست اهل دولت نهرکن نوش ❁ خصوصا التغافل عن بعض
الامور تغافل والتكاسل فی بعض الاسباب تكایش ❁ قضیه مسلمه در ❁ اماجون رای جهان آرای
ملک دادبخش که مصلحت وحمتدن خالی فهم اولنمز ❁ اگر موافقت ومرافقت ایلمك خصوصا ما بین
ده بوقدر اخوت وار مقتضای تتمت فتوت ومروت ❁ ومبتنای محبت ومؤدتدن در فلا
بو خصوصه اقدام وبو بابده اهتمام اولی والحری کوریندی ❁ وازمان قاصر ❁ وطبایع خاسر
وارد اولان معلو بنیتی دفع وظن مهروبنیتی دفع ایچون ❁ غیرت وحمیت ❁ وازاله تتمت اتمك
واجب ولازم در که ❁ اتقوا عن مواقع التهم ❁ واعملوا بذرایع الهمم ❁ بحمد الله والمنه بعنایت یزدانی
وهدایت سبحانی ❁ وعین معدلت سلطانی ❁ ولطیف مکومت خاقانی ❁ اقالیم سبعه نك علماء نامدار
وربع مسكونك حكماء حكمت شعاری ❁ پای تخت شهریارده باش اوروب خاك درگاه جهان دارایه
یوزلر سوروب ❁ مقام خدمتده روز وشب واهتمام عبودیتده لیل ونهار فلك وار دایملر ❁ بو بارگاه
حاجبلرینه هر بار اشارت که واقع اولور ❁ دیملری اودر ❁ متمرطوترلر ❁ واشبو درگاهك صدور ندن
هر فرمان که صدور بولور ❁ جان ودل اوستنده یركوستورر **قطعه** كف كریم توبحریست در افاضهٔ جود
کرجز بساحل تسلیم نیست پایانش ❁ شعاع تیغ تو برقیست در دیار عدو ❁ کر جز اهل بنود قطرهای بارانش
اکر بو استانه سعادت آشیانه دن وسرر سیادت نشانه دن برادنی اشارت بویرله ❁ سرجمله
قدم عزیمت اوزرنه عتبه علیه ملك دادبخشده جمع اولالن حیوانات ❁ فمنهم من یمشی علی بطنه
ومنهم من یمشی علی رجلین ومنهم من یمشی علی اربع ❁ مقابله ومحاوره ومرافعه ومناظره ایدوب آغزلرینك
دادینی ویروب تعرض بنی آدمدن دللرندن کسه لر ❁ ذکونش کبی دلایل عقلی وبراهین نقلی ایراد ایدوب
فلک کبی یوزلری یره بصه لر حضرت سعد الملوك دخی انلری رای منیرلرینه اوزنر ❁ وحسن تدبیرلو
تحسین ایدوب بیری اثلیمدن بری حکیم ذو فنون ❁ دیری علیم رهنمون احضار ایدوب بولیراغن
کوردیلر ❁ وعازم درگاه ملك دادبخش اولوب ❁ هزار کروه شکوه وغلبه ابنوهله طرف شهر جم آباده
یوز اوردیلر ❁ اگر عنایت باری یاری قله ❁ واهل دللرنده عایله مددکاری اوله ❁ مناظره ومحاوره نزوجیله
اولورمش استماع ایدهلر **ابتداء مناظرات وآغاز محاضرات درمیان مباحثه شتر
پرسوز وساز باحکیم حجاز** بسم الله الرحمن الرحیم ❁ وكلا نقص علیك من انباء الرسل

مناسبت به فوادك مثنوی

کیروا اولوب منور بونه ایوان ❁ فلك سلطانی ایتدی عزم دیوان
سحر اوردی مسیح آیین نفسلر ❁ کتوردی خواب نوشیر بوالهوسلر
یاتورکن جمله عالم مست ومدهوش ❁ بوده مزدن قلوب دریالری جوش
ایروب سس لر زمیندن بر چرخه طوتدی ❁ فلك طاسی دهل وش کم کم اوتدی
دیرلدی درگه سلطانه قوللر ❁ یوزن خاك ایتدی عزم اهلنه یوللر

ملك دادبخش دخی مقدما عملکتده اولان شیخ الاسلام ❁ وسایر ذوی القدر والاحترام ❁ یعنی
اعیان ملتی ❁ وارکان دولتی ❁ وولات آکانی ❁ وقضاة اطرافی ❁ والحاصل عملکتده اولان
سادات واشرافی جمع اولوب شویله که ❁ رسوم سلاطین جهان ❁ وخواقین زماندر ❁ ترتیب
دیوان سلیمان ❁ وترحیب میدان جهانبانی ایلدی ❁ وكندو بی نوشاهی ❁ وكن پادشاهی برله تاج
کیانی برسر ❁ وخلعت نوشیروانی دربر قلوب ❁ معدلت سریرنه وحکومت تختنه چیقوب اوتوردی
قوم حاجته بار عام ❁ واهل شکایته اجازت تام ویروب ❁ پرده وحشتی ❁ وحجاب دهشتی عرض حاله
وبسط مقاله ایدوب اورتادن کوتردی ❁ سادات وعلماء ❁ واشراف وفضلا ❁ مهر ومه کبی زرین
وسیمین کرسی وصندلیلرده ❁ آرام وقرار ایدوب مجلسه نور شوکت وسلوت ویردیلر ❁ وزیر نصفت
شعار مرحمت دثار دخی مقام خدمتده ❁ وموقف عبودیتده ❁ بند وار الن قوشوروب ❁ شرمندن کردن
سرافکنده ایدوب ایاغن طوردی **لمؤلفه** انس وجنه طوردی بردیوان کرده ❁ کورمشدی
سیمین ایلدن ماه مهر ❁ پس خوب آهنك ❁ وخوش نتك ❁ وصاحب فرهنك سرهنكلر نیدرنك پر یو
ندا ایلدیلر که ❁ روزکار وروزکاردن ❁ وچرخ غداردن ❁ هر کیمك که فریاد ونكایتی وداد وشكایتی
وار در سویلسون ❁ وپادشاه معدلت جناب ❁ وشهریار حکومت نصاب یاننده حاجت ومرادی
وفكر عنادی وار در عرضه ایلسون ❁ الیوم تجزون بما كنتم تعملون ❁ وقتی که انده حاضر وبو خصوصه
ناظر اولنلر بو ندای بشارت غای کوش ایتدیلر ❁ سرجمله ساکن وخموش ومست ومدهوش ایکن
دریالر جوش وخروش ایتدیلر ❁ هر طرفدن ماننده بحر عمان ❁ ومثال نهر روان ❁ موج موج وفوج
فوج طوایف بنی آدمدن ❁ وخلایق عالمدن اقوب کلدی ❁ القصه سراسر اصحاب حضور

دارباب نفوس اول آدم پرسوردي استماع ایدیجك كطوایف البعث والنشور یعني انس وجن
ووحوش وطیور وقبایل بهایم وسوایم ومار وموز وسباع مختلفة الطباع واصناف پرنده
وانواع چرنده هر بیكادن اوچوب اوچوب وبري برینی چوب اول مجلس حكم وحكومتده ومحفل معدلته
جمع اولدي كي شكایت یوزندن لسان دوكبي اصغای فصل حكومت ایچون سمع اولدي شترهایم كه
رسول بهایم وسردار قوم وقوایمدن همین بی تحمل وتمل عون رحمانه توكل ولطف سبحانه توسل كوستروب
ایلرو یوریدي دود آه تظلمدن ودخان ماده تالمدن سحاب ظلمت ناب كبي دوخ چرخ پرتابی وصفحه
جمالی آفتابی بوریدي لمؤلفه بالتضمین دود دلش وقت سر از جگر آتشین چون نفس جبرئیل ازگلوی
اهرمن پادشاه مكرمت كیش ومعدلت اندیش كوردي كه قرشودن برهیكل جبال وبرشكل سحاب مثال
دركر كویا وتري الجبال تحسبها جامدة وهي تمر مر السحاب اول شانده منزلدن لمؤلفه باشنده
طیلسانی كوفیانه ردایی كردننده صوفیانه عاشق نهاد وبجدل مستانه جمال وخوش شمایل حلیم
بردبار وسلیم وقار بیت ریاضت موهبت زاهد شعاري قناعت كرده ازكلش برجاري قطع منازل
وطی مراحل نهر وعالم نورد وراه جهان كرد كبي سویله تیز رود فلك دور در كه كویا دست وپایی
همنان شمال وصبادر وهمانا روانی هم رضیع نسیم صفادر مثنوي اتشن ابه كن بادرفتار
بوقشن آتشین عزم سبكبار طوتوب چوكانله میدان قلسه تازي ایدر كرد ونله صانكم كوي بازي
طوتقلري پرچین دیباجه وطبانلري تركي برنماجه بكزر قطعه كشتی دریای خاك لنكر ثبات الصواك?
در جبل ودر مغاك خار وخور وخار كن تافته وبافته كیسوی ودنبال او اوبحر برخطادر زی سون
سكن بدننك موی غزعزی صانكه اوتار زدر دهننك موی معنبري كویا مسك ازفردر لمؤلفه

عرق روغن آملغین سرحلبه تن — چیغیوب صابون لوبردر اول دهن
مهر وعمه وش بكزنلو لكر دون بدن — اوتلمشدر پنبه زار صحدن

دیتی كه اول پادشاه عادل وشهنشاه قوي دل شتر بالوبالنی وشكل وشمایل وجمالنی سیر وعبرت
ایلدي همان دم دونوب آصف منصفك یوزینه نظر ایلدي وزیر دعای شاهي وثنای پادشاهي
ایدوب آیتدي بو پیكر فلك مخضر وهیكل ملك منظر كم كردن وكوشي تبرغایعدن ورسول سلطان بهایم
وپیغامبر قوم سوایمدر پس شتر دخي هزار شور وشغب وشوق وطرب له زانوي ادب اوزرنه

اولوب وپادشاه عالم پناه اوكنده یره یوز اوروب حمد خالق جهان وشكر رازق انس وجان
برله سر آغاز ودرون دلدن اظهار سوز وكداز ایدوب اعلام درد ودنیا زایلیوب لمؤلفه

حمد اكه كه بو قدر حكمنده جود — بولمدي اول اهل خرد كمنیده غور
بی مماثل وار كتاب فضلنه — بي معادل وار جناب عدلنه
سكه عدلي تغیردن مصون — خطبه ملكي تصوردن برون
رایت عدلی جهانه رفع ایچون — دهردن ظلمك ظلامن دفع ایچون
ایلدي آفاقه ارسال رسل — قلدي عقل اهلینه اهدای سبل
ویرمك ایچون خلقه نظم انتظام — اندي شهلر زمره سن قایم مقام
سن سن اول قوم كوینك مهتري — اول جهان طوردقجه خلقك مهتري

عهد مدید وروزكار بعیددركه ذریات ادم كه عنوان نامه سیرتلري وكان الانسان ظلوما
جهولا دیباجه سیرتلري ان الانسان لظلوم كفار بزوم اوزرمزه والحلم اولوب ظلم و
بیداددن دقیقه وجور وعناددن رقیقه فوت اتمزلر اباء كرام واجداد عظاممز كه انلرك
ذریتندن بزلري چاك وتكلیف مالایطاقلرنه تحمل ایتمیوب هلاك اولپدر بیت شدجهان
ازاشك مادریا وجي ترسم شود غرق از بار دل ذورق كردون دون هر زمانم كاه چوب نجیداد له
سربیا مالمزي اطبال اهل حرب قتال كبي كوپ كوپ ضرب ایدرلر وكاه تازیانه بلا نهاد له تن
خسته جانمزي ابدان قوم جرم وظلام كبي طاوم طاوم قلورلر قطار روزكار كبي لیل ونهار بري
برنه اولایوب وحبایل بلا وسایر محنت ادباري بوینمزه قات قات طولایوب راه محنته وسفر
مشقته سودكلو سوررلركه نه كیجه لرده تن فرسوده مز برلحظه اسوده اولور ونه كوندزلرده
جان ناتوانمز بر ساعت غنوده اولور اللرندن ویردكلري قوتمز وغدای لا یموتمز یا برایكي اوچ
شعیردر ویا بر یوم ورق دكلو خمیردن بشتمز بار محنتلري وحمل مشقتلري آلتنده ریش وار وداغ
مكس شكار اولمشدر بیت پایم چوسوده شد بر هت بعدارین چو اشك غلطم نجون خاك بي جت
وجوي تو دبو جمله دن صكرم كوش وكردنمز واطراف بدنمز غم آهنك زنكلردن وانواع زلكلر
اصوب مسخركان سوق وبازار كبي شهر شهر وار ودیار دیار ایدرلر بیت شرح ایلسم مقالمی كوش ایلسه فلك

چشم کواکب اقترن لیل و نهار لعل ساله‌اغیم غم باران صفت کوزیاشلرن یاغدرسق ذرّه قدر اظهار مهر و محبت ایلمزلر در روز شب آتش المدن شمع وش یانسق و یاقلسق تاثر و رقت و مرحمت کوستروب

بیت بار قیب بخت دل نرم کوان کردن حسود ؛ چون ادین سوهان نیفتد رخنه در پولاد او ؛

بلنک بو دکلو استحقاقی و بو قدر استعدادی کیمدن استطاعت قله ایدرلر بیت مبین حقیر گدایان عشق را کاین قوم ؛ شهان بی کمر و خسروان بی کله‌اند ؛ والحاصل فوقیت و فضیلتلری نیچه حجت و برهانله و نه دلیل بیانله روزگارده ثابت اولمشدر اگر مجرد قوت و شوکت برله ایسه لمولفه ما نیز بدین غمد شکوهی داریم ؛ شک دکلدر که زور بازوده و سنک ترازوده بنخود انلردن هزار مرتبه افزونتر و صد هزار درجه غالب و متنور آوردر بزدخی من بعد اظهار قدرت و قوت و اعلان مکنت و شوکت ایدلوم بیت فیض روح القدس ار باز مدد فرماید ؛ دیگران هم بکنند آنچه مسیحا میکرد ؛ و گر قدر علو و فضل جلیلی لری من حیث فضایل ذات و من حیث الشمایل صفات ایسه برهان عقلی و دلیل نقلی برله نسبت اولمقدر تا که عرق خصومت منقطع و امر حکومت مبلغ اوله اول طایفه بیایم دخی آنلرك تند خویی و بدکویی و درشت رویی لغله غنمت ایدوب بو بیتی ورد زبان ایتمکدن خلاص اوله‌لر

بیت کر کار دل مسکین با کافر چینی افتد ؛ به زانکه بر بر خوی بی رحم چنین افتد ؛

چون طایفهٔ مردان شتر چیراندن بو بیانی و مطالبهٔ دلیل و برهانی کوش ایتدلر اول یوزدن که حمیت انسانی و غیرت حکم رایی دن جانه دولدن خروش ایتدیلر تجلد و تهور و تنفر و تکبر کوستروب شترك اوزرنه چاغردیلر آصف منصف ایلرو واروب ایتدی های یاران مجلس شاهانه محکمهٔ عدل و داد و مجمع ارشاد و سداددر معرکهٔ حرب و قتال و مصطبهٔ جنک و جدال دکلدر کلا یحتاج الصباح الی المصباح هر سخن که سویلیور میزان عقله سنجیده کورکدر کوکلدن آندن رنجیده اولمیه و قسطاس فکرتن طارتلق یکرکدر که صکره نقصانکر ظهور ایلمیه ع منزلتها یابدار دانکسی مقدار جود ؛ ولا تجادلوا اهل الکتاب الا بالتی ؛ خصوصا بنجه علماء کرام و فضلاء عظام حضرتن که هر بری احکام فتوادهٔ نعمان و شافعی و احکام تقوادهٔ قرطبی و یافعی در هر خطاب که اولنور بر قانون و ادب و هر جواب که ویریلور پاکیزه و مهذب کرکدر که تا کسته کبی ذلت شماتت حمایتی متعسردر و تیرجسته کبی عثرت مقالتلک اتالیتی متعذردر بیت زبان هر زمان

تحجانی دولت ؛ نکهداری ادبی مشکلت پادشاه معدلت جناب خود همه فعلك بخراسن و شهنشاه مکرمت نصاب خود هر قولك سزاسن ویرد مکرم حکیم جهان اول اراده حاضر و بو رایه ناظر ایدی همان ساعت رسم عرب برله لسان و قانون و ادب و وزن بیانه کلوب ایتدی لمولفه

توسلت بالله نعم المعین ‌ ‌ له الحمد و المجد فی کل حین
ویرب آدمه تاج عزتله قدر ‌ ‌ خلافت سریرنده کوستردی صدر
اودرب مصطفی نوری آلتنده تاب ‌ ‌ فلکلر سجود ایتدی بی ارتیاب
ویرب نسل پاکینه قدر و شرف ‌ ‌ کین انبیا ایتدی کیمین خلف
جبینی قیلدی کزین انام ‌ ‌ علیه الصلوة علیه السلام
قودی خلقه قانون شرعی که تا ‌ ‌ سلاطین آفاق صیغ طوتا
اگر طوته بو راه شاه جهان ‌ ‌ اوله رخش دولت ایدیر ران

شترها عدنیکا اشارت ایدوب ایتدی که هذا الحیوان مرسل من قبایل بهیمة الانعام و الدواب ذو القرون و الاذناب یعنی بو حیوانکه بر نیجه شکم پرور و مبتلای دار البقردر بر طایفه طرفندن کلوب فنی آدمله و اول قوم مکرمدن فضیلتلری و علو رتبتلری بابنده طلب برهان و استعلام حجت و بیان ایتدوکی عجبدن عجب و اظهار عجب و استکبارلرینر و اعلان حمق و استدبارلرنه سبب در قطعه

زبان در دهان ای خردمند چیست ‌ ‌ کلید در گنج صاحب هنر
چو در بسته باشد چه داند کسی ‌ ‌ که جوهر فروشست یا پیله ور

زیرا انسانك جمله حیوان اوزرنه فضل و رجحانی ابتداء خلقت طوایف عالم و آغاز خلقت شریف آدمدن برو ماهتاب کبی عیان و آفتاب کبی تابان اولمشدر بو خصوصده اشتباه و طلب شاهد کواه محض سفاهت و فرط بلاهتدر بونك نیر براهین عقلیه و نیر دلایل نقلیه احتیاجی و آردغ کون کبی روشن و کلی حالمزای مه سکا ؛ اشتر ایتدی محل خلاف و مجادله ده دعوا بداهت خلاف معقولدر و موضع نزاع و مقابلده ادا بداهت غیر مقبول مقرردر که حاکم عادل و عالم عامل حضوریندن بی شاهد حجت و بلا خلف و بلیته مخاصم و مرافعه مردوددر و منکر که البینة للمدعی و الیمین علی من انکر ؛ حکیم ایتدی نزاع و جدالکز معاندت و مکابره در شتر ایتدی جواب و مقالکز عین

مصادره‌دن البته دلیل شافی و برهانی کافی در حکیم ایتدی بیت منکر انوار واردات عارفان
بنود قبول کافر از معجزات انبیا کی باورست شتر ایتدی ولی بیت بوی دوریشان نداری
خر قرشمین حسود چند پیچی پیك درنافه کز مشك ازفرست الحق خصمهٔ الزام سفطه یله
و مریء بر لجام مغلطه اولمن اکر حجت و برهانك وار کتور والاقتراع و صداعی اوزاتدن کوتور
حکیم ایتدی ای بی خرد بوامرك حجتی فلك الاساس در واثجم مثال بحروبی قیاسدر شتر ایتدی
الذ الکلام اوجزه واحسن المقال اعجزه اولکه مختصر مفید و معتبر سدیددر بیان ایله حکیم ایتدی
برهان صحیح و دلیل فصیح بو خصوصده نطق صریح و بیان فصیح درکه اعلان کلمهٔ طیبهٔ توحید
واظهار شکر و ثناء ذات وحید واحکام وعد و وعید وامر و نهی و تشدید و تمهید بر جمله کامنو طدر
و تدریس فرایض و تحقیق علوم و تاسیس قواعد و تدقیق فهوم بونکله مربوطدر بیت امانات
الهی دان سخن در مخزن دانش کند رد و دیعت هر کسی بر حسب فرمانش نته کم مخدوم نامی حضرت
مولانا جامی قدس سره تحفة الاحرار نام کتابنده فضیلت سخن بابنده دیمشدر مثنوی

پیشترین نغمهٔ باغ کهن / هست نسیم چمن آرای کن
صبحدم آن نغمه چو برخاستست / خشك و تر این چمن آراستست
نیست سخن پرده کش لازها / زنده کن مرده آوازها
نغمه چنین کردستان ترای / مرده بود بی سخن جانفزای
چون سخن تار شود سازاو / جان بحریفان دهد آوازاو
هرکه نفس راکند اثبات جان / جز سخن خوش نبود جان آن
هست نفس قالب و جانش سخن / این نفس زنده دلان کوش کن
کرچه سخن هست کرمها بباد / در کهرش بین کرم صد کشاد
هر کرم از وی کهری بلکه به / بسته دران کوهر دیکر کره
حرفی اکر زیر شود یا زبر / نیست کرم پیش خرد خرکهر

علی الخصوص کلمات پر نکات منتظمهٔ بلغا نظم دررغردن ازهیدر و عبارات با استعارات
منطقهٔ فصحا عقد لالی و کهردن ابهادر هر بیلکی کردن غزالی تماینده تلاده ثمین و مانند شاخ

حاله تزیین ددبلی هر سوزکه ابدار و تابدار اوله آب زلالدن شیرین و سحر حلالدن رنکین
اولور شویله کم وصفنده دمشلردر و بیستان ملاحتدن شکرلر یمشلردر بیت نظمی چو
نظم پروین نثری چو نثر نثره خطی چو خط خوبان شعری چو شعر شعری والحاصل هوم فصیح
اللسان و طایفهٔ ملیح البیاندر فراح وعرز و مدایح ایله قلوب عالی و نفوس خرمی جذب
ایدرلر و جزالت لفظ و غرابت معنا ایله لطف مطلع و حسن مقطع برله زینت تازه و لطف
بی اندازه ویرب کاینات صفا و طرب و شور و شغب بخشلر نته کم خورشید شامی
جناب شیخ نظامی نور الله مرقده کتاب مخزن الاسرارنده فضایل کلام موزونك کفتارنده
بیوردر مثنوی تا فیه سنجان که بر کشنده کنج دو عالم بسخن در کشنده خاصه کلیدی که در
کنج راست زیر زبان مرد سخن سنج راست بلبل عرشند سخن پروران بازچه مانند بر این دیکران
پس ان من البیان لسحرا و ان من الشعر لحکمة مقتضاسنجه انواع مقالات فصاحتده و اقسام
خیالات ملاحتده شولقدر تعبیهٔ لطافت واولدکلو تعمیهٔ ظرافت قلورلرکه ملایك
صاحب رایکه حیرت ویررلر بیت حسن بیان آیت تفضیل ماست کون مکان آیت تفصیل
ماست شتر ایتدی اکر نطق و مقالدن مقصود شول کلامسه کرترجمان کیفیت احوال
و کاشف مستورات ما فی البال اوله و مخاطبه آنکله فاین و مستمعه اولجهتدن عاید
اوله شك یوقدرکه بو قضیه ده سزکله برابز بلکه نظام و انتظام یوزندن سزدن افزونتر
حق سبحانه و تعالی کلام قدیمنده و بناء فرقان عظیمنده بیوردیکه قالت نملة یا ایها النمل
ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم سلیمان و جنوده و فرقان کریمنده بر محلده دخی جاسوس
ممالك عالم و پیك نبی صاحب خاتم هدهدك حقنده بیوردیکه و قال احطت بما لم تحط به
وجئتك من سبأ بنبأ یقین اکر بونلرك نطقی محقق و مقالی مصدق اولمسه آیت صریح
و علمنا منطق الطیر بجه صحیح اولوردی و کرنطق تکلم سزه مخصوص اولیدی حکم منصوص
انطقنا الله الذی انطق کل شیء نجه راست کلوردی آخر منطق الطیر شیخ عطار
روح الله روحه الملك الغفار بونلرك کفتاری و مقالاتك اسراری بیاننده در بیت

جمله مرغان ترك كرده جيك جيك ❀ با سليمان كشته افصح من اخيك ❀ ومثنوي معنوي
مولوي ده نور الله قبر قائلها وغفر الله وزر حاملها بويله مسطوردر كه ع جمله در تسبيح
ودر تقديس حق لا ينام ❀ وان من شيء الا يسبح بحمده ولكن لا يفقهون تسبيحهم بو خصوصه
برهان قاطع دكلمي در ❀ وسخرنا مع داود الجبال يسبحن والطير بو مدعايه دليل ساطع دكلمدر
اكر دينن حقيقتله نظر ايدرسن جميع انسان وحيواناتي ❀ وجمله نباتات وجماداتي بو قضيه ده
ابناز واشبو قصه ده هم آوازهم آواز وهمساز بولورسن علي الانصاف بو اشتراكه دليل ❀ انا
عرضنا الامانة علي السموات والارض والجبال فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان
انه كان ظلوما جهولا ❀ يتمزمي وبو مطلوبه سبيل ❀ له ما في السموات والارض كل له قانتون
ومولانا ء المرنبون رحمه الله الملك الغفور سلسلة الذهب نام رساله سنده جميع جماداتك بيان
نطقي مقاله سنده دمشدر مثنوي مرتضي كفت يا رسول خدا ❀ رفتم از مكه جانب صحرا ❀
هيچ سنك ودرخت نامد پيش ❀ كه نكفتش سلام بحكم وبيش ❀ ابن مسعود كفت وقت طعام ❀
مي شنيدم از طعام كلام ❀ بزبان فصيح ولفظ صريح ❀ خوش همي كفت بهر حق تسبيح ❀ اكثر
حيواناتك خود مقالي مسموع ❀ وقيل وقالي مطبوع در ❀ غايت ما في الباب سز انلرك لسانن
بلمزسز انلر سزك بيانكوز بلمز ❀ بلي طوايف قبايلك اكثري بر برينك زبانني فهم قلمز رومي
لر عربي لغاتي ❀ وعربلر رومي عباراتي بلمسه لر عجب دكل لمولفه اي بسا كس كه در زبان خود
فصاحت كسترست ❀ چو نه زبان ديكر ايد ابكم عجز آورست ❀ مشرق قومي مغرب قوميله هم
زبان اولمسه مستغرب دكلدر بيت هر كسي عالميست از حكمت ❀ واندرو صد هزار بند وكشاد
پس هندي وحجازي ❀ وپارسي وتازي ❀ وتركي ورازي ❀ ما بينلرنده اولن اختلاف السنه
سبب استعلام اولور ❀ نه موجب عدم منطق كلام ❀ البته هر جنس جويك بر كفت وكويي
وهر كفت وكويك بر جست وجويي اولور ❀ مع هذا ❀ اول بحث كه سوق مرام ❀ وفضل كلامدن
تحفه دن ايراد اتدوك تحفه مقالندركه كلامك سياقيني كوربسياقندن غفلت در
زيرا اول مقالنك اخري بو در كه مثنوي نيست سخن بسته اين صوت وحرف ❀ مرغ سخن

دني

نواي شكرف ❀ هر چه قفس ستري ازان در دلست ❀ معني نو كرد وازان حاصلست ❀ پيش سخن دان
سخنست اين همه ❀ جان سخن را چو تنست اين همه ❀ لاجرم انان كه زكار اكهند ❀ كفت جهان را كلمات
الله انند ❀ زانكه بر اين منته عيبا ز درون ❀ ميدهد اسرار نهاني برون ❀ قل كل يعمل علي شاكلته
والسلام ❀ حكيم ايتدي اي بخبر سن آيات بيناتك رموزاتندن غافلسن ❀ وهتشابهاتك
محروراتندن راجل وجاهلسن ❀ تنزيل رب جليلدن ايراد ❀ وبرهان دليل راسخون في العلم طيفه و
سيدر ❀ نه سبيل هر ذليل وعليل ❀ كلام ربانيده ❀ ونص سبحانيده ❀ نطق حيوانيدن مراد لسان حالدر
نه زبان قال ❀ فماذا بعد الحق الا الضلال ❀ واول كه احاديث مرويه در ❀ عن المرتضي وابن مسعود
رضي الله عنهما الملك الودود ❀ جماداتك وعدم نطقك برهانيدر ❀ وابكملرينك بيانيدر ❀ زيرا
انلردن نطقك ظهوري ❀ وكلامك حضوري خارق عاده در ❀ واظهار قدرت اهل السعاده در ❀
اكر انلرده نطق اولسه معجزه وكرامت واعدام اوزرنه حجت اولمزدي ❀ شتر ايتدي هاي دهندن خبط
وغلط ايتدوك ❀ وسهو وسقط سويلدك ❀ نه روادركه اولامغلط برهان شكل ❀ وما يعلم تاويله الا الله
در غفلت ايتدوك ❀ وباب تاويلك كندو هواكه تابع اولوب طريق ضلالته كتدوك ❀ اكر راسخين في
العلمدن ايسك تل امنا ❀ وكر نسل آدمدن ايسك ايت ❀ ربنا ظلمنا ❀ كه مقالات حيوانات جمله
ممكناتدن اولوب في نفسها غير محالدر ❀ پس انك حقنده اولن نصوص محكماتي وايات بيناتي بلا معارضه
براهين عقلي ❀ وبحمنا قضيه دلايل نقلي ❀ تاويللر ايله تبديل عين وبالدر ❀ وتوجيه بي وجيه محض ضلالدر
واحاديث مرويه موجبنجه اولن اعجاز ❀ والزام وخصم اسكات ❀ والخام جماداتك لطف تكلمندندر
دكلدر ❀ بلكه اسماع واستماعندن ❀ وصيت وصدا ارينك ارتفاعندندر ❀ ولئن سلم كه مقالات
حيوانات حالي اولنه قالي ❀ وقتي كه انكله ديخي تفهيم مراد ❀ وتعليم ما في الفواد اوله برابردر ❀ مالي بلكه
لسان حالك فضيلتي جلي ❀ ومرتبه ومزيتي عليدر ❀ حديث نبوي بوكه ناطقدر ❀ وكلام مصطفوي
شاهدر كه ❀ من صمت نجا ومن سكت سلم ❀ وبو اجلدن دمشلردر كه ❀ البلاء موكل بالمنطق ❀
وعارفلر بو رمشلردر كه ❀ لسان الحال انطق من لسان المقال ❀ ديوان احسانكه جميع محامدي شاملدر
چون علمكت دلدت سرحد زبانه ايرشه باطلدر ❀ مكثار القول ولنلر پيرايه صمتك تحليه سندن
عاطلدر ❀ وموفور الكلام اولنلر رشعه سكوتك تحليه سندن غافلدر ❀ وقول حكما دركه ❀

ان كلام من فضة فالصمت من ذهب • وحضرت عيسى دن صلى الله عليه وعلى نبينا منقولدركه العبادة
عشرة اجزاء تسعة منها في الصمت وواحد في الفرار من الناس خصوصا ظرفاء دوران وعرفاء جهان
ديمشلردركه **بيت** قوت ناطقه بهوش شود همچو حكيم • پرتو نور تجليش چو تابان كردد • ولسان حالك
فضل وشرفنه بودخي عين دالدركه چوق امور بر نوروا ولوركه لسان حال الله سويلنر • ومحادثه بالله تكلم
ايلنور • چونكيم عمله كلمن صاحبى انكله مأخوذ اولمز • زبان قال اله حكمى بوكه مخالفدر • واحكام شرع مبين
بوامر كاشفدر • اللسان صغير جرمه وكبير جرمه • خصوصا كه كلامك في الجمله اعتباري تقليلندندر
وحسن تقليلندهدر • والا تكثيري قدر قابله تكسيردر • وكثرت تعبيري صاحبنه سبب تغيير دركه الكلام
ما قل ودل • ومن كثر كلامه كثر خطاءه • ومن كثر خطاؤه قل حياؤه • فان الحياء من الايمان • ونعوذ بالله
من الطغيان **بيت** زبان دان بر عشق آمد كه هر كاموخت در رمزي • در هوش لوح محفوظست وخاموشت
برهانش • واما اولكه مقوله شعر وانشادر • انك دخي اكثري صاحبلرينك عيوبني افشادر كه اول رسمله
كفتارلرك يعني انشا واشعارك شعار ودثاري تار وپود خيال المحال انديشه دن • ورشته افكار دلفكار
ضلالت كيشدن طوقنمشدر • اول سبب دندر كه بازار قيل وقالده • وبيع من يريد الفاظ بي خيالدن خريدار
اولدوغك وبناي دنيانك چوغي كنسج العنكبوتدر • ونساج مناجلري • الشعراء يتبعهم الغاوون • الم
تر انهم في كل واد يهيمون • برله منقول ومنعوتدر • چونكيم انلرك بيان حاللري • وانهم يقولون برله معا
وشان مقاللري • يقولون بالسنتهم ما ليس في قلوبهم در • پس لم تقولون ما لا تفعلون برله معاتبلري در
بيت در قيامت نرسد شعر به فرياد كسي • كر سراسر سخنش حكمت يونان كردد • امعان نظر له دقت
اولنسه نجه نجه دروغ بروجواهر ويز واهم عرا اندروكك كلام موجه • ومقال مزخرف شبه كردار وخرمهره وار
بوقاح الفاظ سقيم ومموه ده • دبرايكي حرف عقيم وپر تبه در **بيت** در شعر مپيچ ودر فن او • چون اكذب اوست
احسن او • والحاصل اول طايفه نك شكرين اشعاري • بلبل وطوطي كبي كندولري اسير قفص بلا تلون
والعاب كفتاري • كرم ابريشم كبي وجودلرين كفن عنا اولور • عنكبوت كردار هر تار نظم اشعاركه نسج ايدنلر
زباب وار كندولري بيله وار دوب طوتولردي • وسخن بازلقدن كبروده روغ بخفر وغله ادتولردي • مع هذا
ابو طايفه نك اكثر كفتاري اكبر داري • مدحه لايق اولميانى • وقدحه مستحق اولينلري قدحدر • ولا فرق
وكذا لك تمدحدر • وخلاف واغاز نفخيدر • پس بونلر • فلا تزكوا انفسكم • نهيندن غافللردر

واحثوا في وجوه المداحين • التراب امرينه داخلدر • واولكه بونلرك بيانلري ايچنده كلمات
حكمت وعبارات وعبرتدر نهايت قلت وغايت ندرتده در • النادر كالمعدوم • ومن يخلو عنه غير
ملوم • حكيم ايتدي تفضيل بني آدمه دليل وسند لا يحصى در ولا يعد • اما نه فايده • وانلرك
ايرادندن نه عايده • كه كوهر مادرزاد ده اثبات عالمنا بدن ذره جه انادت يوقدر وشوره
زار بحث نهاده باران حيات نصابدن حبه جه نضارت يوقدر **بيت** نكته كفتن
پيش كر فهمان زحكمت بيكمان • جوهري چند از جواهر ريختن پيش خوست • شتر ايتدي بو سوز
دخي عجب واستكبار كوزدندر نهاد كوز عنادله مخمر • وفؤاد كوز غل وحسددن غير مطهر در **بيت**
با حسودان لطف خوش باشد ولي نتوان بر آب • كشتن آن آتش كه از انه سنك واهن مضمرست
فرضا كه بر قابل خطاب • ومحل جواب دكلون • حضرت شهريار معدلت جناب • واصف نصفت نصاب
ومجمع علماء كرام وامراء عظامدر • هر چه بداني بيان • هرچه بداري بكار • حكيم ايتدي جمله
براهيندن ودليل خوش قوانيندن • بري اولدر كه حضرت حق واول فعال مطلق بزي مالك
وسزي مملوك • وحيواناتي رعايا وطوايف انسانى ملوك ايلمشدر • نته كم مجيدنده بيوردركه
اولم يروا انا خلقنا لهم مما عملت ايدينا انعاما فهم لها مالكون • وسزي بزه چون يارا تمشدر
وبزي خدمتك ايچون خلق اتمشدر • والانعام خلقها لكم • وسخر لكم ما في السموات وما في الارض
جميعا • وجعل لكم من الفلك والانعام لتركبوا منها ومنها تاكلون • ولكم فيها منافع ولتبلغوا عليها
حاجة في صدوركم • ولكم فيها جمال حين تريحون وحين تسرحون • اشبو جمله ايات بينات ونصوص
ومحكمات بزوم فضيلتمز وسزك اوزركوزده مزيتمز دليل روشن وبرهان متيندر • وبيع و
شرا كوزده • وعلف چرا كوزده • زمام اختياري وعنان اقتداري بزوم المزه ويرمشدر • وبالجمله
بزوم خدمتمزده سزي مقهور ومجبور ومغلوب ومأمور ايلمشدر • شتر ايتدي هر كه ديدك حقيقتله
نظر ايلسه بلور كه مالك الملك حقيقي اول خالق بى نيازدر • وسزك مالكيتكوز حقيقتده دكلدر بلكه
مجازدر • وبو مجازده جميع حيوانات سزكله ابنازدر • العبد وما في يده كان لمولاه • دليل مجازيتده
بى اشتباه • وصورت مضرتده • وضرورت وعبوديتده سزكله برابروز • وبو سركشلك منحر حكم جحي
اكبر ز بر سزه خدمتكارز • بن بزه خدمتكار • المخدوم الحقيقي هو الله الواحد القهار • حق سبحانه

مجرد حیواناتی وحضا نباتاتی دکل بلکه اشیانی وجمله موجوداتی بری برنده سبب یار تمشدر
ومربوط وپرعلاقه خلق اتمشدر هر امرك وقوعی بر شیئك وجودنه منوط وهر مقصودك مُنبٰ
بر دسیلك نوسطنه مربوط ایلمشدر حتی سالك راه حقك سر مستلری وطجه توحیدك غریق
بحار دستلری دیمشدر بیت ظهور تو بر منت وجود من از نو نلست تظهر لولای لم اکن لو لاك
بزوم قوت حضور مزه سزی قوت حضورکوزه بزی سبب رابطه ایلمشدر ویعرض علیها العلف
والماکول کل یوم سبعین مرة امریله مامورسز وامره اقتدا ایله دنیا وآخرتده ماجورسز و
بونده دخی دقت اولنسه سببیت اقوادن طایفه حیواناتك سزه مراجعتی لازم کلور حاجتی
بوقدر وتحصیل آب وعلفده سزك احسان وانعامکوزه منتی یوقدر کرطایف انعامه وقبایل
هوام وسواسه هر دیل کوهسارم وهر صحن سبزه زارم وهر درخت پر برك وبار وهر منهل جویبار وچشمه
سار والحاصل جمله صحاری وبراری انبار حبوب وانبان ربوبدر صیدکاه بی غم وچراکاه
خرمدر ریاض جان بخش وبهشت آثار وحیاض بجلوی سلسبیل کهر دار در بیت اویم زمین
سفره عام اوست درین خوان یغما چه دشمن چه دوست ومامن دابة فی الارض الا علی الله
رزقها اولم یعلموا ان الله یبسط الرزق لمن یشاء ویقدر فی الحقیقه بزوم سزه مامور ومسخر
ومقهور وفرمان بر اولدوغمز تعظیم امر حق واسطه سیله در وتکریم فرمان قادر مطلق رابطه
سیله در سزك استحقاقکوزه فضیلتکوز وعلو قدر ورتبتکوز ایچون دکلدر عین عبرت ودیده
عبرت برله نظر ایلکوز اول تسخیرك ضمنده سزه نه اشارتلر وندرسمه طریق فکره سبیل شکره
دلالتلر واردر کما قال الله تعالی سخرها لکم لتکبروا الله علی ما هدیکم ولعلکم تشکرون لتستوا علی
ظهوره ثم تذکروا نعمة ربکم اذا استویتم علیه وتقولوا سبحان الذی سخر لنا هذا وما کنا له مقرنین
القصه سز بو مجازی تسخیر له مغرور اولوب ان لکم فی الانعام لعبرة آیتندن غفلت ایتدوکوز
واشبو عادیتی نامبردن عکوراولوب فاعتبروا یا اولی الابصار موعظتندن جهالت ایلدوکوز
حکمت الهی بو ایدی که بو آثار لطایف سبحانیدن وانواع عواطف رحمانیدن سوسنده زبان کبی
حمد وثنای پروردکارله رطب اللسان وطوطی شکر دهان کبی تعظیم وتبجیل کردکارله شهد بیان اوله سن
ونرکس وکل کبی مدهوشانه چشم وکوش حقدن یکا طوتهسز ولاله لعلین پیاله کبی فروزنده

چهره مسرت اوله سز ونیلوفر خورشید فرکبی چانکوزی عز قربحر حیرت قله سز وبنفشه مشکین
بو وخود رو کبی عالم فکرتده سر فرو ایلیه سز بو نسخه بو نجه نعمتله ممکون وقدر ورتبتله مغرور اولوب
بزوم قتل وصید منع وزجر وقید مزه مشغول اولماغیچون دکلدر بیت کاربد کردن نشاید
بهر بهبودی خویش تیغ زار خود زدن نتوان کر لعل وجوهرست وکندوکوزی مالك وبزی مملوك
وسنیم فی الحال وسایر حیواناتی مغلوب بلمك ایچون دکلدر خصوصا مالکیت امری مالکك مملوکك
اوزرنه فضیلتی مستلزم اولمز وهر زبردست اولن قدر ورتبتله پست اولمق لازم کلمز والا یوسف
نبیدن علیه السلام مالك افضل اولمق وهر مملوك صدیقدن مالك زندیق مفضل اولمق واجب
اولوردی بلکه سید القوم خادمهم بو قضیه نك انعکاسینه دلیل ومن خدم خدم بو حکمك خلافنه دلالت
ایلر حکیم اتدی تعلیم امرنده ندر دیرسز وانسانك تعلیمنه نه جواب ویرورسز که هر زمانده انسان اشنا د
بهایم ومعلم قوم هایمدر طایفه حیوانی مصاحبت انسانله وانلردن تعلم لطف واحسانله تحصیل
ادب وتکمیل حسب ایلر بیت سك اصحاب کهف روزی چند پی نیکان کرفت ومردم شد اوستادك
فضیلتی شاکرد اوزرنه خود کون کبی روشن وآیات واحادیثله مبرهن در شتر اتیزی بو قضیه نك دخی
عمله در وتصدیق غیر معقوله در پنجه پرلرده سز وحوش وطیوره ومار وموره استاد ومرشد اولورسز
وپنجه پرلرده سزه دخی اولور آخر الامر قرآن کریمده وفرقان عظیمده هابیلی دفن اتمکه زاغك قابیله
تعلیمی ذکر ایله قال یا ویلتی اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب ایتی فکر ایله لحق بونك امثالی
روایاتده وبو مقوله حکایاتده بوقدر جالینوس حقنه یی بو تیمارد اوکرندیکی مشهوردر و
کتب اطباده مسطوردر که صویی بحردن منقاریله الوب احتقان ایلردی وبنیان تقضینی انوکله
ویران ایلردی نظم بوح رادرتن ظلمت نوح کرد دلیل اهل کشتی را شب دیجور اختر رهبرست
ظلمت دلرا توان بردن بنور معرفت روشنای خانه را از تاب شمع انورست واولکه معلمك اوزرنه
فضیلتی معین واستادك شاکرد اوزرنه مزید رتبتی مبرهن در دیرکلری اولدخی کلی دکلدر والا جبرائیل
علیه السلام سید الانام حضرت محمدك اوزرنه فضلی لازم کلور علیه الصلوة والسلام الی
یوم القیام مثنوی مقرردر جان ایجدر بی شك که اوستادی کچر شاکرد زیرك که دیرلر کوزت
انی آفرین باد دکل کچمك اولور اوستاده استاد القصه چون بحث ومناظره ومحاوره ومقابله

ورسوم اعتبارله مسرود ومقصود عیوني غل غفور اعترازله مسرود ومقصود کلا انهم عن ربهم یومئذ
لمحجوبون **مثنوي** مقتداي زمانه است فقیه ٭ با درون خبیث ونفس سفیه ٭ سینه پر کینه
دل پر از وسواس ٭ کرده ضایع بکفت وکو انفاس ٭ عمر خود کرده در خلاف ومرا ٭ حرف حیض ونفاس
وبیع وشرا ٭ کشته معشوق لا یجوز ویجوز ٭ مانده عاجز بکاد رین جو عجوز ٭ با چنین کار وبار کرده
قیاس ٭ خویشتن را کرهست اکمل ناس ٭ فقهاسي اصول کتابن اوقومشدر وحکماسي احتمالات
باطله یی آلدن قومامشدر اصحاب علم رسمیه نك وارباب فنون اسمیه نك اکثري خود
محال مقدورمك وجودنه مجرد احتمال الله وخیال موسومك امکاننه فرض محال الله تصویرات
مطالب وتحریرات مآرب ایدرلر شول مبادي تصدیقیه که حدس براهته معلوم در واول
نتایج تحقیقیه که ضرورتله مفهوم در مسلماتیني وهمیاتله خلط ایدرلر واستخراج مآخذنده
خبط ایدرلر نته بین قیاس صحیح الارکانك شکل اقتراني سندن مطلوب صحیحه وبرمقیاس
اهل میزانك دلیل ایقاني سندن نتیجه صریحه واصل اولورلر مباحثه لرنك مالي ومناقشه لرنك
حاصلي قورو قیل وقالله مفضي ومتضمن عبث جنك وجداله مؤدي در **بیت**
اي نکرده دل از غلاوي صاف ٭ مرزازدانش حقایق لاف ٭ الحق انك کبي علومدن واول رسم
فهومدن نه ملکات نفس واخلاق قر خیرات ونه ربح وتجارتندن زاد آخرت حاصل اولور
نتکم مرشد انام امام همام کتاب احیاده احوال علماده بو یله نقل ایلرکه قد رأي بعض الشیوخ
بعض العلماء في المنام فقال له ما خبر تلك العلوم التي کنت تجادل فیها وتناظر علیها فبسط یده
ونفخ فیها وقال قد طاحت هباء منثورا ما انتفعت الا برکعتین خلصتا لي جوف اللیل
والحاصل بو مقوله عالملرك نصیبي علوم دن همین جدلدن صاغه کر توفیق عملدن ضربوا لك
الا جدلا بل هم قوم خصمون ٭ زیرا هر برینك مطامح انظاري اصابت مناصبت فانیه اوزرنه مقصود
ومسارح افکاری احاطت مراتب دینیه برله محصوردر علوم دینیه حطام دنیا یه وسیلت
ایلمشلردر مجالس ارباب جهالتده ومحافل اصحاب ضلالتده لاف وکزاف فضیلت اکلنردر **مثنوي**

بحث علم اولدي جدال ودرس لاف ٭ شرح وتعریف اعتراض واعتساف
خامهٔ مفتي اولوب انکشت آن ٭ لقمه سز فتوا یه دست ایتمز دراز

بو مقامه ایردي وقت شام وهنکام ظلام قریب اولوب مناظرلر هر بري زمین خدمته بوسه ویردی
باب خصومت مغلق ودر حکومت معلق قالدي یرندن لر اشیانه وچرخ نشینلر مکاننه عزم ایتدي و
الحاصل انس وجندن هر کس مقاملو مقامنه کتدي پرده ساز آسمان بر پرده دن دخي ساز آغاز ایلدي
وصورت باز دوران بر یوزدن دخي کوروندي سلطان وزیر رون آفتاب جهانسوز یوزنه مشکین نقاب
اورندي **قطعه** چون کیجه اولدي خیمه مسکینله پرده ساز ٭ چرخ بندي مهري ایله چرخ حقه باز
روزك طغندي درنکینی قاره یرایدب ٭ هنکامه نجومله افلاکه ویردي ساز **مجلس**

دوم در مناظرهٔ لوی ضعیف اندام با حکیم شام لمؤلفه

ینه چون آثار صبح ایتدي ظهور ٭ عالمي غرق ایلدي دریای نور
نفخهٔ عیسی کبي باد سحر ٭ کیجه امواتینه ویردي نور وفر
کل کبي آچلدي روي آسمان ٭ شبدن آغلرکن کله دوشدي جهان
اولدي سرتاسر جهان پرکفت وکو ٭ هرکیشي ایشلي ایشنه طوتدي رو

پادشاه عادل وآصف نصفت خصایل قانون شاهي ورسوم پادشاهي اوزرنه اداء وظائف
وحکومت طوایف ایچون ترتیب مجالس ومواقف وتزیین محافل ومشارف امر ایتدي چونکه ایام
بهار وهنکام سبزه زار ایدي پس فلك کردار خیمه لري برکلستاندن قوردلر وآفتاب اطوار سراپرده لري
برخرم مکاندن اوردیلر که غیرت رشحات زلالندن آب حضر بعزي ظلمات ایدي وحیرت نفحات شمالندن
دم عیسی بر نفسلك حیات ایدي صولر شوریده اولوب دیوانه وار زنجیرن سوررردي
یللر هواي عشقله باش قوشوب مستانه ودلفکار کاه طورر وکاه دوشه یوررردي **لمؤلفه**

بنفشه عاشق دلداده کبي ٭ دهانندن کله زر کوستردي
سري اوستندن برك وبار اشجار ٭ ایاغ اوزرن طرب برکوستردي
ال آلتندن چمنلر نازکانه ٭ چنار وبیدن خنجر کوستردي
صولر وین چمن صحنیني غرق ٭ طوشوب دریا یراحضر کوستردي
غدار یار کبي عکس خورشید ٭ دوشوب صو اوزرن آذر کوستردي
دو پیکر بر بجي کبي جفته غنچه ٭ برایکن تنا یکي سر کوستردي

اهل استفاده الوب ارمغان / ادلو راولمز بولدوغی بازدهان
اولدی فاضلر طغان ای شاه دین / دیکلمز لرداد خواهك شاهدین
شرعی قوولر حکم ایدر لر عرفله / سوُیلیه خصمی قاوارلر عنفله
شین رشوت شینه ایدر نظر / شرعدن عینی یومر اولا اهل شر

انتم علماء السوء اكر بونلرك احوالنه وقوف كلی ومال وقیل وقالنه عرفان جملی دیلرسك
كتاب لحیانك اوایلنه وعلماء سورك اندن مسطور اولان قبایح افعالنه وفضایح احوالنه نظر ایله
وشونلركه زمانمزده اهل ارشادی وطایفه رشادی وشیوخ پر اعتمادی وطالبلرك مرجع اسنادی
در اكثرینك بحل اعمالندن وجرئت احوالندن تفحص ایلسك قباحت افعالنه وفضاحت اسامینه
واقف وكاشف اولورسن بیت هست مردتیره دل درصورت اهل صفا چون زن هندو كه
ازجنس سفید پوشد چادر ست دنیایی دنیا ایچون ترك وحب ماسوایی كوكلرندن برك اتمشلردر
دعوای ارشاد ایدرلر رشاده ایرمدن اظهار كرامت قلورلر استقامت الدیرمدن تكمیل وتلقین
وتحقیق ویقین اهلی كچورلر وهم وكماندن ومكر شیطاندن خلاص اولمدین شعر اذا كان الغراب
دلیل قوم سیهدیهم الی دار البوار دیگر هر كرا زاغ رهنما باشد منزلش وادی بلا باشد كتاب
كشف المحجوبده مسطوردر وبین الاكابر مشهوردركه مشایخ طریقت ومحققین حقیقت
اتفاق اتمشلردركه اقتدا واتباع شول مستقیمه كركدركه انقلاب احوالدن خلاص اولمش
وتلوینات احوالدن نجات بولمش اوله وبو یورمشلردركه مرتبه ارشاد جمیع مراتب فنادن عبوردن
وقبول اهل دنیا وعقبادن مرور واتركدن بقاء حقیقی مراتبنك اخر مرتبه سیدر الحق بو مرتبه
حضرت حقك عبدینه محضا عطا واهبه سیدر مقام ارشاد مقام مقربین اعلادر ومراتب
عبودیتك جمله سندن بلنددر زیرا مقرب تلوینندن اولمق جایزدر اما مرشد اولان اول ورطه دن
فایض دركه هركز اندن نزاشیاء خسیسه میل اولونز مثلا اتباع شهوات واستیفاء لذات
وقبول خاص وعام وهوای جاه ونام كبی ونزاشیاء نفیسه یه میل اولونز خرق عادات و
اظهار سیادات وافشای كرامات واحصای مقامات كبی مثنوی مرشد اندن طاقتوب هر راه ده زن
اولدی غارت اعتقاد مرد وزن چرخ وش هر سفله ایدر نطواف اورمسون قطم دیو دوران لا

همین بونلر قابلرك بیضه استعدادینی افسادایدرلر غدایاره وقباحتی سرپی سامانلرع
تاج مفاخرت قلورلر وخرقه فضاحتی تن نافرمانلرنه دیباج معاشرت قلورلر رباعی
كوینن جماعتی كه راهی داریم وزكسوت عارفان پناهی داریم كرتاج كال این بود ایشانرا
ماینز هم ازغن كلاهی داریم نته كم مرشد طریق الخلوت وصاحب كتاب السلوت دمشدر
لم یبق من التصوف الا رسمه ومن الحج شرطه ورسمه والحاصل جاهللرین عرفاندن خبر ونرجاهللر
احساندن اثر دایما زرق وریایی پیشه وریاست وهوایی اندیشه ایدوب ارباب صلاح و
اصحاب فلاح زینته كیروب انسان كامل ومرشد مكمل كچنورنه هر بری برغولدن كه اضلال خلق
مشغولدر بادیه استعداده سالكلری راه استقامتدن ازدروب وادی نفسده حیران
ومرتبه ضلالتده سركردان قلورلر رباعی پوشیده مرقعند خامی چند بیحس زطامات
الف لامی چند نارفته ره صدق وصفا كامی چند بد نام كنند نكونامی چند الحق بونلر
آیینه صفت صورت اوغلریدر واهل غربت كبی كسوت اوغرلریدر بلكه صورت ناسده نسناس
پر وسواسدركه افسوس وافسونله خضر والیاس وخیر الناس دیریلورلر رباعی مادام كه درتفرقه
وسواسی در مذهب اهل جمع شر الناسی بالله كه ناس یی نسناسی نسناسی خود درجهل مشناسی
شور شرارت نفس اماریله بوطب وقت اولوب هر دمده چراغ شرع محمدی وشمع ایین احمدی
علیه الشرایف التحیه الابدی سوندرمك دیلرلر بیت ای دل بیا كه ما به پناه خداویم
زاینجه آستین كوته ودست درازهم سایر فرق ضاله عوامی وارباب مكر وحیله ودامی خود
یاد اتمك اولمز نه یوزلرندن حیادن نم ونه سوزلرندن شفادن دم هر بیده كه بنیادرای اوزرلر
عمدقد بید پشت پای اورورلر لمؤلفه قروسن ایكی دللو خامه كردار سیه دل ایكی یوزلو خامه
كردار قمود حالدین مثل سوزن قمو ثعبان زبان مانند پركار بو جمله ایله نرذرجه عتی علری
وارغمیتدن ونه قطره جه قطیعتلری وارغلیت وغیبتدن كویا دیباج جسدلری تار وپود
حسددن وپا جل من مسدددن دوقنمشدر وهانا جان ودللرنه ایه همازمشاء بنمیم
عتل بعد ذلك زنیم بیت غلام همت درویی كشان یكرنكم نه آن كروه كه ازرق كلیم ودل سیه
اند هر بری مكاذیب اهل خلاء قله واعاجیب افترا وكذب قله خلاف روزكار ولقاف شهرودیا

اولمشدر يحلفون على الكذب وهم يعلمون بيت نقد صوفي نه همه صافي بيغش باشد اي بسا خرقه

كه مستوجب آتش باشد نعوذ بالله من صحبة هذا القوم وانلر كه حفاظ قرادر اكثري رب تال

القران والقران يلعنه حكمنه داخلدر زيرا احوال الفاظ عالملر و احكام معنايه جاهللردر وكلام ملك

اختلا فاتنه مستغرق اولوب متكلمك مشاهده سندن غافللردر وهر برينك مثنوي

نقد عمرش ز فكرت معوج	چرخ شد در رعايت مخرج
صرف كردش همه حيات سر	در قراءات سبعه وعشر
كر شود مدتي ازادايش كم	حرف غم در دلش شود مدغم
همچنين هرچه از كلام خدا	جز خدا قبله دست مرا
موجب لعن و مايهٔ طرد ست	حبذا مقبلي كه زان فرد ست

انصاف بو بيتي خواجه حافظ شيرازي قدس الله روحه العزيز نه زيبا دمشدر بيت عشقت

رسد بفرياد كر خود بسان حافظ قران زبر بخواني در چارده روايت القصه صورتا نما ينده

اولان عول بيابانى به حد ولباس ناسده اولان نسناس پر وسواسه عربوقدر پس عاقله بو مقوله

امور مايهٔ افتخار وپايهٔ اعتزار اولمز بحمد الله والمنة حيوانات عجابو زمانده معترا وبو غايده

مبرادر سبحان الله عما يقول الظالمون علوا كبيرا عزه هرچه بود دن قدر مسيحا ير شكست

وپايهٔ عزت نبوى پست اولمز بلكه تشريف رفعه الله برله مشرف اولوب حضيض خاكدن اوج

افلاكه صعود نه سبب اولور وشر رناشر بو لهبدن نتكم دمشلردر بيت مجمر بوزي بالقركن

عربدن شرار ايلدي نار بو لهبدن كوهر انوار احمد وجوهر اقرار محمد نه ضرر ونه خطر كلور

بلكه افتاب عالمتاب كبي تنويرنه وچرخ عالي جناب كبي تشهيرنه باعث اولوركه الاشياء تعرف

بالاضداد كما تعرف بالانداد زيرا زبان دراز حسود بدكردار فضل وكمال اصحابنك فضيلت و

فضايلني وعلم هزار بابنك سيرت حسنى خصايلني افواه خاص وعوامه دوشوروب اشتهار و

انتشار ويرر نتكم نافه مسك ازفر وشميمهٔ عنبر باد وآذر واسطه سيله مشام عالمي زياده معطر

ايلر شعر اذا اراد الله نشر فضيلة طويت اتاح لها لسان حسود لولا اشتعال النار

فيما جاورت ما كان يعرف طيب عرف العود مقبول فضلا ومقول بلغادر شعر فاذا اتتك

مذمتي من ناقص فهي الشهادة بانى كامل يعني شولكه عرفان وفضايلله موصوف وحسن

خصايل وشمايلله معروف در وطراز خلعت وجودلري احسان جودله مغلمدر وبين

الخلايق افتاب جهانتاب كبي نورانيتله مسلمدر برنجه اراذل بدخصايلك قبا حتندن

وبرادانى مستنكر الشمايلك وقاحتندن انلرك شرفلري شكست وقدرلري پست اولمز ع

نيست عيبي ابضايي راكه خاشاك اورست وزمام سك نمادلرك عوعو وغمام بي اعتقادلرك

لولوندن ذيل عصمتلرنه تلوث كلمز بيت درياي محيط راكه پاكست ازجرك دهان سك

چه باكست مور ايتدي الحمد لله كثيرا اراذل بدخصايل بني آدمه اعتراف واقرار ايلدك

نتكم سعدي قدس سره ديمشدر بيت كاوان وخوان باربردار بزادميان مردم ازار

امدي انلركه بني آدمدن اوصاف جميله يله موصوف واحوال جليله يله معروف در وشونلركه

ذريات بشردن ملكي الصفات وفلكي السمات در في زماننا مفقود وفي عصرنا غير موجود در

فرضا كه نذرتله موجود اولسه افضليت حكمني تعميم وسزلك مدعا كوزلك كليتني تتميم ايمز وسز

انلقوم كرامدن واول طايفه عظامدن اولمكوز ينه محل اختصام ومحتاج بيان اعتصامدر

ونقايلمزده بو مقوله اهل فضايل واردر ديمك العيني يفتخر برب ابيه قضيه سنه راجعدر

بيت بكذار از ويرانه ديني سلامت كر چه هست كنجها در روي كه بر هر يك طلسمي منكرست

دقيتى كه نزاع وخصومت وجدال الحكومت بو محله ييتدي شهباز فلك پرواز آفتاب آشيانه مغربدن

يكاعزيمت ايتدي هنكامه كير روزك نوراني بساطني دورلدي ولعبت باز شبك ظلماني خيمه سي

قورولدي سرچشمهٔ انوار نهاريني نقابا دورندي وروي زميني وآسمانك كحلي حجابله بورندي

هركيني قصه سنك حصه سين الدي حكايت وشكايتك وبرهان حجتك اعلى سي فرداية قالدي

جمعيت ديوانى سلطانى طغلدي خواص وعوام وهوام ورسوم واصحاب دانرودام وارباب

جدال واختصام مقاملو مقامنه عزم ايلدي پس بيرون قناديل فلك يانديي ومجموع ملك

اويانديي وشعبان فلك اغز بندن اوصا جمعه باشلدي عالمدن صيت دسيس كسلدي وغوغا

علا لاي ديوانجها ندن سر جمله بصلدي بيت بلرزم كم بخيه بو زبنك كفت وكوي وهاي وهوي

بردم لبحنل سكوت ملكينه پنجه طوتدي روي مجلس سوم در مناظرهٔ روباه بردستان

باحکیم ترکستان لمؤلفه

بینه ترتیب اولدی چون ایوان روز	عرض شاهی ایلدی سلطان روز
چقدی قصرندن قبای زرکوب	کیدی جم تختینه لعل افسرکوب
بوطوقزایوانه ویردی نور وفر	کل کبی کلدی آچلدی بحر وبر
مسکنندن وحش وطیر اتدی قیام	جوشه کلدی جنبش ایدب خاص وعام
هرکیشی کارینه اقدام ایلدی	دلدکی رازینی اعلام ایلدی

یعنی چونکم کاتب سحر حل سیمله ظلمت صحایفنه آیت نور یازدی • وقلم پولاد نهادله سکهٔ مهر درم قازدی • وسلطان روز پیروز شهریار اسلام کیتی فروز کبی • رایت سفید کردون سوزی افراشته ایدب یوریدی • وعساکر نورانی جامه ولشکر شمسی عمامه‌یله روی غبرای مسکین نقابی • وصفحهٔ آسمان نیلی حجابی سراسر یوریدی • کویاکه سلطان صاحب ریاست • ترتیب میدان سیاست اتدی • کر جراح روزکار نوزکار جوزکدار ابن الماس دمار عیارله دندان انجم تابداری دهان اهرمن شب نابکاردن چکدی • بکرزکر خوف وحشیتدن • وبو هراس ودهشتدن چهرهٔ آسمان ن زعفران • ودرون کون ومکان طوپطولو قان اولدی • وزهره‌نك زهره سی صو اوب بهرام وکیوانك بغری صویه دوندی • وماه وپروینك صورتی پرس اولوب بهرام ومشترینك چهره سی قان نوندی

بیت شها بادرخ صفحهٔ چرخ دیزان ° چو برك نیلوفر امطار ساكن ° پس شاه عادل وپادشاه روشن دل • بر کوهسارك سنکین نهاد • واهرمن وقار • وبر کوه فلك شکوه کیوان حصارك ذیلنده کم متع جدی وحمل • وکلستان ارمدن بدلدر • وزلال سلسبیل کرداری • کویا نهرین لبن در • وهر سبزه زار پرازهاری سندس واستبرقدن الینزدر • امر ایلدی قبهٔ افلاکه هم سر منقش خیمه‌لر قوردلر • ومنطقة ذات البروجه برابر برمذهب سراپرده‌لر اوردیلر • القصه بینه بر نجه سایبان آسمان ایوانی آراسته • ومیدانی دیوانی پیراسته اتدیلر • ارکان دولت واعیان ملت • علمای عظام • وفضلای کرام • امیر وفقیر • کبیر وصغیر • اصحاب شکوی • وارباب دعوی • قبایل هامون وطوایف وحوش وطیور • بارکاه سلطانه • وکارکاه دیوانه جمع اولدیلر لمؤلفه اولدی چون آیین دیوانی تمام ° تلدی حاجبلر ندای بارعام ° همان ساعت قبایل سباع ° وطوایف ضباع روباه دادخواه • وبارکاه حکومت وپیشکاه دار الخصومتدن یکا یوریدی • وقتی که پادشاه معدلت پناه • وشاه مکرمت دستکاه • روباه روسیاهك قانون رسم وراه • ورعایت اداب بارکاه اوزرنه قدوم پرهجومنه نکاه ایلدی • کوردیکه بر شخص عیار وطرار • اسلوب غربت وکسوت اوغریلری کبی پوستینی مقلوب کیوب • واردنجه مانند جاروب برهنه سوروپوب • تیر کبی مجلسه طوغریلوب • کمان کبی ایکی بوکلوب • سپر کبی سینه سی اوزرنه سوریلوب • مغلوب ومحروب یر یوزنه سکه سکه کلوز • آفتاب عالمتاب سایه سن کورنجه آمانك وپوین • شویله آب رفتار • وبادپای در • کویا چرخ جهان نوزد وزمین پیما در • نولك انیابی نیشتر حجام بکرر خونریز سوتیز • دوعیونی کاسه فصاده بکزر • بکزی رنك امیز واتش انکیز • زبانی خنجر ابدار • واظفاری داس تابدار • آیینهٔ چهره سندن صورت مکر ودستان • خورشید تابان کبی عیان • وصفحهٔ سیماسندن خطوط نیرنك وافسون نقش کهکشان کبی پرنیان • پس شهریار عادل آصف صفت دلدن بو حریف مکر اندیش • وچالاك حیلت کیش نرکسیدر بو یادایلامی که بلشید دیو صوردی • آصف منصف دخی تجدید مراسم ادعیهٔ شاهی • وتمهید لوازم اثنیهٔ پادشاهی ایلیوب • ایتدی بو شخص پرفنون • وحریف تواضع نمون • طوایف سباع وقبایل ضباعك رسولی درکه بنی آدمله دعواسی • وذریات ابو البشردن شکواسی واردر ع همان ساعت همان لحظه همانذم • روباه دلشکسته وپرغم چاروب صفت میان بسته • ویوزی اوزرنه اهسته اهسته • سر عبودیتی مذلت ترابنه اوردی • وچهرهٔ خدمتی مسکنت ترابنه سوردی بو یوزدن عرض سوز وساز • وحمد خالق جهانیانله سر آغاز ایلدی • والله اعلم لمؤلفه

حمد اکه کم وجودی سرمددر	لطف واحسانی خلقه بی عدددر
جمله‌سی ساجد اکه اول مسجود	اندن ایرقچه یانه یوق معبود
ماحی هر صفات ذات اولدر	حی قیوم کاینات اولدر
جزء وکلدن جنانی اعلادر	قید واطلاقدن معرادر
نه مبین رسوم حیرتله	نه معین قیود عقلتله
ویرمك ایچون نظام دهر قرار	شملی تلدی ملك پوست دار

حشره دك شهریار اولوب دون كون ✿ نوبت شه جهانی كوملت سون

بو بحه روزكار وقرون بی شمار درکه ذریات بشرك شور وشرندن ونسل آدمك افسون پرشرندن
جانغن بكجري كیمنزی صید ایدرلر وکیمنزی قید وبند هرزمان قتلی ایچون کین قلورلر وتیغ
قهرله پوستمن چقروب پوستین قلورلر آنلر نه زیانمز طوقندی که هر بری بزم قان یاغی در
وچراغلرنك دهنی بز دلسوخته لرك بغری یاغیدر خنجرلرندن یورکمزده باشلر چقوب دون
وشیجره حن وتیغ وتبرلرندن بیجان اولوب صحرالرده مطروحن ضربه حربله جکرلرمزده
شش لر چقاردلر وزوراشکجیله ادقمزدن قایشلر چقاردلر اکر طایفه مزلحجن برایکی باداش
الم کوردیلرسه یا برقاج اهل طغیاندن ستم چکدیلرسه باقیلرمزك نه کناهی وسایرلرمزك نه کرامی
واردر **نظم** بیکناهی را بجرم دیکری از روی جهل ✿ سرزنش کردن نه رسم عاقل دین پرورست ✿
کرم اکستی توانی عین کرم خوندند چه عیب ✿ کر بزعم مردمش ام الخبایث دخترست ✿ القصه بلمزز
بونلرك جبربان دورانده نه یوزدن الکی واردر وافسانه پردازنه زمانله نه وجهله دلی واردر که بز بیچ
مزی اسیر کرفتار زنجیر ایدب بو درد وبلا میداننده ومحنت وعنا شهرستاننده اوینلر اوینروب
شهره بازار وبحرم شهر ودیار ایدرلر اکر انلرك بو بحه آشوب زهری وغلبه قهری مجرد بازوی قوت
ونیروی قدرت برله ایسه بزم خود آهنین سر پنجه مزدن ومحنت آیین طبانجه مزدن طاغ
وطاش قیا کلمشدر ورعد کردار نعره لرمزدن زمین وزمانه وکنبد آسمانه آوازه لر صالمشدر
مکر طایفه انسان بزوم احوالمزدن غافلدر وحرب وقتالمزدن جاهلدر **لمولفه** قی الدن
طپانجه یمش باش ✿ صاقنور بازوسن آهن مشتنی طاش ✿ وکر بو غلولری علو رتبت قدر وفضلت
برله ایسه البته پادشاه عادل حضرتنه برهان عقلی ودلیل نقلی یه بزوم یوزمزه
اثبات کرکدر مکر کیم حکیم ترکستان مجلسنه قریب بر ده طورردی وروباهك تقریر
وبیانن وطلب حجت وبرهانن استماع ایده یورردی فی الحال هزار شور وشغب وغیرت و غضب
برله باش قالدروب لطف وادب برله برقاج قدم ایلرو واروب ایتدی **لمولفه**

خدایا سنکدر جمال وکمال ✿ ازل سن ابد سن سکه یوق زوال
سکه در مسلم جهان دارلق ✿ کیدر دلرن ادکله هر دارلق

عدم کن بنی لطفک جود ایلدك ✿ کرم رن عطای وجود ایلدك
بنی ابنیا ایله یول کوستروب ✿ جنت وصلکه رهبر قلوب
شو دکلو نعیم ویردك ای لطفی جوق ✿ کر ییللر بیان اولسه عذرا ولمز یوق
بریسی بو که لطفک شامل در ✿ وجود شهنشاه عادل در
شب وروز اولوب دین دولت قرین ✿ مراد بخرد ورای چرخ برین

نه عجب زمانه قالمشز سبحان الله ونه عجب زمانه طوش اولمشز واه واه که بونك کبی بر حریف
کمراه که کفت وکوییندن خرد اصحابنه استهزاء وشکل ورویندن نظار اربابنه استکراه واردر
ذریات آدمك واول مکرمك فضل ورتبتندن وقدر ومنزلتندن اشتباه ایلدیلر بو قدر بلمزمی
وبو قدر فهم ایلمزمی که حضرت حق واول قهار مطلق غلبه وقهر واستیلاء دهر ایچون بنی ادمك
النه سیوف ابدار وحروف تابدار کبی برهان قاطع ویردی **بیت** باتیغ تیز اهل خرد را
استیز نیست ✿ مصرع ورمن ملك بران تیغ تیز نیست ✿ ارباب سیوفه بر کرامت عطا ایلدی که هر
بار کر قصد اعداء دین ودنیا اتسلر دست موسی کبی پلان تیغلرن ید بیضا کوسترلر واصحاب
حرامه بر مکرمت احسان ایتدی که هر چن که عزم رزم دغا قلسه لر ثعبان عصا کبی چوب سنانلر
اژدها کبی کوسترلر والحاصل وانزلنا الحدید فیه باس شدید ومنافع للناس موجبنجه
طایفه ناسه حرب وضرب ایچون اسباب بیقیاس ویروب ملك جهانه وکون ومکانه مسلط
ایلدی **بیت** کسی بر کردن مقصود دست حلقه کند ✿ که پیش تیر بلا را سپر تواند بود ✿
هر مرد صاحب صلاوه بزم ورزمه سرمست وشمشیر بران وتیر وکمانله همدست اوله
فلابد هر زمان بو بیتی ورد زبان ایلر **بیت** نه بیند رخ دشمن بدکمان ✿ بجز روی شمشیر
وپشت کمان ✿ روباه ایتدی تفویع عجب انکیز وتشنیع استکبار آمیز یوق اکر حضرت
کردکار یکره وداراچون سنه سیوف آبدار وحرب تابدار ورماح آتش دمار ویردیسه
طایفه وحوش وطیوره دخی بروجهله انیاب واظفار ومخلب ومنقار ویردی که **بیت**
جهان کفت کیرو نهان کفت ده ✿ سنان کفت تحسین کمان کفت زه ✿ که هر برینك نوکی
تاندزو کمکن اولماسه وچنکالی عمر اکتن بجمکه داسه بکزز بلکه سزدکی الات وقایع

واسباب مقامع ومقارع مانند ودایع در ومحتاج اهل صنایع در وبزم صلاحمی واسباب
نجاحمز ماشن جناح فی اللیل والروح جز لاینفك وبر نهر ساعت غیر منفك در خصوصا
سن وزلن یراغ غزا وجهاد صلاح وسداد ایچون دیرلمشدر فتنه وفساد وترتیب وعناد
وتعذیب عباد وتخریب بلاد ایچون دیرلمشدر کر بلاضرورت بو بربولك فارغ البال
ومنتظم الاحوال سزده الترى وعز تکوزده مدخللری یوق وبو طایفه نك قانن دوکمك
وبعرض سو کمك ایچون دکلدر **مثنوی** ایا ظالم اکر کردن کش اولمه چو اصلك خاکدندر
آتش اولمه نوله خوش سکه دیردی زور بازو کرکدر جمله ایشلرده ترازو مع هذا شونلر
کم بزم ورزمده دم شمشیر رفرد قای لب لعل خوبان طرازه ظن ایلدیلر ودام تاب پیچ وتاب
مشکین نابی خلقه چین زلف مهرویان غزوتان اکلدیلر افتخار واقتداری کشورکشالقدن
وقهرمانلقدن وصاحبقرانلقدن مجرد کرز وخنجر وشمشیردن ومحض سنان وکماندن وتیردن
بلمزلر بلکه هر نه قدر یلمان تیغ وخنجر تیز لکن برهان قاطع ایسه ایات فتح مبینی رای رزینك
تلقیننده بلورلر وزبان سنان وشمشیر ایوان میدان دار کیرده هر نه دکلو شمع مطالع ایسه
پرتو ظفری تدبیر نازنینك شعله مهر اینندن ملاحظه قلورلر هر زماندن **بیت** دست
مدارا زکم مقبلانند سر مکش از صحبت صاحب دلان توب المشاورة آمن من الملامة
نخواسبخه وشاورهم فی الامر مقتضا سنجه فتح وظفری امور دینده اصحاب تجربت بیرلك
تدبیر جهان پیماسنه منوط ومحنت کشیده ارباب تکرت مشیرلرك رای عالم اراسنه مربوط
فهم ایدوب تبر وتیر وکرز وشمشیر والات ضربله تکبر واسباب حربله تفخر اعتزلر **ع** دریغا
مانذا نسیتم قدر دردمندیها خصوصا فی زماننا مبارز دلیر وصاحب تیغ وتیر بچقلولزك
اکثری صف وغاده وعرصه هیجاده برجزئی مضایقه کورسه لر کیك یتعالی ودامن کشان التجاسی
کوزلر **شعر** ففی الهیجاء ماجربت نفسی ولکن فی الهزیمة کالغزال حکیم ایتدی ای جوان بخرد
اگاه اول که فضایل انسانه حد وار در ونه عدد اکر عین عبرت ودیده حیرتله نظر ایدرسن
فضایل بنی آدمی عیش وعشرتلرندن وحسن معاشلرندن فهم ایلرسن اولا کلوا من طیبات ما رزقناکم
حکیمی موجبجه وکلوا واشربوا هنیئا امری اسلوبنجه ترش وشیرین وشهد وشکرینی ماکولات

لطیفه

لطیفه ومطعومات نظیفه درکه فیما تشتهی الانفس وتلذ الاعین یعنی جان پرور خوب
شلر ورنکین ومزعفر چوارشلر جوهری حبوبلر وعنبری ربوبلر افتاب کبی کرده لر
وماه تاب کبی پرورده لر کونا کون بریانلر وقورمه لر ورقص ایدن کبابلر وچوهرلر
روغنی چورکلر سکری بورکلر زلف خوبان کبی پیچ وتاب بریان اولمش کبابلر ولعبتان کبی جون
شمدناب قوت جان اولمش حلوالر خوشکوار وجان بخش چینی لر ودافع خمار دلپذیر ترشلر **لمؤلفه**

لبی شیرینی اکمه کلاجك	کر عطری سیر ایدر جانك مزاجك
بیا زلچنده ماهیلر خیالی	کان الشمس فی جوف الهلالی
محیط روغن ایچره ماکیانلر	صالوب مرغاب وش دریایه لنکر
عزیق ایدن اوررلر دست پایی	قلورلر اهل بزمه اشنایی
نردیم کویی ماهوینه دن شیح	بیانچو کانن ایدر فکری طرح
کلاب امیز شکر طعمه لردر	صفا انکیز جوهر لقمه لردر
ولیکن روغن بادام ایدر هوم	شکر پالوده لردر بیك حلقوم
طولوب پسته ایله خوش سنبوسه لر	لب دلبر کبی خوش شهد وشکر
ایدوب زلبیه زرین شمسه لر زین	کوروب کوزینه لر قلمش کهر زین
ادین پشمینه حلواسنه دیشی	بولورلر دست حیرت برله ریشی
علادینی وصابونی وکاهی	خجل ایدر نجوم مهر وماهی
نقللر قالبی ایشلر شکردن	چورکلر قرصه لر یاقوت زردن

وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ثانیا مشروبات دلپذیر ومنقوعات لانظیر یطاف علیهم
بکاس من معین بیضاء لذة للشاربین کرهر برینك شربی انهار جنتدن وعیون رحمتدندر
یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك هردم که نوش ایدر عطر جان پروریندن دماغلر معطر
وکلاب پرمشك وعنبریندن مشاملر معنبر اولور **لمؤلفه** خوشاب وسیب وبر انکور وامرود
لطیف وترش وشیرین غیر معدود باقی نباتی شربت نابلر درمانی ویاقوتی شرابلر کرتوت
جان وقوت جناندر غیر محدوددر تنکوظرفای دوران وشعرای زمان وصفنده دیمشلر

ومن حسنن شمس وشكرلر عيشلردر لمؤلفه

شرابي معطر چو مسك وكلاب
شرابي ملون چو ياقوت ناب

شرابي كه زو روح كيرد صفا
شرابي كه زو خسته كردد شفا

شرابي كه زو پير كردد جوان
شرابي كه زو تازه كردد روان

وهنكام صحبت وايام
عشرتده ساقيلر بوني اوقورلر

در آب جام وآتش مي كن تأمل
اين اتحاد بين كه ميان دو ضد شمنست

زين جام پرفروز دل ناب خورده در
كاين تابخانه ايست كه جام روشنست

بو تركي ابيات شوق انكيز ذلاويز دخي انك اوصافندن برقاج قدح شراب ناب شمس آميزدر لمؤلفه

هر كيم اول ترياق جاني ايتدي نوش
تا سنوب قاني جكردن ايتدي جوش

بلمزم ساقي قبجه افسون قلور
طاشي لعل وطرغي آلتون قلور

هانكه ياقوت مفرح دردي
دفع ايدر بر دمده يوز ييللق غمي

خانهٔ دل جاميدر بكزر قدح
سينه لر ايتدن صفا دللر فرح

يا مكر جان بزمنك قنديلي در
قفل اخزانك كليد ديلي در

مايهٔ جاندر حكيم صلبجه اول
بو ريزدانند رمغان قولنجه اول

اول مفرح ذوق وصفانك علتي
روح ثانيدر مسيحا ملتي

شمع رويندن اولور يوز وفري
جام جم آيينهٔ اسكندري

آب خضر او قسم آدينه دوا
كيم بود امراض روح ايچون دوا

ممسكي جو مرد ايدر پيري جوان
خسته صاغ ايلر وطبعي روان

تازه لر عمرك نهالن جو كبي
دللري آچر كل خودرو كبي

نيت در قنديل دللر شعله دار
شمع جاندر عمر ومه حسنه زار

وثالثا يا بني آدم قد انزلنا عليكم لباسا يواري سوآتكم وريشا ولباس التقوى ذلك خير مقتضاسنجه دخي يا بني آدم خذوا زينتكم عند كل مسجد فحواسنجه ملبوسات نازك وتر ثياب فاخر ومنوردركه لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان اطلس وكمخادن ونافجه چوقادن

اشعار استبرق ودخارادن وسندس وديبادن وثارلر اقمشهٔ حيلي وامتعهٔ تقصي كي دستار زيبا وزين كي اشتار عيب وشين اولور افسر مرصع وقباي مملع كمر زرين كفش نازنين انواع جامخوابلر قاقم وسمور وسنجابدن كي كافوردن اق وكي لبندن يمشق زراندود قاليلر وزرنفت خاليلر رنكين غدلر ثمين مقعدلر مذهب متكالر منقش مصلالر نظم خوب ودلكش نطع رنك آميزلر رسم ماينذن قالور انكيزلر برك وترلر قدري ايلر شكست چرخ اوقورلر طقوز نطعينه پست رابعا معلا تابخانه لر ومطلا كاشانه لر كلشن سرالر وخرم ماويلر ارم ذات العماد التي لم يخلق مثلها في البلاد صفه لر شدادي قبه لر بغدادي كمرلر هلالي قرلر خيالي لمؤلفه

طرمه لر اچمش ملك ملكينه فر
شمسه لر ويرمش فلك صحينه فر

فرشلر اولمش جواهردن فسوس
تخته لر عود وعاج وآبنوس

تختهٔ زرلر سطرلاب جهان
انده ختم اولمش رسوم انس وجان

بونلردن غيري اسباب عيش وعشرت والات بزم صحبت بي قياس وبيشماركي ذوات النفخ وكي ذوات الاوتار خوش آواز كوينده لر وطرب ساز خواننده لر مثنوي رباب وعود ودف تصنيف كوي چو طنبوري وچنك زن ماه روي چو صوفي بر الحان انه مهوشان معلق زنان زهره بر آسمان وشيرين سخن قاصلر وموزون حركات رقاصلر مثنوي همه سرو بالا وسيمين ذقن همه كبك رفتار وطوطي سخن زرخسارشان شرمسار آفتاب زغولتان خون جكر مشك ناب وبونلردن غيري اساس بيت ودار ووالي ملك ودياري مثلا آناء رصاص وزجاج وبللور وظروف نحاس وصفر وسيم وزر ومجوهر كاسه لر وكوزه لر وساير جواهر وزواهر نامدار وغير رود رشاه وار وزر ودينار دن قناطير مقنطره وخيمه وخركاه وباركاه وبنكاه ناخر سرير مرفوعه وفرش مصفوفه وزرابي مبثوثه واسباب جواسيق كالاكواب والاباريق وترتيب محمل كردون اهتمام وله الجوار المنشآت في البحر كالاعلام وشول اسباب ملاعب والات مراعبه كه نرد وشطرنج در هربرندن استنباط خيال دقيق واستخراج فكر وتدقيق رقيقه صودنجه چكلشدر كه هر بري بسيط بزمده بساط نشاط اولوب عقول وفهومه انبساط وارتباط اولور وارباب سيادت واصحاب سعادت برله موجب اختلاط اولور

اکرنده در بو عالم شش درده فصول اربعه کبی چار فاصله اوزرنده دشهور کامله کبی اوتوز ایام
نافله اوزرنده بغلمشدر دوز و شب کبی دورانک وکردش افلاک کبی هم آهنک در وکعبتین مهر و ماه
سیرانلرندن دنک در وکر شطرنج در ایکی عسکر مقابلدر وایکی لشکر مقاتلدر که پیادلرنی اوکیه
طوتوب ترتیب مبارزان و ترصیب میدان ایلمشدر الحرب خدعة مقتضاسنجه منصوبه‌لری
لعبت باز وخانه افلاکی وفکرت بازان عرصهٔ خاکی مات ایلر والحاصل اول بر مشغله درکه فکر و
خیال ومزیل غم وملال در نتکم ابن حسام دمشدر **نظم** زمانی بحث ودرس وقیل وقالی که انسانرا
بود کسب وکمالی زمانی شعر وشطرنج حکایت که خاطر را شود دفع ملالی القصه انسانه اولن
اسباب عشرتک وسیعتی وبنی آدمه ویرلن الآلات معاشرانک فسحتی زبان وبیان وتقریر وخامه
ونامه ایله تحریر کلور دکلدر **بیت** بحار اولسه مداد اشجار اقلام بو لطفک بیکدن بری اولمز اعلام
ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم نعم المولى ونعم الكريم والحمد لله على
ترادف الائه وتواتر نعمائه روباه ایتدی مغرور زهوای نفسانی وای ممکور صفای شیطانی
کفتاری طریقه اهل اسلام اوزرنه ایرادا غرك شکری مقابله معصیتدن ایدب عصیانی
کفره مجز ایلدك ومحنت وملاهی ومناهی ایلیوب مسئله مشکل ترك ایلدك حاشا کیم حکیم
لبیب وقصاب معرفتدن بانصیب اولنلر اسباب آسایش والات آرایش ولباس وخورش
ومواد آرمایش ونمایشله مفاخرت ایدرلر مبارزان میدان طریقت دیمشلردرکه هر کیمسه و
پاکه مکنت دنیا وفسحت نعما الوبرسه غافل اولمسونکه سپر سینه سی تیر بلایه وسهم قضا یه
هدف اولمشدر وملاحان عمان حقیقت بیورمشلردرکه هر آشفته رایکه روز هوا وطغیان
ما کرداب کثرت ضالسه بلمش اولسونکه وجودی سفینه سی نجات احتمالندن وخلاص
امالندن برطرف اولمشدر **نظم** جهانه دیر بیت بی بنیا دادین فرهاد کش فرهاد که ازافسوس
ونیرنکش ملول انجان شیرینم ذیرا ملکه دنیا سراسر کبر ونخوت ومادهٔ عجب ورعونت در
ومثمر نسیان وغفلت ومنتج عصیان وبخلدر مع هذا هر زمانده وسمت انتقال صفت زوال
اوزرنده انما الحيوة الدنيا لعب ولهو وزينة وتفاخر بينكم وما الحيوة الدنيا الا متاع الغرور
والله لا يحب كل مختال فخور پس سید الانام عليه الصلوة والسلام بوسببدن بیورمشدرکه

الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر عین عبرتله نظر ایله که حق سبحانه وتعالی بعض قومك حقندن
ذرهم يأكلوا ويتمتعوا ويلههم الامل بیورمشدر واول حضرت بارتبتدن مرویدرکه قادن
طویجه طعام یمزدی وزوایدکلام دیمزدی وابوهریره رضی الله عنه دن منقولدرکه ما
اشبع النبي عليه الصلوة والسلام اهله ثلثة ايام من خبز الحنطة حتى فارق الدنيا اکر ایکی
دولوت حاضر اولسه برن اختیار ایدردی وبرن فقرایه ایثار ایدردی واکثریا قرص شعیر
ونان قطره‌له چکوردی شك یوقدرکه خلط انواع طعام وجمیع اصناف ادام مایهٔ امراض و اسقام
واوجاع والام در **مثنوی** نکم خوردن کسی راتب نکیرد زبرخوردن بروزی صد بمیرد چند
پری چون مکس از بهر قوت در دهن این تنهٔ عنکبوت وتردد دکلدرکه تکلفات لقمه تلقمه و
تعففات طعمه سر فراجع در ان الله لا يحب المسرفين ولا خير في السرف **نظم** طامعان از عمر
طمع بیش هر خس سر نمند قانعان راخس بر شاه وزیر کشورست ماکیان از بهر دانه میبرد سرزیر کار
قمقمه بر کوه برد رشیوهٔ کبك نرست بو اجلدندرکه مشایخ واولیا وعبا دوزهاد وحکما **شعر**
تجوع تراني تجرد تصل دلرسك حتي ما سوادن کسل دیوب ریاضت ومجاوعت وصبر وقناعتله
قوت استطاعت اختیار ایتدیلر پرهیز واحتما ایله خدمت مولایه مشغول اولدیلر **بیت** چربی لقمه
بسوزد لاخرت کاندر چراغ انجر روغن بینی اول در نهایت اذر ست **بیت** هیچ کیسی ره سوی بالا نیافت
تا قدم از نعمت ولا نیافت هما کبی استخوانله عصفور کبی کسرهٔ نانله چخندیلر **بیت** همچو هما بر
شرف کار باش کم خور وکم کوی وکم آزار باش کرجوف آدمی مثال کیف مستراحدر نرسرای سراح
دفراح در نفس نغتلری ولطیف شربتلری کر القا وجر کورمزلر لا تأكلوا اموالكم بينكم بالباطل
نلینظرتها انکی طعاما **بیت** هر کم که اندی حوصله کوکلن طعام صرف جمیله قلدی جام
جمی شور بایه صرف وحال مشروبات بو دخی بو وادیده جاریدر واحکام افاقی بربو نرسا ریدر
نتکم سرور کائنات ومفخر موجودات عليه افضل الصلوات واكمل التحيات بیورمشدر لا تميتوا
القلوب بكثرة الطعام والشراب فان القلب كالزرع يموت اذا كثر عليه بو حدیثده دخی بیوردکه
افضلكم عند الله منزلة اطولكم جوعا وتفكرا وابغضكم الى الله كل نوم اكول وشروب وبونك امثالی
احادیثه نهایت واخبار واثارده غایت یوقدر وظرفا شربن بیان دیمشلردرکه ع هیچ شربت

همچو ابسر دینیت ۔ اما اول که خمردر حقیقتده جمردر ۔ نیای شراب اولدوغی اجلدن شرور
سرورنه عین ده الدر کالابوال والخیال در حبیب الحق ومحبوب البرایا علیه افضل التحیة والثنا
مادامت الارض والسما بیورمشدرکه ان علی الله عهدا لمن یشرب المسکون یسقیه من طینة الخبال
قالت عرق اهل النار وعصارة اهل النار ۔ برنسنه که حدود شریعت اولدوغیچون تا کلنکوزی
یاشی قاندر عاقلی اختیاردن ایدرمی ۔ چون شربتی علت جنوندر ۔ مقدمه سی غثیان ونتیجه سی
هذیان ۔ بدایتی صرع ودوار ۔ نهایتی صداع وبخار ۔ ادمانی فالج وسکته ۔ درمانی نجاة موته
نظم بنام ایزد خدا در جهان نقد دست خویش ۔ بلندتر گهری خوبتر ز لعل عقل ۔ چگونه سر نکند
جان هوشیار اعراض ز هر چه بر طبیعت کند ازالت عقل ۔ انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام
رجس من عمل الشیطان ۔ شول نسنه که سنی عبادتدن دور وطاعتدن مهجور ایدن ۔ نتکم
حضرت حق وعلیم مطلق بیورر لا تقربوا الصلوة وانتم سکاری ۔ یقینا معلوم درکه عامه
اندن مذموم ودنیاده اندن میشوم نسنه اولمز منبع شور وشر ومعدن خطا وخطردر
بیت بیاده دست میالای کان همه خونست ۔ که قطره قطره چکیدست از دل انگور الحق
بدرد دردمند ۔ پند فرزند هوشمند ایچون بو ابیات دلپسندی خوش دمشدر **لمؤلفه**

پدر پند ایدر ای اوغل سکه بول	صاقن میرن ام الخبایث در اول
کیشیدن عرض وحیا قورنه قدر	قلوردین ودنیانک امرینی غدر
دوکر حرمت وار ابرویک سنک	مکدر قلور جمله خویک سنک
سرور وشرور صفاسی کدر	کوکلدن عاقلیک عینی کدر
انکچون حرام اولدی هر قطره سی	کردریا مثی اولور بیرسی
چو طغیان ایدر بحری باشدن اشر	اودم طوتر دهری طوفان شر
بو کردابه کیشی نیچون جان اته	سکه یار هر صاغز اوغل اته

اما اول شراب خوشگوار وصفای اقتباس که فیه شفاء للناس در بر قاچ خسته حال و
شکسته بال عکس جکلرک لعابندن ودهانی ابندن کندولره قوت لا یموت وسد رمق
وزاد شتا وطرق مدرق ایچون ترغیب ایدرب صاقلدقلری نواده ظلم وبیداد وحیف وعنادکه

نتکم ظهیر فاریابی دیمشدر **بیت** بران طمع که دهن خوش کنی زغایت حرص ۔ نشسته منتظر
کرفی کند زنبور ۔ الحق هرکم ملاحظه نیش عاقبت ایلر ترک خالطم نوش ایلر انلرکه لباس ملمع وخلعت
مرصعه طامعلردر ۔ من کان یرید الدنیا وزینتها ۔ وعیدینک تحتنه داخللردر ۔ المؤمن یتزوج و
المنافق یتزین ۔ وشونلرکه پلاس مرقع ودگر پاس مقطعه قانعلردر حب الدنیا رأس کل خطیئة
انا جعلنا ما علی الارض زینة لها لنبلوهم ایهم احسن عملا ۔ **بیت** جبه خیر الثیاب البیض عالم را
مبین ۔ زانکه از ادرنه دراعه رنگین استرست ۔ لباسدن قدر وضرورت مقداری مشهورتدن
وخامه خشندن کفایت شول عبایدرکه حر وبرددن وفا ایدر ۔ وبونلرک اوزره نرمه تیت سرفدن
شویله صانغه که فضیلت وشرف در هرکم موافقت موتی ایلر مخالفت ترک دنیا ایلر حضرت
علی مرتضی رضی الله عنه وارضی بر خوش دیمشدر **شعر** لکسرة من جریش الخبز تشبعنی ۔ وقطرة من
قراح الماء ترویني ۔ وخرقة من خشین اللبس تکسبني ۔ حیا وان مت تکفیني ۔ خرده کلمشدر
من ترک ثوب جمال یستی قادر علی لبسه البسه الله تعالی من حلل الجنة ۔ الحق کمال اصفهانی خوش
دیمشدر بو بیتی **بیت** کاهی چو نرگس است همه چشم بر کلاه ۔ کاهی چو غنچه است دلبسته با قباست
خصوصا شول لباسلرکه اطلس وکمخادن وحریر ودیبادندر انلرک تحتنده خود وعید حساب
وتهدید ارتیاب یوقدر من لبس الحریر فی الدنیا لم یلبسه فی الاخرة ۔ حقیقتده بر عاجز دم بسته
وضعیف شکسته قوردجغزلرک که خار دردسری وخون جگرله کندو خسته تنلری ایچون بر نجیر
تار گسسته دن شکسته بسته طقودقلری کفنلری غصبله پوسته مصبوب ارباب مروت
واصحاب فتوت یانندن نجه مقبول ونه یوزدن معقول اولور نتکم ظهیر دیمشدر **بیت** زکرم پیله
کفن برکینی ودر پوشی ۔ میان اهل مروت اردت معذورست ۔ شعار مستعار خود ارباب شعوریاند
عاردر عجب حالدرکه بر ضعیفک کفنی خلعت کرام بر افتخاری ۔ فی الحقیقه اگر لطافت کسوت
وظرافت خلعت مطلوب اولسه دیباج نزه وطاوس ودراج بی منت خیاطدن بی زحمت
نساج بر بهمه دلفریب وزینک امیز ویر وجمله دلاویز وحالت انگیزدر که تعریف وتوصیف
اولنمز ۔ بونلردن غیری سایر طوایفدن دخی لباس مرغوبه وکسوت محبوبه نهایت یوقدر نتکم
سلمان دیمشدر **بیت** که یافت این قصب شکری تمامت نی ۔ که دوخت این عسلی حقه بر قد زنبور

واولكه قاقم وسموم وسنجاب دن انلرك دخي حالي مانند اطلس وناسنج وسيقو ردر هر زماندن
كاه تيروكاه كمان وكاه دام كينه ده وهزاران هوا وهوس وخشم وكينه ده بر بولك كوهر بها باني
كندو عالمنده وكار ودمندن اولن حيواناتي طوتوب نار پر نفرين ايلمك وپوستين چيقروب
پوشين ايلمك مقتضاي رحم وشفقت وموجب كرم ومروت دكلدر من لا يرحم لا يرحم
الراحمون يرحمهم الرحمن ارحم من في الارض يرحمك من في السماء بوقاندن كرايي نسب فضيلت
وعلت فوقيت نعم اين سن مع هذا امام شافعي رضي الله عنه جلد سباعك لبسني مكروه عد
ايلمشدر واول بابده كليتله سد ايلمشدر ابن عطيه قدس سره نه خوش ديمشدركه دنيا التي نسنه دن
عبارتدر كه جمله سي بطريق الاستعارتدر مطعوم ومشروب وملبوس ومركوب ومنكوح
ومشموم القصه جميعنك احوالي معلوم در اشرف مطعوم كه عسل در وغذاء شفاء بي بدلدر
بر زهابي ضعيفك لعابي وغذا وشرابيدر واشرف مشروبات مادر بر وقاجرانك سوادر واشرف
ملبوسات حريردر اولدخي كفن دوده فقردر واشرف مركوبات فرس جواددر اولدخي مقتل
اهل جهاددر واشرف مشمومات مسك اذفردر اولدخي بر حيوانك نافه سندن معطردر واشرف
منكوحات نساء صاحب جمالدر حقيقتده فتنه رجال ومال في مآل در دنية الخصال وردية
الفعال هن ناقصات العقل والدين اكر قاصرات الطرف اوله وكر حور عين **لمؤلفه** كم كه دنياي
دون فريفته دونند كيجه كوندز ذليل مغبوندر واولكه عادات عاد وقاعده شداد موجبنجه
دور مكلف وقصور مذهبدر وطاق عالي ورواق عاليدر مقدمات حضوردن ومعدات
سروردن ظن تمق قصور عقل وفتور نقلدن ناشيدر حقيقتده بقاع قياصره وتقليل اكاسره در
من تشبه بقوم فهو منهم **بيت** هر كرا خوابكه اخر ... خاكت كو چه حاجت كه برافلاك
كشي ايوان را فيبي زمانده بهلول ديوانه دن منقولدر كه وقتيكه هارون خليفه مانند فردوس
برين بر قصر فلك تزيين بنياد ايلدي وبنيان وسقفن مطلا ودر وديوارن مطلا ايدوب
ابادايلدي وهر هر زوارنده اعجوبه روزكار وبرياد كار ردرج وهر بيشه كه بربوندن عبرت اهل
ديار بر صنعت نامدار خرج اتدي بهلول دخي بر پاره فحمله وهزار شفقت ودحله اول قصرك
ديوارينه واول سرايك بركنارينه يازدي يا هارون رفعت الطين ووضعت الدين رفعت الجص

ووضعت النص ان كان من مالك فقد اسرفت ان الله لا يحب المسرفين وان من مال غيرك فقد
ظلمت ان الله لا يحب الظالمين لحق بو ندر عاقله مايه اعتذار وكامله سبب افتخار اولمن **بيت**
لنكر ايوان شه كز كاخ كيوان برترست رخنه دان كش بديوار حصار دين درست اولكه تمام
العقل در قصر قيصروني وفقر حضور ني بلور طمطراق طاق ورواقله وسراي مسرت
نطاقله مفاخرت ايلمز **بيت** كوكه چقسك مسيح وار آخر برادوج طمطراق ايله يكسان
چرخ وش قصر لر ايدوب بنياد دور وشب پاسبان ودر بانيس بلكه هر زماندن فروتني
وشكستكي وپستي ودلبستكي كوستروب بويوزدن معامله قلورلر **بيت** درين رباط دو در چون
مقرر ست رحيل رواق وطاق معيشت چه سر بلند وچه پست **لمؤلفه** بويتمك قابكي
مسكين دكل يول كه اردنجه قاله اغزن آچه اول **ايضا** ايو بصمه بوفاني حجره دن
كه كفش تنك ايلر پايكي لنك علم قالدر همه عالم تنك نادر عنانك جك كه مركب لنك پادر
وجود اسبابي خود تشويش جاندر عدم ملكينه تاج دار الامانذر شول دنيا يله مغرور
وشغل بنا يله مكور اولنلر بكوزكه سير انبيا آثر علي نبينا وعليه الصلوة والسلام اتباع اتمزلر
وياي بو حديث عاليسندي استماع اتمزلركه هر كردورعاليه بنياد وقصور رفيعه اباد ايليه
ملكلر دلر كه الي اين يا ملعون **بيت** وز زبان سوسن ازاده ام آمد بكوش كاندرين
ديركهن كار سبك باران خوشست كتب تواريخده مسطور واهل خبرت يانده مشهوردر
كه خلفاء عباسيه دن انتقال دولتلك وانهدام سلطنتك باعث قويسي سر ومرفوعه
ونمارق مصفوفه وقصور عاليه وفرش غاليه واسباب مايه كبر وغرور وماده شر و
شور اولمشدر نعوذ بالله من الشرور **بيت** جهان رباط خرابيست در كذر كه سيل
كمان مبر كه بيك مشت كل شود معمور پس اولكه اسباب لهو وطرب والات شور وشغب
سن جمله غضب رب ولعن وطرده سبب در فان الرقص وضرب الدف لعب واللعب كله
حرام اولكه الهي استماع ملاهي ايلمز كه استماع الملاهي معصية والجلوس عليها فسق
والتلذذ منها كفر وشول طايفه متصوفه كه بورق قدسيه وشوارق انسيه ايله تحصيل
وجد باطني وتكميل نقص حالي ايلرلر پس انلرك تقليد ايدن جهله عوامدن بو مقوله اتامك

صدوری وبونك امثالی احكامك ظهوری اگرچه من تشبه بقوم فهو منهم حدیثی ایله عمل
ایدرلر محضا هوای فسق وفجوردر ودلواح الله نلر مأخوذدر صانمه كه ماجوردر بیت چون
سلیمان همه پشت هوا بندی نین کر ترا دیو هوای تو بفرمان کردد ومن الناس من یشتری لهو الحدیث
فحواسیجه غافللردر والقنا فیه الزنا معناسیجه جاهللردر نعوذ بالله من الربع بعد الهوی
امام ابو یوسف رحمه الله یاننده کاسر دفه ضمان یوقدر اگر عود ونای وچنك وچغانه دن وكر
نقش تصنیف وصوت وترانه در كلیا اسباب لهو ولعب وعلل وخطا وسهودر انده كمان یوقدر
وفتوی بونك اوزرنه واردر هرکم بونی حاجت خوص رعیه وقول صحیحه معاند در وانلرك كم كوینده لر
وخواننده لردر وشوق وطرب افزاینده لردر وچنك ورباب ونای زننده جمله سی هر كون بر مجلس
اصحابیله جلیس وهر شب بر بزم اربابیله انیس صحبه نددر نتكم فردوسی طوسی شهنامه ده دیمشدر بیت
قلم زن نگه دار وشمشیر زن نه مطرب كه مردی نیاید ز زن حقیقتده بو طایفه نلخایفه نك
یاننده ذكر وتسبیحدن بر سوز وساز وقاتللرنده یللر عبادت وطاعتدن بر خروش اوازغم پرداز
در بونلر كوی خراباتك نواح مصابیحی وتداح نوایبی فكرونیتلری وقصد امیتلری اولدر كه
اهل صلاح وسدادی تصنیفات مبتدعه وتالیفات مخترعه ایله هوایه وفساده دعوت ایدهلر
وقوم فلاح ورشادی هر بری عشاقك نواسازی وجان مشتاقك دلنوازی چنوب هوی وهایله
الحاده رغبت ویره لر ارباب صلوتی سكر مدام ویرب جام میله كوزه وصوده ال یودره لر واصحاب
دوزه بر شرب الیهود له حیرت نام ویرب رمضانی حلوای عید كبی یدوره لر اولئك الذین لعنهم الله
ومن یلعن الله فلن تجد له نصیرا وسیصلون سعیرا شعر ونهج سبیلی واضح لمن اهتدی
ولكنما الهوی عمت فاعمت مع هذا اگر صوت والحانه اعتبار ورقص وجولانه افتخار اولنسه
ظرافت رقص وجولان ولطافت صوت والحان خود منصب طیوردر كه نغمه ققنس وجلوه
طاوس نمایاندن مشهوردر نتكم شاعر جاحرمشدر بیت جلوه ویرقرشومه كل طاوس رعنالر
كبی تاچمه بندن ای پری اهوی صحرالر كبی ومرغان شب خیزك نغمات دلاویزی وطایران
صحنك الحان طرب انگیزی فوق الحد والغایه در بلبللرك غلغله قلوبزی شیفته وعقولی فریفته
ایدر وقمریلرك دلكش ترانه وطوطیلرك شكرین الحانی عابدلری مست وزاهدلری هوا پرست

ایلر بیت چه ساز بود كه بنواخت بلبل سرمست كه رفت جان عزیزم دماغ پر صداست
بو جمله ایله نراعلیزن بربنك اداسی انكر ونه شرعا منكردر واولكه اوانی سیم وزردر
اولدیغی بین الفجار والفساق معتبردر وانوكه وانلرك قتنده كم عیار عقلی تمام در بونلرك
حاله استعمالی حرامدر نته كم حدیثده بیوردر هذان حرامان علی ذكور امتی واولكه نرد شطرنج
درحقیقتده هزاردرد وصد رنج در اصحاب صفایی بغض عداوته وارباب وفایی خبث و
قساوته دوشورر خاطر انور قمردن كرفته ومغبون ودل مطهر كم سوز آشفته ومكدر اولور
یار وهمدم مكله وغمخوار ومحرم مكله غریبی بحابا اولورسن مغلوبی قساوت دنیا ومماتی كوبا
مرك مفاجادر الحق صاحب وصاف پادشاه وقتك پندنده بو ابیات صفا دلبندی و
نظم عالم دل پسندی خوش كتورمشدر قطعه من كر كویم چون بیا ای شاه شطرنج خرد
دشمنا نرا در شطرنج ازخبر باد افراه كن بیدق تدبیر ران اسب افكن درمیان فیل جنكی را
برار وقصد هر بد خواه كن دست فتح جوبی جزم فرزین بند ساز خصم دولت مات خواه
رخ بعدل ای شاه كن كتب تواریخده مسطور وبین الخلایق مشهوردر كه صعصعه بن داهر
كه اختراع فنونده ماهر ایدی چونكم شطرنجی تصنیف ایلدی رای هنده عرض ایدوب تعریف ایلدی
رای ایتدی شاهان صاحب رای وپادشاهان مملكت كشای اهل جد كرك در نه اهل لهو كه
اولمادده وظفردن بو مایه خطا وسهو شویله كه فتح منصوبه ممالك صددنده در وانلر كه عرصه
معركه ده عرصه لشكرقیننده منصوبه مزخرف فتح اتكله مملكو اولمیه وعسكر مخیله طرح
ایلمكله مسرور اولمیه روز وشب نقوش مهره انجم وافلاكی وبازیچه انقلابات اتش وباد وآب
وخاكه ناظرلردر وحضرت علی مرتضی دن كرم الله وجهه مرویدر كه بو لجه چوب كیدركن
وعالی عین عبرتله سیر ایدركن بر طایفه كوردی كه شطرنج اوینرلر جهالتلرندن اوده كوزن
دوشوب بیارلر بیوردی كه ماهذه التماثیل التی انتم لها عاكفون یعنی اول طایفه عبده
اصنامه وعنده انامه بكزنتری قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون القصه مناهی و
منهیات وملاهی یكیف كرانلر كه مفاخرت اولنه ودعوای فوقیت قلنه فلا تتبعوا
خطوات الشیطان نظم انكس كه بیت آمروماه موردیكری دارد ندو بركار چرملكی ودولتی

دانی که چیست اصل سعادت دینوی • امنی وصحتی وکفافی وبهلیتی • الحق سن جمله ذکر اولنان
اسباب عادی • وآلات بادی • معرود تا بین حکم حکیمدن • همین مقابلهٔ عصای کلیمدن • سجدهٔ
فرعوندن خیال عصی مثالندن در • ومعارضهٔ قضا وقدر • ونوازل اسماندن حذر ده فخر عالم
فساد وکوندن سهام ورقصی تمثالندن در • پس بعد کشف الاحوال • ورشف المال • بو مقوله احوال
دبورسمه افعال • اجسم قضایلدن • واکرم خصایلدن • عزایمك فرط وعناد • وخوط تماد در
حکم ایتدی هله غیرلر قویالم • سن طایفه کم سباع وضباع سن • وقبیله مطامع خبیثة الطباع سن
وممر عالمیانه قطاع سن • بین بنی الانواع وعند الجمهور • والاجماع • ذریات ابو البشرله نزاع ودفاع ایتمك
دشمن دیو اطوایف حیوانات الجندن قلت منفعت وکثرت مضرتله معروف • وخبث قساوتله و
بغی وعداوتله موصوف سزدن زیاده کمسنه یوقدر • کرحرت مخالب واظفار • وقوت اسنان
خنجر ومارله بری بریکوزك پوستین یرترسز • ولحومنی یرسز قطعا نماد کوزده • رفق ومدارا وفواد
کوزده رحم ومواسا یوقدر • نه کبیرم کبرندن اوترحرمت • ونه صغیرم صغری اجلندن رحمت بیت
نه ادینن کار در دلش دروی • نه ازان راه بر رحش کردی • اقارب وعشایر کوزلده • واصاغر واکابر
شول یوزدن معامله ایدرسز که • اعادی دین • ودول ودشمنان ملك • وملل اتك عشر عشرن دیونه
بیکن بونی اتمز بیت • زه دوستان ازدم وکین ساختی • به خون خوارکی روز وشب تاختی •
روباه ایتدی بو خصال قبیحه • واشبو فصال فضیحه انواع حیوان الجندن • ذریات انساندن
سنت قالمشدر بیت • آدمی خوار دن جمله مردمان • ازسلام علیك شان کم چو امان نسر
خلعت آدمدن مقدم • ودور قابلدن اقدم • بو رسم واینی وکبر وکین حیوانات آراسنده
یوغ ایدی بیت • مردمی در جهان نماند از ان • که بخوردند یك دکر چو ان • بو جمله
یله بنی بو عنه کرتدوضرت • وقصد خط ایلرسن غالب • وحطام دنیایه طالب وزا
برطایفه دخی بو قدر بیت • عیب کسان منکر واحسان خویش • دیده فروکن بر کریبان خویش
بودخی عجیبدن عجب دن • وباب معاملدن غایت اغربدر • که سزدن بر یکوزه جنکه اعراض
دنیاوی • واعراض نفسانیدن اعراض ایلسه • شر وشور مردمدن نفرت ایدوب کوهلرده
ومغاره لرده • وغارلرده ارباب سباع • ووحوشله الفت • وموانست ایلر اکر بونك مصا

حضور دل • وسرور کامل • وانلرك مقار تبندن تفرقهٔ باطن حاصل اولمسه • ناجنسله
اختلاط • ومخالفتله ارتباط عقل قچن رخصت ویر زدی بیت • صد هزار ابلیس لاحول
آدبین • آدما ابلیس را درما ربین • سه هند بر پای تو قصاب وار • دم دهد تا بر زدت خون
زاد زاد • وقتی که مناقشه • ومجادبر • وجدال ومعارضه • ونزاع ومناقضه بو مقامه ایردی
شعر فضم جباجیه بازی الثمار • وطار غراب اوکار الرباح • یعنی معارض روز فیروز مجلس
مباحثهٔ پریشان ایتدی • ومحل محاوره • ومحادثه طغتدی • وینه هنکامه کیرشب دیجور خیام
مسك قامتی میدان کون ومکانده قوردغی اچون • ناقهٔ سپید آسمانه بار بنکاه سپاهنی وخیمه
وخرکاه ظلمت پناهنی یوکلدوب • عزم هنکامه ایلدی • پس انلر که مبادرانه میدان خصومت
ومحاوران دیوان حکومت ایدی • بساط جدال ونزاعی دوردلر • ودهان قیل وقاله مهر سکوت
اوردلر • پس اول جمیع کثیر وجم غفیر پراکنده وپریشان اولوب • مقاملو مقامنه کتدی • سلطان
عادل • وآصف نصفت دل دخی خلوت عزیمت ایتدی • ناچار فصل حکومت فردایه قالدی • و
بو مرافعه ومدافعه • از اوانس وجانی قلق وحیرته صالدی • لاجرم او کیجه عشق ظلام مدت
طلوع صبح بامداده ملاحظهٔ قیل وقاله • وبیك درلو خیالله سکون اصطبار • وخواب وقرار
دن توقف انتظار کوسترب لمؤلفه • اکچون اکلنور دهرك نفاقی • که مع دراجتماع وافتراقی •
نرطك کسه مهك بکزینی بو تب • که اولدر روز روشن چه روشب • بو غمدن دوی نرین زعفرانیدن

کرضوکی بهارك برخواندر • **مجلس چهارم در مناظرهٔ عنکبوت جهوم با حکیم بوم لو لف**

بنه چون شهباز صبح آچدی قنات	خانه سندن اولدی شب عنقاسی مات
قافه دکدی شاه روم آلتون علم	صندی هندك لشکری سرتا قدم
موج نور ایدب سمکدن تا سماك	ظلمتك ذورقلرن ایتدی هلاك
صبحه لر ایتدی قاقوب شمشیر خروس	سینه لر دوکدی فغانلر قلدی کوس
دیر مکه شب رده لر جبینه جان	طولدی حی علی الفلاح ایله جهان

شهریار معدلت شعار • وآصف نصفت دثار دخی ینه کفایت مهمات رعایا ولشکری واشاعت
آثار دادکستری ایتمك اچون ترتیب دیوان حکومت • وتنصیب میدان خصومت امرن ایتدی

پس ارباب فضل وکماله چابك سواران قلم فتوی وکوی بازان صحن تقوی وصحیفه
منقبتلری تؤتی الملك من تشاء ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا معنون در واصحاب
قیل وقال که هر بری آسمان بلاغت ومرکز جهان براعت در وطراز کسوت لری هل یستوی
الذین یعلمون والذین لا یعلمون ایله مزین در واصل فروع شرع مبینی وحل حرمت
امور دینی فصل وحل ایچون دیوان سلطانی ومحکمهٔ جهانبانیه عزیمت کوستردلر فلابد
انلرکه سرهنکان بارکاه اعلی در ومحاجیان ستر معلادر وزمرهٔ اهل دعوادن وفرقهٔ قوم
شکوادر ومحتاجان عرض احوال ومباشران خصومت جدال در ارباب فضل وعلمك قدم
محترملرینه جبههٔ عبودیت اوروب وخاك پای کیمیاسای لرینه جبههٔ استکانت سوروب بالعز
والاجلال کالدولة والاقبال اوکلرنجه واردیلر وفی الیمین والشمال کالنور والظلال
جانبدارلرندن یوکروشوب دار القضاء پادشاهی وایوان فصل حکومت شاهی یه کتوردیلر
نتکم دیمشلردر من کان فی العلم واضعا قدمه بصیره فی الفتن دافعا علمه منتظر لمن خدمه ان یجعل
الناس کلهم خدمه شعر الناس موتی والعلم احیاء الناس مرضی وهم فیه اطباء الناس
ارض واهل العلم فوقهم هما نور وما فی النور ظلماء وزمرة العلم راس الخلق کلهم وسایر
الناس فی التمثیل اعضاء علم مفتاح کنوز هدایت ومصباح رموز عنایت در ونظام سلسله
جود وقوام مرتبهٔ شهود در نظم علمدر بیت یئك باقیمت جهلدر دیت بخت بی درمان
نیست آن علم جز سعادت نفس نیست آن جهل جز شقاوت جان پس بیه آیین معدلت کستری
وقانون رعیت پروری موجبنجه حاجبلر ندای بارعام اتدیلر واصحاب خصومت ایچون رخصت
بابنه اهتمام قلدلر مکرم عنکبوت صاحب قنوت بر کوشه متحیر وبر پرده آردنده متفکر
سکوت اختیار ایدوب صومعهٔ سکوت اولور مشری مسبحان ملك وملکوت ومقربان صحن
جبروت کبی تسبیح حی لا یموت مشغول اولدی بو تنکنای ناسوت ومحنت سرای بی قوتده مثال
هاروت وماروت نار حسرتله مصلوب وافکار محنتله مغلوب پرکار چرخ دوارك کارنده
وسرای پرده لیل ونهارك ادوارنده نارود لفکار قالمشدی ودرکاه خیالده وکارخانه بالده
جولان کردار طوموب رشتهٔ اندیشه یله ودشتهٔ فکرت حیرت پیشه یله هر بوزدن

واستنباط حقیقتها غرب ایچون فردکلو قدرت ونر رسمه قوت ویرمشدر ومهندسان ذوی
الافتخار ومؤسسان اولی الافکاره قدر علم وکیاست ونور جمله فهم وفراست عطا ایلمشدرکه
هر بری محیطی دان واقلیدس کشا اولوب اظهار شعور طلسمات واظهار ماخذ ومهمات
اتمکده عقول فحولی شیفته وجنان جهانی فریفته قلورلر والحاصل انسان صاحب ذرایع
وصنایع بدایع واسطه سیله فی سبیل الله طاعت خالق عالم اتمك ایچون ایتر انما یعمر مساجد الله
من امن بالله والیوم الاخر مقتضاسنجه نه مضع خانهلر بنیاد ایدرلر ولوجه الله عبادات
رازنی بنی ادم ایچون حدیث من بنی لله مسجدا ولو کمفحص قطاة بنی الله له بیتا فی الجنة
مقتضاسنجه نرم فرح کاشانهلر آباد ایلرلر که هر بر بنیك تا عرصه سی اساسندین کبی پشت سمکدن
وکنکره سری علم شرع مبین کبی اوج سماکدن برتجمله درکرمتن متین لرنك ورنك انکین
لرنك یعنی تاکید ارکاننك وتشیید بنیاننك کارنده فلکلر سرکرداندر وملکلر حیراندر
بورسمله حصانت ومتانتی وار در که تمادی روزکاره وتعاقب لیل ونهار له خلل پذیر اولمز نظم

کمرلراندرکم باش باش چلمش — کماندر هر بری تیری اتلمش
شرفه منبری معراج پایه — صالر کرسیلری عرش اوزره سایه
فلکلر سیر ایدر محراب تاشی — اولورلر سه نرطك پایینه باشی

قبله کاهلری مصدوقی فلنولینك قبلة ترضیها اولوب ارباب بصایردن واصحاب ضمایردن
دونبن وناظر یقین اولنلره واینما تولوا فثم وجه الله سرنی عیان کوسترلر منارهلری طلعت
همایون وقامت موزونله زمیندن آسمانه باش چکوب سرو دلکش ومیل کردون کبی دوزنب قیام مدم
مؤلفه ای رب افلاکه اندن بانك اذکار ملکلر یا کلور تسبیح ای یار لیالی رمضانده هر زمانده
سیران ایدنلر درکه بیت مناره باقنادیل منور چو خوبان کشته طوق هیکل زر
وبو زیبا مساجد واشبو معلا معابددن غیری خیر ایچون مبارك بقعه لر ومتبرك تکیه لرك هر بری
متبرکه ارباب صدق وصفا ومهبط انوار حاجت ودعا اولوب کعبه کبی مطاف کرام ومدینهٔ
طیبه کبی زیارتکاه عظام مؤلفه بنا ودعوت اربابنه ملجا صفا وحدت اصحابنه ماوی
چکن سرانك جیب اربعینه نظر صالمز سکز خلد برینه واندن ساکن اولنلر عنوانی بیانی

لا يعصون الله ما امرهم ويفعلون ما يؤمرون • وانتشار فنون عالم واستحضار شئون فهوم ایچون
وتحصيل احكام ديني • وتكميل عقايد يقيني ایچون مدارس عالی نماد کسبع شداد • وترتیب بنیاد
ایلیوب روز وشب محاوره • ومباحثه وليل ونهار مطالعه ومناقشه در مثنوی

اوقورلر درس ایدرلر بحث علمی
قلورلر کسب فضل وقدر وحلمی
کلامی هر برینك پر معانی
ایدرلر شرح حکمتدن بیانی
جهان مشکللرن تفسیر ایدرلر
حقیقت سرلرن تحریر ایدرلر
ایدرلر فلکلر بعضی یاغن
یقرلر روشن ایدب دل چراغن
دیوب قال الله قال الرسولی
یازرلر هر فروع وهر اصولی

دروی دریادن عبور • وصحن مادن سرور ایچون فلك بنیاد • وخنك اباد ایدرلر نجه فلکلر که
میدان مسارعتده • وزمان مسابقتده • کوی تقدمی دست فلکدن قاپرلر • ونجر خنك ملك
دریاده • ودیار ماده جنك ایچون اژدر صفت هجوم اتسه لر • نهنك کردون آهنکلر یولندن
صاپرلر قطعه طایر تیز پر کرش سیمرغ • پیش بال وپرش شکسته جناح • شد در سیر ماشیردن
چون سلیمان بر غده ورواح • للحق هر بری ماه نو مثال بر نون بیاندر که • هر آن خط الف استوادن
نازلدن وکمان غازیان ماننده رخش باریك میان درکه • هر روز تیر مرادی جابله حامل در شعر
وعنقاء نظیر بلا جناح • ویسبق فی الخطاف علی خصافی • له وقت سیر لذی انقدام • من الخبث
القوادم والخوافی • کویا هر بری بر پیر لنکور دارد رکه عصا ایله رهکذار در • ویا بر عمل دار سریع السیر در
کرپی چوب پرواز اتسه مانند طیر در • وهمانا بر سالك مسالك در که هر دمده عزیمتی صوب ممالك د مثنوی

نجه کشتی بر فلك دن تیزرو
او ده یاغنش غیرتندن ماه نو
کاینانی کشت ایدر عنقا مثال
تیز دولت ده کورمش پر وبال
صحرۀ چین کبی یوزی قیرکون
طاق قصر اهرمندن سرنکون
صاچلری مفتول جامیلر کبی
خلقه باش اکمز امامیلر کبی
باد پا در رخش کردون کبی اول
کسه سیری طاقی مهر وماه در اول
کاسه بانچرخ بکزر حالیقی
لیك اسباب دسن باز آلتی

نسنه بیغم هر نه ویررسه بیر
سیرنی دلکش قلورا ولدقجه سیر
صفحه سید رایت نون والقلم
لوح سیمی هر دم ایلر برقم
هیکلی تخت سلیمانی انك
دیو صرصر بینی فرمانی انك

وهر رود پر اخر ود • که موارد ندرن نه پیاده عبور ایدبلور • ونه سوار • وهر نهر چون بحر
که روا کرنندن نه آدم مرور اتمکه قادردر • ونه طوار • کذار خلایق ایچون قوس وقزح کردار
وطاق فلك وار • اوزرلرنه جسر بنیاد ایدرلر که هر برینك کمری هلال آیین ابروی خوبان
بایل کبی مقوس • ومعلادر ودیده جهان بینی عین عاشق بیدل کبی غرقۀ نمادر مولفه طاق
بودی طاقهای هر یکی اندر جهان • کونبودی جفت ایشان کهکشان در آسمان • پایشان
بر پشت ماهی فرقشان در بطن ما • از بر شان آدمی وزیر شان بحر روان • القصه سا
حیوانك بو مصانع حسناتدن قطع بهره سی • واوشبو مجامع خیراتك دایره سنه یورغکه
ذهره سی یوقدر • عنکبوت اتیدری • سبحان الذی بیده ملکوت کل شیء • اکر فضیلت انسان
ومزیت احسان • بدایع صنایع وشرایف مصانع برله ایسه • جوامع الکلم قرآن بو آیتده حق
سبحانه وتعالی سزی وبزی جمع اتمشدر • قل کل یعمل علی شاکلته • اکر انساندن وکر باقی حیواندن
هر برینك دانشنه کوره بر روشی وصانعته نسبت بر جنبشی واردر • وربك اعلم بمن هو اهدی
سبیلا للحق بو امور مذکوره جمله وحوش وطیوره • ومار ومور • بلکه حشرات هوام ومحقرات
سوامده مقرردر که هر بری استحکام اماکن واستقسام مساکن وتمهید آشیانه وتشیید کاشانه
اتمکده بی زحمت سنك وخشت وبی منت بنا یا ه بدسرشت • مانند صوامع کنشت و
مثال قصور بهشت • نه جرم لر ترتیب • ونه خلوتخانه لر ترهیب ایدرلر بعضی مدور ده مکعب
وبعضی مضلع ومحدب کیمی مثلث ومربع ومخمس کیمی مسدس ومقوس ومقرنس • که معماران دوز
وسماران دار ودیار طرح اطوارندن ورسم ادوارندن حیران ودمبسته قالورلر • هر کیمی
بر روش کار خیالی دارد • واندران فکر دوش طرفه مآلی دارد • مثلا بو قوم ایچنده بو عکس ضعیف
ماننده خس نحیف که تن خسته جانی ودل ناتوانی شربت • واوحی ربك الی النحل ان اتخذی
من الجبال بیوتا ومن الشجر وتمایم شون • برله قوت وقوت حاصل اتمشدر • چوب دست

دشیرین کارلغله بخه مست بن نازك و ترخانلر • و نه رسمه مقرنس و شیرین • نه خوش تر کاشانه لر یاپر
پس قدرت حق • و اذن فعال المطلق برله • یخرج من بطونها شراب مختلف الوانه فیه شفاء للناس
قضیه سنه مظهر و هر حجره سی پر شهد و شکر اولور • و بن بی سر و پای محنت فرسای کم بن ضعیف بی فن
و بن نحیف کمتر • دوایر آسمان کرداب قلوب پرکار • و عمایر جهان اطوار بی رسم و هنجار سرالر ترسیم
ایدرم • بن خیال و نازك ماوالری تقسیم ایدرم • عبرت مآل المؤلفه شودم دست و پایم بی افشار ایدم
جهان طول و عرضین پرادوار ایدم • قلوب سنج با بن یوز بیك خیال • دوتوم بر کسوب بر نجیبك مثال
فلکا ودن کار من صنعت اصم • هر اهل خیالی یولندن باصم • نه ماکونه خودشانه در کار اولم
فسونمدن هنجار و پرکار اولم • اکر خلعتم مردم اطلس اوله • ادکر بافتم در بکا بس اوله • غایت
ما فی الباب بن سنرك صنعتکوزده عاجز و سرکردان اوله وز • و سنر بزم حرفتمزده قاصر و حیران اوله
و اکر افتخار قصور چون نسج شداد اله • و بو یوزدن افتخار طبعند شداد صفت استکبار ه و نبوت
انبیا و اولیا یه انکار اولمقدندر • هر کم قصور عقل اوزره مقصوردر • و معرفت دانشن دور در
مایه افتخاری دور و قصوردن • و نظر اعتباری تجملات دنیا و پیر اوزرنه مقصوردر نتکم ذکر
انفی و بیان نمحافی مناظره سومده بجری • دکر بو صنعتلر واسطه سیله و اشو حرفتلر وابطه
انواع حسنات • و اصناف خیرات ظهوره کلوب نجر نجر علی الارکان • و قوی البنیان مساجد و مدا
و رباط و خان بنیاد قلنور دیکله • فخر ایدرسکوز اولدیغی اکر انصاف صا قله • حقیقت حاله اعتبار
نظر اولنه و اعتنا قله باقلیه • و ما تنفقوا من خیر فلانفسکم • خطابندن جوابی معلوم • فان احسنتم
احسنتم لانفسکم تعلیقندن احوالی مفهوم اولور • و طایفه انسان کر طاعت و عبادتله مامورد
فلا بر مال و منال تحلنده صرف اتمکله خیراته صرف اتمکله مشکوردر • بلکه بو قضیه ده جمله سی مجبوردر
اما سایر حیوانات بو تکلیفاتدن معاف و معذوردر • و بو خیراتك دخی فی نفس الامر افاتنه عنا
و فساد بر بطلان له مطاوا بل نهایت یوقدر • زیرا که مال حرام له مباشرت • و ظلم و غرامله مظاهر
اولنوب ظهوره کلمش اوله • ارباب تقوی • و اصحاب فتوی صحیح ایلمشلر در کم • اندن بنا مثوبا
و امید رفع درجات ایلمك سایر معاصیدن اشر و بدتردر • بلکه کفره منجر در کم حرامه حلا
و منکرات مقبول الاحوال دیمش اولور • بو اجلدن حق جل جلاله • و عم نواله • کلام قدیمنده و فر

عظیمندن بیوردر • و لا تتبدلوا الخبیث بالطیب للمؤلفه حرامی صرف ایدوب اومن ثوابی • کوزنی دیکوب
دیلرا تشدن آبی • ایدوب حیلیله چادر نعیك درزد • مسیحه کوکات اتمکدن نذرمز • ذکر مال حلال له
بنیاد • و حسن الخصال ایله آباد اولمش اوله • انکن دخی بنا سندن شرف مال • و عین و بال • و ضیع و
ضلال • اولئك الذین اشتروا الضلالة بالهدی والعذاب بالمغفرة • بو جمله دن صکره
یا ایها الذین امنوا لا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی کالذی ینفق ماله رئاء الناس حکمنك
تحتنه داخل و ملحق احتمالی اکثردر • فان الریا یاکل الحسنات کما تاکل النار الحطب • خود حدیث
مشهوردر • یراؤن الناس ولا یذکرون الله الا قلیلا • بیت ازریا پیشه محو حاجت کر جود
عاصیت • میوه کی آرد درخت خشك • القصه اکر صاحب قیا • و کر اهل عباد رچونکم اعمال
ریاء الناس و اتباع للوسواس دن حاصلی هبا در • للمؤلفه دریغا هر دمی در مسجد مای جهان بك
زنی انخود دعای • تنتا نذر تسبحات کرفتار • نه کار دت سو حیلی جز رنج و ازار • للحق
ظهور غرور و شر طایفه نك اشیان دماغلرندن یوم ده باصوب یاتور • لاجرم هر زماندن ریا و
استکبار و عجب و افتخار له • او جرمکوز اکسك دکل بن خیالات باطله • و محالات عاطله لاف
و کزاف نرلازمدر • بیت راه رد چون دریا کوشدم بد شهوتست • پیوزنی کرخو دبیار اید بر
بنن شوهر هست • خصوصا اکر کار مسجد و جوامع در • و کر کذار زوایا و صوامع در عایدن سی کنده
وجود کوزده در • و فاین سی قیام و سجود کوزده در • اکر شعرا ین در • و کر حیر و سغاین در طایفه
کوزك حضوری • و قبیله کوزك مروری ایچون در حیوانات بو دیر کهندن نرمدن استرز نرسفن
میدانی صحاری و بوادی • جولان کاهی و سیران کاهی در • مضمون خیال و وادی ملاذ و پناهیدر
دریادن عبور اتمکده • هر بری سیاح کامل و ملاح فاضلدر • حکیم ایتدی دیر کلرك خسخالدر نه
مجال • و مصرقرمقالدر • نرخیال لکن صورت اعتراض و انتقاضن ایراداتوکك مناقشه در
علی المثال انسانك صنعتلری • و بنی آدمك حرفتلری بو مذکوره اولان امور محصوردر • و اشو معد
اولان هنرلر مقصور دکلدر • اول جمله دن بری صفت حسن کتابتدرکه • سبب قدر و رتبت
نتکم حضرت علی کرم الله وجهه بیوردر • علیکم بحسن الخط فانه من مفاتیح الرزق • للمؤلفه بادمبا
لهر افشان او • بر دل و جان کاین لهرستان او • که کتابت واسطه سیله هزار هزار اسرار ملك

وملكوت ولطايف احكام ناسوت مصاحف دل وجاندن صحايف رقم بيانه چقوب ثبت
اولور وبي حد وبيشمار فوايد وعوايد دنياوي وديني ورموز كنوز علوم يقيني مطرح سواد
خيالدن مسرح بياض قيل وقاله كلوب مشرف بولور الحق واسطهٔ خط رقم ورابطهٔ كاغذ وقلم
برله انامل كاملان جواهر باران كبي بونجه در رابداري وكهر تابداري قعر درياي يدلردن جلب
ايدوب سواحل اب وكل طرفنه ايثار ونثار ايلر ومشاطكان خيال ودلاله كان كمال الندن عوالم
غيب كوشه لرندن مشهولات عرايس معاني ومخدرات نفايس بياني كه نكات براعت وحلي
صفات بلاغت برله زيب وزينت ونقش وصورت بولوب طاوسي جلوه لر كوسترلر شو
سلك عبارتني ونظم استعاراتني تير سپهر مهر سراين بند بنياني وشهمند بياني اولور **نظم**

اي بر سر كتاب ترا منصب شاهي | منشي فلك داده برين قول كواهي
زلف خط مشكين تو يك حلقه ندارد | نيد آيچه خاصهٔ اسرار الهي
با خاذ به نوك قلم كاه كتابت | بر رفته هيولا سخن صورت كاهي

قلم مسيحادم اگرچه صورتا ذو القرنين در ديني معنيده خضر قدمدر كه دمبدم سير ظلمات
ايدوب فيض آب حياتدن باضا برد وسرچشمهٔ معارف پرنكاتدن سيراب ايدر اكر وصف الا
حاتن وحليهٔ جمالن تمامجه كوش اتمك ديلرسن بو ابيات فنون سازدن بطريق الالتفا
على وجه الايجاز بانواع الاستعارات واصناف المجازات استماع ايله **لمؤلفه**

نه دلاويز و نه طاوس جولان | كه چني قومين قلور جولان حيران
نيجه طاوس مرغ ماه پيكر | تني لعل اشياني عنبر تر
جوان نو خط وسرو قصب پوش | زباني پيكر وش چشمهٔ نوش
كه اولورمسك دريا سينه غواص | كيمي كافور صحراسندن رقاص
چقوب ظلمات ايلندن قلسه طيران | يغر هر دم الندن آب حيوان
حبشدن اچدو غنچه روم مر سيمي | پرايلر ملكت كافور عنبر
اولور اهل شرف ظلمتده اقبال | هماي ملك در اول مرغ ذي بال
ويا خود شاخ طوبي در نكونسار | كه اولمش سدره وش جنتده پربار

زهي همراز امين ملم وير مدين باش | جما نزايلمز جان سرني فاش
نواسي نغمهٔ عشاقه تحرير | صداسي كنبد افلاكه تقرير
محنت اهلي كبي اشكبار اول | ضعيف وبي دل وزار ونزار اول

والحاصل خامهٔ مسكين عماسيله صورت پذير اولان نامهٔ كافوري جامه لرك طومارينه مرغ
طيار وهماي سما رفتار كبي بال وپر آچوب پرواز ايدوب دريالردن عبور وكوهسارلردن
مرور ايدوب هر بري طوطي شيرين مقال وخبر بر لكن بر كبوتر هدهد مثال اولور باقي اوصافني
بو غزلدن كين دلاويزدن واشبو شعر شيرين شور انكيزدن معلوم ايدن **لمؤلفه**

نامه كاولمدن كلور تعويذ جاغندر بنم | محنت ايامده خط امانم در بنم
هر الفكم اتن دوشمش سرو ايين منتها | طوبي حور اصفت سرو روانم در بنم
نقطه سي سيري ضيمر كونكبي ايلر عيان | ودا هم هر اعرابي باغندر بنم
نكته لركم اندن درج اغشدر اولدن | دله كبي دلدن كي داغ نماغدر بنم
ايلدي اول خامه كم بو نامه شاخ نبات | دمي بر طوطي شيرين دهاغدر بنم

اكر ديدهٔ انصاف ايله نظر ودايرهٔ اعتسافدن كذر ايدن سن بلورسين كه بو صنعتدن اشرف وبو حرف قدن
الطف عالمده بر صناعت يوقدر حيوانات بو فضيلتدن بي بهره در وعدم قابليت واستعداد له
شمع در عنكبوت ايتدي اكر صنعت كتابت فضيلت وقدر ومرتبه وسيلت اولسيدي نيجون
سرور انبيا وسر دفتر اصفيا نسيب بني آدم وخلاصهٔ افراد عالم حضرت محمد المصطفى صلى الله
عليه وسلم وير لسيدي **بيت** دفتر صوفي سواد و حرف نيست جز دل اسفيد همچون برف نيست
مع هذا شي يفي وعنصر لطيفي جميع فضايل ايله اراسته وجملهٔ مكارم اخلاق ايله پيراسته اولدوغي
آيات بينات ايله مبرهن وكون كبي افاقده روشن ومعيندر وصدر مطهري وقلب منوري منبع
عيون اسرار الهي ومجمع فنون نامتناهي اولدوغندن كسنك قيل وقالي ونزاع وجدالي يوقدر
رباعي شاهي كه مهش غلام ومهر ست كنيز ناطق بر كمال اوست قران عزيز كر جامع هر فضل بود
دور نباشد كز بهر وي آفريد اند اين همه چيز وساير صنفلر كزك دخي بو نجه سي كه سبب معيشت وز
وسرمايهٔ تحمل مكنت كوزدن عقلاً منكر ونقلاً معصيته هم سردر بري نقاشلقدر وهر كار خانه

کهرباشلق که رومی وخطایی بولك رنك آمیزلرله تصویر کلستان ایدوب ونازك وتر شکوفه
دلاویزلر تحریر بوستان ایلیوب بیك درلو قوشلر قوندردلر دیوارلرده قصر دلکشلر غدارنك
حاشیه سنه وجدولرده سراسر منقوشلر رخسار رنك دایره سنه هزار خط وخاللر ونقوش
بیضا الله خود مکتوب خود اهلنی زار ایدر وفلك مثال کاخلرده ملك منظر شمسه لر طوبجه نما
شاخلرده پری پیکرتر بچه لر یازوب یروکوك اهلن حیران ودلفکار قلورلر صانکم اول منقش سرالر
ودلکش مأوالر صحن خلد برین وروضهٔ بهشت آیین در که سراپرده مطلا ومعلالرله تزیین
وسندس استبرق مثال دیبای زیبالرله حور العین اولمشدر **لمؤلفه** سفیداجی جانانه رخسار
نه زینت سوادی حور وعینه قرة العین سعادت صحبتك اولغم سیدر شب قدرك بو مسکین
طرح سیدر ودار الکفرك تخانه لرینه ودیار فسقك کاشانه لرینه معروفه کبی صنملر رسمن
سر بولکرکری صیرفیلر بازارینه شکست ویرر وپروین صفت دیشلرینك قطاری نظم کهر ابداری
وسلك درر تابداری دم بسته ایلر میف لبلرینك غنچه سی که جام فرح لعلین قدحلری دریای
غمدوش مطوق غبغبنك ترنجه سی که آب معلقدر سیب ونار بغك باشنه غوغالر اوشورلر
نخل بند قامتی سرو وبلجیران دلوز مصور طلعتی آسمانی سرکردان ایلر **لمؤلفه** صورتنا وغزلر
آیینه کوردکجه طلعتن فهم ایدر قصوری سیرانسه صوتن القصه بودکلو لطافت وبودکلو
ظرافتلرله اول صنعت عند اهل الشرع مردود وسایر ملاهیدن معدوددر نه نظام عالمده الی
وار ونه قدر بنی آدمه مدخلی مکسبتی منفور وطلبیتی محظور مصورلعنك خود جزاسی ان
اشد العذاب یوم القیمة علی المصور در وتکلیف باسزاسی حیوة ما خلقتم در **ع** کذ ولعنت
ملاویله صورتش را فرضا که بونلر سرجمله مسنون ومقبول ومستحب ومعقول اوله بر بیی سبب
فضیلت وموجب رتبت اولوردکلدر بلکه دنیاده رزق راتب وقطع مراتب ایچون جهت مکاسب
وتخصیص مطالب ومآرب در چونکم وحوش وطیورك وطوایف مار ومورك وسوامك وقبایل
انعامك رزق مقرری یضبی او قری ومن یتوکل علی الله فهو حسبه قسمت خانه سندندر وهوام و
سوامك رزق مقرری ویرزقه من حیث لا یحتسب قسمت خانه سندندر فلا بد پیشه ده بی
اندیشه لردر وخزاین ارزاقی کوهلر وصحرالرده دریا وبیشه لردر والله یرزق من یشاء بغیر حساب

انه ذو الفضل العظیم الرازق ونعم الکریم **بیت** هان توکل کن ملرزان پا ودست رزق
تو بر تو زتو عاشق ترست وبو دخی مقرردر که جمع مکسب ذلت وتوکل وقناعت رفعتدر **بیت**
فراغت در قناعت هر که دارد نه مرومه کلاه هش ترك دارد القناعة کنز لا یفنی والفراغ ملك
لا یبلی **مثنوی** قناعت توانکر کند مردرا خبر کن حریص جهان کردرا خدا را ندانست وطاعت نکرد
که بر بخت وروزی قناعت نکرد فان زللتم من بعد ما جاءتکم البینات فاعلموا ان الله عزیز حکیم
حکیم ایتدی بونلردن انسان اچنده شرف وانسابر وسعادت اولادو لجفاد واترابه ندرسن
عنکبوت ایتدی بو خود اول مسئله درکه مکر قلبك سرکشته ودماغك پر زلزله در مقصودك محا
میدر بو خسه مصادره میدر بو رأیی دخی قویلم سنك رأیکه اویلوم دیروکك غرای جاهلیت در
مقتضای کاملیت حدیثه وارد درکه من تعزی بعزاء الجاهلیة فاعضوا هن ابیه وحکما
دیمشلردرکه المرء یفخر بهمم العالیة لا بالرمم البالیة **بیت** انکوهر خود بکوی ورنه درمعدن
دیم بسی کهرهاست وشونلر که اعوان وانصار ونوکر وخدمتکاردر ویاران صحبت وهمکاران نه
حقیقتده قیود دردوغم وماده در دوام در **بیت** درین زمانه رفیقی که خالی از خللست حرامی
می ناب وسفینه غزلست عالمده یار وفادار وماننده عنقادر وجهانده غمخوار وهوادار مثال
کیمیادر **لمؤلفه** سوای افاعی اقارب عقارب بزهر حوادث به نیش نوایب مصاحبلر ایله
بد کردارك خود افتنه نهایت ومناسبت بی هنجارك سخافتنه عنایت یوقدر **نظم**
قطع صحبت کردان از یاران صوری خوشترست ور حضور نا موافق بی حضوری خوشترست
همدمی کن صحبتش خرم نکرد خاطرت زان چنان همدم بصد فرسنك دوری خوشترست
کلامك عمده سی وبیانك زبده سی اولدر که هر علاقه وپیوندك وهر ارتباط بند کرندك عقده سی
اولور مکرکم کلیا کسسته اولوب بردخی بسته اولمیه تاکم درونی علاقه لرندن خسته اولمیه **بیت**
چونکه رشته کسسته میتوان بست لیکن بر میان کرهی بماند دقیقم سوق کلام وعرض مرام بو مقامه ارشدی
وقت ظلام وهنکام شام ایروب تأخیر اختتام اولنوب قیل وقال ههم اختتام اوردی **لمؤلفه**

بال مرصع کشود مرغ ملمع بدن   اشك ملمع فشاند شمع مرصع لکن
زاغ طاوس باغ جلوه ده باغ شد   بومك فرخنده فال کشت جهان در چمن

کرك سینه دلدبودیوسف کل رویی ر ... غرق خوناب شدکاله صفت پیرهن

کاسهٔ سیمین نمادکیسهٔ یاقوت کشت ... حقهٔ خیرم رشد درج عقیق یمن

کشتامیر حبش چونمه انجم سپاه ... سیف یمانی کرفت چون سپرذوالیزن

مریم شب کسب کرد نفخهٔ روح القدس ... چون نبی ... لجبوی اویس قرن

پس دهان دستوردن ارباب مجلسه دستور اولوب مخاصمه ومرافعه فردایه قالدوغن بلدیلر ٭ فلابد آنده حاضر اولنلر حضور سلطانیدن جمع خاکسار ایدوب طاغلدیلر لمؤلفه انك جوندن صوق ندن بوقصره کیرن یرلن ایصمدن هر دمدن دیر ٭ فلکجلاد غایت بی امان درن ٭ کرموی تمیری بیله تواما

مجلس پنجم در مناظرهٔ کشف دریا مذاق با حکیم عراق لمؤلفه

ینه چون صبح اولدی نورافشان دهر ... لشکر شام صدری سلطان دهر

اولدی انوار له برایوان چرخ ... بولدی ترتیب شمان دیوان چرخ

طاوس اچوب بازفلك ... قلدی عنقا کبی پروار فلك

انجمك تیمولرن ایدب شکار ... قیلدی قرغه درنکین شب تارومار

صان پرایدی دائم آذرنله شب ... کم خروس صبح بر بردیردی هب

شاه معدلت کیش ٭ وخرونیك اندیش ٭ دخی کونش کبی خوابکاهندن باش کوتوروب نیت کلکشت صحرا وقصد ساحل دریا ایلدی ٭ پس صبح امین مطلع امیندن تبسم ٭ وبلبل طرب کلبن لطافتدن ترنم اتدی ٭ وچمن سیادتن نهال سعادت ٭ وتحصیل نظارت ٭ وکلشن امالدن سرو اقبال تکمیل طراوت قلدی ٭ وازهار صبور له کوه وصحرا منزهر وانوار سرور له ارض وسما منور اولدی شعر سعدالزمان وسعدالاقبال ٭ دونا المنی واجابت الآمال ٭ چونکم سایس لر شهریارك مرادنی بلدیلر ٭ دولتیله سوار ٭ وشوکتله همعنان اولسون ایچون ٭ رخش آفتاب ٭ وبراق برق جناب کبی زمین نورد جهانکرد ٭ آسمان سم ٭ میزان دم ٭ براسب راه وار عرصه قلدیلر بیت کم طرید نظر نوردی فلک اوجمغه طوردی مانند ملک نتکم میدان فصاحتك چابك سواری وصحن بلاغتك سرداری انك وصفنده دیمشدر لمؤلفه از کمین بیرون رود چون باد روز دار وکیر ٭ کر کسی کوید زهی انعوی ادراکه هان ٭ از فرو فرع نعل او پنهان هامون پرشرار ٭ وز فرو فرع کام او بالای کردون پرشخان ٭

سرمهٔ چشم ستاره کرد او یوم الدغا ٭ حلقهٔ کوش مجره نعل او یوم الرهان ٭ باز همت کبك وطاوس فر دراج فال ٭ چرخ دلکه کس بصیرت بلبل طرب شاهین توان ٭ پس سرهنك بوهنکام بشارت کلان عزیمت پادشاهی میر وساهیه اعلام اتدیلر ٭ همانده وزرای نامدار ٭ وامرای کامکار ٭ صغار وکبار ٭ پیاده وسوار ٭ بارکاه جهان پناه سلطانی ٭ وپیشکاه سرای کردون اشتباه صاحبقرانیه حاضر اولدیلر ٭ چون شهریار کامیاب ٭ مانند آفتاب جهانتاب ٭ اولکه دون جناب رخش سعادت نصاب سوار اولدی ٭ پس اولکره وانجم شکوه دخی جان ودلدن غنچه وکل اغزندن پر اولوب دعاء شاهی ٭ وثنای پادشاهی بیرله ٭ مانند سوسن ده زبان ٭ رطب اللسان اولوب کیمی اقبال وشرف کبی پیش رو ٭ وکیمی عنایت کبی قفادار ٭ وکیمی دولت کبی یمین ٭ وکیمی سعادت کبی یسار ٭ وکیمی دولت پایدار کبی قرین رکاب همایون ٭ وکیمی همت دستیار کبی عزم صحرا وقصد دریا ایلدیلر ٭ اشجار مینا فام بهار ٭ سرو شمشاد زمرد شعار کبی ٭ رایات شقه لرین کوکلره چکدیلر بیت فلکلره کوزدی اول بهار ٭ زمینك صحنی دوندی لاله زاره ٭ ونهال ارغوان ٭ ورماح شقایق النعمان ٭ مثال قزل بیرقلو کوندرلری صحرالرده دیکدیلر ٭ بر دمدمه وکوکبه بیله یوردیلرکم خیول سیول کردارك نعول چون هلالی ٭ روی زمینی پرنقش ونکار ایلیوب ٭ صفحهٔ خاکی صحیفهٔ افلاکه دوندردی ٭ وپیاده وسوارك پای صبارفتاردن ٭ هوایه صعود ایدن کورد کدن شهپری مرکز خاکه بکزتدی ٭ کویا توده زمین وآسمان جفت وهمعنان اولوب ٭ کشت زار عبرانی ٭ ومزرع خضرانی سراسر سوروب تار یر ایلدی ٭ القصه بواسلوبه کلکشت ٭ وسیر کوه ودشت ایدرك یاد جهان کرد کبی صحرا نوردلك بیرله کیدرك ٭ ساحل دریای هنده ایردیلر ٭ لمؤلفه

بحر دریا دهری طوتمش موج آب ... که نسبت یری کردون بر حباب

کوستروب دوران حدسز عرض وطول ... ایرشوب کشمس محیط چرخ بول

ایدوب امواجی بیاپی کف نثار ... مست اژدرلر طور راولمش قطار

سیل غم ردم بدم جانن جوش ... سینهٔ عاشق کبی ایلر خروش

شور طبع وتلخ کام وخشك لب ... جسمنی عشق مهر لرزان تاب تب

پس شهریار کامکار ٭ وجهاندار نامدار امر ایلدی ٭ اول صحراده کار دریاده آب کون ٭ وموج غون

چادرلر وخيمه لر اوردلر وماننده ابر سپيد ومثال خورشيد كونكلر وسراپرده لر قوردیلر
ينه قانون انوشروانی ورسم جهانبانی اوزره سرهنكان خوش آوازلر ديوان سلطانی ايچون
طوايف بنی آدمه وخلايق عالمه صلا ايلديلر هماندم كبرای دين ودولت وعظمای ملك وملت
زبان كبی مسارعت وبری بریندن مسابقت ايدوب خاك پای سيادت تراي صاحبقرانی يره كه
كيمیای دين سعادت وتوتيای حدقه عز ودولت در مهر ومهوسان صاحبكله كبی چهرلر سوردیلر
واشارت بشارت خاقانی برله زرين كرسیلرده وجوهری صندليلرده وقار وتمكين وقرار وتقيين
برله اوتوردیلر سایر امرا ونواب وخدمای حجاب قول قول سرو دلجو كبی سر فرو قلوب وشاخ كل خورده
كبی الكا وشوروب ونهال نخل كبی خدمت كمرین بغليوب ديزن ديزن اولوب اياغن دوردیلر وبر
وكل كبی كوز قولاغ اوردلركم ميدان ديوانده سمند دعوایه وتوسن شكوا يركوطه يره جولان كوستره
مكرم كشف پر شغف لب دریاده بر صخره صماده بر طرفده اهل كشف كبی باش مراقبه جبينه وبا
فراغت دامنه چكوب مانند دریای بی سر وپا ومثال چنبر فلك دوتا اولوب تامل وتفكرده وتحمل وتدبرده
علمده وكارومند ايدی هماندم مستانه باش قالدروب مردانه ميدانه كيروب ايتدی لمؤلفه

حمد اكه كم لطفنك انظاری مهر وهر زمان	بيضه كردوندن ايلر لعبت ماهی عيان
كوسترر ليل دخان شكلن دهاندن مدام	صبح خاكستر نمادی آذر آتش فشان
هيكل چرخی قلور انجله پول پول هر كيچه	دهر ايلر حلقه حلقه برننك جان ستان
صبح غرازن دخی پشتينی طاس آسمان	كوسترر بر حلقه آهن نما دايينه سان
كيجه قلمش رمراقب كيجه كوندز حكمتی	ليك يقادن آسمان نيران ايدر انی همان
شاه دوران كم مدار عدل احساندر ديكی	مهر ومه دوندر كبی اولسون شهريارا انس وجان

ديار محيطن شويله استماع اولندی كه بو بحر ايام ايشكه بنی آدم ديوانی سلطانی وحضور خاقانيده
ساير حيوانات بلكه جميع مكونات اوزره زين هم سوء اعمالهم موجبجه افضليت دعواسين
ايليوب برهان صورتده ايراد مغلطه ودليل شكلنده ايتان سفسطه قلورمش كاه اباطيل سخيفه يله
استظهار وكاه اقاويل ضعيفه استنصار ايدرمش بو نفخهم اغزلكه بيت قوت پروانه مرغ از پر نباشد
ای حكيم ورنه اشتر مرغ را هم پر بود بال و پر هست پس سپهسالار مرغ شهريار مرغ اولان امير دريا بار

تمنك نامداری بن فقير حقير بی مقداری وفقير خاكساری عتبه عليه خصومت پناهكه وسده سنيه
سعادت دستكاهكه تحيت كتان كوندردی كه انلرك حجج وكمالات وبراهين پرنكاتن كوش هوش له
وسمع جمله بالذات اصغا واستماع ايدوز وفضلت ومزيتلری دلايل عقلی ونقلی ايله حضور سلطانی
وديوان خاقانيده ثابت اولورسه بزدخی ترك نزاع ايدوز قلنا بكم وعلينا بكم ديوب عرف المخالفين
قطع ايليه وز ومخالفتك جدال ومراسينی ومخاصيمنك جدل واعتراضينی دفع ايدوز والا عراضی
مقر ايليوب بزدخی امور مزتدارك نه اولاوز وقدر تمز نيز وعجز وقوتمز وفا ايتدوكجه مخاصمه ومقابله
بلكه محاربه ومقاتله ايدوز بيت صقن بچه دست تكا عته الزهر چكه دك طوترتحمل اهلی خشم
ايروبسط وتنجق قاتی يك طوتر فلا تلوموني ولوموا انفسكم فاليوم تجزون عذاب الهون بما كنتم
تستكبرون فی الارض بغير الحق وبما كنتم تفسقون اتفاق حكيم عراق ديوان سلطانيده حاضر

دبوا حواله ناظرينی همان كشاره كلوب ايتدی لمؤلفه

ای كمال صنعكه اشكال عالم عين دال	خط دست قدرتكدن نقش آدم بر مثال
كبريا كان بحرنه اير من قياس عقل كل	كر فلكت موج حيرتدن كوزر سركشته حال
دل چون بو بحره اول اولدم صنعل آشنا	غرق حيرتدنه صدف وش بومدی اغزن اوله
كاينات احوالنك سرتا قدم علمك محيط	اين مي بو براوج طراقسكه عرض كمال
زورق عقليه كور استرسه بونك ساحلين	دوشدی بو كرد ابركم بوقدر خلاص احتمال
چار منج حيرتدی باد بان وبی دمن	در بو زلطفك يلندن بوقدر فلك خيال
شاه دريا دلكم ولادولتيدن كون مزيد	بوله حال قطره دن ايلرسه لطفا ابر سوال
معدن فضل وكرم دردركبی كردون صفت	خلق عالم اكه اقبال اتسه ظلی ماه وسال

سبحان الله بر حمال پالانی ومحنت كش زندانی بو قباحت پيكر وخباثت منظر برله ديوان
خاقانيده فضلت انساننده سوز سويليه وطلب حجت وبرهان ايليه يه هزاران هزار سال در كه
بو قضاء مبرم واشبو حكم محكم وامر پرحكم بين الولات والحكم مقرر ومسلم در وخلقت آدمدن
بو دمه دك طوايف حيوانات ذريات انسانه طوعا وكرها مطيع ومنقاد وعبوديتله معتاد
اوله كلمشلردر دريغا خيالات عاطله وتصورات باطله مرور ايام وعبور شهور وعوامله

بونلرك بعضه دماغی فساده وبازار عقلی کساده ویرب طبیعتلرن عناده دوشرمشدر
اذا اردنا ان نهلك قرية امرنا مترفيها ففسقوا فيها فحق عليها القول فدمرناها تدميرا
قول انما بنجه حق ویرمز بلاوی کشف ایتدی حکیم ولادن مالا یعنی کلمات ایلن عالم معنیدن
خبر ویرر نقش وصورتدن سویلر ع هر انکه بی هنر افتد نظر بر عیب کند الحق سکه گفتار
ترهاتدن فاین ومفتریات وعموهاتدن عاین یوقدر اکر برهان وحجتك وارسه کتور
والا بیهوده کلاملر مجلس نصایح کوتور تاکیم بو مساکین سرکرداند سنك دست ایذا کوزدن
خلاص بولوب پای حضوری دامن عافیته چکه لر واشبو فقراء بی تاب وتوان سنك جور وجفا
کوزدن امین اولوب منازل آب وکلده آسوده دل سیر وسلوك ایده لر حکیم عراق کشفك بو
ابی کلامندن ساق وساقدن عرق عرق واتش غیرتله مانند شفق اطوب بر زمان بحر عمان کبی
تیلرزان اولوب وچرخ سرکردان کبی دماغی پر دخان اولدی بعد زمان اضطرابی ساکن
اولوب ایتدی ای کریه منظر وکوتاه نظر فرمایه صورت دای وهرزه کوی ژاژ خوای
ذریات آدمك شوکتی وبنی آدمك قدر ورتبتی کون کبی عیاندر سن خفاش خیره چشم کبی بو
اشباه دبور وشنالقدن کمراه میسن اخر نظر ایله حق سبحانه وتعالی بنی آدمه نه رسمه سلاطین
جهان ذوالاقتدارله وخواقین نامدارله مشرف ایلمشدر ان الله یأمر بالعدل والاحسان
هر برینك حسب حالی وصفتلری در والسلطان ظل الله فی الارض یأوی الیه کل مظلوم بیان
سیرت ومنقبتی در عدل ساعة کفارة ستة موجبجه ایشلری عدل وداددر وجعلناهم
ائمة یهدون حکمنجه پیشه لری صلاح ورشاددر تأمل ایله که حق جل وعلا انلرك
بنیان سلطنتی واساس رفعتی واجعل لی وزیرا مقتضاسنجه وسنشد عضدك باخیك
خواسنجه وزرای صاحب رای واصفان کار فرمای برله نه وجهله مشید ونه رسمه استوار
موکل قلمشدر اذا اراد الله بملك خیرا اجعل له وزیرا صالحا ان نسی ذکره وان ذکر اعانه
ودخی بونلردن غیری علمای راسخین فی العلم دخی که هر برینك شان سبحل احوالی انما یخشی الله من
عباده العلماء دور مدار فلك اعمالی ادع الی سبیل ربك بالحکمة والموعظة ورسول رب
العالمین وحضرت محمد الامین علیه الصلوة والسلام الی یوم القیام بیورمشدر که

علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل وبونلرك تفضیلنده من هذا القبیل احادیثه نهایت یوقدر
نه حاجت زیاده قیل وقالدن الحق اهل فتوی وصاحب تقوی مفتیلر وناصحلر وفاضللر وصلحا
کدین ودنیا بونلرك وجودندن حسن نظام وکمال انتظام ویرمشدر وسایر اصحاب دراست خوش
تقریر وارباب فراست روشن ضمیر وباقی کامل هنرمندلر کم العلم علمان علم الابدان ثم علم
الادیان مقتضاسنجه وتعلموا من النجوم ما تهتدوا به فی البر والبحر متبعاسنجه اطباء حاذق
ومنجمین صادق خود دایره احصادن خارجدر وبونلردن غیری امرا ونواب ورؤسا و
حجاب وحشم وخدم واهل خیرات وحسنات وکرم در که نه قلم زبانله تقریر ونه زبان قلم ایله
تحریر اولنور الحق انسانك بو شرفی افتاب کبی ظاهر وماهتاب کبی باهردر وبو قدر ورتبه دن
وبو فضل ومکنتدن طایفه وحوش وطیور وقبیله مار ومور کلیا محرومدر کشف ایتدی حاشا
وکلا که بونلر سبب مزیت وموجب فوقیت اوله زیرا اولا بو درکه ایراد اتدوکك قضایا سرجمله
مهمله در وحجت کتوردکك معانی غیر معقولدر انلرکه مبتلای عمارت در دنیا چون سبب
عمارتدر صورتده پادشاه ومعنیده کدادر ع کدا پادشاهست ونامش کداست وحقیقتده
سلطنتلری باد هوا وفوری غوغادر بیت کوس شه خالی وبانك غلغلش درد سرست هر که
تا نغ شد به خشك وترشه بحر وبرست وافسر صنع وتاج ململری حقنده که افسار پر آزدر
ودرسر دردیمشلردر که بیت اتشین لعلی که تاج خسروان را زیورست اخکری بهر خیال خام پختن
درسرست هر پادشاه که داعی رعیت وساعی دین وملت اولمیه بلکه ذاتی دکلدر وشمر دنیا
اولنلر دخی ایکیدن خالی دکلدر یا مؤمن یا کافردر ان شر الدواب عند الله الذین کفروا فهم
لا یؤمنون مؤمن دخی یا عادل یا جابردر جابرك دخی حکمی کافره قریبدر وانلرك وجودیله
مفاخرت غایتده غریبدر ارباب قصص لجنده مشهوردر وکتب تواریخده مسطوردر که
بش بك ییل سلطنت کبرلر ومغلر الندن پایدار ودولت مکنت صورت آتش پرستلرك دو
ماتلرنده برقرار اولدی قطعه عدل وانصاف دان نه کفر نه دین آنچه در حفظ ملك درکارست
عدل بی دین نظام عالم را بهتر از ظلم شاه دیندارست پس مجرد سلطنتله افتخار ایدنلر ان
تام کران تؤدوا الامانات الی اهلها آیتندن غافللردر الیس لی ملك مصر وهذه الانهار

تجري من تحتي حكمنك تحتنده داخلدر تسويل القاء شيطاني برله مغرور وتسويل هواي
نفساني ايله ممكور اولوب ان الانسان ليطغى ان رآه استغنى وصف ذاتلريدر يعدهم ويمنيهم
ومايعدهم الشيطان الا غرورا عنوان صفتلريدر مثنوي بران اي خداوند با آفرين برادر بود
پادشاهان دين نه بخت شاهي بود دين برپاي بر جدين بود پادشاهي بجاي نه از پادشه
بي نياز ست دين نه بي دين بود شاه را آفرين بو ضجيجي اعزلري كه مظلوملرك ناوك آهي ودود
ناله سحرگاهي اتش كبي كاركر وسهم القضا كبي پركذردر بيت تير ضعيفان كه كشاد از كمان
بر بكذرد از تنه سپر آسمان بيت دم اولور آتش آيين دود مظلوم يقردار وديياري نته كم موم
اولشهريار نامدار وجهاندار كامكار مؤمن وعادلدر همين زمانه عزده اولن سلطان ديار دل وصا
قران هما ظلدر معدلتده انوشيروانه معادل ومكرمتده اسكندر گيتي ستانه مماثلدر لمؤلفه

ختم اولوبدر انده جون عز وعلا	مهدي آخر زمان درسم تولا
لطفي دركاهنده قول فغفور فور	قمري صحراسنده بك تيمور مور
خرمن جودنده خاقان خوشه چين	خاتمنده ملك جم زير نكين
جود نه بر قطره بحر بيكران	نخل قدري اوزره كردون آشيان

هميشه همت بلندي احياء معالم شريعت واعلاء اعلام سنتدر ومرام عزيمت ارجمندي
قمر اعداء دين ودولت وقطع وقمع قطاع ملك وملتدر واثارهم في كل شيء شواهد لا زال
عن ان يكون مؤيدا من السماء ومنصورا على الاعداء مثنوي خدايا تا جهان را آب ورنكست
فلك را دور گيتي را درنكست جهان را خاص اين صاحبقران كن فلك را يار اين گيتي ستان كن
متع دارش از بخت وجواني زهر چيزش فزون كن زندكاني مبادا دولت از بالين او دور
مبادا تاج را بي فرق او نور فراخي باد از اقبالش جهان را زعدلش سربلندي آسمان را
وانلركه وزراي صاحب راي وامراي كارفرمايدر اكثر وزرو زارتله كرفتاردر وخسر
خسارتله شهره روزكاردر وفهم وفراستدن دور وفكر وكياستدن مهجوردر يحسبون انهم
يحسنون صنعا قانقي بر وزير صاحب تدبير وبر مشير تقرير كه ظالمك ظلمنه مانع ومظلومه معين
ونافع اولوب انصر اخاك ظالما او مظلوما حديثندن داخل اوله زيرا اغربا اكر عابددر وكر فاجر

اكر مومن وكر كافر ناله واينلري دفرياد وچينلري مؤثردر بيت شعله كه از شمع زبانكش بود
آن همه موم ست كه آتش بود وزير اولن مراسم مروتي برله موصوف ومعالم جوانمردي برله معروف
كرك در هم نشين علماء پاك اعتقاد وقرين امراء روشن نهاد اوله ترقي العلماء بمجالسة
الاذكياء جهانديده وكار آزموده پيرلرله اوتوروب دوره كه الشيخ في قومه كالنبي في امته
خودراي وخودپسند وخودبين بي فكر وبي دراي وبي تمكين اولميه قطعه ناخردمند كه بر تقا
خود برود هم از آداب وي افتد نه صد قصواب ليك بخرد كه بدستور خرد كار كند شود
از حسن كه استاد ادب آموزد آب علم وحكمت همتي وفضل وهمت سرورلري ديمشلردر سلطنت
فلك كرداركه برخيمه بلند وسايه داردر آنك ستون واستواري وزير دين دار سعادت مداردر
وساير امرا ونواب محجاب اول خيمه نصاب بر مهر وماهه قرين وهمساية عليين اولور والطناب
وشرف وپيوند سلسله زمان كبي ممتد واوتاد جهانكير انجم كبي مشتد اولور للحق بوادصافله معلوم
وبو الطافله موسوم روزكارده ودا آرو ديارده وزير عطارد فطنت وحاجي مشتري رفعت
وآصف جم منزلتدر كه رآي دينني خورشيدن انور وفكر متيني آسماندن برتردر راي صايبي وفكر ثاقبي
زنك شك وظنوني وزنك وهم وعنوني مصقل يقين ومجلاء تقيين برله آيينه افكاردن
وچهره انظاردن پاك ايلر وجيب استار مغيباتي وبرقع اسرار مكنوناتي دست ادراكله چاك ايلر مثنوي
خبرهايي كه بيرون از اثير ست بكشف خاطر او را ضمير ست زهر شمشير كو چون صبح بسته
مخالف چون شفق درخون نشسته زهي آصف سليمان كه هر آن كه مرادايدي نه نيرودي فصل
حكومت ديار علم معرفت برله افكار بديعه بلقيسي خاطر منير فلك نظير نيدن كه صورت صرح
ممرد من قوارير دركوز اسندوروب قبل ان يرتد اليك طرفك حاضر وقت وحال ايلر نته كم وصفنده
ديلمشدر لمؤلفه فكر ورايي عالمك معيار يدر عرض حق هر ايشده دونكون يار يدر بنده قلمشدر
سخاسي حاتمي نجده حاتم جمله اهل عالمي ناصر دين حامي ملت در اول اول بسبيدن لا يتوجلت در اول
لا عز ومن على ان يجود ومن ولي ان يسود وانلر كه مفتيلردر انلرك دخي احوالي معلوم در و
كفتاري وكردارلري مفهومدر في زماننا اكثري ورثوا الكتاب يأخذون عرض هذا الادنى
آيتنه ماصدق دوشمشدر كيمي جاهلدر وكيمي عالمي ايله غير عاملدر حتى لبك باطلن وباطلي كسوت

حقدن حكم مطلق مقيدده ٭ امر مقيدي مطلقدن كوسترر زلة العالم ٭ حديثندن مكركيم هر بري
غافلدر سلاطين وامرايه ملازمت ايدوب شعارلري صدق الامير اولمشدر بيت سربسر
هر كور او عقد بيت از مكر وحيل ٭ مفتي ما كه دستار معتقد بر سرهست ٭ نته كم سابقده بعضي وقاحتلرله
واجمال قباحتلرله ذكري كچمشدر اجل هتلري تفوق اقران ٭ وقبول سلطاندر ٭ وحديثده وارد دركه
يكون في اخر الزمان عباد جهال وعلماء فساق نعوذ بالله من سوء الاخلاق ٭ شعر كرشته بمميتا الرياح
ساقط ٭ لا تستقر حالمن الفلق ٭ مكركيم في عصرنا بوملكده مستثنا حضرت شيخ الاسلام جمال
الانام المحسيب النسيب الاديب ٭ ناصر الاسلام الى المسلمين ٭ حجة الحق على الخلق اجمعين ٭ مفتيمزدر
شعر لكل زمان واحد يقتدى به ٭ وهذا زمان هو لا شك واحد ٭ وانلركه قاضيلردر مال وجاه ايچون
متقاضيلردر حديثده كلمشدركه ٭ القضاة ثلث قاضيان في النار وقاض في الجنة ٭ زيرا جاهل ايسه
يا عليله غير عامل ايسه اهل ناردر ٭ واشر الاشراردر ٭ رئيس العباد نجم رايه قدس سره شويله يازدركه
واما انكه در بهشتست ٭ اشارتست كه خود را بهشتست قاضيست ٭ بو سببدن خواجه عالم صلى الله عليه
وسلم بيوردركه ٭ من جعل قاضيا فقد ذبح بغير سكين ٭ اكثري ميل ومحابا وجهل وهوا ايله حكم ايلر باطلي صورت
حقده تقرير ايدرلر ٭ واخذ رشوت ايليوب ٭ حقدن يكا كور وكر اولورلر ٭ وخصمينك بري اكابردن اولسه
انك اقوالندن اقاويل ضعيفه بولورلر ٭ حكم قاضي عليه قوي اولور ديو حجت كوررلر ٭ بلكه مذاهب اربعه دن
خارج حكم ايليوب ٭ شرعي اورتادن كوتوررلر ٭ لهم عين لا يبصرون بها ولهم اذان لا يسمعون بها ٭
وايكي طرف اكابردن اولسه ٭ مسئله مشكلدر ديو حيران قالورلر ٭ وجوابدن عاجز وسركردان قالورلر
وقاضيلغي رشوتله آلورلر ٭ قال في العماديه القاضي اذا اخذ القضاة برشوة هل يصير قاضيا اختلف
فيه المشايخ والصحيح انه لا يصير قاضيا ٭ ولو قضى لا ينفذ قضاؤه ٭ حتى برات اقچه سيدر ديو ويردكلرنده
شبهه رشوت مقرردر ٭ وطلب قضا ايتدوكلري ٭ وملازمت وبلا چكدكلري دخي عظيم منكردر ٭ قال
في جامع الفصولين ٭ ولو قلد القضاء وهو من اهله وغيره افضل منه فقد اساء ٭ آداب قضاده يازرلركه
وسوى بين الخصمين جلوسا واقبالا ولا يلقن احدهما حجة للتهمة ولا يضحك في وجهه لانه اغراء على خصمه ولا يلن
مطلقا لانه لا يذل هيبة القضاء ٭ بونه كندولر عمل ايتمزلر ٭ ورشوت اميدي اولدوغي محلده تاخير ايدرلر
ورشوته هديه عنواني ويروب ترويج ايدرلر ٭ امام شافعي رضي الله عنه بيوردركه ٭ اذا اتت الهدية دار قوم

تطاير الامانة من كواها ٭ وابن عمردن رضي الله عنهما مرويدركه ٭ لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم
الراشي والمرتشي ٭ والحاصل بو طايفه نك قباحتنه نهايت يوقدر ٭ وفضاحتنه غايت يوقدر بو مقدار
مناظره سابقده كچمشدر ٭ التكرار لا يجوز ٭ اكر كمال ديانتله موصوف ٭ ومزيد صيانتله معروف و
دينه معين وناصر وحقه مشير ومذكر في زماننا وارسه ٭ قاضي القضاة شهريار كيتي ستان واولو الالو
صاحبقران دوراندر ٭ عظم الله تعالى قدره ٭ ويسر بالخير والسعادة امره ٭ بيت كرچه خرد طفل
لوح دلندن ٭ احكام قضاسته قدر او كرنه لائق ٭ بيت امروز در بسيط جهان با وجود او ٭ آيينه داوري
دكر براي نمي رسد ٭ صيت وي از ثري بثريا شده ماده ٭ پيوسته تا ثريه ثريا نمي رسد ٭ واعظلرك دخي
اغلبي عظ نفسك ثم عظ الخلايق والا فاستحي مني ٭ حديثندن غافللردركه ٭ كبر مقتا عند الله ان تقولوا
ما لا تفعلون ٭ آيتنك حكمنه داخللردر ٭ سيد الانام عليه الصلوة والسلام بيوردركه ٭ مررت ليلة اسري
بي لقوم تقرض شفاههم بمقاريض من نار فقلت يا جبرائيل من هم قال هم خطباء امتك يقولون ما لا يفعلون
وبونلرك دخي چوغي قصاص مفتريدر ٭ وخراص معتريدر ٭ قرآنك نه متشابهني بيلورلر نه محكمني نه ناسخني
بيلورلر نه منسوخني المحكم من قرآني كندو رايي تخيلي ايله تفسير ايدوب ٭ من فسر القرآن برايه فقد كفر
وعيدندن امين اولوب كوز يومرلر ٭ وعين طمع برله يالان كريه لر ايليوب ٭ در زمره خطبه لر هنگامه
كيرلكلر ايليوب ٭ خلايقك اقباللرن ومال ومنالن ادمرلر ٭ بيت كي شود عالي مقامش كر نخسبي بر منبرست
كي شود پايه بلندش كر نشيني بر منبرست ٭ كذلك احاديثك دخي موقوفن بيلورلر نه مرسلن نه منقطعن
فرق ايدرلر نه متصلن ٭ متواتر ومشهوردن قورلر ضعيف وموضوعن بيان ايدرلر ٭ نعوذ بالله
من شرور هذا القوم ٭ وموضوع قالله اقبال خلايق ٭ وكشف حال الله مال صامت وناطقدرلر ٭ خلطوا
عملا صالحا وآخر سيئا ٭ عزيمتلري همتلرنه كوره ٭ وقوتلري قدرتلرنه كوره دربو ني بيلمزلركه ٭ بيت
عزلت وخاموشي وجوع وسهر ٭ اين بود عين خصال بشر ٭ انلركه سائر امرا ونواب ورؤسا وحجاب در
ومباشران كار وعمال ديار در سر جمله فسقه وكفره وفجره در بو سببدن ديمشلردركه ٭ بيت كاوان
وخران باربردار ٭ به زادميان مردم آزار ٭ محايف بيدادلرندن فرياد اهل عالم قبه آسمانه وصياح
وصراخ اولاد آدم صماخ كاخ كيوانه ايرمشدر ٭ وجمره افلاك صفحه خاك كبي دود ماتملرندن دخان
الملرندن بوياغشدر ٭ عيون عبرادن جيحون وسيحون كبي قان ياشلو روان اولوب جهاني جور وقهرلرندن

وزجرزهر لیوندن اودلره یاغشدر **بیت** انکه بود جامع جمله عیوب * حیف بود درحق او ظن
خوب * خدمت سلطانیده * ومصلحت خاقانیده * سعی ودوشلری سراسر حیله دن وخدیعه * وجد
سرزنشلری في نفس الامر کسراب بقیعة * رسوم امن وامانی * ونقوش وقرار اطمینانی صحیفه
دار ودیاردن کلیا حك اتمشلردر * اکر درسکوز که بونلر ملك ودولته * ودین وملته معین
ومعاونلردر * پس بونلرك حقنده ناسزا کلمات * وناروا پیام مناسب اهل اسلام دکلدر * جواب
اولدر که رسول انام علیه الصلوة والسلام بیورمشدر * لیؤیّد هذا الدین بالرجل الفاجر * پس تأیید
دین وملت اتمکدن انلره فضیلت کلمز * وناصر ملك ودولت اولمقدن آنلره عزت حاصل اولمز * و
انلرکم في عصرنا اهل قری * وطبابت نجومدن لایق طرد ومنع ورجومدر * هر بری بقراط زمان * وسقراط
دوران کچوب * قیل وقالده کلسه لر * قیلی قالدن یا رب * نبض موردن * وشریان زنبوردن احوال سویلر
وقانون شفاده بوعلی سینا * واسباب علامتده ابن زکریا کچوب * دور افلاکه ودرعشه آفتابه * و
تشنج خاکه واستسقاء آبه علاج ایدروز * دیلورلر اما آسماندن ریسمانی * وزمیندن فرق اتمزلر **لمؤلفه**
نوش دارو درد یوزهر لچور رطو رمز طبیب * صانکه ما رجان ستاندر پیر مارستا نمز * اکرچه کم
دم لیاده مسیح الوقت کچورلر * لکن مسیح الدجالدر * اهم مرادلری * وفکر بنادلری همین خلایقدن
جلب اموالدر * نتکم مثنوي مولوي ده * واول کتاب معنوي ده * حضرت مولانا * وجناب اولانا *
قدس سره الشریف * وشرفه بانواع التشریف بیورر **مثنوی** کفت هر دارو که ایشان کرده اند *
این عمارت نیست ویران کرده اند * بیخبر بودند ز احوال درون * استعیذ الله مما یفترون *
غالبا حضرت سید السبطین اعني مولانا * وقرة العین * الامیر المؤتمن جناب امام حسن رضی الله
تعالی عنه واسلافه * واحسن الیه واخلافه * بوطایفه نك جهالتی * ودرآه علاج تجربه ده ضلالتی
اجلدن بیورمشدر * رحم الله قوما الایرفون **لمؤلفه** عاقل ایسك ایله تمام احتراز * ینمه تلون
طبیب آدی * خلط طعام ایلمه کی ازلی * تن بوزولوب چکیه تا جان غمی * شونلرکه نجوم ایله حکم ایلرلر
وافضلی نلکیدن سویلرلر * اخوان الشیاطین * واصحاب کهانتله یاروقرینیدر * اکرچه کم هو الذي
جعل الشمس ضیاء والقمر نورا * وقدره منازل لتعلموا عدد السنین والحساب * آیتینی بشوای قیل
وقال ایدینورلر * وامیر المؤمنین * وامام الموحدین حضرت عمر الفاروقك رضی الله تعالی عنه *

تعلموا من النجوم بما تهتدوا بها في البر والبحر * قولني مقتدای جواب وسؤال قلیبورلر * اما بردرجه
بوفنك دقایقندن توغل ایدرلر * واثبات خیر وشر * ولحکام قطنا وقدرده * بر رسمله نجومه توسل
ایلرلر * که کویا مؤثر حقیقی انلرك یاننده نجوم آسماندر * نه خالق جهان **بیت** بکیر طرح
مه پیکری وقصه مخوان * کر سعد ونحس ز تأثیر زهره وزحلست * من صدق منجما فیما یقول
من الغیب فقد کفر بآیات الله * حدیثندن مسلمانلره غفلت ویررلر * واهداء راه هدایت * و
معالم خیر وشره * دلالت ایتدك دیو مؤمنلری ضلالته چکرلر **بیت** هر زه میکوید منجم زانکه
بحوابن حکیم * هر دو از تحقیق حال آکه نیند از یاورست * حضرت مصطفی علیه من الصلوة ما اصفی
بیورمشدر * اخاف علی امتی ثلاثا ضعف الائمة * وایمان بالنجوم * وتکذیب بالقدر * فتوای تاتار
خانیده بیورمشدر * رجل اراد ان یتعلم مقدار ما یعرف مواقیت الصلوة والقبلة لا بأس به و
ما سوی ذلك حرام **بیت** وصف رخسار خورشید ز خفاش مپرس * که درین آینه صاحب
نظران حیرانند * اگر احکام نجومه اعتماد * واقوال منجمینه اعتقاد اولسیدی * احوال عرض موفق
شمور اولمزدی * وکفتار اهل نجوم بو خصوصده مردود اولمزدی * کلا انهم عن ربهم یومئذ
لمحجوبون * هرکم بونلره متابعت ایدر حایر وهایمدر * وهرکم بوطایفه یله مشابعت ایلر خاسر و
نادمدر * طاق ورواق کردون * وسپهر بوقلمون * حاطر فکرتدن بیرون * ودایره حیرتدن
افزوندر **بیت** نه هیچ بر اشکاله درا و واقف * نه هیچ دیده براسرار حکم اوبیناست * حیف شول
عمر کرانمایه * دعقل فلك پایه ریم کرتقلید اقلیدسه * ومجسطی ایلیوب * ممثل وعمائلات ومحمول وحاملك
فکرنده مرور ایتدی * ومتمم حاوینك ذکرنده عبور ایتدی **بیت** مکن عمر ضایع بر افسوس وحیف
که فرصت عزیزست الوقت سیف * مثلا کواکب سبعه سیاره نك عموما فلك تدویری یا عطارد
خصوصا فلك مدبری * وار ایمش یادکول ایمش * فلك آفتابدن خارج المرکز ادویردکلربنه *
فلك قمرده مایل ردیشلر یا دیمشلر * نه یه مفیددر * علی الخصوص بوطایفه نك اغلب کفتاری
بوبرنه مخالف وناتمامدر * مثلا فلك ثوابت بطلیوس * مملوسی یاننده سنه شمسیه بخنا
ادتوز الی بیك یلده بردور ایدر * یلده بر دور ایدر * ابن اعلم ونصیر طوسی یاننده یکرمی بشر بیك
دخی ایکی یوز یلده بردور ایدر * ومحیی الدین المغربی یاننده یکرمی اوج بیك دخی یوز التمش

بدی یلدن دورن ایدر بیت ای دوست مکن کوش بر احکام نجوم ٭ پابند مشو صید ددو دام
نجوم ٭ للحق نحصر افلاکن یقین لری وآردر ونر وضع مرکز خاکن قوین لری بیت چیست این
سقف بلند سادهٔ بسیار نقش ٭ زین معما هیچ دانا در جهان آگاه نیست ٭ اذا السماء انفطرت
نصّینی تأویل ٭ واذا النجوم انکدرت حکمنی تبدیل ایدوب افلاک خرق التیامی ونجوم کسر وانفصالی
قابل دکل دردیرلر ٭ لیأکلوا اموال الناس بالباطل ویصدون عن سبیل الله بیت درکار خانه
کرکرم عقل وفکر نیست ٭ فهم ضعیف رای فضولی چرا کند ٭ باقی علوم ریاضیه نک احوالی ومتون
حدیثیه نک مالحدیخی بویوردن ملاحظه اولنه ٭ وشونلرکم مدرسین علوم رسمیه در اسیر
اعتبارات واضافات اسمیه در ارایش جان ودلی اسیر عبارات واضافات اسمیه دن اساس
جان ودلی ارآیش آب وکلدن فهم ایدرلر وعز ورتبتی ٭ وقدر ورفعتی منصب جاه ٭ وقبا وکلاهله
ملاحظه قلورلر بیت قدر مجموعهٔ کل مرغ سحر داند وبس ٭ نه هرانکو ورقی خواند معانی دانست
اکثر نظرلری محال معرومک وجودنه احتمال ٭ وخیال موهومک امکان ووقوعنه محال الله مدعای
خصمک سندن رد ٭ وادله ثوتمک مستندن سند ایدوب اهل عرفانه ایراد مناقضه واصحاب یقینه
القای معارضه ایلیوب ترهات ومهملات سویلمک در شعر الفقهاء هذا العصر اعوا ٭ اضاعوا
العلم واشتغلوا ابلم لم ٭ اذا لاقیتهم کرتلق منهم ٭ سوی حرفین لم لا نسلّم ٭ القصه بونلرک
مناقب مسالبی مجلس ثانیده ذکر اولنمشدر ٭ التکرار مثل بلا فایده ٭ پس طویل مقبول وتحریر مرامله
مدار قرطاسی تضییع مقبول دکلدر شعر ففی التطویل لاطایل ٭ والاشارة تکفی الی العاقل لمولفه
دن دن خورشید تابان اکلنور ٭ قطره دن دریای عمان اکلنور ٭ وانلرکه روزکار مزده خواجه
لردر ٭ وتجارت وغنا کابینه دیباجه لردر بنده دنیا رود درم در صاغکوز کرخواجکان احسان
وکرمدر ٭ احسن کما احسن الله الیک نکته سندن غافللردر ٭ اللهم اعط لکل منفق خلفا ولکل
ممسک تلفا ٭ قصه سندن جاهللردر ٭ وصاحب دفاین وخزاین اولدوق دیویو کوکه صغمزلر
بیت بلعل وزر منازیده ولنکری بپشل ٭ کرکوه را چو اینی سنک پاره در کمرست ٭ همین بهره نیست
اشلری دنیا مالنی جمع ایدوب کنز ایلمک در ٭ وهرزمانده اهل نفاقه تلف وسرفله طعن وطرد
ایلمک ان الله لا یحب المسرفین ٭ ولا تبسطها کل البسط فتقعد ملوما محسورا ٭ آیتلری پیشوا ایدینورلر

بیت ای بسا امساک کز انفاق به ٭ مال حق را جز بامر حق مده ٭ اشارتلو فی مقتدا قلوب حب
دنیا کوکلارن مغلوب ٭ وفکر وسودا عقللرن مصلوب ایلمشدر ٭ والذین یکنزون الذهب والفضة و
لا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم ٭ یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم
وظهورهم هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون ٭ ایتسنک تهدیدندن خشیت اثرلی من
ترک صفرا وبیضها ٭ حدیثنک تشدیدندن دهشت ایلولی ره محنتده حال خستهدن یوز طعن ولوم
تیجکن اورسلک استر کاهل وخرحل کبی هر بری حمولدر ٭ وقت انفاق وایثارده اللرندن یانلرنه نیک
زیلق یولدر بیت احوال کنج قارون کایام داد بر باد ٭ با غنچه باز کویید تازر نهان ندارد ٭ دیکر
کنج قارون کرفرو میرود از قهر هنوز ٭ خوانده باشی که هم از غیرت درویشانست ٭ وبو طایفه خبیثه نک
بعضی کر یوزدردو محنتله ٭ وبیک پشیمانی وحسرت له اوقاف وخیرات ٭ ورباط وخانات کر یاپارلر
دنیایه مزین رغبتلرندن ٭ وما للرندن ارتباط ومحبتلو یرندن ٭ علاقه سی بردن منقطع اولمسون دیرلر
مفارقتی فکرندن ٭ نه ایدیجکلرین بلمیوب هرزمانده غصه یرلر بیت چه دوزخی چه بهشتی چه
آدمی چه ملک ٭ بمذهب همه کفر طریقتست امساک ٭ حضوری مال دنیا ایله ٭ وسروری فکر وسودا ایله
ملاحظه ایدرلر بیت ای که معنی واری ارزد نیست کوهر کن مباش ٭ آخرت کبریت احمر زطین اصفر بست
والحاصل مال ومنالدر درد ومحنتله تحصیل ایدرلر ٭ وغم وحسرتله قویوب کیدرلر ٭ الحق اول باطللرک
حقنده بوخطاب مستطاب بیان حسب حاله کافیدر ٭ لو انتم تملکون خزائن رحمة ربی اذا
لامسکتم خشیة الانفاق نظم دل در جهان مبند که یار نیست بی وفا ٭ جا بیست بی شراب وسرا بست
بی صفا ٭ نوشش مجو که زهر افاعیست در عقب ٭ خمش مخور که رنج خمارست در قفا ٭ نقش کرم
مجوی که الدار قد رحلت ٭ نام هنر مپرس که الربع قد عفا ٭ اول ملوث نهاد ٭ وناپاک اعتقادلرک
تجیسات طباعی بیانندن تجیسات پاکیزه پاکیزه بوله بو بیت دلپذیری خوش دیمشدر بیت
کرم بباغ ارم کرم بود وکرم بخورد ٭ بکوش هر که بکفتم که کرم بکفت کرم ٭ سایر عوام کالهوام وکالناس
جون وسواسی خودیاد ایتمک اولمزکه خباثت ذات ونجاست صفاتله هر بری مشهور جهان
ومنفور انس وجان اولمشدر ٭ تلوثلری بر مرتبه ده درکه نیل انهار ومیاه بحار ایله پاک اولمق
میسر وطهارت بولمق متصور دکلدر ٭ روایح منتنه شمیم ذمیمه سندن جوف خرج برین تملو

ونهر آب جان ستان جرعه غیه سندن کاسهٔ صحن زمین طپطولدن ارقم کبی ظاهرلری لطیف ولینت
اوزره وباطنلری لسع وخبث طینت اوزره هر برینك وفایی نفاق واشفاقی شقاق وثاقی بی وثوق
وحقوقی بی عقوق شعر عفت الدار بعد عافیة فاسألوا حالها عن الاطلال نعم قال من قال رحمه الله
ملك المتعال فهذا زمان فقد تقوضت فیه سلالیم الاسلام ووهت ایمان الادیان وخربت
مکة الملة وتکدرة الشرعیة واشمیت طرق الطریقة وانقطعت ارحام الرحمة وضعفت
سواعد المساعد وانحسمت مواد المودة وتطایرت شرارة الشر وطلع فجر الفجور وغاب
شفق الشفقة الی آخر القصر بو جمله دن صکره شول رسوم سلطنت که بی شیطنتدر واول
قوانین امارت که باعمارتدر جمیع قبایل وحوش وطیور وطوایف مار وموردن وفرقهٔ دد
ودوام ونمرهٔ هوام وسوام مابیننده بر وجهله کمال نظام وانتظام وقیام وقوام اوزره
جاریدر که ذریات آدم ایچنده اول نسبتله رعایت رعیت وحمایت وحمیت میسر دکلدر
واولاد انسان آراسنده اول یوزدن شفقت ومرحمت وعنایت ومنت صورتی بعلوق متصور
دکلدر اگر انصاف ایله نظر اولنه زنبور نحلك حالی مثال ایچوندر وبو خصوص استدلال ایچون
کافیدر که اول اضعف الترکیب اسلوب شاهی وآیین پادشاهین نه زیبا ترتیب ونه رسمه
مواسا وترصیب اوزره عالمده معدلت گوستر لکن ورعیت وپرورلك ده تحت حکومتنده
اولنلره الطافی واعطافی نجه سامل وملدر الحق انلك عدل ودادی ورعایاسنك اتباع وانقیادی
زاید الوصف در اگر سقالریدن وگر حاجبلریدر وگر سر هنگلریدر وگر بوابلریدر روز وشب
جمله سی عملده بی جدل وخدمتده کامل وقوی اولمیه بو سبب دندر که حضرت سلیمان نبی
علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام وادی النمله ورایدرکن جنود محتشم ایله عبور ایدرکن
سپهسالار امور اولان سپاه رعیته وکمال مرحمت ومزید شفقتدن حمایت گوستروب ایتدیکه
یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم سلیمان وجنوده وهم لا یشعرون خلقت آدمدن
بلکه ابتدای عالمدن الی یومنا هذا حیوانات ایچنده سرورت شهریاری برقرار وسیرت
سپهسالاری استواردر نه آیینلرنده فتنه وخلل ونه قانونلرنده خدعه وعلل نه شنعت
لرنده بدعت ونه صنعتلرنده صنعت بیت من نمیدانم چنین احوال را عنوان چیست

دنبوت می توانم گفتنش بی ساحری بو قدر واردر که سلاطین انسان کبی انا ملوك الارض
شرقا وغربا واخذ کل سفینة غصبا دیوب ظلم وعداوتله حیف وطغیانله افتخار ایتزلر واولکه
منجم وطبیب احوالیدر اولدخی حیوانات ایچنده غایتده غریبدر ونهایتده عجیبدر زیرا منجمانك
حکم معقول ومقبول ومطبوع ساعت لیل ونهاره واوقات روزگارده وقوف درن وسایر حکما
اکثری خود فشان وباقی احوالنك اغلبی خود بی اعتباردر شك یوقدر که بو خصوصده خروسدن
اعلم وبو بابده انزن مسلم گسته اولمز نه اصطرلاب ونه ذات الکرسی نه ربع داير ونه
آلت توسی نه روز روشن ونه شب تار لیل ونهار عالم الاوقات والساعات ومؤذن
الطاعات والجماعات بو اجلدن سید الانام علیه الصلوة والسلام بیورمشدر که ثلاثة اصوات
یحبها الله تعالی صوت الدیك وصوت الذی یقرا القرآن وصوت المستغفرین بالاسحار مولفنك
یا گلدی چون خروس وقیله تلدی حق افسر بنی یاقوتی واول طبابت که معرفت دارو ی صحت
ومباشرت دوای علتدر اولدخی قانون شفا واتفاق اطبا واولیا موجبنجه حیوانات حقنده
مسلمدر زیرا راس کل دوا احتمادر یعنی تقلیل اکل وشرب طعام ومادر نتکم شیخ نظامی قدس
سره العزیز بیوردر بیت ذکم خوردن بکی باتب نگیرد زیر خوردن بروزی صد نمیرد وحکما
دمشلردر که الجوع راس العلاج والحمیة ماده المزاج اکثر امراض واغلب اعراض وغلبهٔ اخلاط
طعامك اختلاط وافرادندن وعدم احتما واحتیاطندن اولور کم طوایف بنی آدم انکله مبتلادر
واولمسیدن هر زماندن تنلری هدف سهام امراض وبلادر مثنوی ساهلها هرچه خواستی کردی
عمرها هرچه خواستی خوردی چیست اکنون زخیره تو جز دل تار ونفس مردهٔ تو
دو سه روزی لبی بدندان گیر راه مردان ارجمند ان گیر بهر نای گلو وطبل تهی چند بر پای
طبل لقمه نهی تا توان نای را نسازی تنك نشوی درجهان بلند آهنك تا بر بن طبل تا نن
باشی پوست نرسد صیت تو بدشمن ودوست پیش ازان کت اجل بگیرد نای بزنی طبل زن
سپنج سرای شو علم در قناعت وفقر قدم نه بر ملك قدم به طبل وعلم قبایل حیوانات بو معنا یی
تمام مشاهده ایدوب هر زمانده اکل وشرب خصوصنده مجاهده ایدوب وطعامدن ستر دمغده
قانعلردر وانواع نعمه غیر طامعلردر فلا جرم زحمت اسقام جسمانیدن ومحنت آلام طبیع

میولاینذن اکثر اوقات بری اولوب طبیب وعلاجه محتاج اولمزلر حکیم عراق ایتدی یا نکدن
خطا ایلدک وحق صریحه مخالف سویلدک اکر حیوانات قناعت واحتما ایله موصوف وصبر علی
الطعام والادیه معروف اولسه یدی حق جل وعلا طایفهٔ انساندن کثرت اکل وشرب ایله کرفتار
اولنلر و ذریات آدمدن شره وحرص ایله خوار وزار اولنلر حقنده یاکلون کما تاکل الانعام
بیوروب انساندن اول طایفه حیوانه نسبت اتمزلردی کشف ایتدی آیت کریمه ده اولکه
منصوصدر حیواناته مخصوصدر اول قبیله ده انعام درندرعامدر انعامک دخی بوحاله
ابتلاسی وعدم احتماسی بزلرک تکالیف شاقه کوزبلیه تندن در وتحمل ومالاطاقه کوز
شرتندن در هر زماندن زجر وقهر کوزدن ناتوانلردر وهر مکاندن ضرب طعن کوزدن خسته جانلردر
فلا ادین بار کرانکوزه طاقت وحمل پکر انکوزه استطاعت ایچون وفرت غلغله استضار وکثرت
اکله استظهار ایلیوب تحصیل قوت وتکمیل قدرت ایدرلر بیت وقت ضرورت چو نماند کریز
دست بکیرد سر شمشیر تیز حکیم ایتدی حاشا طایفهٔ حیواناتدن اولکه اهل پرهیزدر غایتن نادر
وعزیزدر اکثرینک طعام ایچون صبری وآدم جاننه جبری غذا ربیه اللری ایرمدوکندندر و
فرصت وقدرت الی ویرمدوکندندر وجوع الکلبه وحرص شره وکرک دبه نه دیرسن بولدقلری
وقت شول قدر یرلرکه نه کرینه مجال ونه سینه احتمال بیت هرکز ندانی که تراحرص آورده
بانک کرکی دان که او مردم خورد کشف ایتدی حاشا وکلا حیوانات ایچنده اهل احتما کثیر من
اراد کعدد الحصا والحصاد رنعم متوافر واطعمه متکاثر مالک اولوب برلقمه یله قناعت
وصبر وجماعت ایلیلر نهایت بوقدر وکر بو طایف بیشمارک ایچنده بیت صوفیان نظله
خوار ولقمه جو سک دلان همچو کربه رویی شو کبی بر تاج کرفتار بدن معده واسی لقمه وطعمه
بولنسه محسوب دکلدر اول دخی طایفه بنی آدمدن صفیلر صفتی ومجذوبلر سیرتیدر
نته کم مثنوی مولوده بیوررر بیت دیر یابد صوفی آز روزکار زان سبب صوفی بود بسیار خوار
وقتی کم مقال وجدال وقیل وقال جواب وسؤال بو مقامه ایردی سلطان فلک خلوتخانه سنه
وشبستانه عزیمت وسرابستانه رحلت صورتن کوستردی بیت آهوی شب چو زلف نافه
کشای صد فیش پسمه غالیه سای ینه دست روزکار مشاطه کردار زلف عنبر شب تاری

سایه دار تار تار وعالم یوزنه تار ومار اعتک ایچون مشکین ایمی سواد ایدندی بیت زنوی
خوش کمیز د باد چالاک عبیر آمیز کشته نافه خاک وینه جیش جش قیر کون وفلک نمون
کشتیلر که روی دریایی نمادی بحر قطرانه دوندرمکچون انوار آفتاب رسنلرله لیل ظلمت نقابدن
سیه یلکنلر بغلمق خیالن ایلدی پس هوای اصحاب جدال واضطراب ارباب قیل وقال سکوت
بولوب خاک پای سلطانی نیه باش اوروب خانزلوخانه سنه عزیمت قلدی خواطر عشاق یکی دل و
انکار مست لایعقل کبی اول محافل انجم شمایل طاغلدی لمؤلفه ایکون هر کیجه تان اغلر انجم
کبر مدت بو جمعیت اولور کم قنادیل نور ومشاعل سرور ملک ملکدن درخشان وسرای فلک ده
نورافشان اولوب عالم بو یوزدن دخی ظهور اتدی صحن کردون ابکونده کواکب ثاقب رهنمون
کویا حوض ماده پاره پاره چینی آیینه لر یا ریزه ریزه بللوری ابکینه لر ایدی نظم خیال نور
کواکب میان ظلمت شب چنانکه بر حواصل میان پر غراب بنات نعش پراکنده بر کران سپهر چو
نقشهای شتر مرغ در میان سراب شکل ابروی هلال خیالنی جمع ایدمثال فلک آیینه تمثالک
سیر ایدرکن شویله ظن ایدردی که پهلوان آسمان خنجر دورانه رالتون کمان ویا نهال کلدن
بر نازک چوکان صونر بیت تو کفتی خنک دوران تاختن کرد بمانند لعل زرین در بیابان
بیت مکر ستیانه لرمه پاره لردر نلکلر عاشق غمخواره لردر یه خود خلقی بو فلک سرنکونک

مثنوی مجلس ششم در مناظرهٔ حکیم هندوستان با طاوس صاحب جولان صو یوزنده یوزر آولردر

ینه جولان ایردی چون طاوس مهر — دوندی صحن عرصه میدان سپهر
کل کبی آچلدی روی کاینات — کولدی عالم اولدی خرم شش جهات
یعنی آثار صحرا اولوب عیان — قلدی شب لعبتلری رویین نهان
آچدی طاوس فلک چون پر و بال — ویردی انجم دانه سی اذن مثال
صانه سن بنجاغ شاه بحر و بر — آچلوب طوتدی جهانی سر بسر

پس شهریار عالم مقام کونش کبی خوابکاهندن قیام ایدوب امر ایلدی که خیام سدره خرامی
بر روضهٔ دلارا آده قوردیلر که دار السلام اکا سلام ایدردی اشجار پر از ازهارنده
وکلزار پر نوادرنده نظر ایدنلر دیدی که طاوس جنان برج آسماندن صحن بوستانه نزول ایلر مثنوی

دیاجین برکارجوی بسته ٭ به آب ژاله دست وروی شسته ٭ للحق زمرۀ طیور نواسازی
ودمدمۀ مرغان بلند آوازی عقولی تحولی حیران ٭ وجهان جنانی سیران ایدردی مثنوی

طوطی زکلها که شکر خند دید ٭ بر سر سبزش پر اکند دید
آهوی ورباه در این مرغزار ٭ نافه به کل داد بنفشه بخار
جلوه کر از غنچه کلها شمال ٭ کل شکن وشاخ کیاهان غزال
آب زنده می شود تا قمر غمای ٭ طرفر بود تا قم سنجاب سای
روزن باغ از علم سرخ وزرد ٭ نخرها ساخته برلاجورد
ناخته فریادکنان صبحگاه ٭ ناخته کون کرده فلک را براه
قافله زن یاسمن وکل بهم ٭ قافیه کو قمری وبلبل بهم

عرصۀ مینا فامده ٭ بنفشه مشکین رخسار نسرینه ٭ وعزار یاسمینه ٭ عین عبهردن حذر ودم
باد سحردن وهم وضرر ایروب ٭ حب الیتلاله نقطه لر قومشدی ٭ جنون لاله ٭ وعیون شقایق
پر ژاله ده غلبۀ دمدن رمد وانجماد رطوبتدن بر مشاهده ایروب ٭ زمردین میلله سرمه لر
چکشدی ٭ کویا که کلنار آتش شعاری ٭ قان طوتمشدی که ٭ قصاد صبا نیشتر خار له ٭ عرق الجلدن
فصد فصد ایردی ٭ یاخود لعل ویاقوت ٭ ومرجان یوتمشدی ٭ که جلاده هوا خنجر الماس دمار له ٭
شکاف ناف قصد ایردردی بیت مسیح ایدی هوا لقمان ایدی آب ٭ بوجان ویردی خوش
اول شربت ناب ٭ بکوزکم تن سمینی آب ٭ دفع حرارت ایدوب ٭ پرابله اولمشدی ٭ که حکیم روزکار
طبیب نهار کافوری شربتلر ایچوررلردی ٭ ویا کثرت بخاردن تحصیل دوار اتمشدی که قاطع
صفرا ٭ ودافع سودا اماوردی نفوعلر له علاج ایلردی ٭ طیور سحری ٭ ومرغان سحری مجنونلر کبی زمزمه
وسرمستلر کبی دمدمه لر ایلیوب ٭ سماع اصحابی شیفته ٭ وخرداربابنی فریفته ایدردی نظم

فغان زد درد دل سازو ناله سحرش ٭ که هست درد دل سازیش علت ساری
اکر زباد نر بوی شنید چون یعقوب ٭ چرا به قهقهه خندید کبک کهساری
ناله بلبل عاشق شنو نه ناله چنک ٭ که از محبت کل شد بر وهوا زاری
من بر مجلس کل چنک راه جال که کل ٭ عروس پرده نشین است چنک بازاری

دلت غنچه بو یکار سوسن لت زبان ٭ بسیت ن ز زبان آوری بر دلداری

انجمن سایه سندن خیمه لر وسراپرده لر قورلدی ٭ ترتیب دیوان سلطانی ٭ بر آیین رسوم صاحبقرانی
هر نه ایسه کورلدی ٭ ینه شهریار فلک الشمایل ٭ وجهاندار ملک الخصایل ٭ هزاران کروفر وصولت
وعز وفر ودولت ٭ برله معدلت سریرنه چقوب ٭ کون کبی شرف ویردی ٭ وعلماء وسادات واصحاب
فضل وسعادت ٭ دیوان خاقانیده جمع اولوب ٭ کفت وکوی خاص وعام ٭ وهوی وهای دوران
غلغلۀ زمیندن آسمانه ایردی ٭ همان دم قانون قدیم ٭ واشارت شهریار کریم ٭ موجبنجه کروهنکان
خوش آهنک ٭ ونادیان اهل فرهنک ٭ بر برندن ایتدیلر که ٭ انس وجاندن ٭ وقبایل حیواندن ٭ هر کمک
کم خصومتی وارسه ٭ ودعواسی وارسه سویلسون ٭ حکومت وشکواسی وارسه سویلسون ٭
الیوم تجزون بما کنتم تکفرون ٭ مکرکم طاوس صاحب ناموس بر ازدحام نفوس ایچندن اوزن نمان
اتمشدی ٭ بلکه مردم ملوس صاحب کلوس کبی تخت کیکاووسه همسر بردخت سایر دارک التندن
نار روممایوس ایتمشدی ٭ همان دم مثال خروس مالوس جان پر افسوس له باشن قالدروب ٭ فانوس
خیال کبی کندوسن کوستردی ٭ سبوح قدوس رب الارواح والناموس ٭ دیوب تنقوشن داد
نغمه لر ونا قوس کردار زمزمه لر ٭ ومرغ مانوس صفت دمدمه لر قلدی ٭ خرامان خرامان وخوش
یال یا لله ٭ وزینت پر وبا لله ٭ وفرخنده جماله ٭ هزاران رنک فلک اشکاله ٭ وصورت آیینۀ عشق
ایله ٭ دیوان خاقانیده جولان ایلدی بیت چون عروسان جلوه کردن ساز کرد ٭ هر پر او جلوه
آغاز کرد ٭ پادشاه ایتدی بو حریف خودنمای ٭ وظریف پیکر آرای ٭ کم نقوش دیبای زیباسی دن شک
نکارستان چین ٭ وغیرت حور خلد بریندر ٭ بچه خرم دیارده اولمشدر ٭ وبو آرایه نه مصلحته
کلمشدر ٭ نه خوش صنع ٭ ونه زیبا جنبشی وار ٭ بویادایلرده بجه بلیشی وار ٭ آصف منصف زمین
خزمته بوسه ٭ وپای تخت معدلته باش اوروب ٭ بو مرغ همایون فر ٭ وبو ملک ملک منظر ٭
شهریار کوه قاف حضرت سیمرغ کردون مطافدن ٭ رسالته واقتباس انوار عدالته کلمشدر
که قبایل طیور کم آزاردن الندن ٭ وکالت نامه سی وطوایفینی آدمله عجب هنکامه سی وار ٭
طاوس اشتدیکه کندونک احوالینی تعریف ٭ وملالینی توصیف ایدرلر همان دم دهانینی ثناکوهر
سا چوب بلند آوازله ٭ بو یله سر آغاز ایلدی نظم منت آنکه که شهپر سبز له هر سحر ٭ طاوس

چرخ کبی بو کون اولدی جلوه کر ٭ روی زمینه زینت ایدب درلو رنك ایله ٭ طاوسه دوندی
نقش ونکار ایله باغ لر ٭ کللر ایله شاخلر دم طاوسه بکزدی ٭ کم رقص ایدر چمنده یره صحن باغده
جولان ایدب دیار کلستانی دور ایدر ٭ طاوس ایله کاولدی بو دم سبز بال وپر ٭ شاه جهان که
خیمه کلرنك شوقنه ٭ طاوس باغ عدن یقر لاله وش جکر ٭ طاوس وار دون کون اوربجلوه دولتی
دوران اچنده شاه اوله دونجه ماه وخور ٭ بو بنده کمتر وکمینه احقر بربولك شکسته بال
وخسته حال مقراب وخاکی مقرر ایلمش ٭ ومقر عیش ونوش طربناکی مقر ایلمش ٭ ومرغان پرملال
وطایران بی مجال طرفندن شکایته ودردمافی البالی حکایته کلدی ٭ ذریات آدم بنی الطوایف
اهل العالم ٭ که عنوانحا اللری ظلم وجهولدر ٭ وکاربروباللری غفلت ذهولدر هر زماندن بو بیچاره
لری ٭ ودرد غله آوانلری کندوکارندن وداورد یارندن فارغ البال ٭ وآسوده حال ایکن کیلرن
پنهان اولوب ٭ وکاه کمانلر ایله عزم میدان قلوب ٭ قصد جان وغارتخان ومان ایلرلر ٭ بروجه ایله
خودکاملقدن غروری ٭ ونخوت اشاملقدن سرورلری واردر که ٭ فلکه کلنك وسیمرغ رسکك دیزلر
کاه کوهلرده وصحرالرده شربت شمنام ٭ وضربت صمصام ایله اهوان مسکین نافك جکرلرن خون ایلرلر
وکاه وادیلرده ودریالرده شیرونهنك اژدرها مصافی حوادر زبون ایلرلر ٭ ع یر اهلینك کوکه چقدی
ایتینی ٭ حیله وافسون ایله سیاهان هوایی دام ٭ دبغ وافیون ایله سیاحان دریایی دام ایدرلر ٭ بوغم
ابیدوکوك ایلرحینینی ٭ اکر قعر خاکه ولوج ٭ واکر اوج هوایه خروج ایدرز خلاصه مجال ونجات
احتمال یوقدر ٭ بر بجزمن دردو محنت ایله دست آویز اطفال ٭ وبرنجه من وهم حیرت ایله پای مرد ازدال
اولمشدر ٭ کیمزی اسیر حبس قفس ٭ وکمزی لعبه هوا وهوس اتمشلردر ٭ بیتین آسمان مهری ندر
ورنکی دردورا ٭ خارکش بودی کل نازك مزاج نازنینی ٭ کرجهان پاکینه کوهر بودی وجوهر
شناس ٭ خودنکردی رسمان درکردن دریتمنی ٭ الحق طایفه انسانك کبر وغروری ٭ وفساد
وشروری ٭ بر مرتبه یه وارمشدر که ٭ بیروپلنکی روز میدان حساب المزلر ٭ وهمای چرخ اهنکی
وقت پران ٭ زبابر صایمزلر ٭ خون دماغرندن لعل بدخشان ٭ ویاقوت رخشان کبی دملر وصفالر
سوررلر ٭ وزبانه حامل کبی قشق قشق تاغزه ٭ وقطره قطره اشك خونافشانم آقیدرلر ٭
تنلرندن قانم عسلدن اجلی واشیفی ولبندن اعلی واصیفیدر ٭ بیت اینکو دکان مزاج چردو

کرفته تن ٭ کش خون ملاوله ازشیر مادرست ٭ مکرکم کاسه کاسه قانمزی لعل مذابه ٭ ودانه دانه
اشك روانمزی در خوشابه صیمزلر ٭ بیت کر بخوم غلطم جه باك اوراکه طفل خورد سال ٭ رقص
داند اضطراب مرغ بسمل کردار ٭ معلوم ایدنسك بوقدر تعدیی اتمکه ندن متصدیلردر ٭ وبو دکلو تحدی
ایلمکه نه ایله منادیلردر ٭ اکر فضیلت وافضلیت دعواسن ایدرلرسه کرك درکه دیوان سلطانینده
ومجلس خاقانیده ٭ علما وسادات ٭ واصحاب سیادات ٭ وسعادت محضرنده عقلی ونقلی براهین ایله
اثبات ایده لر تاکم بزدخی جان ودلدن مطیع ومنقاد ٭ واعتقاد وقطع نزاع وعناد ایده وز ٭ و
الحاصل طاوس صاحب جولان حکایت پرشکایتن مولویلر کبی دونردونر تقریر ایلدی ٭ وقصه
پرغصه سن نای دمکش کبی اکلیو اکلیو سویلدی ٭ اتفاق حکیم هندوستان بر صحن بوستاندن بردرخت
سایه دار التنده اوتوروب بو مجلسه نظاره قلوردی ٭ وطاوس هندوستانده جوق زمان ساکن
اولمغین ٭ زبانلرین بلوردی ٭ همین ایلروکلوب اوج بیان زبیك درلو سوز وساز ایله پروان ٭ واول
اعراضك جوابنه اغاز ایدوب ایتدی ٭ نظم ٭ حمد اول خدایه کم شب ظلمت نهاددن ٭ صبح منوری
کتوردی قلدی پر ضیا ٭ کوسترمکه نقوش جهانی کونك یوزن ٭ دوراچوه قلدی اینه کبی جهان نما
ایدوب بیاض چرخی محیط سواد شب ٭ شمع نجومه دیده صفت ویردی روشنا ٭ نور محمد ایله
اجوب کفر وظلمتی ٭ ایمن دینی ایلدی کون کبی پر ضیا ٭ قلدی سواد اعظم قرانی بحر وبر
طالب کهر جیقرمغ اچون نهر براشنا ٭ شاه جهان که تخت عدالتده روز وشب ٭ انصاف ولطف
مسند نم ایلر اتکا ٭ یارسون طراز خلعت قوتیه حل ایله ٭ دستغه ماندام لك الحمد والبقا ٭
معلوم ایدنسوز که بو مرغ خانه تخ کوی ٭ وتوش روی ٭ وبدسرشت تندخوی نردیك استر
بال شکسته ٭ وحال خسته برله ٭ انسان فلك پرواز ایله هم اشیان ٭ وبشر ملك اعجاز ایله همخانه
اولمق هواسینی استر ٭ دبو زاغ پیشه خودفروش ٭ وخرقه پوش نیرنك رنك دبو ایله خودنما
وافسونکر وکو ایله پر نوا اولوب ٭ طایران سدره نشین ایله هم پرواز ٭ وساکنان بهشت
برین ایله ابنا نمی اولمق دیلر ٭ آخر صورت حالنه دقت اولنسه ٭ قباحت پای زشتی دانشمند
خرسنکنه برهان یتر ٭ ونقش بی مالدن تامل قلنسه ٭ وقاحت شکل بدسرشتی جنبش نشدن
یعجبر لکنه نشان یتر ٭ اکرجه کم فضل وهنر انسانی ٭ وذریات آدمك لطف واحسانی احاطه

امامدن قرقون ودائم اوهامدن بیرونددر امّا اینه هر زماندن طلعت آفتاب کبی رخشان و
چشمهٔ ماهتاب کبی نورافشاندر بیت ووصف ناتمام ما جمال یار مستغنیست برنک وبوی
وخال وخط چه حاجت روی زیبا را نه تقریر بیانه ونه تحریر وبرهانه محتاجدر ع ظهورندن
در غایت خفاشی طاوس ایتدی عجب حال وطرفه خیالدر فما لهؤلاء القوم لا یکادون یفقهون
حدیثا مجلسلرده که عرض کوزدن عجوزه لر کبی بوعلکوی چسنو چسنو چورتدکوز ومحفللرده که کو
دیلکو کوزدن کودکلر کبی بو درختی چند چند قورتدکوز کمال عرفانکوز طعن ونقصان صورت
وبناهت ودلیل وبرهانکوز دعوای ضرورت وبداهت فارس میدان وشهسوار دوران کبی کن خود
دوم زکاتی کبی بر کلام بی ثباتی باشندن طوتوب بر اشک ایاغی کلمات اسرتسز حقا بوم اجل ومنازلک
قطعنده کوفتار آب وکل اولوب خردن فرمانن ترسز بلی الغریق یتشبث بکل حشیش الحق طریق
استکبار وتزیین افتخاری خوش اوکرنمش سن سز بلورمیسز که ان الله لا یحب کل مختال فخورا
نه حرمت مجلس خسروی ونه آداب مناظرهٔ مولوی شعر ادبوا النفس ایها الاصحاب طرق الحق
کلها آداب بیتین ما بر دولت ابد ادب است جز ادب نیست داب اهل کمال مایهٔ رفعت
خرد ادب است جز ادب نیست در دل ابدال اکر اثبات مدعاکوزه خوش برهانکوز وتقریر
دعواکوزه دلکش بیانکوز وار ایسه یمنا والا فلا ارباب مناظرات واصحاب محاضرات یانلرنده
کونکبی روشن وعلی وجه الیقین مبرهندر که محل نزاعده دعوای بداهت غیر مسموعدر وموضع خلافده
عرض بناهت نامطبوعدر ودم داودر که مور ضعیفه وزنبور نحیفه مراد انه نظر ایدوب کندونک
عیوبنه ناظر اولوب خلایقک عیوبندن کذر ایده بیت فیلسوفی کو که تا از عین معنی بنکرد
تا چه معنی ها درین دیرینه دیر اغبرست خصوصا که اولور که بر پشهٔ ضعیف قهرمان جهان اولور
وکاه دوشر که بر مورچه نحیف همدم سلیمان اولور قطعه پارهٔ موم بر شب نایب خورشید بود
دینهٔ خاک سیه زیور خوبان کردد تیر بارانی کز و قوس قزح یافت نشان در دل جبهٔ کلبن همه
پیکان کردد حکیم اولدر که دکم فی الرؤیا من الجبال معناسندن تعمق ایدوب جبط وخطادن
حذر ایلیه هر کلیمه بر کلیم وهر زننده برزند فکون اینکه دیمشلردر که من جد فی دریس
کاسدی غنی بیت هر بیشه کمان مبر که خالیست شاید که پلنک خفته باشد حکیم ایتدی

بنی آدم آراسنده مجرد شول عادات سیادت وسادات عادات رجحان ایشانه برهان
تمیزی قانون فهم وادراک وآیین لطیف وپاک برله معاملات شریفه ومجاملات منیفه
منطویدر انواع رموز واشارات واصناف بشارات وعباراتی محتویدر بیت این شرح بی
نهایت کز حسن یار کفتند شرحیست از هزاران کاندر عبارت آمد طاوس ایتدی عذرک
کاهدن ودلیلک اشتباهکدن زیاده در حاشا که علم وحکمتدن ودلیل وحجتدن دم اورنلر
طامات وخرافات وشطحیات ومزخرفات قبیلندن مالایعنی کلمات تله وافعال عبثیات تله
احتجاج ایده حکیم اولنه بوندن زیاده عیب فضیح ونقصان قبیح اولمز مقام حکمتده راسخ القدم
وذروهٔ معرفتده کالعلم ایکن رسول عادات واصنافات واعتبار ایله دعوا وتفصل ایلیه واحکام
سیرتی واحوال سریری قیوب اطوار صورتدن سویلیه اکر رسوم وعاداتک میزانی تحقیقنده ذره
مقدارنجه وزمان تصدیقه قطرهٔ معادنجه وزن وقدری اولسیدی خواجهٔ کاینات وزبدهٔ
مکونات علیه التسلیمات والتحیات بعثت لرفع الرسوم والعادات بیورمزدی بو سببدندر که
اجلهٔ مشایخ واعزهٔ صوفیهٔ ذوی الاکرام العبادة ترک العادة دیمشلردر وصاحب نزهة علی
الدحمرانی که طاعت رسمی بضاعت مزجات وترک عادت دلیل سعادت ونجات است بیت
غلام همت آنم که زیر چرخ کبود زهر چه رنک تعلق پذیرد آزادست مع هذا اول آیین وفا
وقانون صفا که وحوش وطیور وانواع مار ومور اورتاسنده در هیچ بر بیرده میسر ومحلنده
متوارد دکلدر هر تنها که جماعت طیور والحضور والجبور اولم یروا الی الطیر مسخرات فی جو السماء
منوالنجه زمزمه کنان هواده صف بغلیه لر وطایفهٔ انعام وقبیلهٔ هوام ومسرور وشادکام کوه
وصحراده جمعیت ایلیه لر سرور وبهجتدن وحبور وفرحتدن نه قدر بهره حاصل اولور نه آنده
ریا ونفاقدن اثر وهر نه شقا وشقاوتدن خبر القصه کل حزب بما لدیهم فرحون حکیم ایتدی
ای کوز نظر بنی آدمک جودت وحسن معرفت آمیزانه ودقت نظر باتمیز فرد رسن که نه دوربینلکده
نظری ونه سیر وسلوکه میسری وار در حسن روشلری ولطف وروشلری بر مرتبه ده در که
هیچ کمسنه انلرک دائره سنه دور ایده من وسلوک اتدوکلری مسالک بر مسالکه کیده من طاوس
ایتدی خطا ایلدک وبی فکر ورؤیت سویلدک وتصف السنتهم الکذب ان لهم الحسنی طریقنه

ذهاب ایتدك • فزین لهم الشیطان اعمالهم • سبیله كتدك • زیرا عالمده حیوانات كبی نافذ بصیر
اولمز حدت و بصر و دقت نظرده انلره نظیر اولمز مثلا بین البهایم شترهایم طول قامت و درازی
كردن و ضخامت سر و جسامت بدنله شب تیره دلده • و راه ناهموار آب و كلده بی خبط و خطا
و خلل بر رسمه سیر و سلوك ایدر كه كوهر شب چراغ دیده بینا یا رخشنده كبی كیجه لر رو
نكاه و مرشد راه در • بیت • ز دقت نظر انور شتر خجل • ز سرعت روش خوش ترش سپهر ملول
و جوهر طینت فرسده نه خاصیت قونلشدر كه بنی آدمده هیچ كسده اول حال میسر اولور رسمه
فضیلت منور دكلدر • بر كره كذر ایتدوكی راهی مرور دهور و زمان • و عبور لیل و نهاردن صكره • دفعه ثانیه ده
بی ریب و اشتباه • دقایق مراسمنی • و رقایق معالمنی یقینا معلوم ایدنوب • وقت رحیلده بی دلیل
سبیل الامل قلم سوار كاتب اصیل كبی خط مسطر و نظیره قدم بصمز • لمؤلفه • جون بر تندی
میر و ددر زیر نعل پای او • كوه باغ و باغ راه و راه صحرا می شود • كاه اولور كه مرینی فهمدن بر منزل
مخوفده تعرض عدو و همتده • صاحب مست خوابكن دست • و پاینی برله دق تراب • وقوع یاب
ایدوب بیدار ایدر • و هزار كوسفنده ردمنده هر شب سیاه • و بر بیشه زار پر اشتباه ایچنده طوغر
ینه سحر كاه هر برینی سنده اشتباه ایلمز • بو دخی غایتده اغرب • و عجبدن عجبدر كه هر برده
و بی خبر نه دلیل و نه رهبر شیو ماد رندن غیرسن قبول ایلمز • بیت • بر تین فهمی ایشان نمی رسد هر كس
اگر كسته خرد ها بر یكدیكر پیوندد • كذلك قبایل طیورك دخی اكثری جو هوادن • و جوف سمادن
ریوزنده بی دانه و لقمه بلكه زیر زمینده كی چشمه كورب نزول ایلمز حدت نظرلرندن • و دقت
بصرلرندن • و دور بینلك بابنده اولان هنرلرندن كیمك شك و دیبی واردر • حكیم ایتدی • بیت
نه حاجت سویلك دوش دروغی • چراغ كذبك اولمز خو فروغی • اگر انلر دانندر زیر و زمین
و بینندر مخبایا • كیمن اولسه لردی • بر اوج خالك ایچنده كی دام نهانی كورب طوتلمزدی • لمؤلفه
مانده ان اهل نجوم را كه كوید از چرخ • بی تواند باز نشر رخانه مردی در بر ست • طاوس ایتدی
مكر سن اسرار قضادن غافل • و احكام قدردن غافل سن • بلمز میسن كه • اذا جاء القضاء عمی البصر
حكمی مقرر • و حدیث معتبردر • هر چند كه حضرت افریدكار • واو الحكیم قهار بو مهمی عالمده اجرا
ایتمك دلیله • اهل بصیرتك دیده بینی غشاوه غفلتله رمد ایلر • بیت • بر وقت نفاذ قضا و قدر

هه زیركان كور كرد د نروكر دحجاب • فاعل مختار • و اول جلیل جبار • بو امری جهاندن اظهار ایلمك
استیه • قوم خبرتك عقلی علت خطایله سقیم الافكار ایلر • بیت • هر اتش كرد دست قضا بر وخت
هر فكر و تدبیرها را بسوخت • بر اول زماندر اصحاب فكر عرفاتك رای و تدبیری صورت پذیر
اولوب • و ارباب مكر و دستانك حیله و تزویری تاثیرلو • بیت • جون قضا اید خرد كرد د
سقیم • هر قیاسی كاوری كرد د عقیم • همین شو كله قصه مثنوی مولوییده ایراد اولنان حكایت
زاغ و هدهددن • وانده مسطور اولنان ترتیبله دیوان سلطانیده تقریری لابددر • اصل
قصه بودر كه حضور موفور السرور سلیمان نبی ده علیه السلام • قبایل وحوش و طیور • و طوایف
مار و مور بركون جمع اولوب هر بری بو نیجه كال لطف و ادب • و مزین شور و شعب برله كندو
هنرلرن • و ذاتنده كی كوهرلرن • عرض قلمقدن یكی زبان و یكی شمع اولمشدی • دیوان سلیمانی • و محكمه
حكمرانی زمزمه مرغان • و دمدمه انس و جان اله طولمشیدی • جون نوبت هدهده ایردی اغاز دعوا
نوتله • و نیاز و مسكنت و عبودیتله • زمین خدمته بوسه و یروب كندونك هنرندن و حدت
نظرندن خبر و یروب ایتدی • نظم • بنكرم از اوج با چشم یقین • من ببینم آب در قعر زمین • تا كجاست
و چه عمقست و چه رنك • از چه میجوشد زخاكی یا زسنك • ای سلیمان بهر لشكر كاه را • در سفر
شقاشوم من آگه را • وقتی كه زاغ حسود سیاه روی انده حاضر ایدی هدهدك دعوی و یرب حجت
و جوی كفتارینی تكذیب • و اسناد لاف و دروغله تعییب ایدوب • مثنوی • هم كرم اورا این نظر بودی تمام
جون ندیدی زیر مشتی خاك دام • جون كرفتار آمدی در دام او • جون قفس اندر شدی ناكام او
پس هدهد تاجدار حضرت سلیمانه خطاب مستطاب ایدوب • و زاغ نابكاره جواب و یروب ایتدی • مثنوی
زاغ كر حكم قضا را منكرست • كر هزاران عقل دارد كافرست • من به بینم دام را اندر هوا • كر نپوشد
چشم عقلم را قضا • جون قضا آید شود دانش بخواب • مه سیه كردد بكیرد آفتاب • ولا یامن
مكر الله الا القوم الخاسرون • اخر قصه ادم و حوا فی الجنة الماوی • سنوك سؤالكه تمام در
دینم جوابه محكم سنددكلیدر • ادم كه ملائكه مسجودی • و جمیع طوایفك محسودی ایكن حرمه ایله
محترمه و نعیم • و كلا منها رغدا حیث شئتما • برله متنعم ایكن • و لا تقربا هذه الشجرة فتكونا من الظا
اغرا شیطانی ایله مغرور • و اغوای نفسانیله مكور اولوب • فازلهما الشیطان عنها فاخرجهما مما كا

نيه پس حکم اهبطوا ايله اول کلشن صفادن بو کلخن جفايه و اول مقر بالادن بو مقر بلاويه
هبوط ايلدي بيت من ملك بودم وفردوس برين جايم بود آدم آورد درين دير خراب آبادم
حکيم ايتدي عجب قصه بنياد ايلدك وفراموش اولمش بر مهمي ياد ايلدك يعني شرف انسانه برهان
وحجت ومحبت جنت وحور غلمان ايله عشرت کفايت ايدر ان الله يدخل الذين امنوا وعملوا
الصالحات جنات تجري من تحتها الانهار کہ اول دار الخلودده انلر ناز ونعيم وروح وراحت و
تنعم ايله مخلددر وباقي حيوانات بو شرفدن محروم ومرادلر دبو اکرامدن مغبون سرمددر بيت
فردا شراب کوثر وحور ابراي ماست امروز نيز ساقي مه روي وجام طاوس ايتدي اکسك سويلدك
وحديث مقاتله رضي الله عنه مخالفت ايلدك کہ ديمشدر عشر من الحيوانات دخل الجنة
ناقه صالح وعجل وکبش اسماعيل وبقره موسي وحوت يونس وحمار عزير ونمله سليمان
وهدهد بلقيس وکلب اصحاب الکهف وناقه محمد صلي الله عليه وسلم واصحاب تفسير يازمشدر کہ
وحوش وطيوردن لقاسي مايه سرور وتماشاسي ماده چرخ فرح وحبور اولنلر جنته دخول
ايدرلر نتکم انساندن دخي انلر کہ طينتي خباثت کفر ونفاق ونجاست شقاق ايله مخمردر دخول
جناندن وتنعم حور وغلماندن محروملردر کذلك حال حيوان دخي کمي نعيم جنان ايله مسرور دکمي
بعد وحرمان ايله مهجوردر فمنهم من آمن ومنهم من کفر بلکه حيواندن کرفتار نار جحيم وعلي الخلود
مبتلاي عذاب اليم يوقدر وان منكم الا واردها سني خطابدر وجهنم محلي ولمق حيوانات
دکل ايدوکي ني ارتيابدر بيت فردا که عاصيان بدوزخ در آورند ظاهر شود فضيلت حيوان
بر آدمي حکيم ايتدي ای جان انسان همان بو بيانه منحصر دکلدر وبني آدم حيواناتك کبي اخلاق
حميده ايله واوصاف پسنديده ايله موصوف اولمقده قاصر دکلدر مثلا جلادت وشجاعت و
سخاوت وقناعت وتسليم وتوکل وصبر وتحمل وخلق وخصال وانس ودلال ولطف ومروت
وبذل وفتوت وبونلرك امثالي انواع مکرمت واصناف موهبت وهمت کبي بني آدمه واردر
عالمده کم واردر کہ تعني بر ني عدا ايده يم بو فضايلك طاوس ايتدي اي بجه بو ديدوکك
صفات مرضيه واخلاق سنيه حيواناتده لا يحصي ولا يعد در اکر جلادت وشجاعتدر شير
وپلنك واردر نهنك کم بضاعتدرکه دائم دلاوران جهاني وبهادران ميداني جرأتنده انلره

نسبت ايدرلر مرد شير دل وصف دريا پلنك آهنك دلير ببر آيين وشجاع اژدها چنك ديرلر
خصوصا مهتر عالم وبهتر بني صلي الله عليه وسلم بيورمشدر کہ کل شجاع احمق ع هر که جنك
آرد بجون خويش بازي ميکند واول کرم بذل وسخادر حضرت حق تعالي دن خروس پر خروش عطادن
کردانه بولسه جماعتني دعوت ايدر وانلر ايثار ايليوب اظهار فتوت ايدر مع هذا زمانمزده
اولن اصحاب کرم وارباب نعم کبي بونلرك فکرندن نه خيال منت ونه خاطرندن احتمال ظنت بيت
خواجه را نبود دغدغه زان خيال باغ وراغ خواب ناید هر کرا خواب وخسك در بستر است ان
الانسان لربه لکنود وانه علي ذلك لشهيد وانه لحب الخير لشديد الحق بو نصوص انسانك
خصوص حرص وطمعنه شاهد سديد واول کہ قناعت وتوکل وصبر وتحمل در اولدخي اکثر حيواناتك
صفت لازمه سيدر وخصلت دايمه سيدر کہ قوت لا يموته قانعلر وانواع نعم غير طامعلردر
نتکم ذکري کچمشدر انصاف ايدلك صبر وتحمل ده اشتر واسترم وبارکير وخر برابر کسنه بولنمز
کہ فضيلت آدمي وشرف انساني بو خصايل وشمايل برله ايسه انعامك انسانه اوزرنده مزيتي ندر
وهوام وسوامك بني آدم اوزرنه فوقيتنده شبهه من قالمز غالبا بو سببدن عرفاء دوران و
ظرفاي جهان ديمشدر بيت آدمي در عالم خاکي نمي آيد بدست عالمي از نو ببايد ساخت وز نو
آدمي بلي هر بار مه کافوري جامه کہ خامه مشکين عمامه ايله پر رقمدر چون شيرانه مهر ووفا ايله
مسرور اولميه غارت هوادن امين اولمز وهر جامه خلعت علامه کہ علم ولطافت وظرافتله
معلمدر چون طراز صدق وصفا ايله مطرز اولميه لايق تشريف قوم کريم اولمز بيت
پير کلزنك مي اندر حق ازرق پوشان رخصت خبث نداد ارنه حکايتها بود وقتي که قيل وقال
وجدال ومقال وجواب وسؤال بو مقامه ايردي يعني طاوس شيرين بيان وطوطي شکر دهان
کبي حکيم هندوستان راغزي دادني ويردي حکيم هند کلامنده ملزم وشرمنده وجوابنده مضطر
ودر مانده اولدي خجالتدن وقصور مقالتندن شب کبي چهرسي سياه وبحيف مه کرفته
کبي خاطري منفعه اولدي افتاب عالمتاب شرم وحيادن ينه کجلي نقابني اورندي وروي زمين
واسمان بو حجابدن چادر ظلمت ايله بورندي پس اول جمعيت خصومت ومجلس حکومت سيال
منکر البال وخيال منتشر الاحوال کبي سر جمله طاغلدي قبايل انسان مغموم وپريشان طوايف

بچوان شاد و خندان مقاملو مقامنه عزیمت ایتدی • القصه اول کیجه قبایل بنی آدم بعضون و
طوایف حیوانات پرسرور اولوب کواکب ثاقبه کبی بر لحظه کوزلرن یومدیلر **لمؤلفه** شادلقدن
نو کیجه اویقو بیر وارمادی کوزم • کرسحر اول یوردی کل الی قمر کلسه کرك • شوقله مردم چشمم یزدی
جرم لیی • مکر اول کرد رحی نور بصر کلسه کرك • والحاصل کیجه پر امید وکیجی بر بیم وکمنك بین
الخوف والرجا خاطری حدو نیم • منتظر صباح ومترقب صبح صلاح اولمرده دلکر کیجه دیری جیقمز دیلر
لمؤلفه دل ایض اولمسونغی یاره یاره • کردونغن چرخ ایکی دم بر قرانه **مجلس هفتم در مناظرهٔ**

حکیم خطا با همای همایون لقا لمؤلفه

اچدی چون پرواز ایچون شهباز خورشید هما	خشتندن ترك جولان ایتدي طاوس سما
یوزدن بر میل دکدی قاف ذو القرنین چرخ	قلدی وضع اول میله برآیینه گیتی نما
یعنی میل سیمه کحل ذر تقیوب اچدی سحر	عالمك عیننی عماء لیل قلمشدی عما
چشمهٔ خورشیددن عالم الوب فیض تمام	حاصل ایتدی بیو کولیجنت صفت نشو نما
بحر صالدی سیمدن یلکن طقوب زر رقم	پرتوندن کان نون اولدی سراسر صحن ما

مکرم ترك کردنله کرکس هاموندن بخوی بر هجو مله • ماننده کوسفند مستمند صحرای سما وانتن تا ر
و مار ایتدي • ویا بر عنقای بلند پروازدن که اختر جو قنه شوق و ذوقله طقونوب اوج هواده بر
شکار ایتدي • للحق مهر جهانکیر • اردشیر دلیر کبی براذر آتش تاثیر دن کر روز وبش درخش
عالم نورزد • داغم کردشیردن یا آفتاب عالی نژاد • مانند غزاله نوزاد • یعنی طفل یکساله ختم
نماد کبی بستان مادر تباشیردن • دهان پر شیردر **نظم** شب هل شد چو مردم هل • آمیخت
سواد رفت باشیر • چشم خوش اختران فرو بست • از غمزهٔ غنجهٔ تباشیر • سرجان سحر قضیب
دنبال • درقوسه چرخ راند چون تیر • پس شهریار عادل بینه جمعیت موالی وافاضل ودعوات
حمات قضاة صاحب فضایل ایدوب دیوانی سلطانی • مجلس نوشیروانی بیوروب بر صحراهلسا
کم • لاتری فیها عوجا ولا امتا • نرزمانه کبی طولنه نهایت • ونه اسمان کبی عرضنه غایت
وار • عرضنه یوز قیامتدن اوزون • طول وعرضی صحن محشردن فزون • بر درخت سدره قیام
وطوبی خرامك سایه سنده • که حلهٔ اخضر وجامهٔ مجوهرله • زمیندن آسمانه سرچکشدی

وبرنك نوای جان پرورله حور جنانه • ورضوان وغلمانه نعمت سفره لرن یایمشدی **لمؤلفه**
خاکدن چکمش فلك اوجینه سر • سدره وار آنچمش ملك ملکند پر • شاخسارن آشیان اتمش
طیور • بر ایاغ اوستنه عنقاوش ایور • خیمهٔ کیانی قوردلر وسریر سلیمانی اوردیلر •
سلطان عادل یمن اقبال • وشرف اجلال ایله چکوب مسند عزتنه • وتخت سلطنته قورور رفعت
ویردی • پس ارباب جدال ونزاعه • یعنی سباع وضباع • وسر جمله وحوش وطیور • وقبایل مار و
مور • وطوایف هوام وسوامه • وفرق دانه ودامه صلا ایتدردي • وجماعت آدمدن یکا توجه
تام • واقبال پر اهتمام کوستربی ایتدي • بو غنجه کونلرده کرکه اصحاب قوایلك نفیری • یعنی طوایف
بهایمك زفیری • وطیور بعضونك فریادی • ومار ومور بر نفورك شکایت بیدادی عیوقه
ایردي • وعلالای فی نهایه یله • ومن الفلق الی الغسق • وحشت کفت وکوی • ودهشت های
وهو یله عرض حال پر ملالری • بر عظیم صداع ویردي **بیت** اولسه فرضا سنك آهندن وجوم
قلعه سینی • بو حوادث طویلرندن احتمال امری محال • مع هذا امواده بجحج وبراهیننن وطرق اصول
وقوانیندن • هر نه کم تقریر ایتدوکن صورت پذیر اولوب خصمه الزام اتمزدي • مباحثه ومحادثه
ومجادله ومناقشه حددن تجاوز ایلیوب • سزدن معقول ومنقول بر حجت صادر اولوب
انلاري رام اتمزدي • کار مصلحت وامور دولت وسلطنت • واحکام مملکت • واحوال رعیت
هین بو دکلدر • قورقیدر که مصالح دولته اختلال ایره • وطبایع قوم وملته کلال وملال کله
بو کون مجلس آخر • وماهو الحق کون کبی ظاهر اولمق کرك دره • اکر برهان قاطعکز ودلیل ساطعکز
وارسه اظهار ایلکز • والا حیوانات مظلومیتنه اعتراف واقرار ایلکوز **بیت** جز آنکه
برکار جو پرکار محوری • دوران چو نقطه رم عیانت غیر هن • القصه مجلسلرده کرکه آتش
سوزناك لحینده زلال جان بخش وصافی استرسن • زهر آب مماتی • آب حیات خشکوار نوشا
ظن ایدرسن • هوایی هوانده دوکلون • وآبی غربالده حفظ اولنر خیال ایدرسن • آتش سوزان
پنبهٔ خشك لحینده نهان اولمز • وخاك خاکستر قایم مقام سیم زر اولمز **بیت** اسم اعظم
بکند کار خود ای دل خوش باش • که به تزویر وحیل دیو مسلمان نشود • بو اثناده ناکاه
برهمای همایون فال • وفرخنده بال • ومبارك جمال • اوج هوادن نوزنازل کبی سمادن

اينوب اول درخت سايه دارك ودوحهٔ پربرك وبارك اوزرنه قوندي همان دم شهريارِ
معدلت شعارك وجهاندار مكرمت دثارك نظرشريفي اكه طوقندي آصف صفت نصايدن
يكانظر قلوب اتيدي بو مرغ خرم لقا وملك سيما كه پيكري مسرت فزا ومنظر دلكشا دن
وشهپر سيميني فروغ صبح منور يا خود نور مصوردر نه برجك اختري ونه درجك كوهري دن
وزير دخي بعد از دعاء شاهي وثناي پادشاهي ايتدي بو برطاير سعادت كوستردر كه حاليا
جناب عقاب سيادت نصابدن خبر بردركه روز وشب بونك عزلت وقناعت سرمايه سيدن
ودولت وسعادت همسايه سيدر نسر كردون كبي فلك آشيانه در وعنقاي قاف كبي لامكانه در
اكرچه كم جثه ده نحيف وبنيده ضعيف در اما قوتده ارجمند وهمتده بلنددر سايه سي شرف
بخش عالميان ودولت فزاي آدميان در نتكم شعراء دوران وفضلاي جهان آنك وصفنده
ديمشلردر **بيت** دولت از مرغ همايون طلب وسايهٔ او ورنه با زاغ وزغن شهپر دولت نبود
بوسيدن دركه سروران تاج ور وسرداران ملك وكشور آنك پر وبالني ودم شرف ظلالني
زينت افسر ايدرلر **لمؤلفه** هرجاكه شود كشاده خواني اوقانع از وبر استخواني هردم بر اميد حصول
اقبال براوج فلك زند پر وبال هما اشتدي كه كندونك صورت حالندن وسيرت وخصالندن
قيل وقال اولنور پس حمد خالق بيچون ودعاي شهريار ربع مسكون له سرفراز وسخن اوجنه
پرواز ايدوب بو يله سر آغاز ايلدي **لمؤلفه**

ثنا شول خالقه كم قلدي نخل قلم صنع ... زميني بو نجه نقوش ايله فرش بو قلمون
كتاب چرخه يازوبه روماهي لوح مثال ... محيط صفحه سي عكسنده اولدي انكليون
صفاتي صيغه سيني مصدر ايتدي افعاله ... چو طوغري مصدر اسمادن امر كن فيكون
كمال قدرتيني سير ايچون بو كون بسر در ... نقوش صورت انجم سپهر آينه كون
سراسر ايتمكه اسرار عالمي پيدا ... قلوب عناصري تركيب دوزدي بر معجون
شه جهان كه شرف بخشدر وجودي ايله ... هميشه افسر دارا وتخت افريدون
اوله جهانده عدالتله شاه هفت اقليم ... زميني قرار قلوب دوندكجه نه كردون

الغرض بو كوهر تابدار آبدار جيقه وب ملك دادبخشك نظرنه قودي ملك نظر ايدوب

كوردي كه بر كوهر تابنده منظر ودرخشنده محضردر كه بمن زهره انك پرتو جهان افروزندن
شكسته وسنك يده پرشمس اول جوهرك شعله آسمان سوزندن خسته ودم بسته در **لمؤلفه**
رخندن نور الور صبح تجلي كونك مهري غمندن در زوالي تراكو كيجه لرده چراغ روشن نماد
كبي هادي السبيل منور كوندزلرده روشنايي مهر خاور كبي نوري تقدر ذاتنه دليل وكواه و
اشبو كعبتين سپيد وسياه مهر مهر وماه طاس فلكده غلطان وكاش ملك ملكده سركردان
اوللدن برو مثل وهمتاسي كورلمش دكلدر ملك ناموز اول كوهري بويله درخشان كوريجك
هماي تاج وردن سؤال ايلدي كه اشبو كوهر نه برجك نجم ازهري ونه درجك در انوري در
كر قلزم وعماندن وهندوي بدخشاندن ودخي نه بركاندن بولنمز الحق نور وضياسي وحسن و
بهاسي نه آفتاب جهان آراده ونه ماه پرصفاده واردر جوهرخوشاب بوكه نسبت كوهر
سيلاني وچرخ يماني در شاهان ذو الافتخارم كوهر كلاه واختر اقران كبي با نوبنده يارادِ
اولمغله **نظم** نه كوهر قرة العيني جهانك چراغ روشناسي بحر وكانك جمالندن منور نور عالم
صفاسندن مجلا قلب آدم والحاصل بو كوهر افروز بيكانه سلسله واسطه سيله ونه علاقه
رابطه سيله حمايل اولمشدر ديو صوردي هماي تاج ور نامور دخي بيله درج دهانندن
كهرپاش اولوب ايتدي اي شهريار بختيار سن خسرو تاج دارك كهر شاه دار كوشه كلاه آسمان
مدارندن قرار اتمكله مهر انور كبي سر فراز اولمشدر جواهر وزواهر بحر وكان خاك پايكه نثار
ورهكذار كرد غبار اولمغله افتخار ايدر بر كوهر نوار كه راه شهريارده خاكسار در عيار غبار
كوبار كه نسبت بيمقدار در روزكار بسيار ايدي كه پادشاه ديار عقاب نامدارك خزانه
حوصله سنده مخزون ومعدن معدن سنده مكنون ايدي حاليا انشان محبت ايچون روشنالق
وغبار مثار سعادت نثار كله اشنالق قصدن قلوب بن بنده بيمقدار وذره خاكسار له با آب
سپهر مآب سلطاني وسده سنيهٔ سيادت آيات خاقانيه كوندرب ايتديكه **بيت**
تا منتظمست اهل جهان باد مشرف ذات تو كه او واسطه ملك نظامست حضرت شهريارك
وجناب شاه معدلت شعارك حضور پرعبورندن ومجلس موفور السرورندن طايفهٔ آدمك
ملازمتي وجن وپريلرك عدم محكميتي كونلو دركه انتاب كبي ظاهر وماهتاب كبي باهر اولدي

همین خصوص مزیتین واموراِ فضیلتدن لاف وگزاف وصف اعتنا ئله دعوای معنا ایدوب
وتدلیس وتلبیسهٔ باطله صورت ویروب کچنورلر ایمش بر وبالِ ماکیانله طاوس واردجولان نشیبا
کردار پروار آسمان این وزمان اورلر ایمش بونلر شول قلاّب اصحاب کیمیایه بکزرلرکه اثبات هنر
اظهار کوهر اتمك استیوب بین الخلایق ملامت وخجالت وغرامت حاصل ایدرلر بیت شول اهل
کیمیا که اوذن ظاهر ایلدی بلمزلك ایله التونادین باقر ایلدی بیت هر کلکه بحیا لغ ایدوب
قلدی پرده چاك قدرینی کوکه ایرمش کن انذی تا رخاك القصه وادی قوتی باذویر کتوروب
دستاویزلرینی کوستردلر همین ضرب مشتله حرفزم انکشت قومدن غیری چاره قالمدی ومتاعلری
ترازو یراودوب هر نقدر کم کنذ ولون سنکن طوتدیلر برحبه نسیه قادر اولمیوب همان خفتلرن
اظهار اتدیلر نه برهان اتدلرکه معقول اوله ونه بر طریق طوتدیلرکه تدیلرکم مقبول اوله لمؤلفه
قوردی ج وجدلدن اولمز اصی اولودی قانی طاش ده کلکله یصی ضمیر ضمایر کشای خاقانیه دخی
خواطر غمای صاحب قرانیه مضمر بردن ومدبر بردر بسراسر حالری وجمیع قیل وقالری معلوم و
مفهوم اولدی همین قصه پرغصه من وحکایت پرشکایتمن فضل وحکومتی دقطع خصومتی
حکم شهریار عدالت آیینه وتعیین پادشاه دینا ودینه موقوفدر مکوکم حکیم خراسان واول علیم
پرهراسان باشن مراقبه جیبنه وباشن مجانبه ذیلنه چکوب تفکر دریاسنه طالمشدی وحیوانات
بورسمه هجوم واقدامنه حیران قالمشدی فی الحال باش قالدوروب آداب مناظره واطوار محاوره
برله کفتاره کلوب ایتدی لمؤلفه منت اول پادشه عالمه کم خادم قصر صفی درمه وخود
بولنمجون سکون سفینهٔ خاك طاغلری قلدی آهنین لنکر خلقدون کون هدایت اتمك اچون
دینه ایتدی نبیلری سرور احمدی جمله دن اورندلنوب ایلدی کابناتر سردفتر اولدی
دوركن مخمر واروشن دین یزدان وشرع پیغامبر دایرا ولدیچه خاکه نه کرددون نور ودیکجه
دهره هفت اختر بوله دایم شرف وجود کله تخت جمشید وافسر قیصر بوم ع زیرك کم سایه سی
مبارك ولقاسی متبرکدر بلمش اولسون که حق سبحانه وتعالی ذریات آدم فیض اقدسندن بر
جمله استمداد واستبداد ونور مقدسندن نهادلرنه بر رسمه استعداد توشدرکه هر بری
برآیینه واز انعکاس انوار ذاته وارتسام آثار صفاته قابلدر هر بارکه بو قابلیت احکامنی فاعلت

اطواربجه قوتدن فعله کتورلرسه مظهر انوار اخلاق الهی ومصدر آثار اذواق نامتناهی اولورلر
توفیق عنایت ربانی وتلقین موهبت یزدانی واسطه سیله افراد کاینات واحاد ممکنات
انجندن قدرجلی ومنصب علی بولورلر جناب حقدن واول جواد مطلقدن فتوحات کلی ومواهب
جلی تحصیل ایدوب دیده لری مفتوح وسینه لری مشروح اولورن پس نفسك ظلمانی وادیلرندن
کچلون وقلبوك نورانی صحرالری اچلور کر اکا نه حدوار ونه پایان لمؤلفه چرخ وفلك آنچه
بود درخمش وآنچه خرد نام نمد عالمش درصفت دایره دلکمت انهمه چون قطره ودل
قلزمست نتکم حدیث قدسیده واردرکه لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن
بعده مرغ روحانیتلری قید صورتدن وقفص ناسوتدن اطلاق حاصل ایلیوب عالم معنایه وجولانکه
ملکوتیه وبروج لاهوتیه پرواز وطیران قلورکه انك بیاننده عبارات حیران واشارات سرکرداندر
در نظم بحریکی موج هزاران هزار رویی یکی آینه بی شمار سایهٔ ظلمت زمیان رفته دود
سایه وظلمت همکی کشته نور جلوه یکی بود ودویی هیچ نی دعوی مایی وتویی هیچ نی یعنی
النهایة الرجوع الی البدا مقتضاسنجه بومحنتکاهه عرتدن کذر ایدوب اولتره تکان عشرتده
الی ما شاء الله سیران ایدر که اول سیرانده زبان قاصر وبیان خاسردر لمؤلفه بن نجه سی
این بلم انی شرح تا دیمی منقبت جانی شرح لاجرم اول مکانده کاه محانه توحیددن درد
کشلك وکاه پیمانه تفریددن جرعه چشلك قلورلر که بحر اولور کاه قطره کاه مهر اولور
کاه ذره کاه محو اولور وکاه پیدا کاه مست اولور وکاه شیدا والحاصل چون مجون طینت
آدم صلی الله علیه وسلم خمرت طینت آدم بیدی اربعین صباحا حکمنجه تربیت وترتیب
بولدی ونهر حکمتدن وبحر معرفتدن صوارلیوب شاداب وسرسبز اولدی مثنوی
سیر وجودش بلطافت رسید دور کمالش بحلاوت رسید کشور اسمای الهی کرفت
ملکت نامتناهی کرفت صد هزار شجرهٔ طیبه پر برك ونوا وثمرهٔ پرموهبه ذوق وصفا
وروح افزا انلرنهادروشن انقیادندن وطینت پاك اعتقادندن علم کبی باش قالدردی
طاوسان صحن سما وطایران ملاء اعلی بو قدر شرفی بنی آدمدن کوروب هرنقدرکه خاکه باش
اندردیلر ومنقار نقار کردار له زمین کشته زارینی دیرتدیلر اول خرمندن بردانه الدرنه

کیرمدي واولکنج نهانخبنی آدمه میسر اولمشدي ال ویرمدي بیت صبا نخال دلتنك ماجم
شرح دهن که چون شکنج ورقهای غنچه توبرتوست بیت نرم که بالو بردارو کند هر لحظه
اوپرواز بسان بازجون جعفر شود بي بال وپر طیار الحق طیار یات انسانه اولن عطا و
احسان مخلوقاتدن کاینا من کان اولمشدر وبو رسمه قدر ورتبتي وعز وموهبتي بر مخلوق
بولمشدر جمله مواهبدن بري صفت علمدر که بدو فطرت عالمدن واول خلقت آدمدن
مقدم که مصباح روح انساني موکب دري کبي زجاج صافي الجثه دخان کدورت جسمانیت
ونفسانیتدن که ظلمات بعضها فوق بعض اندن عبارتدر خالص اولوب روحانیته انات
کامل کلوب نور علي نور اکه اشارتدر مانند شرف نضاف معني پرتاب اولمشدي بیت
آینه شد هر که معني برد چشم کش چون نظر انداخت خدا دیر وکش جاغ اول عالمده وجهان اول
دمده افراد موجوداتدن کوي سبقتي چوکان عنایت ازلي برله قاپوب هل یستوي الذین
یعلمون والذین لا یعلمون تشریفاتیله پر احترام اولوب اصناف بهایم وانعام واصحاب دانه
ودام بلکه کافه خلایق ذوي الاکرام اوزرنه تفضیل وتکمیل حاصل اولمشدر بیت ساخت
دلش مجمع اسرار حق کرد رخش مطلع انوار حق والحاصل بو طایفه شریفه هر نه قدر که بحسب
الظاهر علایق جسمانیت وعوایق بشریت برله مقید کورنسه لر بحسب باطن مطلق العنان
کلستان لاهوتده سیران وبوستان ملکوتده طیران ایدرلر نته کم اول کلزارك بلبل الري
دیمشلردر نظم اندر این خاندان چون بسر دمرغ ما بانشیمن کند بردر ان کلستان
تکیه که ما زما کنکره عرش دان چون بپردار جهان سدره بود جاي او سایه دولت فقد
بر سر عالم همز کر بکشد مرغ ما بال وپري در جهان عالم علوي بود جلوه که مرغ ما
آب خور او بود کلشن باغ جنان هما ایتدي چونکم فضیلت بابنی دست علمله اچدك و
بني آدمك فضیلتی حقنده بلاغت برمنه معرفت کوهرلرن ساچدك اولا بیان ایله که
علم ندر وانك خصوصیتی انسانلردن حکیم ایتدي العلم ما تمیز به العلوم تمیزا بما لا
یحتمل النقیض هما ایتدي اکر ما بر الافتخار وسبب اعتزاز اولن علم مذکور ایسه طوایف
حیواناتدن بونکله متصف اولمز بر حیوان وبو فضیلتی تحصیل ایلمش بر جان یوقدر که نارد

کلدن

کلدن وخلي کلدن والي کلدن وجزوي کلدن فرق اتمیه وتمیز ایلیه حکیم ایتدي بر
فروعك اصولي وفروعي واردر انسانك نصیبي وعلم ادم الاسماء مقتضاسنجه وعلمناه
من لدنا علما مقتضاسنجه اصولدندر فروعدن که اول هر زماندن افتاب عالمتاب کبي خالي
کلدر طلوعدن نته کم وصفنده عالملر دیمشلردر شعر العلم انفع في الفاني وفي الباقي والعقل
اشرف معجون وتریاق فللجهل داء وحبه مات سمح والعلم اصح فیه رقبه الراي اکه علم
معاد دیرلر که سبب سعادت اخرویدر وساير حیواناتك نصیبي اقسام فروعندندر نه اصولدن
که اول عاریدر مراتب علیه یه مجاملات ضروریه در اول علم که اصولدندر شمسیر افلاکیا کیاند
در وبو علم که فروعدندر پرتو بالمایکاندر علم معیشت برشهردر علم آخرت روشن مشعلدر
وعلم انسان دریاي محیط علم حیوان اندن بر جدولدر علم آخرت دخي بونجه قسم اوزره در
جمله سندن بري علم دیندر ومعرفت شرع مبین اوزره در هما ایتدي خر بحیواناتك دخي
اول بحردن شربه نصیبي واردر کل امة تدعي الي کتابها بو خصوصه نطقدر واشبو عمومه
شاهد صادق نته کم انبیا کوز وحي لا یناسله واولیا کوز کشف والهامله اظهار شرع وسنت و
اجراء دین ملت ایلرکن انلك برده دخي هر طایفه نك امام وپیشواسي ومرشد مقتداسي واردر
قوش قولاوزسز اوجمز دیرلر مثلدر بو سببدن عملري بي خللدر پس آیین وسیر تمز وقانون
سریرتمز بابندن بالوحي والهام تنفیذ احکام وتعلیم واعلام ایلر اول جمله دن بري زنبور شهد
شافیدر واوحي ربك الي النحل بو مدعایه شاهد کافیدر اکر علم شریعتدن مراد اذعان وتبیح
وعبارات صریح ایسه نظر ایله که حق سبحانه وتعالي قنغي قومك حقنده کل قد علم صلوته
وتسبیحه بیورمشدر پس بو ایت کریمه موجبنجه احکام شرع مبین واوامر رسوم دین جمله مز
خصوصنده عموما جاریدر بلکه بو بابده مزین فوقیت حیوانلکدر نه انسانك زیرا شمولي زیاده
در بو احسانك انکچون که انسانك اغلب قبیل ظنوندندر که حقیقتده انوك کبي علوم فنون
جنوندندر وما یتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغني من الحق شیئا بو مدعانك اثباتنه سبیل
صریح ودلیل صحیحدر زیرا ظنك حکمي دایره علمدن خارجدر شول اجلدن که افتاب یقین فلك
المعارج وملك المدارج در مثل الفریقین کالاعمی والاصم والبصیر والسمیع هل یستویان مثلا

افلا تذکرون * هر زمانده طریق شبهه وشکدن خوار وزار در * وسنك وحشت وهامدن هوان
در * وپای خرد اولده هکذار پرکارده لنك وافکاردن * ومحققلر دیمشلردرکه هر علم که عمله مقرون
اولمیه * وهر اعتقاد که طاعت وعبادتله مشحون اولمیه * بی اعتبار وانك کبی علم همین صاحبنه
ضلال واغترار در * وطلب حکام دنیا ایچون دام در * وانك ضرری * وان من العلم جهلاً حکمنجه
اول علمله متصف اولنلره عامدر بیت نامه کش عنوان نر قال الله یا قال النبی است * حاصل
مضمون خسران دو محشر است * بو سببدندرکه علماء ربانیین رضی الله عنهم اجمعین بحسب العرف
علوم عد اولنان بر بحرسز دایره علمدن اخراج ایتدیلر * وانلرك اصحابنی ارباب ضلال * واقوام
وبال سلسله سنده درج ایتدیلر * فلم نستفد من بحثنا طول عمرنا * سوی ان جمعنا فیه قیل وقال
حضرت امام شافعی رضی الله تعالی عنه ربیع روایت ایدرکه * قاچن بر شخص ایچون وصیت کتب علم
اتسه * علم کلام اول وصیته داخل اولمز * زیرا کلام علم دکلدر * وامام مالك رضی الله عنه دیمشدر
لا یجوز شهادة اهل الاهواء والبدع * اصحابی ایتدیلر اهل هوادن مراد اهل کلامدر * قنغی مذهب اوزرنه
اولورسه اولسون * وامام احمد رضی الله عنه دیمشلردر * علماء الکلام زنادقة * وابو یوسف
رحمه الله بیورمشدرکه من طلب العلم بالکلام تزندق * پس بونلردن معلوم * وبو بیانلردن مفهوم
اولدیکه * مذهب اربعه اوزره کلام دکلمش * امام غزالی رحمة الله علیه کلام حقنده بو قدر
عنایت ایدوب * احیاء العلومده بویله یازر که مبتدعلرك شبهه سنی دفع ایچون * واهل هوانك
نقضنی منع ایچون * هر بر شهرده بر کلامدن خبیر بر شخص اولمق کفایت ایدر * زیرا انلرك
مذاهب باطله سن ابطال ایلمك عقاید اسلامیه حمایت ایلر * حاشا که اکابر متکلمین دلایل
کلامیه ایله عقاید دینی صحیح ایدرلر * ویا اصول دینده بر اصلی انکله تنقیح ایدرلر * همین غرضلری
اول فتنك ترویجندن لئام جاحدین والزام معاندین در * بیت شبهه نارد اهل دل را
اعتراض جاحدین * کم نکرد در راه کرد رد ست شمع انور ست * واول علم که عنوان حکمتله موسوم در
اولدیغی محققین سنت وجماعت یاننده مذمومدر * نه بر فرقه توفیق انلاری منزل تحقیقه
التمشدر * ونه طبع عیسوی تاثیرلری کندولرنی تقیید وتقلیده توتمشدر * بیتین حکمت
یونانیان پیغام نفس است وهوا است * حکمت ایمانیان فرموده پیغمبر است * نیست جز بوی

نبی دهر تراسوی خدا * ای علی جوبو که بوی بو علی مستعمر است * اکر مشکات نبوتدن اقتباس
انوار هدایت ایتمیه که * وشریعت انبیایه جان ودلدن اقتدا ومتابعت ایلمیه لر * بادیه
وجود پر نار رای جاوینده طبعی انوارله ایچندن قطع ایدوب کعبه حقیقته ایرمزلر نتکم شیخ الطریقه
مرشد الحقیقه مقتدای المله والدین صاحب الیقین والتمکین حضرت شهاب الدین السهروردی
انعم الله تعالی سره * بانواع الایادی بیورمشدر * شعر وکم قلت للقوم انتم علی * شفا حفرة
من کتاب الشفا * فلما استهانوا بتوبیخنا * فزعنا الی الله حتی کفا * فماتوا علی دین رسطالیس
وعشنا علی ملة المصطفی * حکیم ایتدیکی هر نه سویلدک راست در * وهر نه شبهه که ایراد ایتدك
بی کم وکاست در * اما سنك علمك نتیجه مقدمات وهم در * وبزم علممز انوار عقل ذی فهم دن
نبستدر بو چرخ برین اولدزمین در حقیقتده بر نور آفتاب اول سایه بی تاب در یعنی علم
انسانی شویله یقین درکه * آدمی وساوس شیطانیدن آرده پاك ایلر * وهواجس نفسانیدن
خلاص اولوب تابناك اولدقدنصکره * فایض اولورکه * اول صحراده حکمت یونان * کسراب
بقیعة یحسبه الظمآن ماء * قبلندندر که نتکم دمشلردر * نظم بر قیاسات عقل یونانی * نرسد
کس بذوق ایمانی * عقل خود کیست تا بمنطق رای * ره برد با جناب پاك خدای * کر بر حکمت
کسی ولی بودی * شیخ سنت ابو علی بودی * حاشا که اول مقوله علم که مقدماتی ظنون واو
هام ایلی * ونتایجندن شك والزاملر مدخلی اوله * واصحاب یقین اکه التفات ایلیه
وارباب دین انی علی الوجه قبول سوز سویلیه * مثلا عناصر اربعه دن مرکب بر مزاج که بولنه
کر کیف وکمده مساوی اولوب معتدل حقیقی اولمق ممتنع اولسه * یا ممکن یا فوق کره خاك اکر
عناصر در * وکرا فلاکی فی نفس الامر متحرك اولمش یا ساکن * بیتین بازهات حکمت یونان تا چند
بس نیست کتبنی ولی هر دو مقتدیست * انکس بهارکاه قدم سهرآورد * کز جان پاك پی رو
آثار مصطفیست * هما ایتدی مقرر در که شوری دریا قطره دن معلوم * ونور ذکا ذره دن مفهوم
اولور کار مؤثرا اثرندن * وحال دسوم خبرندن بلینوب * انلر دیمشلردر که توتلوکون طوغشندن
بللودر * بیت اکر پاکی بود درتن اثر از روی بنماید * وکر صافی بود کاغذ رقم زپشت * بر
خواند * چونکم سنك علمکوزلدنی واهیدر * ونتیجه فیض نامتناهیدر * بزن درکه علماء عظام

وحكماء كرام كجندكوز ميل ومداهنه وتأويل ومراهنت برله احكام شرع وسنتي وآيين و
دولتي تغيير ايدرلر وقرا وزهادكوز ومشايخ وعبادكوز عجب وريا وكبر وهوا وحقد
وحسد وبخل وكين برله معامله قلورلر بيت فردا كه پيشگاه حقيقت شود پديد شرمنده
رهروي كه عمل بر مجاز كرد ❁ نتكم مناظرات سابقده انلرك قباحت احوالي وقباحت افعالي
ذكر اولنمشدر بزم طايفه مزك اكثريسي در وكر باديي وكر اهليدر وكر عاديي اول علمله
كه پيرايه لريدر وشول دانشله كه سرمايه لريدر تسليم رضا وقبول قضا اوزرنه اولوب
روز وشب تسليم وطاعتله وعبادات وطاعاتله روزكار كچورورلر بيت ز ما فعلي نيامد
الا فتنه انكيز وليكن در شما ارض يكي نيست ❁ حكيم ايتدي شرف انسان شول خاصيت برله دركه
نفسلري تزكيه وقلبلري تصفيه وروحلري تجليه وسرلري تخليه بولوب انوار سبحاني
ايله منور واسرار يزداني برله منور اوله ❁ الحق بو خاصيت شان آدميدن غيري بر موجودده
ميسر دكلدر وبو موهبت نهاد انساندن غيري بر مخلوقه متصور دكلدر هما ايتدي بزم دخي
ما بينمزده تهذيب اخلاقله وتبديل اوصافله تحصيل رشاد مقرردر مشاهده اولنمزكه حيوانات
وحشيه برادي زماندن تعليم وتربيت وتلقين وتقويت برله بجه اهليه اولوب اخلاق حميده
واوصاف پسنديده تحصيل ايلر وسباع وضباعك آتش نهادندن سبع شداد كافري بنياد كبي
محكم اولن سبعيت صفتلري حلم وسكينه يه مبدل اولور وطيور پر نفورك وحشتلري وطوايف
بحضورك دهشتلري نر وجمله الفته وموانسته تبديل اولور وساير هوام وسوام دخي بو معنايه
ميسر وبو احواله متصوردر بيت چون حقير را اگر تربيت كني ❁ جايي رسد كه بوسه كه خسروان
شود ❁ حكيم ايتدي شك يوقدركه سزده دخي مصاحبت انسانله وانلردن تربيت واحسانله تبديل
اخلاق بغايت مكارم الاخلاق واردر نتكم ابن يمين ديمشدر نظم صحبت اثر خود بكند گرچه خردمند
باخود در ناموس بصد يك برارد ❁ همسايه جوي درين باغ كه اخر ❁ الوچه بر الو نكرد رنك برارد
اما سزلرك تبديل اخلاقكوز كبي باعث انسانلردن خوف وخشيتدر ورجا وامنيتدر كروه
حيواني وطمع نفسانيدن منبعثدر بيت گيرم كه مار چوب كند تن بشكل مار ❁ كو زهر
بهر دشمن وكو مهره بهر يار ❁ بزم تبديل اخلاقمز خوف عذاب اخرت وهول قطيعت تحتدن

ورجا

ورجاء نعيم جنت وامتي لقاء حضرتدندر اول خوف ورجا نتيجه نور عقل ودلدر نه مقتضاي
آب وكلدن بيت ازان بدير مغانش عزيز ميدارند ❁ كه آتشي كه نميرد هميشه در دل ماست
هما ايتدي امام جعفر صادق رضي الله عنه وعن اسلافه بويورمشدركه العقل آلة اعطينا المعرفة
العبودية لا المعرفة الربوبية ❁ چونكم نتيجه نور عقل علم عبوديت اوله بذنكر بو خصوصده
بزوم اوزرمزه فوقيت اوله اثبات انزوكك عبوديتي بزوم رسوخمزدن زياده دن وكدورتدن
عجب وريادن صاف وساده در بيت خاطرت كي رقم فيض پذيرد هيهات ❁ مگر از نقش
ساده كني ❁ حكيم ايتدي اي غافل حيوانك كمالي اولدركه اوصاف انسانيدن بعض
صفاتله محلا اوله وانسانك كمالي اولدركه اخلاق الهي ايله محلا اوله ع ايا تو كجا وما كجا
وحديث قدسيده واردركه يا بني ادم خلقت الاشياء لاجلك وخلقتك لاجلي ❁ هما ايتدي بو خلعت
كرانمايه ومرتبه بلند پايه وجود ذهنينك ميدر يوقسه وجود عينيكميدر ❁ حكيم ايتدي
لا بل ملكوت السموات مالم يولد مرتين حكمنجه بو عطيه سبحاني وهديه رحماني تعدد ولادت
ثاني محض عنايت ربانيدر يعني اول ايكي وجود حقيقيه ومجازي اولوب اول انوارك ❁
شعشعه سندن كليا فنا بولدوقدن صكره ومحو مطلق اولدقدن صكره در بيت زلف
آشفته او موجب جمعيت ماست ❁ چون چنين است پس آشفته ترش بايد كرد ❁ بو خصلت
طبيعتده بنده نفس اماره ومجلس نفسانيده كرفتار دونياي غداره اولنلر ايچون دكلدر نتكم
ديمشلردر شعر اقبل على النفس واستكمل فضايلها ❁ فانت بالنفس لا بالجسم انسان ❁ بلي هركم
بو يولده خدمت كمرن قوشنه دولت واقباله ايرمز بيت بي عنايات حق وخاصان حق
گر ملك باشد سياهست ورق ❁ شعر خليلي قطاع الفيافي الى الحمى ❁ كثير ولكن واصلون اليه
قليل بيتين بسر جام جم آنگه نظر تواني كرد ❁ كه خاك ميكده كحل بصر تواني كرد ❁ جمال يار ندارد
نقاب وپرده ولي ❁ غبار ره بنشان تا نظر تواني كرد ❁ حق اولدر انصاف بودركه انسانك فضل
ورشادي وقدر وسدادي بحسب الجامعية والاستعداددر نه جهة الافراد والاحاد ❁ هما
ايتدي بو دعوايه برهان معقول ومنقول كركدر وشاهد عدل ومقبول كركدر دعواي مجرد
ومثال سندله اولمز حكيم ايتدي بو مسئله ده عقلك ايلي وقياسك مدخلي يوقدر زيرا مراتب

تهذیب اخلاق تك بو مرتبه نهایتی و منازل تقلیب احوالك غایتی در عقل بو مقامده حیران صفت
اولدوغی اغلغه احترقت سبحات جلاله دینلدوكدن زیرا عالم حقیقتك وسعتی و كشور معنینك
فسحتی شول مرتبه دن متجاوزدر كه صورت محصوره عباراتله و نسبه جعلیه استعماراتله احاطتی
میسر اوله یا وسایل دلالات مطابقی و متضمنی و التزامی و یا ترتیب مقدمات الزامی ایله حیطه
متصور اوله بیت نشانی میدهند ت از خرابات * كه التوحید اسقاط الاضافات * پس
ناچار بو بیانك بیانندن بر ایكی مقدمه نك عرض اجمالندن و بر قاچ نكته نك ایماء احوالندن
و یضرب الله الامثال للناس لعلهم یتفكرون الحق پای مكنت و اقتدارمز قورركن تندن بو
میدانك بی دستیاری امثال و اشباه كندودن اگر گوش هوش ایله سامع و شمس لامعدن بر لمعه یه
قانع اولورسه بیا عزن حقیقت حال و حیثیت مقال عیان اولور بیت نكته عارف چو از دل
بر زند * آفتاب از چرخ چادر سر زند * هما ایتدی سندن بیان شریف و بندن اصغاء لطیف
كرم ادمز كه حقله عمل درزنجدل ناصلاح مابین درزنخلل حكیم ایتدی آگاه اولكه تهذیب اخلاق
با حسن و عادت ملازمت عبادتله اولور كه انك طریقی پرتوفیقی و موهبت تحقیقی مواظبت
صحبت اغیار و مقارنت ترتیب ابرار داوله در بیت چاره در دفع خواطر صحبت پیران دلست
رخنه یاجوج بستن خاصه اسكندرست * كه وجود شریفلری كبریت احمر و عنصر لطیفلری
خمر محبة الله ایله مخمر پس انلرك صحبتنه ملازمت و خدمتنه مداومت شول حده كوكدن
نفوس طالبدن نقوش آثار محبت خوار تسام ایده و نهاد سالكدن عروق صفات ذمیمه انفصال
بوله بیت دل كر شاهیت غباری دارد * از خدا میطلبم صحبت روشن رایی آینه كمال ابرار تحد
اخیاردن اول الرفیق ثم الطریق * ثم الدلیل ثم السبیل یا نور عقل معادله و پرتو سعادت مادرزاد له
اولركه سالك اولی شموع روشن نهادله ظلمات طبع هیولانیدن و عقاب راه نفسانیدن كمال بصیرت
اوزرنه اولوب جاده استقامتدن طشره قدم بصمز بیت هر كرا یار طالعست و یار بخت
باشدش مه كلاه و كردون تخت * یاقوت نوز اعانی قیمت كسب عرفانله اولور كه اخلاق
حسنه ثوابك ترتیبه اعتقاد و اخلاق ذمیمه عقابك تعقیبنه اعتقاد ایلیوب خیر دائم
و شردن مجتنب اولور فلا بد اكتساب خیره مواظبت و اجتناب شره مداومت اتمكله ملكات حمیده

حاصل و صفات ناپسندیده زایل اولور بیت چون فلك گرد محیط جزو كل از خیر و شر * هر كرا
از عقل كل فیضی نصیب او فرست * و یا نور توحید دست تفرید له اولركه تجلیات جمال حق سالكی
كلیا محو مطلق ایدوب تمام علایق بشریتدن پاك بو آیینه تابناك ایلر پس فضل خدا كه عطاء
بقاء ایلیوب قلبنی عرش ذات و روحنی لوح صفات قلور بیت از افق مكرمت صبح سعادت
دمید * محو مجازات شد شاه حقیقت رسید * الحق نور توحیدك و ستر تفریدك طلوعی
و حضوری دخی اولمز الا دوق قلبی برله ذكره ملازمت و قبله حقیقتك توجهنه مداومتله
اولور مشایخ طریقت قدس الله اسرارهم جمله اذكاردن ذكر لا اله الا اللهی اختیار اتمشلردر
نتكم حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم بیورمشدر افضل ذكر لا اله الا الله كه بو كلمه كه
جامع الاذكاردر و مختار الابراردر مضمون شریفی نفی ماسوا ایله اثبات حقدن مركبدر هر
كمك كه همت غفلتله وصفت طبیعتله موصوفدر شك یوقدر كه قلبی ظلمت نمادی انتقاش
نفی حق و اثبات غیرله مشغولدر المعالجة بالاضداد حكمنجه بو كلمه جامع اكه خوب علاجدر
و ظلمت تفرقه دن اخراج ایدوب نور توحیده عجب منهاجدر بیت خوش انكه دلت ز ذكر پر نور
شود * و ز پرتو آن نفس تو مقهور شود * اندیشه كثرت ز میان دور شود * ذاكر همه ذكر و ذكر
پر نور شود * تردد كلدر كه بو مرتبه ده دریای نور قهرمدن و لجه نمركهمدن صفات ملكوت
و نعوت جبروت جدوللری مجاری فیض سالكده جریان ایده باشلر و اخلاق الهی ایله تخلق
و صفات ربانیه ایله تحقق پرتولری اقطار قلوب سالكده لمعان ایده باشلر افمن شرح الله صدره
للاسلام فهو علی نور من ربه شعر بدا لك سر طال عنك اكتتامه * ولاح صباح كنت انت ظلامه
پس وجود سالكده اول ایكی بحر بی پایان و بدر ایكی مهر تابان اولور مراتب كمال انسانیدن بوندن
اعلی مرتبه و منازل خصال آدمیدن بوندن اجلی منزله اولمز و بو منزله نهایت كمالی و غایت جمال
و جلالی رسول رب العالمین و شارع شرع مبین خواجه دنیا و دین حضرت محمد الامین در
صلی الله علیه و سلم كه بو مقامده نه ذروه سنده نه نبی شریك نه ولی و نه ابو بكر شفیع اولور نه
اما جرعه نوشلری نهایت و شمیمه مدهوشلری غایت یوقدر شعر علی نفسك فلیبك من ضاع عمره
و لیس لها فیه نصیب و لا سهم رباعی افسوس كه وقت كار از دست برفت * اسباب وصال یار از دست برفت

درمعرض یك دولت ناپاینده صد دولت پایدار از دست برفت والحاصل بو مرتبه ده اول
سنه که عاشقه مانع وصال اولور عارفه آیینه جمال اولور زیرا قلب عارف اسرار تقابل
اسما وصفاته وانوار توحید ذاته گنجینه نور وحدتدن دیده جان منور وسیل کثرتدن
چشم جانی تمام مطهر اولوب احوالکبی رؤیت اثنینیتدن خلاص کلی حاصل اولور الله نور
السموات والارض اشارتی نه یوزدندر که معلوم اولور ونحن اقرب الیه من حبل الورید
بشارتی نه جهتدندر تمام مفهوم اولور کل شیء هالك الا وجهه کعبه سنه داخل اولور لله
المشرق والمغرب فاینما تولوا فثم وجه الله نکته سیله عامل اولور بیت هرکرا او در حجاب
جاویدست مثل او چو بوم وخورشیدست زیرا هر که سالك که یثبت الله الذین امنوا بالقول
الثابت مقتضاسنجه عنایت ایده وهر سالك که ذلك بان الله هو الحق وان ما یدعون
من دونه الباطل مبتناسنجه هدایت اوله ذات جهنایت حقی صفت صمدیتله اکلر و
اسرار حقایق ذو الجلال والاکرامی کماهی بلور هو الله الواحد القهار لا تدرکه الابصار
وهو یدرك الابصار وهو اللطیف الخبیر سبحان من لا یعلم هو الا هو مقربان ملاء اعلی
دخی کنه وکنهی عاجز وفرومانده اولدوغنه واقف اولوب جمیع اجزاسیله خلا وملاده فریاد
ایلرکه سبحان ربك رب العزة عما یصفون وشول وقت که مظاهر موجوداته تنزلات
اسما وتقابله مراتبنه بقه حضرات تجلی ونظرات تدلی انواریله جملة ظهور واکرام مشا
ایلر سبحان من ظهر فی بطونه وبطن فی ظهوره پس نکته وجوه یومئذ ناظرة الی ربها ناظرة
مبین اولوب رایت ربی فی احسن صورة معین اولور بیت اندر دو جهان هیچ کل وسنکی
نیست کز بوی وصال تو در رو رنکی نیست وله الکبریاء فی السموات والارض وهو العزیز
الحکیم لا جرم اکا هو الظاهر والباطن جمعیتی ویریلوب ما رایت شیئا الا رایت الله فیه
ولایتن تحصیل تمکین ایلر پس انك ذات شریفی مجمع جمیع محامد ماثر وعنصر لطیفی منبع
جملة عواید ومفاخر اولوب بیت تلقین درس اهل نظر یك اشارتست کفتم کنایتی ومکرر
نمی شود بیت انجا که نشان بی نشانست انکشت خیال در دهانست پس بو مقامه مالك
اولن صاحب سعادتك همای همتی مزکز مزبله شهوت وهوادن نزول ایلمز وعنقای عزیمتی

قطعا جیفه دنیایه توغرمز چونکم انوار الهی برله حقایق اشیایه کماهی واقف اولور واستار
حجب بدنی الکوادن کشف اولور لا جرم اندن بردخی میل ملاهی وقصد دواهی اکلنمز نه شی
عشوه دنیا ایله مغرور ونه کباب ورباب ونشوه هوا ایله ممکور اولوب خاتمة احوال تلوث
غرامتدن مصون وعاقبت احوال تلوث غرامتدن مصون وعاقبت احوالی واعمالی تحدث
ملامتدن مامون اولوب تمتعات حسی دامندن نجات وشهوات بیمی الامندن خلاص
بولوب نه امال حسیه ونه احوال نفسیه اکا رنك اثر ایلر بیت خارج از اختلاف
روز وشبست وقت را کاه این وکاه انست هما ایتدی چونکم بو تحقیقده دلایل عقلی تعین
تابعدر البته براهین نقلیه دن لازمدر حکیم ایتدی حدیث ربانی بو بیانك برهانیدر
لا یزال العبد ان یتقرب الی بالنوافل حتی اذا احببته کنت له سمعه وبصره ویده ولسانه فبی
یسمع وبی یبصر وبی ینطق وبی یبطش وقتی کم بو قربك جلالیتی عارفه سایر ایلیه آفتاب
وما تری فی خلق الرحمن من تفاوت انك نظرندن غایب اولمز فلا برضیق زماندن وتنکنای
مکاندن خلاص کلی اولوب لیس عند ربك صباح ولا مسا سری ایله سرلنوب وکنز وجودی
هرانی ستملك کورر هما ایتدی قران کریم وفرقان عظیمده دخی بو معنایه اشارت وارمیدر
حکیم ایتدی وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی بو قضیه نك حقیقتنه ناطق وحقیقتنه شاهد
صادقدر هما ایتدی الان حصحص الحق اما بو قدر کرکدر بیانك سیاقنه موافق وکلامك
بدایتی نهایتنه موافق دوشمدی زیرا بو حالت ومنزلتی ومقام ومرتبتی ولادت ثانیدن
صکره یعنی فناء وجود مجازیدن صکره وبو منزلت طور عقلدن اعلی ونور فهمدن بالادر
دیریدك معلوم اولدی که نور عقلدن مستغنی اوله اول مقامده معزول ایمش بو اجلدن دلایل
عقلی ایرده مردود ومعزول ایمش سن خود شرف انسانی ابتداء عملا اثبات ادرك وتمیز ادرمی
برله تفضلرینه ایراد بنیاد ادرك بین الکلامین مخالفت ومعارضه کورندی نلا بدطرف
خصمدن مقابله بالناقضه کورندی حکیم ایتدی حفظت شیئا وغابت اشیاء مقدما سکه علی
تقسیم ایدب دیدم که علمك اصولی وفروعی وطلوعی واردر هر سنده کم فیض نور عقله موقوفدر
قسم فروع نجم وغیره معدوددر اگرچه کم حکم الاصول یسری فی الفروع مقرردر لکن انك

روشنالغی صبح پرده روغدن محسوبدر • واما علم آدلکه بعد الفناء في مقامي البقاء • تعلیم خدا وجان
جهان غناء • وعلمناه من لدنا علماً • برله صبح صادق مثال • واول نور ذو الجلال والجمال • دلیل
رجحان وتوفیقنه برهاندر • بو مقامده علمدن مراد اول علم درکه • اساس قواعد دین وبنیان قبا[نی]
یقینده • بیت • این همه علم جسم مختصرست • علم رفتن براه حق دگرست • بیت • ترا آینست
درخوبی که هر کس آن نمیداند • حظی کلاه رونق دارد • که هر کس آن نمیخواند • وقتی که حکیم خراسا[ن]
شرف انسانی بو یوزدن بیان • وتکریم بنی آدمی بو روشن تقریرله عیان ایلدی • قبایل وحوش
وطیوردن • وطوایف مار وموردن آنده حاضر اولنلر بو ماجرایه سامع وناظر اولنلر جمله
حکیم خراسانك ایاغنه یوزلر سوردلر • وبنی آدمك فضیلتنه اعتراف ایدب • شهریارك ایاغنه
باشلر اوردلر • وسراسر اغز بر ایدب • الحمد لله علی فضله وانعامه • قد رجع الحق الی مقامه • دیدلر
القصه نسایم سلوت • وروایح راحت تنسم ایدب • وتباشیر صدق وصفا • ومناشیر مهر ووفا تنسم
ایدوب • زنك غم ودهشت • وغبار وحشت کوکل آیینه سندن سلندی • وایکی جانبدن طیب خا[طر]
وجانلکه وقبول دل وجان ایله عذرلر ویتیلر قلندی • نظم • ماه ملك از محاق بیرون شد •
روزگار جهان همایون شد • اختر بخت سعد کرد طلوع • طالع روزگار میمون شد • چشم دولت
ز خواب گشت قرین • روی مملکت ز عیش گلگون شد • یوسف از قعر چه رهایی یافت • یونس از بطن
حوت بیرون شد • شهریار عادل • وآصف نصفت شمایل • وشیخ الاسلام فاضل • وقاضی القضاة
مرضی الخصایل • وسایر اکابر وافاضل • حکیم خراسانه تحسین • وبیان برهانه آفرین اوقیلر • همان دم
شهریار عدالت شعار امر ایلدی که • بو قصه پر حصه من الابتداء الی الانتهاء • دلایل معقوله
وبراهین منقوله سیله قاضی القضاة ثبت سجل • ودفتر رسایل ایلدی • وشیخ الاسلام آنك ذیلنه
امضاء قوی • ولجراء اقوی • تمهیر اوردی • ودبیران دیوان سلطانی • ومنشیان محکمه خاقانی
انواع بلاغت • واصناف براعتله • علی طریق الانشاء محرر ایلدی • وصاحب دیوان عالی ذیل نامه سیکه
تاریخ کتاب باب ارشاد در بیان عددی اولجون تحریراً فی اوایل محرم الحرام من شهور سنه اربع
وثلثین وتسعمایه تسطیر ایتدی • وخاتم سنه بمقام دار السلطنه بروسه المحمیه تحریر ایلدی
میزانی دفتر شاهنشاهی اولنلر طغرا مهر قبول اوردب • مختوم ختامه مسك • صورتن عرض قلدیلر

دیز

وزیر عطارد فطنت • کونش کبی • زرحله حلله سرنامه برآت شاهی یه • وعنوان حلم پادشاهی یه
نشان همایون صاحب قرانی • انفذه الله تعالی فی ربع المسکون • مادامت السموات والارضون
توقیع رفیع جهان بانی • لا زال مطاعا فی اقطار الاقطار • واقرار الامصار الی یوم یبعثون • چکوب
حکیم خراسانك النه ویردی • تاکم من بعد هیچ احد کاینا من کان من افراد الحیوان • وبوجه من الوجوه
ونوع من الانواع • فی البلاد والاصقاع • دخل وتعرض ایتمیه • مثنوی • شکر خدا را که بعون ازل
شد به صفا جنگ وخصومت بدل • منهی اقبال درین کهنه دیر • غلغله انداخت که الصلح خیر
آنکه زدی دم ز نفاق وشقاق • می سپرد راه وفا ووفاق • این همه خاصیت عدلست وداد • دین همه
فرزندان عدلزاد • معدلت شاه گرانیسا نبود • فتح ممالك همه آسان بود • فلا بد اول جمیع
کبیر وجم غفیر یك دل دیکوی اولوب • حضرت سلطانه وجمله ارکانه • وعلماء دورانه عبودیت
دعالرن • وخدمت واستکانت ثنالرن ایلیوب • اعتذار له اعتراف طلبن قلدلر • وخرم وخاطر
وفارغ البال • ومسرور ومنتظم الاحوال مقاملو مقامنه عزیمت ایلیوب طاغلدیلر •

خاتمه کتاب در عذر تقصیر عبادات وقصور تعبیر استعارات بتطویل اطناب وتحریر
کلمه چند از طریق دولتخواهی در آثار شاهنشاهی علی طریق الآداب وحسن الخطاب
وزدن مهر خاموشی برلب سخن فروشی بدعاء دولت صاحبقران گردون جناب

الحمد لله والمنه • بو مقاله دلپذیر • ورساله بی نظیر • وحسن ترتیب • ونظامله منظوم ولطف
ختام اختتامله مختوم اولدی • المؤلفه • تملل صندی دفترلر دردی • دوات اغزینه مسکین
مهر اورلدی • یوزن دوردب قرایانز ولو نامه • قان اغلردی المدن چشم خامه • یوز اقلقله اول
چقدی کان • بوکك یردنا یر اولدی نظاره • اگرچه کم امعان نظر اولنسه • مصنفك
نامه اعمالی کبی تسوید عبارات سقیمله روسیاه در • ومولفنك جریده امالی کبی تمهید استعارات
عقیمله برنیاه در • بیت • عجب مرغ ز دست برفت تیر از شست • چه سود اگر تو کنون پشت
دست خایی خست • اما وسعت اخلاق اصحاب کرمدن متوقع • وفسحت ارباب شیمدن متضرع
که عیوبنی ذیل عفوله مستور • وصاحبینی ذکر خیرله مسرور ایدهلر • سقطاتنه ناظر اولوب
اعتراض ایلمیه لر • وهفواتنه یقوب اعراض اتمیه لر • وقلم احسانله نقصانی اصلاحدن اغماض

تکلیه لن شك یوقدر که اکر عین رضای اهل عرفانله ملحوظ اوله • مدت مدید وعهد بعیدن بو جزو ابتر
کفت وکویك نسخه سی تحریفات روزکاردن محفوظ اوله • وتردد کلدرکه اکر لطف والتفات
قوم احسانندن مطروح اولمیه • مرور لیل ونهار وعبور اعصارله • بو مخدرهٔ خوب رویك چهره سی
حرف کیر درانك ناخن انکشتی دخلندن مجروح اولمیه • لمؤلفه • عرض جان بو نقش دلکش •
بود رو خاطر مشوش • نقل ایدیجك بو دار حسرتدن • ال بو یحق فتود صورتدن • بو کذب
کاهن نشانه اوله • بر دعا اتکه بهانه اوله • بو خسته بو خامه کبی شکسته زبان ولال وپریشان
احوال پرملال • وناهر کبی خسته جنان • وسیه کارده • ومحافل افاضل ملك ودیارده که
هر بری مهر سپهر فضایل • وصدر بدر شمایلدر • عرض کهر ودعوای هنر قصدن ایدم • لمؤلفه
خواجه پنجه خواجه لك لافن اورر • چون ایلك درالدیکی سرمایه سی • اولمجلدن پنجه خزاین شوکم
عادیت ویرمشدر هسایه سی • بو نجه زماندرکه قصور حالنه معترف • ولجه اعتزار واستغفاردن
مغترف اولوب • خاطر فاطرنده مرکوز ومصمم • ودل وجانی دفاترینن محرون ومدغم اتمشدرکه دها
نظم وانشا یه یعنی اسرار غیوبی افشا یه مهر اختتام اورم لکن • الامر بید الله العبد یدبر والله
یقدر • بیت • من جهد میکنم قضا میکوید • بیرون ز کفایت تو کاری دکرست • امیددرکه الا مو
مرهونتر باوقاتها • حکمنجه من بعد • لمؤلفه • کسوبه سوزن زبان خامه کردان • دودم دویم
جهاندن نامه کردان • وجناب شیخ سنایی رحمه الله کبی هر زمان بو بیت دلپذیری ورد زبان ایلیم
بیت • باز کشتم زانچه کفتم زانکه نیست • در سخن معنی ودر معنی سخن • بلکه هر تخن که استیلاء
محبت حق • واستعلاء معرفت جمال مطلق ظهور ایدن • موجب هدم قواعد فهم • وسبب
نقض معاهد وهم اولسونکه • استغنیت بالحدق عن القدح • نته کم مناظم اخیرده بو معنا بیان
اولمشدر • مکرکم • الضرورات تبیح المحظورات • مقتضاسنجه بسبع مزین مناظمده یعنی
اثناء عاورده • ولاله ناطقه بعض عوانی معانینك چهره سنده پرده کشالك برله سخن
فروشلق ایلیه که • اولقدر جزئی برله مامول درکه • بو حقیر بارندن نقض پیمان • وفسخ ایمان برله
مسئول اولمیه • والذین ینقضون عهد الله من بعد میثاقه ویقطعون ما امر الله به ان یوصل ویفسدون
فی الارض اولئك هم الخاسرون • زمره سندن داخل ومدخول اولمیه که عند الشرع شیء یسیر ومن حقیر

معفولدر • بیت • ببوس دامن عفوی بر ذلت من مست • که اب روی شریعت بدین قدر نرود
علی الخصوص دعای پادشاه اسلام • وجمال الانام • وثنای صاحبقران کیتی ستاندن ومدح
شهریار آفاق علی الاستحقاقدن زبان اوزرلك وسخن کوسترلك ایلك هل ترزقون وتنصرون
الا بضعفائکم ولا یرد القدر الا الدعاء • حدیثی موجبنجه کافهٔ برایانك وعامهٔ رعایانك اوزرنه
فرض عین فرضدر • وهر زمان واجب الاداء دین فرضدر • ابد الله تعالی سلطنته بالعدل والاحسان
وابد دولته الی اخر الزمان • بیت • روزکارش همه خوش باد که در دولت او • روزکار وسرکار
همه خوش میکذرد • وعلی وجه الیقین معلوم درکه • بنده پوشی • وعقد عهد • وختم کلامك فصولندن
وبیانك مرخولندن فراغته در • نتیجهٔ طاعت وعبادتدر • لحق مناقب ومآثر سلطاننده و
محامد وفضایل صاحبقراننده که مهدی اخر الزمان • وعاصم اخراب اسلام وایمان • وقاصم اضلاب
کفر وطغیاندن • وباسط بساط بسط وامان • وفایض انوار عدل واحسان • ومالك شاندن دوراندن
وواسطه عقد نظام جهان • ورابطهٔ عقد زمین وآسمان در • قطعه • شاهی که روز احسان
از دست کوهر فشان • باشد وفاین وکان بخشد خزاین یم • چراند صبا زغرمش خرم جهان زبزمش
کمتر غلام رزمش اسفندیار رستم • وبانی مبانی عز وتمکین • وخلاصهٔ ایجاد وتکوین • وفخر
سلاطین اولین واخرین • وزخر ممالك ولحیاء دین • وخلاصهٔ الماء والطین • وخلیفهٔ رب
العالمین • وبشرهٔ کونین حضرت جهان اوزینی • وملاذ الملهوفین والمساکین در • قطعه
از حوادث خلق را درکاه اوست سد یقین • وز وقایع ملك را فرمان او حصن حصین • اوذره تعظیم
ورفعت پادشاه انس وجن • وذره احسان ومنت تاجداران زمین • هر نقدر مبالغه اولنسه
وتطویل واطناب قلنسه • فللکرام من التطویل تصدیع • قضیه سیله اعتراز کلمز • فکثرة التکرار
تشنیع شنیع • مقدمه سیله انتقاض اولمز • حضرت حقدن وجناب جواد مطلقدن مسئول جمیع
عالمیان • ومأمول جمله اهل جهان اولدرکه • هر زمان بو شهریار همت اقلیمك آراء عالم آراسنه
کمهر بو را آرای ایام دین ودولت • وماه ظلمت زدای لیالی کفر وضلالتدر • وهو الذی
جعلکم خلائف الارض ورفع بعضکم فوق بعض درجات لیبلوکم فیما اتیکم • ابتلاسندن کمال
انتباهی واشتباه عطایلیوب • ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی

عن الفحشاء والمنكر والبغي يعظكم لعلكم تذكرون • وان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها واذا
حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل • آيتنك بيانيله عامل اولمقدن • وعدل واحسانى عالمينه شامل
اولمقدن خالى اولميه كه عدل ساعة كعبادة سنة • حكمنجه عمارت ولايت صوري ومعنوي •
علت عمارت ملك دنيوي واخروي در • ومتوقع نعمة اخيار واتقياء • ومتضرع فقراء ابرار واصفيا
اولدركه جهاندار واجب التعظيم • هر اندن ضمير ضيا بركشاسنه كه مفترس جهان وجهانيان ومدبر
برهان وزمانياندن • ويستخلفكم في الارض فينظر كيف تعملون • ايماسندن دوام تيقظان بى كسلادن
احسان ايدوب • انما السلطان كان قصده ان يغني الفقير ويؤمن الخائف ويزرع الارض ويعمر الخراب
كان مع ابي بكر وعمر في الجنة • وهل جزاء الاحسان الا الاحسان • اشارتينك بشاراتى برله موهبت
جليله ونعمت جزيله لرك مقابله سنده • شكر فراوان وسپاس بى پايان ميسر قله كه لئن شكرتم لازيدنكم
موجبنجه جلب مزيد وربط عتيد ايلر قطعه رعيت پرور اولسه شاه عادل • اكه عالمده بولنمز معادل
اولور دنياده وعقباده سلطان • اودر ظل خداوند يزدان • على الخصوص زمن فتن وطغيانده شمس
ايدوب ودامن آخر الزماندن نامدارلق ايليوب ناصر دين وشرع مبين معين اولمقده • ومحافظت
رعايا ومحارست برايا قلمدن قورز ومثوباته نهايت وفضل درجاته غايت يوقدر • بو مقوله سلطين
في يوم الدين انبيا ايله محشور وجمال كمالكوندن بدر منير كبي پر نور اولدوغندن • احاديث نبي مختارده
اشارتدن واخبارده بشارت لايعد ولا يحصى در • زيرا زمانمز بر زماندر كه اندن جيب وكريبان
عصمت پرده چاك وآبروي شريعت چشمه صفا كبي خاك اولمشدر • مكر وخدع وحيله وتلبيس وتقرير
وشور وشر روز وروز عالى طوتمشدر • قلوب آدميانده رحمت ومروت ونفوس عاليانده
شفقت وفتوت كوتورلمشدر • جوامع وصوامع اصحاب ريا ايله مملو • محافل ومنازل ارباب زنا ايله طلو
كوچه لر فساده ماوى • وكوشه لر فجوره مثوا اولوا الالباب فقير وذليل • وذوي الانساب حقير وعليل
نه كبيره كبرندن اوتنور وحرمت • ونه صغيره صغرندن اوترو رحمت • ظهر الفساد في البر والبحر بما كسبت
ايدي الناس ليذيقهم بعض الذي عملوا لعلهم يرجعون • علما امرا ايله امر معروف ونهي منكرده مسامحه
ومساعده ايدر اولدلر • امرا علما ايله مصالح دنياده ودينده مشايخه ومكارمه ايلر اولدلر • اصحاب تقوى
من كان العزة فالعزلة ديوب عزلت واختفا ير قرار ايدلر • ارباب فتوى من صمت نجا ديوب سكوتت

والزوا اختيار ايدلر كمال دهر كوهرلري تاج سر ايكن خاك در اولدي • سبب قدر وعزت همين

عالمده سيم وزر اولدي **قصيدة لمولفه**

بلمزم آخر نه قيلدي روزكار پر عبر — شمدي يوق عالمده ظاهر بر فضيلتدن اثر
مقتداي دين اولنلر اختيار ايدوب خمول — مرشد عالم كچوهر رهنماي شور وشر
طوتدلر دهري ايدوب دجالك ير ير خروج — مهدي آخر زمان اولمزسه بر دم چاره گر
وار اميدم كوشب باطن جهانى اين پاك — حضرت سلطان سليمان شهريار بحر وبر
فضل انسانى بو كون چون لامعي قيلدي بيان — شيخ دورانم ديو لاف اورمسون هر بي هنر
استقامت في التشرع درنشاني بويولك — اهل رهبانيت اولمز دينه هر كز راهبر
صورت اقليمني معمور ايلمك آسان اولور — ليك مشكلدر كه جان ملكى اوله زير وزبر
دانه تسبيحدن حاصل ندر چونكم سكا — دام تزوير وحيلدر خرقه وتاج وكمر
قطب دوران اولمز هر سفله ايدن طواف — بنجه رهبر كندو يولن كورمز اول اعمى بصر
مرد ميدان رستم دستانم ديرلاف اورن — تحفه دنيا اسيري هر زبون زال دهر
اژدها كبى يودر بولسه بتون دنياي هب — اوده دستانله هر روبه چكينور شير نر
چونكه ميراث نبوتدن اكا يوقدر نصيب — بنجه فرزند نبي يوردر بو كون هر كور وكر
پاي بند احمقاندر موي مفتول سري — اسب تازي اولمز افسار وزنجير ايله خر
خسروا روشن ضميرك كون كبى آيينه در — عرض احوال جهان حاجتم دكلدر اول قدر
سو يبور بر دمده آب تيغ خونبار كله هب — طوتسه دهري طاغلوب اشرار مانند شرر
شهريار ملك عثمان سن كه حق ويردي سكا — رغبت بوبكر وعزم حيدر وعدل عمر
شول سليمان زمانسن كه خلافتجا من — دست قدرت طقدي برماغكه اي عالي گهر
عقل لقمان دولت آصف بخت هر دهر دركه — انس وجن فرمان برك اولسه يريدر سربسر
سلطنت بلقيسي دربان سراي عزتك — روز وشب طلعكي پرستارك اولورسه ماه وخور
باد نصرت رهبر كورهر يكا عزم ايلسك — رايتك اقبال دولت رهبرك فتح وظفر
رفعت ايوانكك سركشته سي قصر فلك — زينت ديوانكك حيران ايدر شمس وقمر

درکه قدرکن بیك یتمور بر مور حقیر
خاك راه اولمق دیلر خدمتنده بغلایوب کمر

نطق جان بخشك طوترسر چشمه خضری سزاب
طبع فیاضك صیره دریای عمانی شمر

خلق مسکینك ایشدوب نافه مسکین اولدی خشك
دست دریاپاشك کوروب ابر کهرریز اولدی شرم

جان دشمن باد قهرکدن یانوب اولور رماد
اولکیاه خشك دل توتار سوزاندر مکر

عزم رزم ایتدوکجه شاها صفدران لشکرك
چرخ مغفر عرض ایدر خورشید تیغ ومه سپر

عزم بزم ایتدوکجه دون کون بندکان درکهنك
رقص اوردر چرخ وطوترمه دف صونر جام زر

ظل چترك عز ودولت چهره سنه خط وخال
عکس تیغك فتح نصرت دوحه سنه زیب وفر

دین دولت دوشمنینه نار خشك بار قصر
قدر رفعت تشنه سینه خاك پایك انجود

شول ممالك فتحی کم اولدی میسر طابکه
یار شور دیرسه ملکلر بودکل کار بشر

شکر ایچون بو نعمته اچدی دواتم چون دهان
طوطی خامم زبانی اولدی یکسر نیشکر

بلدم اولمز بو فضایل عقد انکشت ایله حل
ایلدم جان کردنن کردون صفت سلك کهر

یعنی مدحك درلرین نظم ایلدم بو بحرده
یر بیر ایلرسه دوران انی عنوان سیر

چون شریف ادکله درعنوان وختم نامه نك
اولسه عالی نامك ایله نوله نام ناموز

دوندوکجه نه سپهر وطوردوغنجه یدی یر
دولت عمر ایله اول عالمده شاه بحر وبر

خط فرمانك اولوب طغرای منشور قضا
قدرك احکامینه اورسون هر دم امضا سن قدر

قد تم کتاب شرف الانسان بعون الملك المنان من ید عبد الفقیر الحقیر الراجی
الی رحمة ربه الودود حسن ابن ملا بسطام عفا الله ذنوبهما وستر عیوبهما

آمین یا رب العالمین

